Ray Kluun

Un *Love Story*
pentru
secolul XXI

premium

O femeie la doctor

BESTSELLER INTERNAȚIONAL

R. Kluun

O femeie la doctor

Traducere din limba olandeză

Ana Maria Androne Bouman

Editura Litera

2012

Komt een vrouw bij de dokter

R. Kluun

Copyright © 2009 Christopher Reich

Editura Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, Bucureşti, România

tel. 021 319 63 90, 031 425 16 19, 0752 548 372;

e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteţi vizita pe www.litera.ro

O femeie la doctor

R. Kluun

Copyright © 2012 Litera

pentru versiunea în limba română

Toate drepturile rezervate

Editor: Vidraşcu şi fiii

Redactor: Mira Velcea

Corector: Cristiana Miu

Coperta: Andrei Gamarţ

Tehnoredactare şi prepress: Ofelia Coşman

Seria de ficţiune a Editurii Litera este coordonată de Cristina Vidraşcu Sturza

ISBN ePub: 978-606-600-923-2

ISBN PDF: 978-606-600-924-9

ISBN print: 978-606-600-750-4

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

Le dedic această carte lui Juut şi lui Naat

Monofobie: teama patologică de a avea o viaţă monogamă din punct de vedere sexual, persoana respectivă simţind, în consecinţă, nevoia obsesivă de a-şi înşela partenerul.

Yesterday/ all my troubles seemed so far away
The Beatles, „Yesterday“ (*Help*, 1965)

Partea I

STIJN & CARMEN

What the hell I’m doing here/ I don’t belong here
Radio Head, „Creep“ (*Pablo Honey*, 1992)

Unu

„Creşte numărul vizitelor“, îmi zic eu în timp ce intru pe uşa turnantă a spitalului Lucas pentru a treia oară în doar câteva zile. De data asta, trebuie să mergem la etajul unu, camera 105, după cum scrie pe fişa cu programări a lui Carmen. Holul unde trebuie să stăm e plin de oameni. Chiar când voiam să ne cuibărim şi noi printre ei, un domn în vârstă, cu o meşă evidentă, îmi arată cu bastonul o uşă.

— Trebuie să îi anunţaţi mai întâi că aţi venit.

Dăm aprobator din cap şi ne îndreptăm fără nici un chef către camera 105. „Dna Dr. W.H.F. Scheltema, internist“, scrie pe plăcuţa de lângă uşă. Se pare că spaţiul dinăuntru e, de fapt, adevărata cameră de aşteptare, holul fiind doar pentru pacienţii care nu au mai încăput acolo, remarc eu. Când intrăm, observ că vârsta medie a celor prezenţi scade cu câteva decenii faţă de a celor de afară. Ceilalţi pacienţi ne privesc cercetător, cu milă. Chiar şi un spital are ierarhia lui. E evident că suntem nou-veniţi, nişte turişti ai camerei de aşteptare, nu suntem de-ai locului. Dar cancerul de-acolo din sânul lui Carmen e de altă părere.

O femeie în jur de şaizeci de ani, aflată într-un scaun cu rotile al spitalului şi ţinând în mâinile osoase o fişă de programare în folie de plastic, exact ca a lui Carmen, ne măsoară fără ruşine din cap până-n picioare. Când îmi dau seama ce face, încerc să afişez o atitudine superioară – eu şi soţia mea suntem tineri, frumoşi şi sănătoşi, ceea ce n-am prea putea zice despre

nici unul dintre voi, boşorogilor, şi să nu credeţi că rămânem prea mult pe-aici, imediat ieşim din canceroşenia asta –, dar limbajul trupului nu colaborează cu mine şi îmi dă de gol starea de nesiguranţă. E ca şi cum aş intra într-o cafenea de provincie şi mi-aş da imediat seama, după privirile batjocoritoare, că sunt, în mod evident, îmbrăcat exagerat, şi îmi pare imediat rău că de dimineaţă mi-am pus bluza roz şi cizmele din piele de şarpe. Nici Carmen nu se simte în largul ei. Şi înţeleg: de-acum încolo aparţinem, pur şi simplu, locului acestuia.

În camera 105 e un alt ghişeu de înscriere. Asistenta aflată în spatele lui pare să ne citească gândurile. Ne întreabă iute dacă nu cumva preferăm să stăm în cămăruţa alăturată. Chiar la ţanc, căci Carmen începe iar să plângă, văd cu coada ochiului. Mă simt uşurat că nu trebuie să stau printre cadavrele alea în devenire, în camera de aşteptare sau pe hol.

— Îmi închipui că a fost un adevărat şoc alaltăieri, zice asistenta când se întoarce cu cafeaua.

Îmi dau seama imediat că la şedinţa de departament s-a discutat Cazul Carmen van Diepen.

Se uită la Carmen. Apoi la mine. Eu mă ţin tare. O asistentă pe care n-am văzut-o niciodată până acum cinci minute nu trebuie să observe ce milă mi-e de mine.

„Bărbaţii care aleargă după femei se împart clar în două categorii. Unii caută în toate femeile pe femeia subiectivă din visele lor. Ceilalţi sunt conduşi de dorinţa de a cuceri infinita varietate a lumii femeilor.“
Milan Kundera, *Imposibila uşurătate a fiinţei* (1984)

Doi

Sunt un hedonist care suferă grav de monofobie. Chestia cu hedonismul i-a plăcut lui Carmen şi a ajutat la crearea unei legături între noi. De panica mea provocată de gândul de a fi monogam a fost, desigur, mult mai puţin încântată. La început, a crezut că o să fie ceva acceptabil. Poveştile despre infidelitatea mea în relaţiile din trecut i s-au părut foarte haioase şi le-a văzut mai degrabă ca pe nişte puncte de atracţie în plus, nu ca pe nişte atenţionări.

Până când, un an mai târziu – tocmai ne mutaserăm împreună – a descoperit că mă culcasem cu Sharon, recepţionera de la BBDvW&R/ Bernilvy, agenţia de publicitate unde lucram la momentul respectiv. Atunci a ştiut cu certitudine că nu aveam să fiu niciodată fidel şi că nici măcar n-aveam să fac vreo încercare în acest sens. Mulţi ani mai târziu, mi-a povestit că, după povestea cu Sharon, a fost pe punctul de a mă părăsi, dar mă iubea prea mult ca să-mi facă asta. În schimb, a hotărât să tolereze escapadele mele şi să le considere nişte trăsături urâte care, întâmplător, ţineau de personalitatea mea. Unii se scobesc în nas, alţii îşi înşală femeile, ceva de genul ăsta. În felul acesta se proteja emoţional în faţa ideii că soţul ei „şi-o trage foarte des cu alte tipe“.

Faţă de mine, a susţinut în toţi anii ăştia că mă va părăsi dacă o să mai fac vreodată ce am făcut cu Sharon. Aşa încerca să mă convingă măcar să îmi ţin ascunse de ea escapadele. Şi a reuşit.

În următorii şapte ani ne-am considerat cel mai fericit cuplu din emisfera vestică şi din împrejurimi.

Până acum trei săptămâni, când Carmen m-a sunat în timp ce eu şi Frenk încercam să stăm treji, iar managerul de la Holland Casino trăncănea de zor.

It’s the end of the world as we know it
REM, „It’s The End Of The World As We Know It“ (*Document*, 1987)

Trei

În cazinouri vin chinezi, tipi care fac pe durii şi femei în rochii demodate. Nu am văzut niciodată vreo gagică mişto. Groaznic.

Când managerul de la Holland Casino ne-a sunat şi ne-a spus că intenţionează să devină client al agenţiei de creaţie şi marketing strategic Merk in Uitvoering, i-am spus că sunt înnebunit după cazinouri.

Holland Casino ar fi OK pentru câteva sute de ore pe an, ne gândim noi. Aşa că după-amiază suntem la cazinou în Max Euweplein, în Amsterdam. Managerul vrea „să aruncăm o privire în bucătăria unuia dintre bazarurile sale“. Da, bazar. Uite aşa vorbesc clienţii noştri. N-am ce-i face. Câteodată zic chestii de genul „să stai cu picioarele pe masă şi să faci brainstorming“.

Noi înseamnă eu şi Frenk, şi orele sunt ceea ce declarăm noi la Merk in Uitvoering. Oamenii care au învăţat o meserie creează chestii. Există şi oameni care vând chestii. Mai puţin onorabil, dar cu siguranţă util. Eu şi Frenk nu vindem lucruri, ci ore.

Şi nici măcar nu le creăm noi. Treaba cu gânditul cade în seama a şase băieţi şi fete care au în jur de douăzeci de ani, toţi adepţi ai mişcării *Sturm und Drang*, cum eram şi Frenk şi eu mai demult, când încă nu începuserăm propria afacere. Conceptul gândit de tinerii noştri cei inteligenţi e cosmetizat de mine şi de Frenk, îl punem într-un raport, o rugăm pe Maud, secretara noastră – o bunăciune – să-i pună nişte coperte frumoase şi apoi noi ne prezentăm cu mult aplomb produsul gândirii în

faţa clienţilor. Aceştia reacţionează cu entuziasm, ne fac complimente generoase, după care nu se mai întâmplă nimic. Continuăm cu alt raport făcut pe bani grei pentru client. Aşa funcţionează modelul nostru de afaceri.

Frenk pune întrebările care ştie că îi sunt pe plac clientului, clientul încearcă să devină campion mondial în informare excesivă, eu mă prefac că ascult. Am ridicat asta la nivel de artă. Clientul crede că-mi storc creierii pentru a rezolva problema lui de marketing. Adevărul e că în acel moment eu mă gândesc la sex, la distracţie prin cluburi sau la echipa Ajax Amsterdam. Câteodată n-am nici cea mai vagă idee despre ce-a zis clientul cu doar câteva minute în urmă, dar asta nu prea contează. Imaginea de om preocupat, în combinaţie cu o privire încruntată şi cu pauze lungi şi misterioase, constituie, în meseria mea, un adevărat avantaj. Ajută chiar şi la mărirea tarifului pe oră. Totul e să rămân treaz, restul se rezolvă de la sine, după cum obişnuieşte Frenk să spună.

Azi am probleme să rămân treaz. Am căscat ostentativ de două ori, spre indignarea lui Frenk. Când pleoapele mele păreau să aibă iar un moment de slăbiciune, îmi sună telefonul. Uşurat, mă scuz şi îmi caut telefonul în buzunar. „CARMEN MOB.“

— Bună iubito, zic şi mă întorc cu spatele la masă.

Iubita mea plânge.

— Carm, ce s-a întâmplat? întreb şocat.

Frenk se întoarce şi îmi aruncă o privire îngrijorată. Managerul turuie vesel mai departe. Îi fac lui Frenk semn să stea liniştit şi plec de la masă.

— Sunt la spital şi le e teamă că s-ar putea să nu fie veşti prea bune, suspină ea.

Spitalul. Uitasem că azi urma să meargă. Cu două zile în urmă, când m-a întrebat dacă nu mi se părea nimic în neregulă cu sfârcul ei, care părea inflamat, am încercat să o conving că probabil de vină era faptul că urma să-i vină ciclul săptămâna asta. Sau vreo margine mai dură a sutienului. Nimic grav. Exact ca în urmă cu şase luni, când tot o alarmă falsă a fost. I-

am spus să se ducă la doctorul Wolters dacă i se pare ceva în neregulă şi că sigur se va linişti după aceea.

Nu suport veştile proaste şi reacţionez, de obicei, prin a mă aburi pe mine şi pe cei din jur că totul are să fie bine. Ca şi cum mi-ar fi ruşine că anumite lucruri sunt în mod incontestabil, inevitabil, inexorabil naşpa. (Aşa se întâmpla şi în copilărie, când tata mă întreba ce a făcut NAC Breda, şi eu trebuia să-i spun că a fost 0-1 pentru Veendam. Simplul fapt de a-i zice asta mă făcea să mă simt de parcă aş fi dat eu însumi golul ăla. Să dai sau să primeşti veşti proaste îţi strică toată ziua.)

— Carm, povesteşte-mi cu calm ce ţi-au zis, o îndemn eu, încercând să nu pronunţ cuvântul „doctor“ în preajma lui Frenk.

— Nici el nu ştia sigur. I s-a părut că mamelonul arată ciudat şi a zis că nu îi face o impresie prea bună.

— Hmm, am zis.

O replică excesiv de pesimistă, ţinând cont că venea de la mine. Pentru Carmen, a fost semnalul intrării în panică.

— Ţi-am spus că îmi simt sânul cald! strigă ea cu înverşunare. Ştiam eu că nu e bine, fir-ar să fie!

— Linişteşte-te, linişteşte-te, iubito, încă nu ştim nimic sigur, mă aventurez eu. Să vin la tine?

Se gândeşte.

— Nu, oricum n-ai ce să faci aici. Trebuie să-mi facă analize de sânge, să aduc urină, să mă anunţe când e loc pentru o biopsie, ca atunci, mai ştii? Pare un pic mai liniştită. Când vorbeşti despre chestiuni practice, reuşeşti să-ţi reprimi emoţiile.

— O să te rog s-o iei tu pe Luna de la creşă. Nu mă mai duc la Brokers.

Prin Brokers se referă la Advertising Brokers. Firma lui Carmen. I-a venit ideea când eu lucram la BBDvW&R/ Bernilvy – un fel de Real Madrid al publicităţii, cum îl numeam noi. Pe Carmen o irita la culme lumea aceea. „Egouri umflate care se cred mai importante decât clienţii lor, decât propriii colegi şi decât Dumnezeu“, zicea ea. Fac pe artiştii, dar vor să conducă ditamai maşinile şi să aibă salarii enorme. I s-a părut

amuzant să tulbure apele acestei lumi. În timpul unei recepţii la Bernilvy, l-a întrebat în secret pe un client de-al nostru (Centraal B & A.) de ce nu-şi vinde drepturile pe reclame unor firme neconcurente, din alte ţări. „Un fel de agent intermediar al ideilor, aşa cum se întâmplă cu cărţile, cu filmele sau cu programele de televiziune“, a zis ea. Clientului i s-a părut o idee minunată, şi i-a prezentat-o chiar a doua zi lui Ramon, directorul de la Bernilvy. Ca să evite neplăcerile, acesta şi-a dat mormăind acordul. Carmen putea să pornească afacerea. În şase luni vânduse drepturile de reclame unor firme din Africa de Sud, Chile şi Malaysia. Lumea publicităţii a început să clocotească. Unora li s-a părut de prost gust. Comerţ grosier. Dar lui Carmen nici că i-a păsat. Găsise o mină de aur. Dintr-odată, toată lumea voia să lucreze cu Advertising Brokers. Agenţiile publicitare au avut o revelaţie. Datorită lui Carmen, câştigau dintr-odată de patru, cinci ori mai mult de pe urma creativităţii lor.

Şi clienţii lor, care în toţi anii aceştia achitaseră scrâşnind din dinţi facturi serioase către băieţii de la agenţiile de renume, tarife pe oră pe care nici măcar la bordelul exclusivist Yab Yum nu le plăteau, vedeau cum campaniile lor publicitare, în care băgaseră iniţial bani grei, începeau să producă, la rândul lor, bani. Şi toate astea datorită lui Carmen, care reuşise să le vândă unor firme de pe la naiba-n praznic. În doi ani, Carmen avea deja douăzeci de angajaţi şi clienţi în toată lumea.
Îi place jobul ăsta pe care şi l-a oferit ea însăşi şi, dacă are chef – trebuie să o atragă cumva locul respectiv –, călătoreşte pentru a se întâlni cine ştie pe unde cu vreunul dintre clienţi şi se distrează la culme. „Ce glumă grozavă, nu?“ zice ea când îşi mai găseşte un client nou.

— Nu-mi permit să apar acolo cu faţa asta bocită. Sper să pot pleca de aici până-n şase. Cum facem cu mâncarea?

Îmi vine să râd. Noi nu ne facem niciodată griji în privinţa mâncării. Suntem genul de cuplu care de-abia seara îşi dă seama că trebuie să mai şi mănânce, şi de fiecare dată constatăm că nu avem altceva decât un sertar plin de borcănaşe cu mâncare pentru bebeluşi. Prietenii noştri fac mereu

mişto de noi în ceea ce priveşte bugetul săptămânal care se duce pe pizza, mâncare chinezească şi tot felul de prostii de la non-stop.

— Vedem noi ce facem cu mâncarea. Tu asigură-te că ajungi devreme acasă, ca să te pot linişti. Şi până la urmă poate o să fie bine, adaug eu, încercând să par cât mai relaxat cu putinţă, şi închid telefonul.

Dar sunt fleaşcă de-a lungul şirei spinării. Ceva îmi spune că viaţa noastră a suferit în momentul ăsta un accident. Privesc în gol. Trebuie să văd însă partea plină a paharului. Trebuie să pun totul cap la cap în tihnă. Să caut nişte motive de speranţă. Ceva cu care s-o pot linişti, când ajung acasă, pe Carmen, care stă acum singură în spitalul ăla nenorocit.

Apoi oftez adânc şi mă întorc la masa la care Frenk stă de vorbă cu managerul, care tocmai începe să se plângă de problemele pe care le întâmpină Holland Casino când vine vorba despre fidelizarea clienţilor ocazionali.

„Aţi trăit fericiţi ca nişte animale, dar pur şi simplu v-a venit sfârşitul.“
Jan Wolkers, *Turks fruit* („Fruct turcesc“, 1973)

Patru

Mi-am parcat Chevroletul Blazer în faţa casei noastre de pe Amstelveenseweg, la marginea Parcului Amsterdam. Urăsc Parcul Amsterdam, urăsc strada asta şi urăsc şi casa noastră. Cinci ani de zile am locuit în centrul oraşului, pe Vondelstraat, la primul etaj. La două luni după naşterea Lunei, Carmen a vrut să ne mutăm de acolo. I se acrise de cărat pe scări căruciorul cu trei roţi, greu ca naiba, dar cât se poate de la modă, după ce mai întâi se învârtea douăzeci de minute cu maşina în căutarea unui loc de parcare. Şi, după ziua aia când ne-am dus în Vondelpark cu coşul de picnic şi cu sticlele de vin şi ne-am aşezat pe păturică, pentru ca apoi să constatăm că ea uitase pamperşii – ba tu trebuia să-i iei, Stijn –, Carmen a început o intensă campanie pro-Amstelveen. O casă cu grădină. Până la urmă, am ales o casă de pe Amstelveenseweg.

După Beetle-ul negru parcat cam la cincizeci de metri mai încolo, îmi dau seama că ea e acasă. O scot pe Luna din maşină, merg până la uşa de la intrare, inspir adânc şi bag cheia în uşă. Am emoţii, chestie care nu mi s-a mai întâmplat din 1995, când Ajax Amsterdam a trebuit să ţină de scorul de 1 la 0 din meciul cu AC Milan[1] până în ultimele minute de joc.

Numărul casei noastre e 872. E o casă tipică perioadei de dinainte de război, pe care cei care au locuit acolo înaintea noastră au recondiţionat-o minunat. Faţada e vopsită cu negru şi are un acoperiş ascuţit din lemn,

verde cu margini albe. „Pitoresc“, a catalogat agentul imobiliar acoperişul. „Pitoresc pe dracu’“, mi-am zis eu, „doar nu suntem în Zaandam“. Dar presiunea din partea lui Carmen de-a ne muta sporea pe zi ce trecea, şi eu am zis mersi că măcar n-am nimerit în Het Gooi sau în Almere. Acum locuim tot în Amsterdam, am putea spune, dar atmosfera e clar de Amstelveen. De la început nu m-am simţit acasă aici. Cum vin dinspre Stadionul Olimpic şi o iau pe sub viaductul A10, mă simt ca-n safari. „Uite, o zebră“, am zis când am venit aici să vedem casa pentru prima dată. Carmen nu s-a arătat prea amuzată. Pe lângă casa noastră nu trece tramvaiul, ci doar autobuzul. Ei, aţi prins ideea. Dar, în fine, o să stăm aici doar vreo câţiva ani, până când Merk in Uitvoering şi Advertising Brokers o să ne aducă o căruţă de bani şi o să ne putem permite o casă în centrul Amsterdamului, aşa că, până atunci, treacă de la mine zebra aia.

Luna e soarele meu. E născută în aceeaşi zi cu mine. La naşterea ei, n-am avut nici un dubiu că prietenii mei vor veni şi la a şaizecea aniversare a mea. Doar n-o să piardă ocazia să le vadă pe tinerele şi frumoasele prietene ale fetei mele, care vor umbla încoace şi-ncolo la petrecere.

Pentru o clipă, seara asta pare să fie ca oricare alta. Cum o vede pe Carmen, Lunei îi răsare un rânjet care îi despică chipul în două. Carmen o strigă ca de obicei, prelung, LUUUUNAAAA, face o mutră caraghioasă, imită mersul ei nesigur de copil şi o îmbrăţişează stând pe vine. Luna îi răspunde cu o bucurie intensă: „MAMAAA“. În seara asta, scena mă tulbură mai mult decât de obicei.

— Bună, iubita mea, îi zic eu când se ridică şi o sărut pe gură.

Ne îmbrăţişăm şi imediat începe să plângă. Adio seară ca oricare alta! O ţin strâns în braţe şi privesc în gol peste umărul ei. Îi spun că poate nu e totuşi nimic grav, ca acum o jumătate de an. Ceva mai de Doamne-ajută n-am putut născoci de după-amiază până acum.

Se suie în pat, şi-o trag spre mine. Începem să ne sărutăm. Îmi dau seama după mişcările ei că e excitată. Fără să zic ceva, îmi îndrept capul către partea de jos a patului. Când juisează, îşi împinge sexul umed spre faţa mea.

— Trage-mi-o, îmi şopteşte. Ne-o tragem ca nebunii. Când simte că sunt pe punctul de-a ajunge la orgasm, mă îndeamnă, cu ochi plini de dorinţă, să-mi dau drumul în ea, şi, după câteva zvâcniri, ejaculez, muşcându-mi buzele ca să n-o trezesc pe Luna, care doarme în camera de lângă noi.

Imediat după orgasmul meu, Carmen începe iar să plângă.

— Vino, iubita mea, îi şoptesc eu. O sărut pe păr şi rămân minute în şir peste ea, în ea.

— Vom serba ziua voastră de naştere săptămâna viitoare. Cine ştie, poate e ultima oară când particip şi eu.

În vreme ce Carmen se dezbracă în dormitor, mă uit la sânii ei. Când am văzut-o pentru prima dată goală, m-am holbat cu gura căscată la corpul ei. Am îngăimat că n-am mai avut niciodată un astfel de trup în patul meu. Ea a râs şi a spus că, desigur, remarcase mai devreme în seara aceea la Rosa’s Cantina că privirea mea luneca tot mai jos în decolteul adânc al tricoului ei negru. După ce s-a născut Luna, sânii lui Carmen au început să se lase puţin, dar mie îmi plac la fel de mult. Şi acum, Carmen mă poate excita chiar şi numai dacă se dezbracă şi-şi expune în faţa mea sânii ei minunaţi. E o sărbătoare în fiecare seară. Alături de Carmen, viaţa în sine e o sărbătoare a sufletului şi a trupului.

1 Finala Ligii Campionilor, 24 mai 1995, Viena, Stadionul Ernst Happel 1-0 (gol marcat de Kluivert). Van der Sar, Reiziger, Blind, F. de Boer, Rijkaard, Seedorf (Kanu), Litmanen (Kluivert), Davids, Finidi, R. de Boer, Overmars. (n.a.)

„O trăsătură tipică a regretului/ Este că întotdeauna vine prea târziu/ Şi niciodată la timp“
Extince[2], „Op de dansvloer“ (*Binnenlandse funk*, 1998)

Cinci

E trei şi jumătate, şi eu încă nu dorm. Nu-mi dă pace gândul că va trebui să le spun iar familiei şi prietenilor noştri vestea cea rea. Mă simt de parcă i-am înşelat cu o jumătate de an în urmă, când le-am spus că a fost o alarmă falsă. Acum trebuie să trăim în incertitudine până vine rezultatul biopsiei. Asta o să fie săptămâna viitoare, vineri. Adică peste zece zile. Fir-ar al dracu’, să aştepţi zece zile rezultatul unei biopsii! Mai devreme nu s-a putut, aşa i-a spus doctorul Wolters lui Carmen, şi, oricum, zece zile în plus nu contează, a liniştit-o el. Când m-am arătat enervat de treaba asta, Carmen a devenit arţăgoasă.

— Ce dracu’ aş fi putut să spun? C-o să facem noi singuri biopsia?

După asta, n-am mai zis nimic.

Doctorul Wolters. A trecut o jumătate de an – şi eu nu l-am văzut atunci decât vreo jumătate de oră – şi, cu toate astea, chipul lui îmi revine iar în minte. Să aibă în jur de cincizeci şi cinci de ani, cu păr cărunt, într-o nuanţă deosebită, cu cărare într-o parte, ochelari rotunzi, haină albă. Cu şase luni în urmă, coşmarul a durat cam o săptămână. Totul a început cu o vizită a lui Carmen la medicul nostru de familie, doctorul Bakker.

El a sfătuit-o să meargă la spital, să facă un control la sân, pentru siguranţă. Atunci ne-am speriat foarte tare. În spitalul Lukas am ajuns la

doctorul Wolters. I-a făcut un control şi a zis că ar fi bine să i se facă o biopsie. Asta ne-a speriat şi mai tare.

Nu numai pentru că habar n-aveam ce e aia o biopsie, ci pentru că, dacă ţi se face într-un spital ceva de care n-ai auzit niciodată, acela sigur nu poate fi lucru curat.

În seara dinaintea biopsiei, întinşi în penumbra dormitorului nostru, am încercat să îmi ascund de Carmen suferinţa. Mai devreme văzusem în ochii ei că îi era cumplit de frică. Şi am înţeles-o. Pentru că, dacă ai cancer, mori.

În seara asta îmi vin în minte cuvintele de atunci ale doctorului Wolters, imediat după biopsie. „Celulele sunt modificate, nu ştim cu certitudine ce este, dar cu siguranţă *nu e ceva malign*.“ Îmi aduc aminte că de-abia apucase să zică asta, şi noi eram deja în picioare. Ce uşuraţi ne simţeam şi cât de mult ne doream să plecăm departe, cât mai departe de spitalul ăla, înapoi la viaţa noastră fericită, în care să trăim, după cum ne făcuserăm planuri, fericiţi până la adânci bătrâneţi! Cu timpul de partea noastră şi cu planuri pentru o sută de mii de ani.[3] Ajunşi afară, ne-am aruncat unul în braţele celuilalt. De parcă tocmai ni se născuse un copil sănătos tun, aşa eram de fericiţi. I-am sunat extaziat pe mama lui Carmen, pe Thomas şi pe Anne, pe Frenk şi pe Maud, să le spun că nu era nimic grav. Carmen era *sănătoasă*.

„… Nimic malign.“ N-ar fi fost oare mai bine să insistăm ca Wolters să ne spună cum vine treaba cu „nu ştim cu certitudine ce este“? N-ar fi fost mai bine să fi cerut o trimitere la un doctor din alt spital? Nu cumva, privind înapoi, e vina noastră? Nu ne-am lăsat oare fraieriţi? E de înţeles că pe Carmen nu a mai interesat-o, fericită la culme că era totul bine, dar nu cumva ar fi trebuit ca eu să insist, să am pretenţia să o mai examineze până când ar fi ştiut exact ce era? Nu Wolters e nenorocitul, ci eu sunt. *Eu* sunt bărbatul ei, eu trebuie s-o apăr, nu?

„Poate că totul ar fi putut fi prevenit“, îmi trece prin minte.

Dar de data asta n-o să se mai întâmple. Dacă vinerea viitoare încearcă iar să ne convingă că e totul bine, îl iau de gulerul lui alb şi-i zic vreo două. Atunci o să-l conving eu pe el.

2 Rapper olandez (n.red.)
3 Fragment din *Een dag zo mooi* („O zi atât de frumoasă“) de Tröckener Kecks (*Andere plaats andere tijd* – „În altă parte, altă dată“, 1992) (n.tr.)

„Un surâs o să ajungă pură parodie.“
Rita Hovink, „Laat me alleen“ (*Een rondje van Rita*, 1976)

Şase

Secţia din spitalul Lukas unde Carmen urmează să facă biopsia se cheamă Oncologie, văd pe plăcuţa de deasupra uşii. Oncologie. Cuvântul parcă îmi spune ceva, dar nu ştiam că are de-a face cu cancerul. Sună nevinovat. Mai degrabă mă trimite cu gândul la o ştiinţă care se ocupă cu cercetarea cauzelor ce au dus la dispariţia mamuţilor sau ceva de genul ăsta.

Spitalul Lucas. Sunt oameni cărora clădirea Europarking li se pare cea mai deprimantă din Amsterdam. Alţii cred asta despre De Nederlandsche Bank. Sau despre blocurile din Bijlmer.
Îi invit să vadă mai de-aproape spitalul Lucas. Când trec cu maşina pe autostrada A10 şi-l văd, mi se face pielea de găină.

Luna se joacă cu Elmo, pe care l-a primit de ziua ei, săptămâna trecută. Carmen stă pe marginea patului. Tocmai au verificat ce greutate are şi i-au luat sânge. Geanta neagră, în care şi-a pus de dimineaţă obiectele de toaletă, nişte papuci, o cămaşă de noapte mov din mătase – pe care n-o mai văzusem niciodată – şi revista *Marie Claire*, e pe pat. Eu stau lângă ea, cu haina pe mine, şi iau în mână cele două pliante care tocmai ne-au fost oferite. Unul verde, „Cum să trăim cu cancer“, şi unul albastru, „Cancerul de sân“. Pe ambele văd un logo pe care l-am observat şi pe cutiile în care se strâng colecte. Fondurile Reginei Wilhelmina, mi se pare. Încep să îl răsfoiesc pe cel albastru, aşa cum parcurgi în avion catalogul cu produse

duty free, doar ca să intri în atmosferă. „Cui i se adresează această broşură?“ scrie sus pe prima pagină. Citesc că eu şi Carmen aparţinem grupului căruia i se adresează acest pliant. Nu-mi place să aparţin unui grup, cu atât mai puţin grupului-ţintă al acestui pliant. La cuprins văd titluri de genul: „Ce este cancerul?“ „Proteze mamare“ şi „Cum să luptăm cu durerea“. De ce citim noi asemenea materiale, de fapt? E doar o biopsie, nu? Nu putem să ne prefacem deocamdată că totul va fi iarăşi bine sau că mamelonul modificat al sânului ei roşu – care s-a umflat şi s-a înroşit şi mai tare în ultimele zile, chiar şi ochiul meu neexperimentat poate să vadă asta – e rezultatul unor schimbări hormonale sau ceva de genul ăsta?

Între timp s-a făcut ora nouă şi intră o asistentă. Are la ea un dosar pe care este scris numele lui Carmen.

— Ia uite, eşti de-a casei, spun eu arătând cu capul spre dosar.

Carmen râde. Puţin.

— Biopsia e planificată pentru ora 12, zice femeia.

Asistenta are în jur de cincizeci de ani. Face tot ce îi stă în putinţă să transforme conversaţia asta de rutină în ceva cât mai personal. Ba, la un moment dat chiar a pus mâna pe genunchiul lui Carmen. Carmen e prietenoasă, aşa cum e ea cu toată lumea, întotdeauna. Eu nu mă simt deloc în largul meu şi aş vrea să o duc cât mai repede pe Luna la creşă, apoi să merg la Merk in Uitvoering. Habar n-am ce-aş putea face acolo într-o zi ca asta, dar măcar să scap odată din spitalul ăsta nenorocit. Să am o zi pe cât posibil normală.

Carmen îşi dă seama.

— Du-te, du-te, mă descurc eu. Şi cu siguranţă, cafeaua de la Merk in Uitvoering e mai bună ca asta de aici, adaugă ea şi râde.

— Când doamna iese de sub narcoză, vă sunăm, zice asistenta.

Eu şi Luna o îmbrăţişăm pe Carmen, iar eu îi şoptesc că o iubesc. Îi trimit bezele din uşă. Luna îi face cu mâna.

Carmen se străduieşte să zâmbească.

I hide my tears behind a painted smile
Isley Brothers, „I Hide My Tears Behind A Painted Smile“ (*Soul On The Rocks*, 1967)

Şapte

La ora zece, deschid uşa biroului nostru, aflat în Stadionul Olimpic. Din ziua în care am primit cheile, m-am simţit acolo mai acasă decât acasă. O parte din tinereţea mea se află în acest stadion. Veneam din Breda şi aveam şaisprezece ani, iar Amsterdamul agitat al anilor ’80 mi se părea incredibil de mişto. Mergeam cât de des puteam duminicile cu trenul la Amsterdam, ca să am ce povesti luni la şcoală despre revoltele de la Ojox[4].

Sau despre prăpădul pe care îl făceau suporterii în tramvaiul 9, în drum spre De Meer, ori în tramvaiul 16, spre Stadionul Olimpic. Acolo încercam să stau cât mai departe, pentru că, exact ca atunci când mă băgam în galeria lui NAC Breda, cu ani în urmă, făceam pe mine de frică. Dar nu era cazul să afle aşa ceva cei de la mine de la şcoală.

Lui Frenk îi place frumosul, iar mie – Ajax. De aceea biroul nostru, situat dedesubtul tribunei galeriei lui Ajax când joacă pe Stadionul Olimpic, este un compromis. Am insistat ca pe tot peretele lateral să punem o poză de şapte metri pe un metru jumate. În poză se văd jucătorii intrând pe teren pentru ultimul meci din Liga Campionilor[5], înconjuraţi de o mare de lumini şi de fum roşu. Biroul firmei Merk in Uitvoering seamănă cu dormitorul meu de pe la cincisprezece ani, doar că e de zece ori mai mare. Şi infinit mai modern. Aici şi-a spus cuvântul influenţa lui Frenk şi

a designerului, un homosexual englez cu ochelari foarte la modă. Designerului i s-a părut că fetişul meu legat de fotbal nu se potriveşte cu restul. Eu i-am spus că treacă de la mine, îi dau voie să-şi pună în practică ideile creative, dar să-mi lase poza în pace. Când vine vorba despre fotbal, sunt foarte principial. A bombănit că e de acord, dar cu condiţia să-i dau undă verde să facă întocmai cum vrea el cu restul biroului.

„Fă ce vrei“, i-am spus. Şi mi-a ieşit pe nas permisivitatea asta. S-a gândit el că în spaţiul deschis al biroului nostru trebuie să punem trei panouri colorate de plexiglas, de doi metri lăţime pe un metru şi jumătate înăţime. Unul roşu, unul galben şi unul albastru. Apoi a decis să punem lămpi de neon roz în spatele dulapurilor, să zugrăvim un perete de cinci metri înălţime într-o nuanţă de verde măr şi să decorăm alt perete cu perne din fetru mov. Un ansamblu colorat, nu glumă. Şi, din punct de vedere financiar, complet iresponsabil. Frenk mi-a cerut să termin cu criticile, că doar mi-au făcut damblaua cu poza lui Ajax. Până la urmă, se pare că Frenk şi tipul ăsta nu-s chiar aşa duşi cu pluta. În cele câteva săptămâni de când suntem aici, Frenk m-a anunţat chicotind că vor veni la noi cei de la ziarul *Het Parool*, trei reviste internaţionale, toate ziarele de marketing şi publicitate, un ziar despre monumente, nişte grupuri de arhitecţi (printre care şi un grup din Danemarca, din care face parte şi o tipă super, aşa că am decis ca de acum încolo să nu mai tot vociferez despre depăşirea bugetului, dacă s-a întâmplat, s-a întâmplat, acum asta e) şi un client nou. Până la urmă, nu-i aşa greu să ai propria afacere în domeniul marketingului.

*

— Salut, zic când intru.

Toată lumea e deja la birou. Merg direct în bucătărioară, la aparatul de cafea, ca să nu mă vadă nimeni. În rest, biroul nostru este atât de deschis, că te văd toţi şi dacă te scobeşti fie şi-o secundă în nas. Frenk este cel care a cumpărat aparatul de cafea, deci cafeaua este una de calitate. După ce apeşi

pe buton, mai durează o jumătate de minut până curge. Azi aş vrea să dureze o veşnicie. Când ceaşca s-a umplut, mai rămân aşa în picioare vreme de-un minut. Îmi adun tot curajul şi trec pe lângă biroul lui Maud. Evit s-o privesc.

Frenk mă chestionează din priviri când mă aşez.

— Mda… e la spital, încerc eu să le spun cât mai laconic.

A venit şi Maud lângă mine. Simt în spate privirile celorlalţi.

— Mda. În fine, om vedea ce-o fi, zic eu şi dau drumul la computer.

De-abia îmi mai reţin lacrimile. Maud îmi pune o mână pe umăr. Îmi aşez şi eu mâna pe a ei şi mă uit pe fereastră. Ce n-aş da să mai fiu copil. Să mă pot convinge singur că, dacă nu vorbeşti despre necazuri, ele dispar de la sine.

4 „Ajax“, rostit cu accent tipic pentru regiunea Brabant, din care face parte şi oraşul Breda (n.tr.)
5 Ajax–Panathinaikos, 3 aprilie 1996, 0-1. Van der Sar, F. de Boer, Blind, Reiziger, Bogarde, R. de Boer, Litmanen, Davids, Finidi, Kanu, Overmars. În deplasare, Ajax a câştigat cu scorul de 0 la 3. (n.a.)

It ought to be easy ought to be simple enough/ man meets a woman
and they fall in love/ but the house is haunted and the ride gets rough
Bruce Springsteen, „Tunnel Of Love“ (*Tunnel Of Love*, 1992)

Opt

La ora cinci mă sună Carmen. Sunt în maşină în drum spre creşă. Nici nu mai e nevoie s-o întreb cum se simte. Îmi dau seama din vocea ei.

— Tocmai a fost doctorul pe-aici.… Nu-i deloc în regulă, Stijn.

— Sunt pe drum. O iau repede pe Luna şi vin şi eu.

Nu îndrăznesc s-o mai întreb altceva.

Cu inima bubuind, merg cu Luna în braţe pe culoarul de la Oncologie. Intru în camera unde am lăsat-o pe Carmen singură azi-dimineaţă. E îmbrăcată şi stă pe pat cu o batistă de hârtie mototolită în mână, uitându-se pe fereastră. Are ochii umflaţi şi roşii. Lângă ea mai sunt două batiste, la fel de mototolite. Când ne vede că intrăm, duce repede mâna la gură. Un gest pe care îl face numai atunci când s-a întâmplat ceva foarte grav. Fără să zic ceva, mă duc direct la ea şi o îmbrăţişez. Îşi pune capul pe umărul meu şi începe să plângă nestăvilit. Tot nu am curajul s-o întreb. De fapt, nu pot s-o întreb nimic. Nu pot să rostesc nici măcar un cuvânt. Luna n-a scos un sunet de când am intrat în rezervă.

Carmen o sărută pe Luna şi reuşeşte să schiţeze un zâmbet.

— Bună, dragostea lui mami, îi zice, mângâind-o pe cap.

Îmi dreg vocea.

— Hai, zi-mi, o îndemn. Tot trebuie să aflu, până la urmă.

— Cancer. O formă foarte gravă. Difuzat, i-au zis. Nu e o tumoare, ci o formă de infecţie care s-a extins în tot sânul.

Bum.

— Sunt siguri că asta e? Altceva nu găsesc de zis.

Ea dă aprobator din cap, încercând să-şi sufle nasul în batista udă leoarcă.

— Se cheamă mastită carcino-naiba-s-o-ia, ceva de genul ăsta…

Eu încuviinţez din cap de parcă aş şti despre ce este vorba.

— … Doctorul Wolters a zis că, dacă vrei, poţi să te duci la el. Are cabinetul câteva uşi mai încolo.

Wolters. Numai când îi pronunţ numele, şi deja… Nu l-am mai pomenit deloc în ultima vreme. Am respins întrebările lui Thomas, ale lui Anne şi ale mamei lui Carmen, dacă nu cumva s-a făcut o mare greşeală cu o jumătate de an în urmă. Răspundeam mereu că poate avea deja cancer şi poate chiar şi atunci fusese totul tardiv. Gata cu discuţia! Numai gândul că ea ar putea muri dintr-o eroare medicală…

Wolters stă la birou. Îl recunosc imediat, mi-l aduc aminte de data trecută. El nu mă mai ţine minte. Ciocănesc în uşa deschisă.

— Da…? zice el încruntat.

— Bună ziua, rostesc sec. Să nu cumva să uite că el e vinovat de toate astea. Sunt soţul lui Carmen van Diepen.

— A, îmi cer scuze. Bună ziua, domnule Van Diepen, zice Wolters şi se ridică rapid de pe scaun, ca să dea mâna cu mine. Luaţi loc.

— Nu, rămân în picioare. Mă aşteaptă soţia.

— Desigur. Aţi venit să discutăm despre rezultatul biopsiei, bănuiesc.

„Nu, despre scorul NAC–Ajax, ce crezi?!“

— Da.

— Mda. Nu arată prea bine.

— Nu. Aşa am înţeles şi eu, zic cu un cinism pe care probabil că el nici măcar nu-l remarcă. Mi-aţi putea explica despre ce anume este vorba?

Wolters îmi spune de ce este malign de data asta. Îl ascult doar pe jumătate şi înţeleg şi mai puţin de-atât. Îl întreb cât de sigur e de diagnostic.

— Foarte sigur… Mai trebuie să facem nişte analize, dar se pare că este totuşi mastită carcinomatoasă. Deocamdată, nu putem face mai mult decât atât.

Încuviinţez din cap. Wolters dă mâna cu mine.

— Ei, acum vă urez amândurora să fiţi tari. Mâine puteţi să mergeţi direct la doctoriţa Scheltema. E internistă, şi ea vă va spune exact ce urmează să se mai întâmple de-aici încolo.

În regulă?

Dau din nou aprobator din cap. Şi nu-l iau de gât. Ba, mai mult, nici măcar nu-i zic ceva. Nimic. Sunt mut. Dacă vreun client protestează la vreo startegie de-a mea, îl fac praf, însă acum, când ţărănoiul ăsta ne-a cancerizat viaţa din cauza unei greşeli comise cu o jumătate de an în urmă, eu mă comport fix ca un jucător de la un club de provincie care are şi el pentru prima dată un meci pe stadionul Amsterdam ArenA.

Când intru în rezervă, Carmen o ţine pe Luna pe genunchi şi priveşte spre parcarea aproape goală a spitalului.

— Îţi dau drumul acasă sau mai trebuie să rămâi în spital? o întreb.

— Cred că sunt gata de plecare, zice Carmen.

Se uită în jur, căutând din ochi geanta neagră. Mă îndrept în tăcere către masa pe care şi-a pus haina şi i-o ţin să se îmbrace, ceea ce în mod normal nu fac niciodată. E mai degrabă o încercare de a-mi da mie senzaţia că sunt util în vreun fel.

— Nu sta aşa departe, zice Carmen, când îi ţin haina în spatele ei. De la rana asta la sân nu pot să-mi întind braţele atât de mult în spate.

— Ah, scuză-mă. Hai, Luna, să mergem, zic eu şi o ridic de pe pat.

E în continuare uimitor de liniştită.

Carmen bagă capul o secundă pe uşa cabinetului unde sunt asistentele şi îşi ia rămas-bun. Asistenta, aceeaşi care era şi de dimineaţă, împinge la o parte farfuria din care mănâncă, se ridică de pe scaun, ia mâna lui Carmen în mâinile ei şi ne urează să fim puternici.

— O să vă descurcaţi în seara asta?

— Cu siguranţă, zic eu curajos foc şi îmi întăresc vorbele dând aprobator din cap.

Ne îndreptăm toţi trei către lift. Nu vorbim.

The times are tough, just getting tougher/ I've seen enough, don't wanna see anymore/ turn out the light and block the door/ come on and cover me
Bruce Springsteen, „Cover Me" (*Born in the USA*, 1985)

Nouă

Ajuns acasă, îl sun pe Frenk şi-i spun că ea are cancer.

— Mama mă-sii, rezumă Frenk situaţia.

Carmen o sună pe Anne. Îi povesteşte ce s-a întâmplat. În mai puţin de o oră, aceasta e în faţa casei noastre, împreună cu Thomas. Mă îmbrăţişează îndelung şi, cu haina încă pe ea, merge direct în sufragerie şi o strânge cu putere pe Carmen în braţe. Carmen izbucneşte iar în plâns.

Thomas mă ia jenat în braţe.

— Nasoală treabă, amice, mormăie el.

Apoi intră în sufragerie şi de-abia îndrăzneşte s-o privească pe Carmen. Se holbează-n pământ, cu umerii căzuţi şi cu mâinile în buzunare. E încă îmbrăcat în costum cu cravată, ţinuta de serviciu.

Thomas e tot din Breda-Noord şi ne ştim din şcoala generală. *„We liked the same music, we liked the same clothes, we liked the same bands"*[6], cântă Bruce, şi exact aşa a fost şi cu noi doi. La doisprezece ani mergeam împreună la NAC, la şaisprezece ne duceam la concerte punk în Para, iar la optsprezece ieşeam împreună la agăţat în De Suykerkist. Acolo, Thomas era incredibil de popular. Eu nu. Eu aveam coşuri şi purtam nişte ochelari ca ăia de scafandru, şi trebuia să mă mulţumesc cu resturile rămase de la Thomas. După ce am terminat liceul, am intrat amândoi la

Şcoala Superioară de Studii Economice şi Administrative, unde l-am cunoscut şi pe Frenk. Thomas şi-a luat examenele cu chiu, cu vai. Nu a fost şi nu este un tip superinteligent. A lucrat de la început ca reprezentant la o firmă care vinde sare pentru deszăpezire, şi tot asta face şi acum. Clienţii lui sunt funcţionarii de la primării şi de la Ministerul Transporturilor. Thomas e bun prieten cu ei pentru că, la fel ca ei, cred eu, adoră glumele cu belgieni, cu negri, cu blonde, poantele de genul „cică vine o tipă la doctor“ şi, de asemenea, pentru că şi el poartă, tot la fel ca ei, cămăşi de la Kreymborg în culori pastelate, cu gulerele prinse în nasturi.

Ne sunăm des eu şi Thomas. Ne vedem însă mai rar ca înainte. Exceptând perioada carnavalului din Breda, nu prea se mai omoară cu ieşitul în oraş. Preferă să stea acasă în weekend, cu brânzica şi cu vinuleţul în faţă, uitându-se la vreun film cu împuşcături, femei goale şi elicoptere. Cheful lui tot mai mic de a ieşi în oraş are legătură şi cu faptul că în urmă cu câţiva ani

a început să chelească, iar burta a luat proporţii considerabile. „Dumnezeii mă-sii, Stijn, zici că eu sunt lapte şi tu eşti vin“, mi-a zis el odată, când şi-a dat seama că succesul lui la gagici începuse să scadă încet şi sigur. Dar, cum e un tip pragmatic, Thomas a trecut imediat la acţiune. Când a văzut o stagiară tânără şi drăguţă intrând ca o floare la ei la firmă, cu şase ani în urmă, a invitat-o imediat în oraş şi nici că i-a mai dat drumul.

Stagiara aceea era Anne. Thomas şi Anne par a fi făcuţi unul pentru altul. Anne respinge tot ce e trendy (adică tot ce vine de la Amsterdam), şi e, la rândul ei, înnebunită după copii, brânză şi vin –, plus că seamănă perfect cu Thomas, zici că are graviditate cronică. De când are copiii, pe Kimberley de patru ani, pe Lindsey de trei şi pe Danny de un an, Anne a intrat pe linie moartă. Susţine că familia ei şi treburile casei sunt pentru ea mai importante decât felul în care arată. Poartă colanţi şi tricouri de la Miss Etam. Un monument de delăsare cu bună-ştiinţă, aşa zice Carmen. Dar Anne n-are habar. Carmen nu i-ar face niciodată vreun rău. Şi pe

bună dreptate. Anne a devenit în timp cea mai bună prietenă a ei. Se sună în fiecare zi, şi, când Carmen murea de frică în aşteptarea rezultatului de la biopsie, acum şase luni, Anne nu se mai dădea dusă din casa noastră. Cu toate că mă irita la culme prezenţa ei în fiecare seară când veneam de la serviciu, trebuie să recunosc că Anne ştie ce înseamnă prietenia. Carmen şi Anne sunt acum mai apropiate decât suntem eu şi Thomas. Carmen îi povesteşte totul. Eu lui Thomas, nu. Cel puţin, nu de când am descoperit că el îi toarnă lui Anne tot ce fac (şi şi-ar dori şi el să facă). Când nu te-aştepţi, ajunge la urechile lui Carmen, şi de-aşa ceva clar nu am nevoie. Sinceritatea este o virtute supraestimată. Anne e de altă părere. Dar ei îi dă mâna să gândească altfel. Nu poţi spune că fizicul ei invită la cine ştie ce aventuri sexuale[7]. Chiar dacă ar vrea, tot n-ar fi posibil să-şi înşele bărbatul.

Anne e realistă. Ne sfătuieşte să aşternem pe hârtie toate întrebările pe care vrem să i le punem mâine doctorului. Ni se pare o idee bună. Toţi patru stabilim, fiecare, ce vrem să aflăm. Eu sunt cel care scrie.

Planul merge. Pentru o vreme, transformăm cancerul într-un obiect neutru pe care îl analizăm critic şi cu detaşare, ca în afaceri. Carmen n-a mai plâns de-o oră.

La ora nouă şi jumătate, Thomas şi Anne pleacă. Eu îl sun pe Frenk. Carmen vrea să caute pe net. După ce termin convorbirea cu Frenk, Carmen mă întreabă dacă mai ţin minte cum se numeşte în engleză tipul de cancer pe care îl are ea.

— Asta nu mi-a zis Wolters. Mi-a zis numele pe latineşte, *mastitis carcino*… ceva.

— Carcinomatosa, da. În engleză se cheamă… – se uită spre monitor – *inflammatory breast cancer*… Şi *inflammatory* înseamnă că e o formă de infecţie. Un fel de ulcer care – dacă intervii prea târziu – îţi intră în globule. Corect, nu?

— Ăăă… da, cred că da, răspund eu prevăzător.

— Păi, în cazul ăsta, e de rahat, fiindcă şansele să… – face o pauză – mai trăiesc mai mult de cinci ani sunt sub 40%.

„Patruzeci la sută.“

— De ce eşti tu aşa sigură că e aceeaşi formă de cancer? reacţionez eu iritat. Eşti convinsă că ai citit bine?

— Da, doar nu sunt cretină, ce dracu’, Stijn?! strigă ea. Aşa scrie aici! Scrie sau nu scrie?

Nu mă uit la monitor, ci apăs pe butonul de închidere.

— Aşa. Şi acum, gata, hai la culcare.

Se uită îngrozită la ecranul negru, apoi la mine. Îmi aruncă mai întâi o privire ucigătoare, după care începe să plângă cu o forţă de nedescris.

— Fir-ar al dracu’, dacă nenorocitul ăla ar fi văzut de-atunci, poate n-ar fi fost acum aşa tardiv!

O iau de braţ şi-o trag după mine pe scări.

După o criză de plâns care nu pare să mai ia sfârşit, adoarme în braţele mele. Sunt complet treaz şi mi-e frică de dimineaţa care vine.

Când mă trezesc, conştientizez faptul că n-am visat. Totul este adevărat. Carmen are cancer.

6 Citat din Bobby Jean („Born in the USA“, 1985) (n.a.)
7 Fragment din *Serile* de Gerard Reve (1947) (n.a.)

„Plouă mai tare decât pot eu să îndur.“
Bløf, „Harder dan ik hebben kan“ (*Boven*, 1999)

Zece

Doamna doctor Scheltema dă mâna cu noi, ne face semn să luăm loc şi se aşază şi ea la birou.

Începe să răsfoiască un dosar. E o mapă de modă veche. Mă uit şi eu invers, peste masă, şi îmi dau seama că este acelaşi dosar pe care îl avea la ea asistenta alaltăieri. În dosar sunt două radiografii, ale lui Carmen, bănuiesc, şi mai văd o ditamai povestea scrisă de mână (de doctorul Wolters?) şi un desen cu un sân care are o săgeată în jos şi un text indescifrabil. Scheltema citeşte dosarul de parcă noi nici n-am fi de faţă. E cumplit de linişte în cabinetul ei. O ţin pe Carmen de mână. Ea îmi face cu ochiul şi dă din cap în stilul lui Mr. Bean, fiindcă, de un minut şi jumătate, Scheltema răsfoieşte dosarul fără să zică nimic, dă paginile înainte şi înapoi, după care o ia de la capăt. Îmi întorc privirea de la Carmen ca să nu mă pufnească râsul, căci asta n-ar face prea bine relaţiei mele cu doctoriţa. Mai întâi privesc în jur. În spatele biroului ei are pe perete o copie înrămată a unui tablou impresionist (habar n-am cine e pictorul, eu vin din Breda-Noord, şi deja mi se pare ca sunt tare dacă pot să spun că ăsta e un tablou impresionist), iar pe peretele de lângă uşă e un dulap cu dosare în care descopăr, lângă titluri noi pentru mine, gen *Cum să ne hrănim sănătos când avem cancer, Cancerul şi viaţa sexuală, Combaterea durerii la pacienţii cu cancer, şi pliantul albastru care mi-e deja cunoscut, Cancerul la sân*.

Doctoriţa Scheltema nu e genul de femeie pe care să o suspectezi de simţul umorului. Are părul cărunt, ţine în buzunarul de la piept o grămadă de pixuri şi zici c-a terminat Mate-Fizică. Nu e nici un fel de atracţie între doamna Scheltema şi mine. Asta mi-a fost clar de la început, din modul în care m-a privit pe mine şi geaca mea căcănie din piele, stil *seventies,* când am intrat în cabinetul ei.

Doamna doctor Scheltema îşi ridică privirea din dosar.

— Cum v-aţi simţit zilele astea? începe ea.

— Nu prea grozav, răspunde Carmen fără prea mare tragere de inimă.

— Mda, îmi închipui, zice doctoriţa. E cumplit că aţi avut un aşa ghinion. A fost… o scăpare ieşită din comun.

— Păi da, acum e prea târziu, nu-i aşa? bâiguie Carmen.

— Nu trebuie să gândiţi aşa, zice ea. Mai avem câteva idei pe care să le luăm în calcul. N-are nici un rost să privim înapoi la ce-a fost, trebuie să ne concentrăm pe ce se mai poate face.

Mă uit la Carmen, de-a dreptul năucit de uşurinţa cu care face referire la gafa colegului ei, ceva de genul „ce-a fost a fost“. Carmen nu pare iritată. Aşa că mă abţin şi eu.

— Ce am eu se cheamă inflammatory breast cancer, nu? întreabă Carmen.

— Numele oficial este mastitis carcinomatosa, dar inflammatory e, într-adevăr, denumirea în engleză. Dar cum de ştiţi lucrul ăsta?

— Am căutat ieri pe internet.

— Eu zic să fiţi atentă cu asta, zice Scheltema iritată.

„Mda, să fiţi atentă pe dracu’, ce să-ţi spun, îţi complică ţie treaba, nu?“ zic în sinea mea şi pufnesc. Spre deosebire de ieri, când eram înfuriat pe Carmen fiindcă-şi băga în cap cele mai groaznice poveşti, citind pe zeci de site-uri despre toate formele posibile de cancer la sân, acum sunt mândru de ea, că ştie atât de multe, încât a reuşit s-o enerveze pe doctoriţă.

— Şi e adevărat că doar patruzeci la sută dintre femeile la care se constată tipul ăsta de cancer supravieţuiesc în primii cinci ani? întreabă Carmen în continuare.

— Mi-e teamă că şi mai puţin de patruzeci la sută, zice Scheltema pe un ton rece, într-o încercare evidentă de a descuraja o dată pentru totdeauna lectura unor astfel de site-uri. Sunteţi încă tânără, şi celulele se înmulţesc mai repede ca la oamenii în vârstă. Tumoarea din sânul dumneavoastră stâng are deja treisprezece centimetri pe patru, şi probabil a ajuns la dimensiunea asta în doar câteva luni.

Treisprezece centimetri pe patru? Un dovlecel are treisprezece centimetri pe patru! Şi aşa mare doar în câteva luni? Da, tot ce se poate. Aşa ceva nici măcar doctorul Wolters n-ar fi putut să nu sesizeze la vremea aceea.

— Şi nu poate fi scoasă? întreabă Carmen. Dacă e nevoie, să-mi taie sânul.

Cred că n-aud bine. Fără ca măcar să clipească, lasă să-i fie amputat obiectul mândriei ei, marca ei.

Scheltema dă din cap că nu.

— Ar fi periculoasă o operaţie acum, zice. Tumoarea este prea mare. Nu putem vedea exact unde s-au extins celulele. Dacă tăiem acolo, există riscul ca o parte a celulelor canceroase să intre în ţesutul cicatrizat al sânului, şi practic nu rezolvăm nimic, dimpotrivă. Abia când vom şti cu certitudine că tumoarea din sânul dumneavoastră s-a micşorat, atunci vom lua în calcul eventualitatea unei operaţii.

Vorbeşte de parcă ar trebui să fim bucuroşi.

— O altă modalitate prin care mai încercăm câteodată să atacăm o tumoare este terapia cu hormoni… – „Da, terapia cu hormoni, parcă am citit undeva despre asta, dacă mi-aduc bine aminte“ –, dar nici aşa ceva nu putem aplica în cazul de faţă. N-aveţi baftă. Am văzut ca sângele dumneavoastră are receptorii de estrogen negativi. Celulele canceroase din corpul dumneavoastră n-ar reacţiona la hormoni. Însă partea cea mai urâtă este că biopsia arată că… – „Hai, toarnă mai departe, nu te opri“ – tumoarea este difuză, ceea ce înseamnă aproape sigur

că a ajuns deja în vasele de sânge, şi asta înseamnă, ştiţi dumneavoastră…

„Nu, nu ştiu, fiindcă eu n-am studiat medicina, şi, n-ai să crezi, dar până de curând treceau zile întregi fără să mă gândesc la cancer.“ Şi, pentru că şi Carmen are o expresie care trădează faptul că nu are habar, doctoriţa Scheltema continuă povestea, ca o prezentatoare de la Jurnalul de ştiri pentru copii care explică de ce pornesc un război oamenii mari.

— Uitaţi cum stă treaba: globulele circulă prin tot corpul. Şi, odată cu ele, şi celulele canceroase. Markerii tumorali din sângele dumneavoastră nu indică încă valori alarmante, dar există aproape sigur celule care s-au extins în corpul dumneavoastră.

Eu şi Carmen ne privim multă vreme în tăcere. O mângâi cu degetul pe mână. Chiar şi Scheltema tace. O clipă.

— Dacă nu facem nimic acum, mi-e teamă că nu vă mai rămân decât câteva luni. Cel mult un an.

Observaţia ei nu e nici mai mult, nici mai puţin decât concluzia logică la tot ce ne-a spus până acum, dar ne loveşte ca un ciocan. Sentinţa s-a dat. Deci aşa se întâmplă. „O femeie se duce la doctor şi i se spune că mai are câteva luni de trăit.“ Carmen începe să tremure, îşi duce mâna la gură şi izbucneşte în plâns. Umerii i se cutremură. Mi se strânge stomacul. Cu o mână o iau de după gât şi cu cealaltă îi ţin mâna strâns în a mea.

— E o veste neaşteptată, nu? constată Scheltema tăios.

Nu răspundem. Ne ţinem în braţe, Carmen plângând, eu anesteziat.

— Şi acum ce facem? întreb eu după o vreme.

— Vă sfătuiesc să începeţi imediat chimioterapia, reia Scheltema discuţia, vizibil uşurată că poate să vorbească din nou despre lucruri tehnice. De preferat, chiar săptămâna asta.

Chimioterapie. Cuvântul ăsta plutea de câteva minute în aer, şi totuşi ne loveşte brusc. Chimioterapie. Adică… fără păr. Adică… să-ţi fie rău de mori. Adică… ştim-cu-toţii-că-n-ajută- nici-cât-negru-sub-unghie-dar-trebuie-să-încercăm-ceva.

*

— Chimioterapia se răspândeşte în întregul organism, deci prin ea avem cele mai mari şanse să anihilăm cancerul, continuă Scheltema.

— Dar radioterapia? întreb eu.

Carmen îşi ridică şi ea privirea pentru o clipă. „Da, radioterapia, doar auzim des că se recomandă“, îmi dau seama că gândeşte, plină de speranţă. Nu ştiu de ce, dar parcă radioterapia sună mai puţin grav decât chimioterapia.

Scheltema dă din cap în semn că nu. Ce întrebare tâmpită!

— Radioterapia are efect doar la nivel local, deci la sân. Iar noi trebuie să încercăm să scoatem cancerul din corp, deci chimioterapia e cea mai bună metodă, zice ea vizibil iritată că tocmai ne explicase asta, puţin mai devreme.

— Ne-aţi putea povesti mai multe despre chimioterapie? mă aud vorbind, ca şi cum mă interesez despre GPS-ul de la noul model Audi A4.

Scheltema se luminează la faţă. Ai zice că e bucuroasă că poate să ne vorbească, în sfârşit, despre jucăria ei preferată. Ne predă un curs rapid de chimioterapie. Ideea de bază pare simplă. Corpul primeşte o lovitură, şi scopul acesteia este să dea celulelor canceroase o lovitură şi mai mare. Celulele canceroase se învârt şi ele pe-acolo, o iau în toate direcţiile, ca o echipă de fotbal fără fundaş. Pot să se răspândească chiar şi prin oase, zice Scheltema plină de admiraţie, când se lasă pentru o secundă furată de propriul entuziasm. Acesta este şi motivul pentru care sunt mai sensibile la un atac decât celulele sănătoase din organism. Din păcate însă, şi celulele sănătoase care se multiplică sunt deopotrivă victime.

— De exemplu, doamnă Van Diepen, o să aveţi probleme cu căderea părului.

Scheltema o ia în direcţia care trebuie.

— Cred că o terapie-CAF e cea mai indicată în cazul dumneavoastră. CAF înseamnă: ciclofosfamidă, adriamicin şi 5-FU… – dăm din cap ca şi cum am înţelege despre ce vorbeşte femeia asta – şi o substanţă care împiedică vomismentele şi greţurile pe care le provoacă, de regulă, chimioterapia. (Noi dăm din nou din cap.) Şi totuşi, sunt oameni care tot vomită mult după terapie. Dar, ca să rezolvăm problema asta, veţi primi medicamente după fiecare cură, să le luaţi dacă este nevoie. (Noi intrăm

uşor, uşor într-o stare de disoluţie emoţională.) De aceea, cei mai mulţi mănâncă mai puţin în perioada aceasta. Combinaţia dintre greaţă şi lipsa gustului nu stimulează cine ştie ce apetitul… Apoi, se poate să aveţi diaree. Dacă durează mai mult de două zile, va trebui să luaţi legătura cu noi… – zici că vorbeşte despre vreo scurgere de la maşina de spălat –, şi se mai poate ca mucoasele de la nivelul gurii să vi se inflameze, iar menstruaţia să devină neregulată sau să dispară. Nu în ultimul rând, să fiţi atentă dacă faceţi, cumva, febră. În cazul acesta, trebuie să sunaţi imediat, chiar şi în toiul nopţii.

Nu mai vreau să o ascult, nu mai vreau să aud absolut nimic. Lui Carmen i s-a rupt filmul de când a auzit de căderea părului. Dar doctoriţa Scheltema merge mai departe.

— Mda, şi ar mai fi, desigur, şi posibilitatea ca reacţia la CAF a celulelor canceroase din corpul dumneavoastră să fie nulă. Dar riscul acesta este de doar douăzeci şi cinci la sută.

— Şi atunci?

— Atunci vom încerca o altă terapie.

— Aha.

— Dar să nu ne gândim la asta acum.

— Nu.

— Vă mai pot sugera un lucru, zice şi scoate din sertarul biroului, o broşurică galbenă. Puteţi să apelaţi, dacă vreţi, la psihoterapeutul de aici, din spitalul Lucas. E specialist în lucrul cu bolnavii de cancer.

Carmen se uită în broşură şi spune că probabil vom apela la el. Foarte bine. Dacă tot deschidem uşa pentru a-i permite cancerului să intre în viaţa noastră, măcar s-o facem cum se cuvine.

Arunc un ochi la lista noastră cu întrebări. Scheltema vede asta şi se uită la ceas. Mai văd o întrebare pe hârtie care n-o să îmbunătăţească atmosfera.

— N-ar fi mai bine ca soţia mea să fie tratată în spitalul Antoni van Leeuwenhoek? Sunt specializaţi în tratarea cancerului, nu?

Scheltema reacţionează exact ca Louis van Gaal[8] în timpul unei conferinţe de presă.

— N-are absolut nici un rost. Ne consultăm cu specialiştii spitalului Antoni van Leeuwenhoek în legătură cu fiecare pacient al nostru. Discutăm cu ei în fiecare săptămână şi analizăm împreună toate dosarele.

Mă uit la Carmen. Îmi face repede semn că ajunge, e bine aşa. Nu vrea să se certe cu medicul care o va trata. Decid să nu mai insist şi să risc s-o calc pe nervi. Mă mai uit o dată pe hârtiuţa noastră. Acum devine mişto.

— O ultimă întrebare. În America nu sunt mai evoluaţi decât în Europa?

Scheltema mă priveşte de parcă aş fi un băieţel care a încercat să se uite sub fusta doamnei învăţătoare.

— Vreau să zic, ăăă, nu că mă îndoiesc de cunoştinţele dumneavoastră, mă grăbesc eu să adaug – cu toate că mă îndoiesc, desigur, dar trebuie să zic ceva ca să nu mă dea afară. Pur şi simplu, vrem cu toţii ce e mai bun pentru soţia mea, înţelegeţi?

Scheltema nu mă înţelege, îmi dau seama din privirea ei, care nu lasă nici o urmă de îndoială asupra faptului că se simte foarte jignită. Oftează o dată şi începe să vorbească pe un ton glacial:

— Toate informaţiile disponibile legate de cancer, toate cercetările medicale care se publică sunt citite şi de noi, domnule Van Diepen. Ce se descoperă mâine în Chicago sau în Los Angeles ajunge şi la noi în aceeaşi zi. Şi, de când există internetul, accesul este liber. Toată lumea poate să studieze. Soţia dumneavoastră a descoperit deja acest lucru…

Ah, ce urăsc tonul ăsta batjocoritor, aroganţa pe care o degajă Scheltema, când ştie bine de „scăparea ieşită din comun“ a colegului din acelaşi spital.

— Aţi mai dori ceva?

„Da, câteva felii de carne de vită, nenorocito.“

Mă uit la Carmen, care dă din cap în semn că nu. Vrea să plece. Întrebările care ieri ne păreau relevante au devenit azi o prelungire iritantă a vizitei noastre la spital.

— Nu. Asta e tot, zic.

Ne ridicăm şi ne punem hainele pe noi.

— Aştept să mă anunţaţi dacă vreţi să începeţi chimioterapia. Eu, una, aş începe-o dacă aş fi în locul dumneavoastră, zice doctoriţa Scheltema când

dă mâna cu Carmen, acum amabilă de nu se poate.

— Da… bine. Vă sunăm mâine.

— La revedere, zice ea, din nou rece.

Ba chiar îmi întinde şi mâna.

— Mulţumim pentru timpul acordat. Pe data viitoare, îi zic.

În vreme ce înaintăm pe culoar, o ţin pe Carmen de mână şi nu mă uit la nimeni. Simt cum mă străpung în spate privirile celor care îşi aşteaptă rândul pe hol. Ca atunci când treci cu o gagică mişto cu fustă scurtă pe lângă o terasă – ştii că toţi se uită, dar te prefaci că nu-ţi pasă. Carmen nu are fustă scurtă azi, ci ochi roşii şi o batistă în mână. O ţin pe după umeri şi mă uit fix în faţă, la capătul holului. Îşi vor da câte un ghiont, vor arăta cu capul spre noi, vor şuşoti. Doamne, ce fată tânără şi aşa de frumoasă, uitaţi-vă cum merge. Sigur abia a aflat că are cancer. Şi uitaţi-l şi pe băiatul ăla de lângă ea, săracul. Simt compasiunea şi setea lor de senzaţie împungându-mă în spate. Păcat că nu e şi Luna cu noi azi. Ar fi făcut priveliştea chiar mai frumoasă în ochii lor.

8 Antrenor olandez de fotbal care are reputaţia de om agresiv în relaţiile cu presa (n.tr.)

I don’t believe in magic/ but for you I will/ darlin’ for you/ I’m counting on a miracle
Bruce Springsteen, „Countin’ On A Miracle“ (*The Rising*, 2002)

Unsprezece

Carmen citeşte cu voce tare ce scrie pe pliantul pe care ni l-a dat doctoriţa Scheltema. Psihoterapeutul lucrează după metoda lui Carl Simonton. Conform broşuricii, omul este „un pionier în domeniul tehnicilor de tratament al cancerului, în care nu doar corpul, ci şi sufletul joacă un rol important“.

— O fi rudă cu Emile Ratelband[9], zic eu batjocoritor.

O jumătate de oră mai târziu, ieşim din librărie cu două cărţi ale doctorului Simonton.

După ce o ducem pe Luna la culcare şi scoatem din priză telefonul care a sunat încontinuu, luăm fiecare câte o carte de-a doctorului Simonton. Carmen deschide *Forţa care se ascunde în tine*, eu încep *Drumul către vindecare*.

„Unii oameni îşi fac griji că noi le dăm pacienţilor speranţe false. Dar, după părerea noastră, speranţa este, în cazul de faţă, o atitudine mult mai sănătoasă decât disperarea“, citesc eu.

O secundă mai târziu, *Forţa care se ascunde în tine* zboară prin aer.

— Uite cu ce mă ocup eu, citesc despre cancer, fir-ar al dracului să fie! NU VREAU SĂ CITESC DESPRE CANCER! urlă Carmen. NU E CORECT, NU POATE FI ADEVĂRAT, AŞA CEVA NU SE POATE.

Sunt absolut de acord cu ce spune, dar singurul lucru pe care pot să-l fac este s-o iau în braţe pe soţia mea care se cutremură de plâns, să o mângâi, să o sărut şi să-i susur în ureche: „Gata, linişteşte-te, iubita mea, gata, gata“.

E seara de dinaintea Zilei Reginei[10]. În vreme ce oraşul se îmbată criţă, două suflete sfărâmate de durere se strâng tare în braţe pe Amstelveenseweg, la numărul 872.

9 Antreprenor olandez, cunoscut mai ales pentru discursurile şi practicile sale motivaţionale (n.tr.)
10 Ziua naţională a Olandei, sărbătorită cu mare entuziasm de toţi olandezii, prin petreceri în baruri şi pe străzi, cu muzică, târguri de produse second-hand în plină stradă, bautură şi ţinute haioase în culoarea portocalie, specifică ţării şi Casei Regale (n.tr.)

„Şi atunci vreau să dansez, să dansez, să dansez/ să dansez pe vulcan“
De Dijk, „Dansen op de vulkaan“ (*Wakker in een vreemde wereld*, 1987)

Doisprezece

La ora nouă şi un sfert se aude soneria, şi la uşă e Frenk. Mai că mă ia leşinul de uimire, fiindcă Frenk consideră că ziua lui liberă nu trebuie să înceapă înainte de ora 12.

Frenk e leneş, egocentric, snob… şi prietenul meu cel mai bun. Spre deosebire de Thomas, Frenk ştie totul despre mine. Lucrăm toată ziua împreună. Ştie ce gândesc, ce îmi place să mănânc, ştie că la BBDvW&R/ Bernilvy m-am culcat nu numai cu Sharon, ci şi cu Lies, Cindy şi Dianne, că eu mi-o trăgeam încă destul de des cu Maud când relaţia dintre mine şi Carmen era la început şi – pentru că de-a lungul timpului am împărţit o grămadă de apartamente şi de camere de hotel – ştie şi ce sunete scot atunci când am orgasm.

Frenk are un libido aflat la polul opus celui pe care îl am eu. Când l-am cunoscut, aveam impresia că merge în secret pe la case de toleranţă, dar acum ştiu că sexul pur şi simplu nu-l interesează. Se pare că există şi astfel de oameni. Rar, extrem de rar, mai apare câte o femeie care-l agaţă, şi atunci face şi el sex. Din câte ştiu eu, asta s-a întâmplat de vreo trei ori în cei cincisprezece ani de când îl cunosc. Cred că ştiu şi de ce se întâmplă asta. Frenk s-a plasat pe el însuşi în centrul universului, şi asta îi convine de minune. Nu mai încape nimic pe lângă el. Nici o femeie,

nici familie, nimic. Singurul pentru care Frenk cheltuieşte bani e Frenk însuşi. Şi Frenk cheltuieşte al naibii de mulţi bani. Cu grămada. Dar întotdeauna cu cap. Frenk are stil, şi asta e clar pentru toată lumea. Frenk merge întotdeauna la piesele de teatru potrivite. La restaurantele care chiar merită. Şi are ultimul model de pantofi Prada chiar înainte ca ei să apară în magazine (lucru pe care nu uită să-l spună ca pe o chestie firească atunci când mâncăm prânzul la Merk in Uitvoering). Cheltuieşte cea mai mare parte a banilor pe chestii eco şi bio pentru apartamentul lui de lux de pe Bloemgracht. Apartamentul ăsta e cât o sală de bal, şi tot ce e în el a costat enorm. Numai bucătăria a costat mai mult decât toată mobila din casa noastră de pe Amstelveenseweg.Şi Frenk nici măcar nu intră prea des în bucătăria aia, că nu ştie să gătească. Frenk nu ştie nici să calce rufe. Şi nici să spele, nici să meargă la cumpărături, nici să schimbe roata la bicicletă. Mai mult, Frenk n-are nici menajeră, n-are permis de conducere şi habar n-are cum faci rost de chestii de-astea pământeşti. Câteodată, vine tatăl lui din Breda ca să mai repare una, alta prin apartamentul lui, iar maică-sa îi face curat şi îi spală rufele, şi de două ori pe săptămână vine la noi să mănânce, şi i se pare de la sine înţeles că poate merge cu noi cu maşina dacă ne ducem undeva. Dar are ceva care compensează toate astea. Frenk e un adevărat Prieten, cu P mare.

— Doar nu era să vă las singuri azi, de Ziua Reginei!?

Spre deosebire de Thomas, Frenk nu se jenează să mă îmbrăţişeze şi să mă sărute. Dacă vreunul dintre noi revine la birou după o vacanţă, dacă e ziua unuia dintre noi sau dacă am început o nouă afacere, eu şi Frenk ne îmbrăţişăm. Asta îmi place mult. Mă duce cu gândul la prieteniile pe care le găseşti doar în cântecele lui Bruce Springsteen şi în reclamele la Amstel. Starea de spirit din casa Stijn & Carmen este pentru o vreme de-a dreptul euforică. Carmen e plăcut surprinsă, iar Luna ţipă de încântare. E înnebunită după Frenk, şi Frenk după ea.

Când ne aşezăm la masa din bucătărie, Frenk acceptă cu plăcere invitaţia lui Carmen de a mânca un croasant şi ne întreabă ce facem. Carmen relatează, completată pe alocuri de mine, întreaga poveste. De câte ori are

dificultăţi în a continua, el îşi pune mâna pe braţul ei. Frenk ascultă cu atenţie raportul nostru despre tot ce am auzit ieri. Explicaţiile doctoriţei Scheltema, chimioterapia, cum ne-am simţit când am traversat coridorul spre ieşirea din spital.

Cu fiecare clipă care trece devin din ce în ce mai tăcut. Acum câteva minute, m-am ridicat să merg la toaletă, deşi nu aveam nevoie, dar acum nu ştiu ce altceva să mai găsesc de făcut. Din fericire, simt miros de caca.

— Mă duc sus cu Luna, să-i schimb scutecul.

O iau în braţe şi urc scările. Cu ochi înlăcrimaţi, o şterg pe Luna la funduleţ şi îi pun un scutec nou. Luna mă priveşte uimită.

— Ah, iubita mea. Draga mea, iubita mea mică.

Îi închid la loc capsele de la body. O iau în braţe, o ţin strâns şi, în timp ce lacrimile îmi curg pe obraji, privesc în gol pe fereastră. Încă nu pot cuprinde totul. Avem treizeci şi şase de ani, avem o minune de copil, fiecare are afacerea lui, trăim ca-n sânul lui Avraam în Amsterdam, avem o droaie de prieteni, facem tot ce ne trece prin minte, iar acum, de Ziua Reginei, nu facem nimic altceva decât să vorbim despre cancer.

După ce îl conduc afară pe Frenk (care a întrebat dacă nu vrem să ieşim cu el – Carmen n-a schiţat nici un gest), mă simt şi mai rău. Carmen mi-a dat de înţeles de dimineaţă că nu are chef să-şi petreacă după-amiaza între sute de oameni care se distrează zgomotos. Asta pot să înţeleg, desigur, dar acum, când perspectiva unei zile întregi de stat în casă şi de plâns devine cât se poate de concretă, simt că o iau razna. Să-l privezi pe Stijn de o petrecere e mai groaznic decât dacă-i iei suzeta Lunei. Mai ales acum. Vreau să ies, vreau să mă îmbăt criţă, vreau să petrec, vreau orice cu excepţia discuţiilor despre cancer.

Oftez sugestiv atunci când mă aşez iar la masa din bucătărie.

— Ai putea să încerci să nu mai arăţi atât de clar că te enervează la culme, mârâie Carmen. N-am nici o vină că am cancer.

— Nu, şi nici eu nu am, ripostez eu supărat.

I want to run/ I want to hide/ I want to tear down the walls/ that hold me inside
U2, „Where The Streets Have No Name“ (*The Joshua Tree*, 1987)

Treisprezece

Peste o oră, deja nu mai rezist. Carmen răsfoieşte revista *VT Wonen*, dar eu ştiu cu certitudine că habar n-are ce citeşte.

— Fir-ar al dracului să fie, ce naiba facem noi acasă?! strig eu dintr-odată.

Mă priveşte şi e pe punctul de a izbucni iar în plâns. Nu! N-am nici un chef să aud accesul de bocete numărul nu mai ştiu cât din ultimele douăzeci şi patru de ore. Mă forţez să rămân liniştit, mă apropii de ea şi o iau în braţe.

— Iubito, chiar cred că o să ne simţim mai bine dacă ieşim să facem ceva. Aşa nu ajungem nicăieri. Hai măcar să ne plimbăm puţin cu Luna prin Vondelpark.

Îşi şterge lacrimile.

— Bine… Poate că e, într-adevăr, mai bine…

De Ziua Reginei, Vondelpark devine spaţiul copiilor din Amsterdam-Zuid, un fel de rezervaţie de lux a oraşului. Chiar şi formele de artă expuse sunt din Amsterdam-Zuid. Doi băieţei cu voce cântată vând tartă de portocale făcută în casă. Eu n-am făcut niciodată o tartă când eram copil şi nu-mi vine să cred că vreunul dintre prietenii mei din Breda-Noord a făcut aşa ceva. O copilă cu o mutră mult prea serioasă pentru vârsta ei – „dacă aş avea un asemenea copil, mi-aş pune problema unui avort postnatal“, zice

Carmen – recită poezii. Cine dracu’ îşi educă aşa copilul? Poezia e învechită precum rockul simfonic, ca tactica 4-3-3 în fotbal, e ca şi cum ai lua cina într-un restaurant chinezesc – în afară de profesorul meu de olandeză din şcoală şi de recenzentul de la revista *Het Parool*, nu mai ştiu pe nimeni care citeşte poezie. Eu şi Carmen începem să ne cam săturăm de copiii care declamă, cântă la vioară, fac jonglerii şi, pe scurt, sunt de-a dreptul iritanţi, admiraţi de părinţii lor mândri foc.

O fetiţă cu coadă de cal şi rochiţă portocalie demonstrează ce a învăţat la ora de vioară.

— Cred că aş prefera să o ştiu pe Luna la închisoare decât la ora de vioară, când s-o face mare, îi şoptesc lui Carmen la ureche.

Izbucneşte în râs. Mama fetei cu rochiţă portocalie nu se distrează la fel de bine.

— Hai că până la urmă a fost frumos, nu? o întreb eu când mergem, cu Luna la mine în cârcă, pe Cornelis Schuytstraat spre staţia de autobuz de pe De Lairesse.

Carmen îmi dă un pupic pe obraz şi îmi face cu ochiul.

„Iar a trecut frumoasa vară, Vara-ncepută cam prin mai, Credeai că n-o să mai dispară Dar dusă-i toată. Habar tu n-ai.“
Gerard Cox, „Het is weer voorbij die mooie zomer“ (*Het beste van Gerard Cox*, 1973)

Paisprezece

Peste trei luni, atât vara, cât şi şedinţele de chimioterapie vor fi de domeniul trecutului, şi atunci Carmen va fi cheală. În drum spre spitalul Lucas pentru prima şedinţă a lui Carmen, îmi vin în minte tot felul de chestii pe care pot să le consider ca şi uitate în vara asta. Duminica la Bloemendal? Nu. Dacă va începe să-i cadă părul, Carmen sigur n-o să aibă chef să mergem acolo. Putem, de asemenea, să dăm uitării şi planul nostru de-a ne duce de Înălţare la New York, dacă stările proaste date de chimioterapie vor pune stăpânire pe corpul ei. Meciurile mele de fotbal din fiecare marţi seara? *Doar o amintire!* În schimb, va trebui să stau acasă şi să-i dau de mâncare Lunei, s-o culc, pentru că lui Carmen îi va fi rău, va voma şi va zăcea în pat. Şi să-i chem pe Frenk sau pe Maud ca să stea cu Luna, iar eu să plec la fotbal ar fi prea…

Şi încă nici nu m-am gândit la cum va fi viaţa noastră după ce se va încheia vara, după chimioterapie. Habar n-am ce are să se întâmple în lunile care urmează, nici n-am curajul să mă gândesc aşa departe. E ca Ajax–Juventus pe stadionul ArenA în ultimele zile ale lui Louis van Gaal. Deja 0-2 la pauză, şi mai aveau încă trei reprize de joc.[11]

Când intrăm pe centură, începe să burniţeze. Foarte bine. Din punctul meu de vedere, poate să dea şi îngheţul vara asta. Închid radioul. Astăzi,

Edwin Evers este cam prea vesel pentru starea mea de spirit. Dau drumul la CD-player. Michael Stipe cântă că trebuie să rezistăm dacă ziua e prea lungă, că trebuie să rezistăm chiar dacă ştim sigur că nu mai putem merge mai departe cu viaţa asta, chiar dacă totul e aiurea. Tăcem amândoi. Carmen ascultă şi ea. Îşi şterge o lacrimă. Îi pun mâna pe picior şi-o strâng. No, no, no, you’re not alone. Hold on. Hold on. Carmen îşi pune mâna ei în mâna mea. Hold on. Hold on.[12]

— Slavă Domnului, oftează Carmen la finalul cântecului.

Trecem pe lângă cabinetul lui Scheltema, către capătul culoarului. Mai întâi să i se ia sânge. De ce anume, nu mai ştiu. Ceva cu globulele albe. Sau cu alea roşii. Îi fac o înţepătură, îi pun vată ca să oprească sângerarea şi o luăm înapoi pe culoar. Aşteptăm. Ce am învăţat eu în ultimele săptămâni în spital este că aşteptarea este cel mai firesc lucru din lume. Ora la care e trecută programarea nu e, de fapt, nici mai mult, nici mai puţin decât ceva de genul „începând cu ora…“ Am terminat acum un sfert de oră ziarul De Volkskrant, pe care l-am cumpărat de la un chioşc din spital. Am văzut că mai au un număr din Voetbal International între revistele Story şi Margriet acolo pe hol, dar ştiu deja care e rezultatul meciului Olanda–Argentina de la Cupa Mondială de anul trecut din Franţa. Într-un final, Scheltema ne pofteşte înăuntru. E de-a dreptul veselă.

— Aşa deci, azi trecem la atac, nu? zice ea ca o şefă de cercetaşi către grupul ei, la poalele unuia dintre munţii Ardeni.

Analizele de sânge ale lui Carmen sunt bune. Terapia poate începe. Suntem aşteptaţi la salonul de chimioterapie de la etajul trei, ne anunţă ea.

Nu am mai fost niciodată aici, dar ceva îmi spune că nu e tocmai ideal să asişti la o cură de-asta de chimio. I-am promis lui Carmen că o voi însoţi de fiecare dată. S-a bucurat şi i s-a părut foarte drăguţ din partea mea că vreau să fac asta. Acum ce să zic, vreau, nu vreau, trebuie. Ar fi mult mai grav s-o las pe Carmen singură. Nu-mi pot imagina că există oameni care se duc cu mare drag cu cineva la chimioterapie.

Şi se pare că am dreptate. Majoritatea partenerilor de viaţă ai pacienţilor de la chimioterapie sunt acasă, la serviciu, oriunde altundeva, dar nu aici.

Când intrăm în salon, în faţa ochilor ni se deschide o lume cu totul nouă. Acesta nu e un simplu salon de spital, ci o încercare evidentă de a face pacientul să se simtă ca acasă. La fereastră observ o masă cu două termosuri de cafea, câteva ceşcuţe şi un platou cu nişte felii de chec. Jumătate dintre ele sunt unse cu unt, celelalte sunt chele, ca să rămânem în atmosfera chimio. Mai sunt şi două mese ovale, cu feţe de masă. Pe una dintre ele e aşezat un ghiveci cu o plantă (nu mă întrebaţi ce fel de plantă) care stă cam pleoştită. Ambele mese au scaune joase. Cei din spital şi-au dat toată silinţa să creeze aici atmosfera unei sufragerii. Păcat că pacienţii nu prea se potrivesc cu decorul. Au toţi nişte plasturi enormi pe mâini, de sub care ies nişte furtunaşe transparente care o iau în sus spre un fel de cuier înalt pe roţi, de care atârnă nişte punguţe cu lichid roşu şi cu un altul transparent. Lichidul ăsta picură prin furtunaşe în jos, abia acum văd, şi dispare sub plasturi în corpul pacienţilor, mă tem. Toată chestia asta nu pare sănătoasă şi mai mult ca sigur e tare neplăcută.

Trei dintre cei patru pacienţi au un cuier din ăsta. Un bărbat, un tip jovial cu nişte tatuaje mari cam decolorate, n-are cuier, şi cred că nu e pacient, la fel ca mine. Probabil că e cu femeia aceea grasă mai în vârstă care stă lângă el şi pe care o ţine de mână. Soţia lui are un stativ cu punguţe de lichid. Şi un păr subţire, subţire, vopsit roşu-închis. Poţi să-i vezi pielea capului printre firele de păr. Lângă ea, pe un scaun jos, stă un bărbat care are în jur de cincizeci de ani şi care e chel precum Collina, arbitrul ăla italian. Şi el are nişte ochi ciudaţi, umflaţi. Şi e cuplat la un cuier. Dacă mă uit la el mai cu atenţie, îmi dau seama că nu de la ochi i se trage ciudăţenia, ci de la faptul că nu are gene şi sprâncene.

Al treilea stativ îi aparţine unui băiat la modă, cu o şapcă Great Gatsby pe cap. Bănuiesc că are în jur de douăzeci şi opt de ani. Mi-aduc aminte că, săptămâna trecută, când am fost să discutăm cu doctoriţa Scheltema, l-am văzut şi pe el pe culoar. Atunci era împreună cu prietena lui, o fată mică de înălţime, care părea italiancă, păr până la jumătatea spatelui, negru, ondulat. O bunăciune. Mi-aduc aminte că m-am bucurat că măcar nu eram noi doi singurii tineri cu cancer de-acolo. Dar unde i-o fi iubita azi? I-o fi dat

papucii fiindcă are cancer de testicule sau ceva de genul ăsta. Iar dacă nu l-a părăsit, atunci e o nenorocită şi mai mare, căci cine ştie pe unde umblă ea acum, când prietenul ei îşi face chimioterapia. Nu, eu nu sunt încă un partener aşa groaznic, constat eu satisfăcut.

— Bună dimineaţa, eu sunt Janine, zice o asistentă care suferă de o formă severă de strabism.

— Bună, eu sunt Carmen, răspunde Carmen politicos.

— Bună ziua. Stijn, zic eu rece şi dau mâna cu Janine.

Asistenta cu strabism arată către o pipiţă de vreo douăzeci de ani care poartă şi ea un halat alb:

— Iar ea este Jolanda, îşi face stagiul la noi.

Stagiu? Stagiu??? Vreo fufă oarecare de douăzeci de ani o să ne facă nouă botezul chimio, care, simt eu, o să se lase cu lacrimi. O să se holbeze la noi zicând că face parte din stagiu. Şi diseară mai mult ca sigur o să iasă în oraş cu fetele şi-o să le spună că „azi la chimioterapie a venit o femeie, ah ce fată super, de cel mult treizeci şi cinci de ani, pe nume Carmen sau cam aşa ceva, foarte de treabă, cu prietenul ei, un tip arogant, n-a scos o vorbă, în fine, deci tipa asta şi prietenul ei au venit pentru prima oară la chimioterapie, şi atunci ea a început să plângă, şi mi-era o milă de ea… Ia zi, mai vrei o bere? Ei, şi cum e la tine, acolo unde îţi faci tu stagiul? Parcă era într-un centru de recuperare, nu?“

Proasta naibii.

Janine strabista îi spune lui Carmen că tratamentul care urmează să i se administreze e deja comandat la farmacia spitalului şi că n-o să mai dureze mult până este adus, că nu era aglomerat. Astăzi sunt doar patru pacienţi, şi Carmen e ultima, ceilalţi au început deja tratamentul, ne anunţă ea şi face un semn cu capul către cele trei stative. Câteodată sunt opt pacienţi deodată şi atunci e greu, fiindcă farmacia e gata cu prepararea tratamentului pentru ultima cură abia după-amiază.

Nu înţeleg cum funcţionează, dar asta se va schimba, cu siguranţă, pe parcursul acestei veri. Peste trei luni o să ştim, mai mult ca sigur, cât de devreme trebuie să ajungem aici ca să nu ratăm prima tură, aşa cum eu ştiu

foarte bine la ce oră trebuie să fiu în Paradiso noaptea ca să nu trebuiască să aştept prea mult la coadă la intrare, dar nici să dansez într-o sală goală.

Suna telefonul. Janine răspunde.

— Preparatele doamnei Van Diepen sunt gata, îi spune ea stagiarei când închide telefonul. Te duci tu să le iei?

Stagiara încuviinţează din cap şi iese.

— E fată bună, ne zice Janine, apoi se apleacă puţin către noi. Câteodată avem bătăi de cap cu stagiarele.

— Da, zice Carmen zâmbind, ştiu.

— Lucraţi şi dumneavoastră cu stagiare?

Carmen şi Janine trăncănesc vesele mai departe despre avantajele şi dezavantajele lucrului cu stagiari. Carmen mă surprinde din nou cu talentul ei de a purta în orice situaţie discuţii amabile, spontane şi fireşti. Ştiu că nu mai poate de frică, ştiu că n-ar vrea nici în ruptul capului să facă un asemenea tratament, dar cu toate astea ascultă interesată povestea despre fosta stagiară a lui Janine.

Eu nu. Nu-mi propun să fiu bădăran, dar, de fiecare dată când intru în spitalul ăsta, mi se întâmplă în mod automat. N-am ce-i face. Urăsc cancerul şi ceea ce face el din viaţa noastră. Urăsc noul meu statut de soţ al unei paciente bolnave de cancer. Sunt furios, neputincios, frustrat. Sunt supărat pe doctorul Wolters, pe doctoriţa Scheltema, pe asistente, pe stagiară, pe ceilalţi pacienţi, pe omul care a construit nenorocitul ăsta de spital deprimant, pe maşina care azi-dimineaţă când eram prinşi în trafic nu a văzut că s-a făcut de-un secol verde la semafor, pe Janine care e atât de drăguţă încât, deşi îmi dau toată silinţa, tot n-o pot considera o nenorocită.

Şi sunt supărat pe mine fiindcă sunt aşa supărat. Că nu mă pot linişti, că nu pot accepta că asta e, Carmen are cancer, şi eu sunt soţul ei, la bine şi la rău. Bineînţeles că azi am însoţit-o şi bineînţeles că am fost mândru de mine când am auzit-o ieri la telefon spunându-le mamei ei şi lui Anne că se bucură nespus că o însoţesc la chimioterapie. Şi bineînţeles că spun că împreună o să învingem cancerul, că nu ne sperie el pe noi, BINEÎNŢELES că spun aşa ceva! Ce altceva să spun? Să-i mărturisesc lui Carmen că

îmbrăţişările, cuvintele de încurajare, săruturile pe obraz şi pe cap, mângâierile oferite în vreme ce mergem de mână pe culoar sunt eforturi conştiente de a fi atent şi iubitor? Izvorâte din sentimentul datoriei: Să-ţi iubeşti femeia bolnavă de cancer. E vorba despre onoarea mea, sentimentul că aşa trebuie să mă comport, toate acestea mă fac, de fapt, să fiu drăguţ cu ea. Dar nu vine de la sine. E dragoste cu forţa.

Stagiara intră în cameră cu ditamai cutia de plastic, cu capacul prins cu două cleme de metal.

— Dar ce repede te-ai întors! exclamă Janine veselă. Îl sun imediat pe doctor să vină să vă pună perfuzia.

Doctorul e un bărbat tânăr, timid, îmbrăcat cu halat alb.

— Frans, trebuie să-i faci doamnei o perfuzie, zice Janine arătând spre Carmen.

Doctorul Frans dă mâna cu Carmen şi se îmbujorează la faţă. Păi da, mai vezi şi tu altceva decât băbătii pe-aici, nu-i aşa? Din fericire, Carmen are pe ea un pulover larg, altfel i s-ar aburi ochelarii lui Frans. Când văd că alţi bărbaţi o plac pe Carmen, devin întotdeauna mândru ca un cocoş şi arăt acest lucru într-o manieră à la Stijn: privesc persoana în cauză cât pot eu de rece. Gagica asta mişto la care te uiţi, fraiere, o să fie a ta doar în visele tale. Şi apoi aproape că explodez de mândrie că eu sunt soţul lui Carmen.

Mă trezesc brusc din reverie, căci Carmen a început să plângă, pentru că Frans, care devine din ce în ce mai tensionat, zice că trebuie s-o ia de la capăt. A băgat un tub exagerat de gros – cam de o jumătate de centimetru grosime, văd îngrozit – în vena greşită. Îi arunc o privire ucigătoare lui Frans, dar nu mă vede pentru că încearcă împreună cu Janine să oprească sângele care ţâşneşte din vena lui Carmen.

A doua tentativă a lui Frans pare să reuşească. Asta deduc eu din cuvintele lui de încurajare: „Hai că acum arată mai bine“, rostite în vreme ce o atinge uşor pe Carmen pe mână.

— Da, am reuşit, zice Janine deodată uşurată.

Ţine în palmă mâna stângă a lui Carmen şi o mângâie, în timp ce eu – abia reţinându-mi lacrimile – stau pe partea cealaltă a patului, lângă

Carmen, cu capul ei cuibărit la pieptul meu, ca să nu vadă forajul ăla din mâna ei.

— Mă scuzaţi că a durat aşa mult. Aveţi nişte vene greu de înţepat, se scuză Frans.

Întinde stângaci mâna stângă către Carmen, mormăie un „La revedere“ fără să se uite la noi şi nu ştie cum să-şi ia mai repede tălpăşiţa.

Janine întreabă dacă vrem să stăm cu ceilalţi, care nu par deranjaţi de accesul de plâns al lui Carmen – nimic nu-l mai surprinde pe un bolnav de cancer –, la mesele acelea joase sau dacă preferăm să stăm în separeul de lângă camera aceasta.

Mă uit la Carmen, care îşi şterge ultimele lacrimi de pe obraz cu mâna rămasă liberă.

— Ba nu, hai să stăm la masa cealaltă, unde sunt oamenii aceia. E mai vesel, zice ea şi râde.

Nu ştiu dacă mie mi se pare chiar aşa motiv de veselie. Mi-e puţin ruşine de ceilalţi, bag de seamă. Şi băiatul cu şapcă Great Gatsby, şi bărbatul fără sprâncene, şi femeia cu pulover alb, şi soţul ei jovial s-au holbat minute în şir la mine, cum o sărutam eu pe cap de zeci de ori pe Carmen a mea când plângea. Şi nu se poate să nu fi văzut şi eforturile pe care le-am făcut să îmi reţin lacrimile. Când încerci să linişteşti pe cineva, e ca şi cum ţi-ai da pantalonii jos. Le arăţi celorlalţi părţile tale cele mai intime. Dar poate că are dreptate Carmen. Mai bine să ne alăturăm celorlalţi. Oricum, ar fi cazul să ne obişnuim cu situaţia asta nouă. Dacă nu merge cum trebuie, atunci să meargă cum o fi.[13]

Merg la masa de lângă fereastră, unde e ceaiul. Carmen vine lângă mine şi aşteaptă până torn în ceşti. Îmi dă senzaţia că nu vrea să se aşeze singură printre colegii ei bolnavi de cancer.

— Nu-i deloc uşor, nu-i aşa? zice femeia grasă cu pulover alb şi păr subţiat.

Lichidul roşu picură prin furtunaş în mâna ei.

— Nu…, admite Carmen.

— Asta-i mai mult ca sigur prima ta cură de citostatice, corect?

— Da.

— Ei, te obişnuieşti, ai să vezi.

— Sper…

— Dar, desigur, plăcut n-o să fie niciodată.

— Dumnezeule, zici că e Fiscul, zice soţul ei vesel, cu un puternic accent de Amsterdam.

— Măcar să se ocupe de noi mai bine decât de plante, continuă femeia grasă şi arată către planta aceea tristă.

Cei din cameră râd. Carmen râde şi ea, aşa că râd şi eu.

Mă uit la ea şi hotărăsc să mă bucur de ziua asta aşa cum e ea. Un aparat, cred că al băiatului cu şapca Great Gatsby, începe să bipăie.

— Are cineva ceva la microunde? încerc eu o glumă cât mai apropiată de stilul soţului grăsanei.

— Da, eu! O crochetă şi o porţie de caşcaval pane, mă completează el.

Cei din cameră râd iar; la fel şi Carmen. Stagiara merge către băiat şi bagă un alt furtunaş în aparat. Observ că două dintre cele trei punguţe agăţate de stativul lui sunt goale. Eu şi Carmen ne aşezăm la masa joasă. Toate scaunele de la cealaltă masă sunt ocupate. Păcat. Tocmai când atmosfera devenise plăcută.

Carmen primeşte şi ea un stativ al ei, din fericire, de la Janine. Oricât s-ar uita de cruciş, tot e de preferat stagiarei. Dumnezeu ştie ce greşeli ar putea face copila asta. Janine agaţă deasupra două punguţe cu lichid transparent („Unul e împotriva vomismentelor, îl începem imediat“) şi o punguţă cu o mizerie roşiatică („Asta e adriamicină“). Chestia roşie arată aşa cum mi-am imaginat. Înfricoşător. Otrăvitor. Doar că nu iese fum din ea. Deci asta este. Chimio. Chestia asta, chimio, care e agăţată aici de stativ lângă Carmen, care o să intre în curând în corpul ei, chestia asta care probabil o să atace cancerul, cu siguranţă o va cheli.

Cateterul de pe mâna lui Carmen e prins de un furtunaş transparent care ajunge până la o cutiuţă cu cifre digitale şi săgeţi roşii, undeva la jumătatea stativului. Şi la una dintre cele două punguţe cu lichid transparent e ataşat un furtunaş care merge tot în aparatul cu cifre roşii. Janine zice că soluţia se

consumă în douăzeci de minute şi apasă pe câteva butoane de pe aparatul care indică ascultător cifra 20.

— Când e gata, o să bipăie. Atunci să mă strigaţi, dacă întâmplător nu observ eu.

Acum ştiu procedura, am văzut la băiatul cu şapcă.

— Sunt tare, am chimiomaşina mea, zice Carmen şi îmi face cu ochiul.

Începem să ne prostim.

— Doamne, ce cruciş se uită, nu? îi şoptesc lui Carmen la ureche.

Carmen încuviinţează din cap şi îşi muşcă obrazul ca să nu izbucnească în râs.

— Vrei s-o numim Doamna Caleidoscop? pun eu o întrebare tâmpită.

Carmen se îneacă cu o gură de ceai şi îl scuipă imediat. Eu mă prefac că m-am speriat de ea şi că mă împiedic de piciorul stativului ei. Mă arăt iritat şi fac o mutră à la Mr. Bean, apoi mă prefac că ameninţ stativul şi că-l lovesc cu picioarele, când nu se uită Janine.

— Termină, Stijn! strigă Carmen printre hohote de râs.

Janine râde către Carmen şi se bucură că şi Carmen râde.

— Ai zice că deja eşti mai bine, zice ea către Carmen, iar mie îmi face cu ochiul.

Mă fac roşu la faţă, căci mi se pare că s-a prins că am făcut haz pe seama ei. Şi îmi dau seama că Janine strabista ar face orice ca să uşureze viaţa pacienţilor ei, fie doar şi pentru o singură dimineaţă, pentru o oră, pentru un minut. Şi, dacă faptul că serveşti drept ţintă a glumelor ajută, atunci nu te opui. Mă simt mic în faţa strabistei Janine.

Mă aşez lângă Carmen. Mă sărută şi-mi şopteşte la ureche că mă iubeşte. Mă uit la ea cu o privire plină de dragoste şi sunt mândru de noi. Prima „criză chimio“ s-a rezolvat graţie unui număr din Teatrul Râsului.

11 9 aprilie 1997. Scorul e 1-2. Van der Sar, Melchiot, Blind, F. de Boer, Musampa, Scholten, Litmanen, Witschge, Babangida, R. de Boer, Overmars. 0-1 Amaruso, 0-2 Vieiri, 1-2 Litmanen. În deplasare, chiar că ne-au bătut de ne-au sărit capacele (Lombardo, Vieiri, Amaruso şi Zidane) (n.a.)
12 „Everybody Hurts“, melodie compusă de REM (*Automatic for the People*, 1992) (n.a.)
13 Expresie a fostului fotbalist Richard Krajicek (n.a.)

Don’t speak/ don’t tell me cause it hurts
No Doubt, „Don’t Speak“ (*Tragic Kingdom*, 1996)

Cincisprezece

Imediat ce ajung la Merk in Uitvoering, Maud mă întreabă cum a decurs dimineaţa.

— N-a fost chiar aşa rău. Ba chiar am şi râs.

— Slavă Domnului! Şi cum se simte Carmen acum?

Maud e fosta mea iubită. Am avut o relaţie în semestrul ’88/ ’89. Maud a fost mai demult fotomodel, până când şi-a dat seama – câţiva ani mai târziu decât agentul ei – că n-o să-i iasă niciodată cu adevărat. Atunci a terminat-o cu fotomodelingul şi cu tot soiul de cure de slăbire. Talia a dispărut, cupele de la sutien s-au dublat, şi Maud a început să lucreze în baruri şi-n restaurante. Când Merk in Uitvoering a avut nevoie de o secretară, l-am convins pe Frenk să-i acorde o şansă. Maud e spontană, nu e deloc proastă, dar cupele de la sutien, care până şi lui Frenk i-au atras atenţia, au fost factorul decisiv în procesul de decizie al managementului firmei Merk in Uitvoering. Maud a fost angajată.

În anii de început ai relaţiei Carmen & Stijn, eu şi Maud ne mai întâlneam în secret câteodată pentru o partidă, dar la un moment dat ea n-a mai vrut să continue. Carmen i se părea mult prea drăguţă. Acum ne mai sărutăm câteodată „de dragul vremurilor trecute“ şi, după ultima petrecere de Crăciun, s-au întâmplat între noi chestii care au cam scăpat de sub control, chiar pe pernele plasate strategic de poponarul ăla englez în anticamera biroului nostru, dar lucrurile nu au continuat.

În ultima vreme a început chiar să mă tragă la răspundere pentru escapadele mele, ceea ce nu făcea nici măcar când eram împreună. La un moment dat i-a înfrumuseţat lui Sharon rochia albă cu un pahar de vin rozé când m-a salutat puţin cam prea de-aproape în cafeneaua De Pilsvogel. În principiu, sunt de acord cu argumentele lui Maud şi cu faptul că ar trebui să termin cu înşelatul. Maud zice că îmi pun în pericol cea mai frumoasă relaţie a vieţii mele. Dar continui să aplic metoda mea testată şi verificată: bem un pahar, ne distrăm niţel şi ne vedem de treabă. Sufăr în continuare de monofobie.

Maud a fost devastată când a aflat de cancerul la sân al lui Carmen.

— Aşa şi aşa. I-au dat un munte de medicamente împotriva greţurilor.

— Şi unde e acum?

— Acasă. E mama ei la noi.

Între timp, mi-am pornit calculatorul. Nu mai vreau să vorbesc despre cancer.

— Au sunat cei de la Holland Casino să spună dacă sunt de acord cu bugetul?

Frenk dă din cap că nu.

Perfect. Am şi eu ocazia să iau gâtul cuiva.

— Fir-ar al dracului să fie, pune mâna şi sună-i! Doar nu stăm după fundul lor. Sună-l tu pe bou! Ce Dumnezeu, trebuie să te pun eu, chiar trebuie să fac totul de unul singur aici?

Frenk mă lasă să tun şi să fulger fără să schiţeze vreun gest.

În acelaşi timp, deschid un e-mail de la Carmen, trimis cu vreo zece minute în urmă, se pare.

De la: Carmenvandiepen@xs4all.nl
Trimis: Marţi, 4 mai 1999, 14.29
Către: Stijn@creativeandstrategicmarketingagencymerkinuitvoering.nl
Subiect: Comoara mea…

Bună, comoara mea,

Mi-e puţin greaţă acum, dar mă simt relativ bine. Voiam doar să-ţi mai spun încă o dată că sunt tare fericită că vrei să mergi cu mine, că nu mă laşi să stau singură la terapie, asemenea celorlalţi.

Pupici, Carmen.

P.S.: Te iubesc, comoara mea.

Mă ridic repede şi merg la toaletă, fără să mă uit la Frenk. Acolo am accesul de plâns pe care am reuşit să-l evit azi la spital.

După câteva minute, îmi şterg lacrimile, îmi suflu nasul, îmi dau cu apă pe faţă, mă uit în oglindă să văd dacă arăt cât de cât normal – nu arăt –, trag apa ca şi cum aş fi stat o gramadă pe WC, mai oftez o dată şi mă întorc în birou.

Opt colegi se prefac că n-au observat nimic.

When I get old and lose my hair/ Many years from now/ Will you still be sending me a Valentine/ Birthday greetings, bottle of wine/ Will you still need me/ Will you still feed me/ When I'm sixty four
The Beatles, „When I'm Sixty-Four" (*Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*, 1967)

Şaisprezece

Mama lui Carmen răspunde la telefon:

— Alo?

— Bună, sunt Stijn. Cum se simte Carm?

— A vomat mult după-amiază. Acum doarme.

— Bine. Mă duc s-o iau pe Luna de la creşă, apoi trec pe la supermarket. Ce să iau de mâncare?

— Nu contează, nişte semipreparate.

— Crezi c-ar vrea şi Carmen ceva?

Mama lui Carmen râde.

— Poate o găleată în plus?

Mama lui Carmen e o minune de femeie. A crescut în cartierul Jordaan, rezervat clasei muncitoare. E de-a dreptul fermecătoare, dar, totodată, cu picioarele pe pământ. Pe tatăl lui Carmen nu-l cunosc. Cu zece ani în urmă şi-a luat tălpăşiţa după douăzeci şi unu de ani de căsnicie. A lăsat un bileţel pe masa din bucătărie, genul ăla de poveste. Mama lui Carmen nu-şi credea ochilor de bucurie. În mai puţin de o lună, avea un nou iubit. Lui Carmen i s-a părut că îl mai văzuse prin casă în timpul unei renovări.

(O anecdotă haioasă apropo de asta: când mama lui Carmen, pe atunci în vârstă de cincizeci şi patru de ani, i l-a prezentat pe noul ei prieten, care avea şaizeci de ani, lui Carmen, în vârstă de douăzeci şi şapte de ani, aceasta l-a întrebat: „Cu ce se ocupă tatăl tău?“)

Bob Constructorul a devenit, între timp, doar o amintire. La câteva luni după ce s-a mutat în casa mamei lui Carmen, după ce o reparase şi-o renovase, femeia a început să aibă îndoieli legate de dragostea ei. Afară cu Bob! Mama lui Carmen locuieşte din nou singură, într-o casă superbă, renovată, din Purmerend. Foarte, foarte rar mai aduce câte un tip acasă, dar nici unul n-a avut voie să rămână prin preajmă mai mult de un Crăciun

sau de o zi de naştere. „Casa mea n-are nevoie de reparaţii în următorii zece ani“, obişnuieşte să zică mama lui Carmen.

În supermarketul de pe Groot Gelderlandplein mă uit la un bărbat şi la o femeie, amândoi în vârstă de aproximativ optzeci de ani. Merg de braţ şi îşi târâie picioarele pe lângă etajerele cu vin. El arată cu bastonul către un vin roşu care e la ofertă. Ea ia sticla cu vin şi o pune în coşul de cumpărături pe care îl ţine în mână. El îi spune ceva ce nu am reuşit să înţeleg. Pensionara izbucneşte în râs şi îl ciupeşte de braţ. O strâng pe Luna mai tare de mânuţă şi mă uit în altă parte.

Cuplul acesta de pensionari îndrăgostiţi mă face să fiu invidios. Eu şi Carmen n-o să apucăm să ajungem ca ei.

Now all them things that seemed so important/ well, mister they vanished right into the air
Bruce Springsteen, „The River“ (*The River*, 1980)

Şaptesprezece

Medicamentele împotriva greţurilor n-ajută deloc. Carmen zace la pat de două zile.

De-abia joi seara se simte ceva mai bine. Seara trece fără ca vreunul dintre noi să plângă.

Vineri, Carmen se duce la Advertising Brokers. Viaţa de zi cu zi merge mai departe. Încercăm ca până la următoarea cură de citostatice, adică peste trei săptămâni, să ne prefacem că nu s-a întâmplat nimic, chiar dacă ştim amândoi că ne amăgim singuri.

S-a zis cu paradisul.

In your head do you feel/ what you’re not supposed to feel
Oasis, „Sunday Morning Call“ (*Standing On The Shoulders Of Giants*, 2000)

Optsprezece

— Bună ziua, numele meu e Gerda. Aţi venit împreună? ne întreabă psihoterapeuta când dă mâna cu noi, ceea ce durează înfricoşător de mult.

Gata, m-am prins. Gerda e genul care stă cu fundul pe masă chiar dacă sunt destule scaune libere în cameră.

— Da, ni s-a părut o idee bună, răspunde Carmen.

Mie nu mi s-a părut deloc o idee bună. Mi se pare mai groaznic decât chimioterapia. Niciodată în viaţa mea nu m-aş fi gândit nici măcar o secundă că voi ajunge să merg la psihoterapeut.

Cabinetul Gerdei e o cuşcă de doi pe trei. Are două scaune joase – „pe acestea joase pacienţii vorbesc mai uşor decât pe cele înalte“ –, un taburet, o veioză veche şi o măsuţă joasă. Pe măsuţă se află un casetofon plat, demodat. Un Yoko, cred că identic cu primul meu casetofon. Prima casetă pe care am înregistrat-o avea, printre altele, *I Love The Sound of Breaking Glass* a lui Nick Lowe. A, da, şi *Psycho Killer*, de la Talking Heads.

Gerda se scuză pentru dimensiunile reduse ale cămăruţei în care ne primeşte.

— În curând, o să primesc, în sfârşit, o încăpere nouă, ceva mai mare, cu ferestre prin care va pătrunde lumina zilei. O să fie puţin mai vesel, dar deocamdată ne mulţumim cu ce avem, nu? N-am cafea. Nu-mi place cafeaua, prefer să beau ceai. Vreţi şi zahăr?

Toarnă ceaiul şi se aşază pe un scaun jos, lângă măsuţă. Carmen ia loc pe celălalt scaun, iar eu pe taburet.

— Aşa, deschide Gerda discuţia, într-o manieră, presupun eu, terapeutică.

— Da, zice Carmen.

— Iată-ne ajunşi şi-n situaţia asta, nu?

— Da, că bine ziceţi.

Trebuie să spun, Carmen se adaptează de minune la genul ăsta de conversaţie. Eu, mai puţin. Fac tot ce pot să nu fiu bădăran, dar mi-e teamă că se vede pe faţa mea că, din punctul meu de vedere, Gerda n-are decât să se ducă dracului. Dar Gerda face treaba asta de când lumea, aşa că nu e deloc impresionată de dispreţul meu de-abia mascat. E în continuare iritant de amabilă.

— Ţi se pare o chestie dificilă să stai de vorbă cu un psihoterapeut despre o boală din cauza căreia e posibil să mori? Aşa ceva nu-ţi trece prin minte, nu, draga mea, când te afli în floarea vârstei?

„Aşa! Dă-i drumul, cucoană!“ Gerda ştie pe ce butoane să apese. Mă uit îngrozit la Carmen. Şi imediat văd şi lacrimile. Îi iau rapid mâna şi încep să o mângâi. În cele câteva săptămâni de când am aflat că are cancer, am mângâiat-o mai des decât în toţi cei şapte ani de când suntem împreună. Gerda nu zice nimic. Mă uit la mâna lui Carmen aflată în mâna mea. Nu mă simt în largul meu. Mă simt de parcă cineva m-ar cerceta să vadă cât de grav mi se pare faptul că soţia mea are cancer şi că probabil va muri. Aş vrea să pot face o demonstraţie de corectitudine socială şi să plâng, dar nu-mi reuşeşte. Cât stau aplecat către Carmen, simt în spatele meu ochii psihoterapeutei, care cu siguranţă şi-a dat de mult verdictul: nu o iubeşte, n-a vărsat o lacrimă.

— Tot trebuie să răbufneşti, Carmen, zice Gerda după o vreme.

Carmen povesteşte că în ultimele săptămâni am aterizat din rai în iad. Că totul era bine, că eram aşa fericiţi în trei, că ne mergea bine şi că toate astea, gata, într-o secundă, s-au dus pe apa sâmbetei.

— Nu e minut într-o zi întreagă care să treacă fără să mă gândesc la asta, îi zice ea Gerdei.

Nu ştiam asta, dar nu o să-i permit Gerdei să observe. La mine trec ore întregi fără să mă bântuie asemenea gânduri. Cea mai mare parte a zilei, de când intru pe uşa biroului, dimineaţa, nu mă gândesc la ce ni se întâmplă. Credeam că e valabil şi pentru Carmen. De exemplu, ieri. Mi s-a părut o seară ca oricare alta de dinainte de cancer. Luna la culcare, „Pui tu de ceai?“, Carmen pe canapea răsfoind o revistă *Elle*, eu la televizor, totul tihnit, ca doi moşnegi, nimic nefiresc. În fine, eu evit cu obstinaţie orice subiect dificil şi pun doar întrebări care nu riscă să provoace emoţii. „Vrei o napolitană sau o prăjitură, iubito?“ „Vrei apă minerală sau un pahar cu vin?“„ Ne uităm la *Clanul Soprano* sau la filmul ăla de pe Canal Plus?“

— E ceva din ce ai făcut în ultima vreme care crezi că te-a mai liniştit puţin? întreabă Gerda.

Carmen se gândeşte.

— Când te joci cu Luna sau când îi faci baie, poate? îi sugerez eu, într-o încercare entuziastă de a-mi recâştiga în faţa Gerdei poziţia de partener de viaţă constructiv, plin de dragoste, în locul celei de soţ-care-nu-varsă-o-lacrimă-pentru-soţia-sa.

— Nu, zice Carmen şi scutură cu convingere din cap, şi atunci tot mă gândesc, mă gândesc că n-am s-o văd probabil cum se va face mare.

Cutia cu batiste de hârtie de pe măsuţa Gerdei lucrează peste program azi. Mama mă-sii, cum am putut să zic o aşa idioţenie. Îmi vine să intru în pământ de ruşine. „Ţine-ţi gura şi treci la locul tău, Stijn.“

— Deşi, dacă stau să mă gândesc puţin, weekendul trecut, când am trebăluit prin grădină, mi-am găsit puţin liniştea, zice Carmen.

Acum e rândul Gerdei să o facă pe Carmen să plângă. Cu menţiunea că Gerda o face conştient, în timp ce eu o fac din lipsă de tact.

— Dar şi atunci îţi spui, cu siguranţă: „Dacă aş mai apuca să văd plantele astea mari, anul care vine“.

Doamne, Dumnezeule! Carmen dă drumul acum la toate barajele. Gerda spune clar ceea ce noi nici măcar nu îndrăznim să gândim: poate că peste un

an Carmen nu va mai fi. Când am acceptat chimioterapia, am adoptat politica struţului în ceea ce priveşte un scenariu negativ.

Acum e rândul meu. Gerda e pusă pe confruntări.

— Şi tu, Stijn, fii sincer, nu te întrebi şi tu de ce a trebuit să ţi se întâmple asta tocmai ţie?

Şoc.

Ceea ce Carmen, Frenk, Maud, Thomas şi Anne n-au reuşit reuşeşte Gerda din prima remarcă la adresa mea. Gerda bate cuie în coarda sensibilă. N-am spus nimănui, n-am lăsat pe nimeni să observe asta, dar e adevărat: mi se pare că acest cancer m-a lovit la fel de tare ca pe Carmen. Mă simt tras pe sfoară.

Cu capul plecat, fac semn că da şi simt cum ochii mi se umezesc. Rahat! De ce acum, la primul atac al Gerdei asupra emoţiilor mele? Păcat că n-am reuşit să izbucnesc în plâns mai devreme, când ar fi dat bine din punct de vedere al imaginii. Când aş fi putut să-i arăt Gerdei cât de mult o iubesc pe Carmen. De ce-mi dau drumul acum, când Gerda scormoneşte în inima mea, de ce dracu’ abia acum sufăr de incontinenţă lăcrimoasă? Pun pariu că Gerda mă consideră un nenorocit egoist care pretinde că suferă pentru nevastă-sa, dar care, iată, e prins încălcând codul de onoare nescris al partenerilor bolnavilor de cancer: să nu te autocompătimeşti. Cu capul în jos şi cu o batistă în mână, dată de Carmen, plâng zgomotos.

— Te simţi vinovat că îţi pare rău şi pentru tine însuţi de ceea ce vi se întâmplă? întreabă Gerda.

— Da… Cred că da…, oftez eu plin de ruşine.

De câteva săptămâni, aud în cap vocea aceea care mă tot cicăleşte, îmi tot spune că degeaba citesc şi eu porcăria aia de carte a lui Simonton, degeaba merg cu ea la toate întâlnirile cu doctori şi la cele două şedinţe de chimioterapie pe care Carmen le-a avut până acum. Ultima dată, n-a mai fost, în afară de mine, nici un alt partener. Femeia aceea cu părul subţiat n-a fost data trecută – Era în vacanţă? Se vindecase? Renunţase? Murise? –, deci nici soţul ei. Iar băiatul ăla avea iar şapca *Great Gatsby* pe cap, dar prietena lui tot nu venise cu el. E ca şi cum toate lucrurile astea bune pe

care le fac nu sunt la fel de importante ca nevoia mea nediminuată, necurată, de hedonism, de a mă distra. Ca un pedofil care reuşeşte ani întregi să se abţină, dar tot se simte vinovat pentru gândurile sale murdare.

— Nu trebuie să te simţi aşa, Stijn. Pentru tine e poate şi mai groaznic decât pentru mine, intervine Carmen dintr-odată în discuţie.

Durează ceva până înţeleg ce zice. O privesc uimit.

— Da, zice Carmen, tu eşti sănătos, nu ţi-ai dorit să se întâmple

aşa ceva, şi acum ai pe cap o soţie care toată ziua o ţine într-un plâns şi e cu fundul în sus şi… – înghite şi face o pauză – care în curând o să fie cheală.

Văd că e sinceră. I se pare îngrozitor ceea ce mi se întâmplă. *Mie*.

Asta-i chiar culmea. După două săptămâni de cancer, relaţia noastră psiho-emo-raţională arată astfel:

1. Bolnava de cancer are un complex de vină că îi face una ca asta soţului.

2. Soţul bolnavei de cancer are un complex de vină pentru că are impresia că se autocompătimeşte prea mult.

Şi apoi mai tragem o porţie de plâns în doi, luându-ne în braţe.

— Bravo, zice Gerda.

Ne spune că data viitoare continuăm cu exerciţiile de meditaţie ale lui Simonton.

— Cred că sunt bune pentru tine. Exerciţiile astea te învaţă să-ţi foloseşti spiritul împotriva cancerului.

Carmen încuviinţează din cap, de parcă ar considera asta cel mai firesc lucru de pe pământ.

— O să realizăm acest lucru cu ajutorul tehnicilor de vizualizare, continuă Gerda.

Sunt înţelept şi-mi ţin gura.

— Dar ajută în egală măsură şi la relaxare.

— Da, mă interesează aspectul ăsta, aprobă Carmen.

Aprob şi eu. Cu toate că nu mi s-a părut tocmai relaxată Carmen atunci când a aruncat prin sufragerie cu cartea lui Simonton.

— Când o să facem exerciţiile, le înregistrez şi-ţi dau caseta, zice Gerda arătând către casetofon. Aşa le vei putea relua şi acasă, în săptămâna care urmează.

— Mda, sună bine, zice Carmen.

— Uite ce rugăminte am eu la voi pentru săptămâna viitoare: să faceţi un desen – „Voi, zice voi!“ – în care să încercaţi să vizualizaţi tumoarea din sân – „Lunga mea experienţă de a asculta fără să mi se mişte un muşchi în timpul celor mai tâmpite şedinţe şi nesfârşitele cretinităţi de marketing ale clienţilor îşi arată acum foloasele“ – poţi să încerci şi tu, Stijn, îţi imaginezi pur şi simplu tumoarea din sânul lui Carmen – „Pur şi simplu“ –, şi apoi desenezi cum chimioterapia atacă tumoarea din sân – „Zici că sunt într-un episod din Jiskefet[14]“ – şi vizualizezi ceea ce îţi vine în minte legat de asta – „Că sunt luat de nebun, asta îmi vine în minte“.

— Ţi se pare o idee bună, Carmen?

— Da, eu ăăă… cred că da.

— Şi ţie, Stijn?

— Da, mi se pare o idee excelentă.

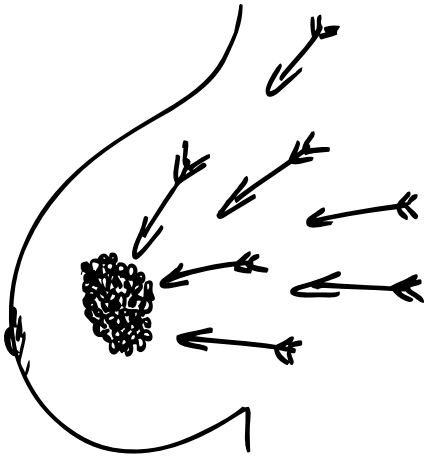

— Ei bine, atunci… pe data viitoare!

— Da, pe data viitoare.

Dă mâna cu amândoi.

— La revedere, Carmen. La revedere, Stijn.

— La revedereeee, strigăm noi peste umăr.

Când intrăm în lift, o cercetez cu privirea pe Carmen.

Ea izbucneşte în râs.

Slavă Domnului! E încă întreagă la minte.

14 Serial de umor absurd, difuzat de canalul olandez de televiziune VPRO. Cuvântul *jiskefet* înseamnă „gunoi“, „scrumieră“. (n.tr.)

Seems kinda funny sir to me/ That at the end of every hard day/ People find some reason to believe
Bruce Springsteen, „Reason To Believe“ (*Nebraska*, 1982)

Nouăsprezece

Trebuie să recunosc că discuţia cu Gerda ne-a făcut amândurora bine.

Şi uite aşa am ajuns amândoi la concluzia că ar fi bine să ne ţinem reciproc la curent cu propriile sentimente. Astfel, acum am curajul să-i spun lui Carmen că mă enervează la culme faptul că în vara asta n-o să mai ajungem la Bloemendal, că mi-ar plăcea să-l văd pe doctorul Wolters crăpând de pericardită tuberculoasă şi că mă bucur nespus când ajung în fiecare zi la Merk in Uitvoering şi intru într-o zonă necanceroasă. Şi Carmen îmi povesteşte cu sinceritate că nimic nu mai are sens, că nu mai poate şi că, de fiecare dată, e îngrozită de înţepăturile de la următoarea şedinţă de chimioterapie cu zile bune înainte de a merge la spital.

Subiectele care rămân tabu sunt cele legate de ce se va întâmpla după chimioterapie – metastaze, amputarea sânului, moarte, ca să numesc câteva dintre ele. Găsesc suport moral într-o sursă neaşteptată: gândirea negativă are un efect nefavorabil asupra dezvoltării bolii, scrie dr. O. Carl Simonton în cartea sa. Simon, cum l-a botezat Carmen, nu suportă să fie contrazis; cu titluri precum *Forţa psihică poate influenţa cancerul, Preia controlul asupra sănătăţii tale* şi *Dovada ştiinţifică a abordării noastre*, Simon al nostru e un fel de Louis de Gaal al ştiinţei medicale.

Dar câteodată viaţa e simplă: dacă toate statisticile ne sunt ostile, iar Simon nu ia în calcul statistici şi procentaje de supravieţuire, atunci putem

să-l considerăm pe Simon prietenul nostru. De aceea am şi povestit săptămâna trecută tuturor care voiau să ne asculte că metoda lui Simon de a trata cancerul prin gândire pozitivă, exerciţii de meditaţie şi tehnici de vizualizare e ceva dovedit ştiinţific (deşi, sincer vorbind, n-am spus nimănui despre tema grafică pentru acasă dată de Gerda). Şi dacă e cineva campion la a gândi pozitiv, atunci Carmen e aia.

Şi toată lumea ne dădea dreptate.

Dacă e cineva care să poată aşa ceva, aceea e Carmen.

Povestim în dreapta şi-n stânga că spiritul poate fi mai puternic decât corpul. Dar ce zic eu aici – chiar *este* mai puternic decât corpul! Mergem mai departe! Cine ne iubeşte să ne urmeze în lupta noastră de a juca teatru şi să se agaţe alături de noi de acest pai. Aleluia, Simon!

„Ochi albaştri, păr de aur/ Parcă-ar fi dintr-o poveste“
Bloem, „Even aan mijn moeder vragen“ (*Vooral jong blijven*, 1980)

Douăzeci

Lui Carmen începe să-i cadă serios părul. Dimineaţa, când se trezeşte, perna ei e plină de păr. De ieri a început să-şi smulgă şuviţe întregi fără să o mai doară.

— Fii atent, zice ea când ajung seara acasă. Am exersat toată ziua, mă anunţă şi ridică un deget, afişând o expresie serioasă.

Se aşază în faţa mea, îşi compune o faţă tembelă, ca şi cum s-ar speria, se uită la mine cu ochi cât cepele, îşi muşcă buza de parcă şi-ar înăbuşi un ţipăt, se apucă cu mâinile de păr şi trage câteva fire. O poantă nouă din repertoriul ei de glume à la Mr. Bean.

— E tare, nu? mă întreabă hohotind.

Seara, în baie, se uită în oglindă, cu capul puţin plecat.

— Acum e foarte subţire şi rar, nu-i aşa?

— Hmm, încă mai e destul.

— Ba nu, nu mai e. Ia uită-te şi tu, zice ea şi-şi dă o şuviţă la o parte, în vârful capului.

Văd un centimetru fără păr.

— OK, dacă îţi dai părul într-o parte, atunci da, se vede.

Nici n-ascultă ce zic.

— Eu cred că aşa nu mai merge. Mi-e foarte teamă că, în curând, cineva o să remarce la serviciu sau în vreun restaurant.

E prinsă între furie şi plâns. „Gata cu Mr. Bean.“

— Şi ce-ai vrea să faci? o întreb.

Momentul de care mi-era frică se apropie înfricoşător.

— Să mă tund de tot? întreabă ea ezitant.

— Vrei să te ajut? o întreb, uitându-mă la ea în oglindă.

„Pe naiba. Chiar vreau?“

— Ai avea cura… Ai vrea tu să faci asta? întreabă şovăitor, aproape timid.

Nu ştiu cum reuşesc, dar spun că da şi zâmbesc.

— Sigur că da.

Se mai uită o dată în oglindă, aşteaptă puţin şi zice:

— Hai, începe!

— Bine, zic şi-mi iau maşina de tuns din dulăpiorul de lângă oglindă.

— Cum vrei să procedezi? întreabă ea nesigură.

— Păi mai întâi pe poziţia de tuns şi apoi pe cea de ras, nu?

— Da. E cel mai bine aşa, zic eu, nu? Trebuie să fie lucios. Să nu mă mănânce pielea capului pe sub perucă.

Iau un prosop alb şi i-l pun pe umeri. Încă se priveşte în oglindă. Eu mă uit întâi în creştetul ei, apoi la ceafă şi-mi mişc capul ca un frizer adevărat, de la stânga la dreapta şi de sus în jos. De unde dracu’ să încep, poate să-mi explice şi mie cineva? Hai să încep la spate, ca să nu fie ea prima care să vadă pielea capului. Da. Mai întâi la ceafă.

— Pe locuri, fiţi gata, start.

Suspin adânc, pornesc maşina de tuns şi iau o bucată lată de cam patru centimetri, de pe gât, la spate. O sărut imediat pe obraz. Vede în oglindă şuviţele lungi de păr căzând pe prosop, duce mâna la gură şi începe să plângă. Înghit în sec, dar merg netulburat mai departe cu tunsul, sărutând-o pe cap din două în două secunde. Nu zicem nimic.

Zece minute mai târziu, Carmen e complet cheală.

You can hide neath your covers and study your pain/ waste your summer praying in vain
Bruce Springsteen, „Thunder Road“ (*Born To Run*, 1975)

Douăzeci şi unu

— Aaaah, chestia aia mă mănâncă îngrozitor, nu mai pot, înnebunesc.

Deschid în grabă un număr al revistei *Oor*.

Pe terasa din spatele casei noastre e cald. Nu bate deloc vântul, pentru că într-o parte vecinii şi-au mai construit un nivel la casă, iar în cealaltă parte avem un gard viu înalt. Numai în fundul grădinii, lângă firul de apă care separă oraşul de Pădurea Amsterdamului, mai adie câte un vânticel, dar nu mergem acolo decât foarte rar. Ai impresia că eşti în mijlocul pădurii. Foarte nefiresc. Câteodată, merg cu Luna acolo să dăm de mâncare la răţuştele sălbatice, dar, în rest, pentru noi grădina se opreşte, de fapt, înainte să înceapă, adică la capătul pardoselii de lemn a terasei noastre. Stăm sub o umbrelă de soare enormă, de formă pătrată. Până şi mie mi-e cald, iar eu nu port perucă.

De ieri încoace, Carmen o numeşte Gâdilici. O poartă de o săptămână, dar ieri au fost pentru prima dată peste douăzeci de grade. Până acum a fost o vară ideală pentru peruci: cel mult şaptesprezece grade, ploaie din belşug şi nici o zi bună de mers la ştrand.

— Nu mai bine ţi-o dai jos?

— Şi dacă vine Maud? Trebuie să apară din secundă în secundă la uşă, cu aia mică.

Luna a dormit o noapte la Maud, şi azi au fost împreună la grădina zoologică. Am sărit în sus de bucurie când Maud a venit cu propunerea asta. Marţea trecută, Carmen a avut iar o şedinţă de chimioterapie, şi până când începe să se simtă mai bine, cam pe la sfârşitul săptămânii, eu sunt dărâmat. Trei zile în care să am grijă şi de Luna, şi de Carmen şi, printre picături, să mă ocup şi de treburile mele de la Merk in Uitvoering încep să mă pună la pământ. Mulţumită lui Maud am putut dormi mai mult azi-dimineaţă şi acum am atâta energie, că aş putea să merg după-amiază la festivalul Beachpop. Încă nu i-am spus lui Carmen despre planul meu infam.

— Şi ce dacă? Doar eşti acasă la tine. Toată lumea trebuie să se obişnuiască acum cu faptul că eşti cheală, îi zic eu. Şi adaug, în trecere: Maud oricum nu stă mult, vrea să meargă după-amiază la Beachpop. Ştii, în Bloemendaal. Azi începe.

— Nici măcar nu vreau să aud de aşa ceva.

Carmen nu e într-o dispoziţie ideală.

— Şi nu vreau să te duci nici tu după-amiază. Altfel trebuie să stau eu cu Luna.

— Nici măcar n-aveam de gând, iubito, mint eu.

„La dracu’!“

— În fine, ţi-am zis ca să ştii, răspunde ea fără să ridice ochii din revistă.

— Ţi-am spus că oricum nu aveam de gând să merg.

Linişte.

— Ah, ce PORCĂRIE, se enervează ea şi se tot scarpină

în cap din cauza perucii.

— Ce dracu’, Carm, dă-o naibii jos!

— Nu! Nu vreau să mă fac de râs. Înţelege odată!

„Fă cum vrei atunci“, îmi zic în sinea mea.

Câteva minute mai târziu se aude soneria. Mă ridic şi deschid.

— Ce copil minunat aveţi, zice Maud.

O mângâie pe căpşor pe Luna, care a adormit în căruţ.

Mai stă vreo oră la noi. O să plece apoi acasă fremătând de bucurie că se duce la Beachpop. Deja pare nerăbdătoare. Carmen râde şi trăncăneşte cu

ea. Eu zâmbesc.

— Vin şi Frenk şi încă vreo doi, trei de la Merk in Uitvoering, ne anunţă Maud.

— Noi rămânem frumuşel acasă, zice Carmen.

„Nu fac nimic, nu fac nimic/ Aiurea trândăvesc/ Şi prin fereşti privesc/ Şi printre gânduri caut/ Şi mă holbez la stele/ Apoi mai iau o bere/ Şi cânt puţin la flaut.“
De Dijk, *Bloedend hart* („De Dijk“, 1982)

Douăzeci şi doi

— Şi mai departe?

Pe pat văd o foarfecă, un fel de cutie de pizza în care se află câteva comprese groase cu gel, întregi, şi câteva tăiate în bucăţele. Şi tot pe pat mai e şi o femeie tânără, goală, cheală, cu un sân frumos, sănătos şi cu altul plin de vânătăi, de răni şi de resturi atârnânde de piele arsă, colorată cu galben, roz, mov, roşu şi grena. Liniile negre care s-au inflamat cu cinci săptămâni în urmă, înainte de radioterapie, de-abia se mai văd în tot peisajul ăsta vulcanic.

Carmen ridică uşor capul şi se uită la partea de sân care încă nu e împachetată. Bandajul e acoperit cu gel la baza sânului, ca să nu existe riscul ca pielea arsă să se desprindă când rana va fi curăţată din nou. Îşi ţine cu o mână compresa de pe sân presată, iar cu cealaltă arată către pansament.

— Asistenta mi-a făcut pe-aici pe undeva o tăietură. Altfel nu se aşază ca lumea pe sân. Şi atunci chestia asta n-o să mai stea întinsă cum trebuie.

— Da, da. Şi cât trebuie să tai?

— Ăă, vreo cinci centimetri, cred.

Doctoriţa Scheltema a fost destul de mulţumită de Carmen, după ce şi-a încheiat prima serie de patru şedinţe de chimioterapie. Markerii tumorali din sângele lui Carmen arătau bine, şi tumoarea din sân părea să fi intrat în

remisie. Chiar a îndrăznit să aducă vorba despre o eventuală operaţie. „Dar hai să încercăm să aducem tumoarea din sân la o dimensiune şi mai mică, altfel există riscul să se extindă dacă o tăiem. Şi atunci n-am rezolvat nimic, ba dimpotrivă“, fusese ea de părere.

Aşa că au contactat un radiolog de la spitalul Antoni van Leeuwenhoek, iar acesta a fost de acord cu propunerea doctoriţei Scheltema. Radioterapie. Şapte săptămâni, în fiecare zi, la spitalul Antoni van Leeuwenhoek. Şi apoi vom vedea ce e de făcut în continuare.

În primele patru săptămâni de radioterapie nu s-a întâmplat mare lucru, în comparaţie cu suferinţa de după fiecare şedinţă de chimioterapie. Dar, la a douăzecea serie, exact cum a prevăzut radiologul, pielea a început să cedeze.

— Crezi că trebuie să tai mai mult de-atât?

— Hmm, nu, aşa e bine…, zice Carmen cu frică. Opreşte-te, opreşte-te!

E speriată de moarte că o să ating din greşeală pielea arsă, care o doare cumplit.

Îmi şterg broboanele de transpiraţie de pe frunte, pun forfecuţa deoparte şi, cu limba între buze, mă concentrez să ţin în sus o bucată din pansamentul tăiat şi las uşurel cealaltă parte peste sânul ei, fără să presez. Apoi şi partea opusă peste aceasta, şi gata. Sânul e acoperit ermetic. Misiune îndeplinită. Zici că e intersecţia dintre Beverwijk şi Amstelveenseweg.

Carmen îmi inspectează opera.

— Da. E bine, mulţumesc, aprobă ea.

Îmi şterg broboanele de sudoare de pe frunte, strâng materialele care au mai rămas şi le bag în cutia de pizza, apoi mă duc la baie să arunc resturile. Când mă întorc, Carmen deja doarme. Radiaţiile încep să-şi spună cuvântul.

Pe ceasul deşteptător al radioului văd că e numai opt şi jumătate. Afară e încă lumină. Ieri s-a culcat la opt, cu un sfert de oră mai târziu ca Luna. Am vrut să fiu solidar, aşa că am mers şi eu la culcare cu ea. La ora douăsprezece încă nu dormeam.

Mă duc încetişor la ea şi o sărut pe frunte.

— Noapte bună, iubito, îi şoptesc.

Ea doarme profund.

Merg jos şi-mi iau o bere din frigider. De fapt, mi-ar fi poftă de un vin rozé. Pun berea la loc în frigider şi deschid o sticlă de vin. Iau din dulap o cutie cu chipsuri. Mă uit dacă am primit vreun SMS. Am unul de la Ramon.

Eu şi Frenk îl cunoaştem pe Ramon de la BBDvW&R/ Bernilvy. Acolo, Ramon a început să lucreze ca asistent contabil al lui Frenk. Dacă Frenk are prea mult stil, atunci Ramon are prea puţin. E mare cât o sală de sport, şi cineva care arată astfel e fie poponar, fie un ţărănoi. Şi Ramon poponar sigur nu e. E mândru de corpul lui, şi trebuie să recunosc că are motive.

Asta îi dă mai multă încredere în sine decât are el nevoie. Câteodată poate deveni agresiv dacă a luat ceva la bord şi dacă l-a atins cineva din greşeală – pe el, maşina lui sau berea lui. Ramon se comportă ca şi cum întreaga lume îi aparţine, şi, culmea, lumea cade şi ea în capcana asta şi-l crede. În plus, mai are şi un sex enorm, şi asta îl ajută să aibă şi mai multă încredere în sine decât e acceptabil, obiectiv vorbind.

Ramon nu mi-e chiar un prieten adevărat, aşa cum sunt Frenk şi Thomas, dar avem amândoi aceeaşi grupă sanguină. Ramon se dă în vânt după cluburi gen La Bastille, Het feest van Joop sau Surprise Bar. Ştiu o singură altă persoană care mai are aceeaşi boală, şi acea persoană sunt eu. O altă trăsătură în comun pe care o avem este că Ramon, exact ca mine, e un feminivor. Luăm tot ce ne cade în mână şi nu ne lăsăm deranjaţi de faptul că avem o relaţie stabilă şi obligaţii. Eu şi Ramon considerăm cumpătarea o virtute pe care doar cei care vin mereu la spartul târgului şi nu se-aleg cu nimic o practică[15]. Ultima asemănare este că venim amândoi din sud. Eu din Breda, el din Chile. Când el avea nouă ani, tatăl lui a emigrat cu toată familia aici, în Olanda. Tatăl lui Ramon a fost învăţător şi cam prea isteţ, după părerea regimului lui Pinochet. Familia a ajuns direct în Bijlmer. Prietenii lui s-au apucat de cocaină şi de alte droguri, fie că le luau ei, fie că doar le vindeau. Ramon s-a dus la şcoală. Voia să aibă o carieră, aşa spunea. Zece ani mai târziu,

nu Frenk, ci Ramon s-a trezit numit director al agenţiei de publicitate BBDvW&R/ Bernilvy. Frenk n-a acceptat ca un parvenit să devină dintr-odată şeful lui şi a plecat. De atunci, nu se poate abţine să nu se dea mare cu agenţia de creaţie şi marketing strategic Merk in Uitvoering şi să nu lovească în publicitate când e şi Ramon prin preajmă. Ramon spune că-l doare exact în fund de ce crede Frenk (sau oricine altcineva de pe planeta asta) despre el.

Întreabă dacă mai ieşim vineri noapte în Leidseplein.

Da, pfff… Papa e catolic?

De când cu chimioterapia lui Carmen, am renunţat la seara săptămânală de jucat fotbal în Vondelpark, nu mai stau la băute cu colegii după orele de serviciu, dar ieşitul-de-vineri-seara-al- lui-Stijn rămâne în picioare, neclintit.

Însă e de-abia marţi, şi eu explodez de atâta energie. Deschid televizorul. Dau peste reluarea episodului Big Brother din seara asta. L-am văzut deja – mai nou, ne uităm la Big Brother în fiecare seară, la ora şapte. Doar trebuie să fac şi eu ceva. Pe RTL e un film în genul celor preferate de Thomas – cu Jean Claude van Damme. Nu-i cine ştie ce. Îi dau un SMS să văd dacă se uită. Pe SBS6 se transmite meciul Everton–Southampton pentru Cupa FA. Mă uit câteva minute. O partidă de rahat. Pe Canal Plus e un film franţuzesc. Nici ăsta nu-i cine ştie ce. Atunci pe MTV. La dracu’, R&B. Ştirile sportive de pe Channel 3 încep abia la zece fără un sfert.

Iau ziarul Het Parool de pe jos şi citesc în supliment articolul despre sistemul de transport din Amsterdam. Ajung la jumătatea articolului. În sertarul de la măsuţă e cartea Descoperirea raiului, din care am citit şaizeci şi şapte de pagini în cele două luni care-au trecut de când am început-o. Fără prea mare tragere de inimă, deschid cartea, citesc până la pagina şaptezeci şi unu şi o pun iar deoparte, cu un oftat. Ah, un SMS! E Thomas, care spune că se uită, într-adevăr, şi mă întreabă cum se mai simte Carmen. Scriu înapoi că deja doarme fiindcă e dărâmată ca urmare a radioterapiei şi

că eu mă plictisesc de moarte. Înainte să trimit SMS-ul, şterg totuşi partea cu plictiseala. Thomas stă de ani de zile acasă în faţa televizorului. Şi nici Anne n-ar înţelege cum vine asta.

Îmi mai torn un pahar şi dau drumul la teletext. Pagina 601. Ştiri puţine. 703. Săptămâna asta o să avem în continuare vreme frumoasă. Asta mai lipsea! Înapoi la SBS. Scorul e tot 0-0.

Să încerc pe AT5? Ah, o tâmpită care s-a apucat să enumere toate blocajele din trafic din Amsterdam, de săptămâna asta. Între timp, am pornit computerul şi am deschis Outlookul. Am patru e-mailuri de la un grup de chat din America, despre inflammatory breast cancer, pe care nu le deschid. Deschid un e-mail de la Anne. Cum s-a simţit Carmen astăzi. La e-mailul ăsta n-are decât să răspundă Carmen mâine.

Hakan ne scrie lui Frenk, lui Ramon şi mie că vine şi el cu noi la Miami în ultimul weekend din octombrie. Mai am un mesaj de la Frenk cum că în cazul ăsta trebuie să ne grăbim cu rezervările, aşa că să ne uităm pe www.pelicanhotel.com, fiindcă ăsta e hotelul unde se cazează Renzo Rosso de la Diesel şi e un hotel foarte bun. Următorul e-mail e tot de la Hakan. A auzit că The Pelican nu mai e deloc la modă.

> Hakan. Face parte din a doua generaţie de turci stabiliţi în Olanda. Plin de succes – lucru uşor de remarcat. *Dress to impress* e mottoul lui în viaţă. Nu avem în comun decât trecutul nostru la BBDvW&R/ Bernilvy şi o exagerată pasiune pentru fotbal şi femei. Exact ce le trebuie bărbaţilor pentru a se considera prieteni la cataramă.

Le trimit băieţilor răspuns că nu mă interesează nici cât negru sub unghie la ce hotel stăm, numai să mergem. Ratez ştirile sportive pentru că sună mama lui Carmen să mă întrebe cum se simte. E de-abia unşpe fără un sfert. Nu mi-e somn de nici o culoare. Mă uit pe www.Bol.com. Cei de la Manic Street Preachers au scos un nou album. Apăs pe „comandaţi“. Citesc pe site o recenzie la The Prodigy. „Comandaţi.“ Dau peste un CD al lui Eagle Eye Cherry, care conţine hitul ăla care îi place mult lui Carmen. „Comandaţi.“ Iau cartea de credit şi completez datele mele. Şi uite cum statul acasă e mai

scump decât o ieşire în oraş! Îmi mai torn un pahar de rozé şi pun punga cu chipsuri la loc în dulap înainte s-o mănânc pe toată, de plictiseală. Unşpe şi un sfert. Peste o jumătate de oră începe programul porno pe Canal Plus. Răsfoiesc un număr mai vechi din HP/ De Tijd şi citesc un fragment din Drumul către vindecare a lui Simonton. Rezist cam un sfert de oră. Carmen le-a citit pe amândouă. Pun la loc în frigider sticla de rozé, care e pe trei sferturi goală, strâng masa, golesc maşina de spălat vase, pun farfurioara Lunei pe masă pentru mâine-dimineaţă şi mă întorc în sufragerie. A, deja a început. În seara asta avem porno italienesc. De obicei e cu tipe mişto, cu ţâţe adevărate. Nu-mi plac ţâţele actriţelor din filmele americane porno, umflate cu silicon. Eu şi Carmen suntem în privinţa asta total de acord, mai bine ţâţe mari, adevărate, chiar dacă sunt puţin lăsate, decât ţâţe false care nici măcar nu se mişcă în timpul unei partide de sex. Au trecut luni întregi de când ne-am uitat ultima oară împreună la filme de-astea şi am făcut analiza ştiinţifică a ţâţelor de la TV. Acum, dacă întâmplător Carmen dă peste vreun film porno pe Canal Plus, când caută altceva, nu ştie cum să mute mai repede pe alt canal. Pentru ea, chestiile porno sunt deja de domeniul trecutului. Nu şi pentru mine. Mă uit la vreo două scene, îmi dau drumul, iau un şerveţel de hârtie şi mă şterg pe burtă, merg la coşul de gunoi, pun la fundul coşului şerveţelul murdar şi aşez deasupra o grămadă de ziare vechi, apoi merg şi eu la culcare. După vreo zece minute, adorm lângă Carmen.

15 Boccacio, folosit greşit de Ronald Giphart în *Ik omhels je met duizend armen* („Te îmbrăţişez cu o mie de braţe“) (n.a.)

I do declare that there were times/ when I was so lonesome/ I took some comfort in
Simon and Garfunkel, „The Boxer“ (*Bridge Over Troubled Water*, 1970)

Douăzeci şi trei

Carmen îl cunoaşte foarte puţin pe Ramon. S-au văzut doar de câteva ori, la petrecerile de la BBDvW&R/ Bernilvy. Ramon a fost puternic impresionat de Carmen. („Hei, *amigo*, ce-ai zice de-un schimb de partenere, cândva?“ „Doar nu-s nebun. Nici nu vreau să mă gândesc cum ar fi să-ţi fac eu ţie un oral.“)

Nu vine niciodată la noi acasă. Ne dăm mereu întâlnire în Leidseplein, în clubul Palladium.

Palladium. Fotbalştii de la Ajax îşi aleg iubitele din clubul acesta. Umblă zvonul că până şi Wim Jonk[16] a reuşit să puncteze.

„Tu dă-mi noaptea acum, eu îţi voi da mâine dimineaţa“, aud deja de afară. În clubul La Bastille, oamenii conştientizează faptul că nimic nu e mai important în viaţă decât perseverenţa şi de aceea pun cel puţin o dată la un sfert de oră melodia lui André Hazes[17]. Clientela se compune în special din doamne din runda a doua (adică între treizeci şi patruzeci de ani, divorţate, lucru de care îţi dai seama după investiţiile grele pe care le-au făcut în tratamente cosmetice şi bronz artificial, cu scopul de a salva aparenţele).

Ai deci şanse mari să punctezi.

În Palladium, vorbim o jumătate de oră despre Bernilvy şi Merk in Uitvoering şi ne uităm după fetele tinere cu trupuri tonifiate, de care e plin Palladiumul, apoi mergem spre câmpul de vânătoare, unde noi, cei trei masculi trecuţi de treizeci de ani, ne simţim acasă: La Bastille.

Odată intraţi, trecem la ordinea de zi. Punem ochii pe un grup de femei care beau cocktailuri la bar. Ramon se întreţine cu o fată care poartă curea Moschino. Eu, la rândul meu, cu o tipă despre care Carmen ar zice că are un decolteu prea adânc (mie nu mi se pare aşa dramatic) şi fundul prea mare pentru genul de rochie pe care îl poartă (asta chiar nu pot să neg). În La Bastille însă, nici măcar nu e vulgar. După o vrăjeală de vreo jumătate de oră, începem să ne sărutăm pătimaş. După o oră, o întreb pentru a treia oară cum o cheamă şi pentru a doua dacă locuieşte în Amsterdam. Nu pot să nu observ că succesul meu e în scădere. Are prieten, zice ea dintr-odată, şi a venit aici cu prietenele. Apoi, începe să se plângă că e groaznic de aglomerat aici şi că a trebuit să stea la coadă la toaletă zece minute şi a mai şi plătit. De cicăleală şi de lamentaţii sunt deja sătul. Îl întreb pe Ramon dacă el şi lebăda lui de aur au chef să vină cu mine la Surprise. Dă din cap că nu. Eu ridic din umeri a nepăsare şi plec din La Bastille.

Surprise e un fel de vestibul al lui La Bastille. Dacă La Bastille e populată în special de femei din runda a doua, la Surprise media de vârstă e cam cu zece ani mai mică. Aici, femeia e recent despărţită de partener şi se află într-o perioadă scurtă şi intensă în care îşi face de cap. E întotdeauna însoţită de o prietenă care, de obicei, se află în aceeaşi fază postrelaţională. Cele două merg împreună de două, trei ori pe săptămână la Surprise (şi, după trei noaptea, la Cooldown sau la Het Feest van Joop). Acolo sunt recunoscute rapid de barmanul cel afabil, au mereu locul lor bine stabilit la bar şi – simbol al statutului fiecărei musafire din Surprise – au voie să-şi lase poşeta şi haina în spatele barului. Barmanul le tratează regeşte pe fete de fiecare dată, aducându-le băuturi gratis şi făcându-le cu ochiul. O strategie pragmatică şi cu totul ieşită din comun, căci, cu cât ai mai multe femei de genul ăsta la bar, cu atât vin mai mulţi bărbaţi. Fata se îndrăgosteşte cât ai zice peşte de un vizitator de gen

masculin, cuplul o să mai vină o vreme doar aşa, de formă, la Surprise, apoi tot mai rar, şi într-un final se mulţumesc amândoi cu canapeaua din sufrageria lor din noua lor casă în Almere. Câţiva ani mai târziu, apare divorţul, apoi vine rândul clubului La Bastille. Şi uite aşa se reciclează în mod ingenios clientela de pe Leidseplein.

În Surprise mă învârt cam zece minute. Se pare că până şi pentru lumea de aici arăt ca un babuin în călduri. Fetele nu reacţionează de nici un fel. Ce să fac, să mă duc în Paradiso şi să dansez de unul singur? Sau să merg la… Oricum nu mai contează.

— Pe Ruysdaelkade, îi zic taximetristului.

De jenă, nu-l rog să oprească pe partea cu prostituatele şi mă prefac că intru într-o casă normală. Când taxiul dispare, traversez şi, după ce mă plimb în sus şi-n jos de vreo trei ori, ajung la concluzia că fetele care mai lucrează la ora asta nu sunt chiar cele mai frumoase. Până la urmă mă hotărăsc pentru o africancă. Poartă un neglijeu prea mic pentru sânii ei generoşi. Când se dezbracă, se lasă cu aproximativ cinci centimetri, dar, în fine, măcar sunt doi la număr şi nu au pielea arsă.

Peste o jumătate de oră sunt acasă, dezbrăcându-mă din nou. Îmi las hainele în sufragerie şi merg în vârful picioarelor pe scări până sus. Mă sui în pat în tăcere.

— A fost bine? întreabă Carmen somnoroasă.

— Da, a fost bine. Am trăncănit şi am dansat. A fost mişto să ies cu Ramon.

— Hmm, zice ea cu voce caldă. Foarte bine. Meritai o asemenea seară.

O sărut pe obraz, în întuneric.

— Noapte bună, dragostea vieţii mele.

— Noapte bună, prietenul meu cel mai bun din toată lumea.

16 Cel mai plictisitor jucător de la Ajax din toate vremurile. Mai târziu, când s-a dus la PSV, şi-a mai dres renumele. (n.a.)

17 Cântăreţ olandez de muzică folk, foarte iubit de public, dar şi cu mulţi critici (n.red.)

What is it about men and breasts? How can you be so interested in it? Seriously, they're just breasts. Every second person in the world has them. They're odd looking, they're for milk. Your mother has them too. You must have seen thousands of them. What's all the fuss about?
Notting Hill (1999)[18]

Douăzeci şi patru

Cine s-ar fi gândit vreodată că vom pleca o săptămână în vacanţă în Port Zélande, una dintre staţiunile Center Parcs[19]? Aş putea să explic, fără probleme, tuturor şi mie însumi. Puteţi să urmăriţi această imbatabilă logică a noastră?

1. E prea riscant pentru Carmen să plece aşa departe, cu această cură de chimioterapie abia terminată.
2. Din cauza perucii, Carmen e sfătuită să nu se ducă în zone cu temperaturi care pot trece de douăzeci şi cinci de grade.
3. O vacanţă cu chestii de făcut, plimbări, ieşiri în oraş şi locuri de vizitat e imposibilă din cauza vârstei Lunei (un an) şi a condiţiei lui Carmen (zero).
4. Center Parcs e un client al lui Merk in Uitvoering şi aşa aş putea declara la Fisc o parte dintre costurile şederii aici ca fiind necesare pentru cercetarea pe teren.

În plus, peste o lună mă duc cu băieţii la Miami, deci ar trebui să pot suporta o săptămână în Port Zélande, mi-am zis eu.

Greşit. Nu e deloc frumos în Port Zélande. Nimic nu-mi convine. Lumea de aici mă scoate din sărite, vremea e excelentă, deci e prea cald pentru Gâdilici, Carmen e la fel de iritabilă ca peruca ei şi, ca să fie tacâmul complet, Luna refuză mai nou să doarmă după-amiaza, motiv pentru care mai târziu devine foarte obosită şi nu mai e o plăcere să stai cu ea, ceea ce multiplică efectul negativ şi-l răsfrânge asupra întregii familii.

Şi, nu în ultimul rând, nu ajută nici faptul că peste trei zile Carmen trebuie s-o sune pe doctoriţa Scheltema, ca să afle ce au hotărât în privinţa operaţiei – dacă o fac sau nu. Cam aşa stau lucrurile.

Doctoriţa Scheltema, împreună cu radiologul şi cu doctorul Wolters, şi-au pus problema în felul următor. Gândiţi-vă la backburning, tehnica prin care se combat marile incendii ale pădurilor. Se dă în mod expres foc la o parte din pădure, ca să se stingă incendiul izbucnit mai departe. Şi, de îndată ce se reuşeşte acest lucru, se face toată pădurea una cu pământul. Prin radioterapie, doctoriţa Scheltema, doctorul Wolters şi radiologul vor să obţină un efect similar asupra sânului lui Carmen. Chimioterapia a avut ca scop reducerea tumorii. Mai departe, radiaţiile trebuiau să micşoreze şi mai mult tumoarea, astfel încât, fără prea multe riscuri, să se ajungă la punctul culminant al întregului proces: înlăturarea prin operaţie a tumorii. Şi aplicarea tehnicii *backburning* în cazul sânului lui Carmen.

În această situaţie, marele avantaj al lui Carmen – a considerat doctoriţa Scheltema – a fost tocmai bustul său generos. Astfel, chirurgul are mai multe şanse să extirpeze întreaga tumoare, care începe chiar de la mamelon, în momentul când îi va amputa sânul.

Peste trei zile, joi dimineaţa, se va forma o comisie din Scheltema–Wolters, cărora li se vor adăuga radiologul şi chirurgul. Nu numai întregul corp medical din Amsterdam, ci şi tot cercul nostru de prieteni şi întreaga familie sunt profund implicaţi în discuţiile complexe legate de sânul soţiei mele. Toată lumea speră că doctorii vor da undă verde operaţiei (nimeni nu-i zice amputare).

— Ce-aţi spus, Carmen ar putea fi totuşi operată?

— Da…

— Păi e un semn bun, nu?

— Da, în principiu, da, fiindcă la început n-aveau curajul, iar acum au, ceea ce e, într-adevăr, un semn bun.

— Vaaai ce bine! Ar fi minunat să fie aşa, nu?

Doamne, ce extraordinar ar fi şi ce uşurată s-ar simţi Carmen. Uşurată că în curând nu va mai fi nevoită să facă glume ca atunci când am ieşit din baie şi am găsit-o întinsă goală pe pat, cu un zâmbet larg întipărit pe faţă şi cu bileţele galbene lipite pe fiecare sân, pe unul fiind scris „mişto“ şi pe celălalt – „nu e?“ Uşurată că nu va mai trebui să facă mişto de ea însăşi.

Cât despre mine, voi fi atâât de uşurat. Uşurat pentru că, în afară de sân, îi vor mai amputa şi altceva. Pofta neînfrânată, neruşinată, aproape vulgară de a face sex. Procesul de diminuare a poftei a început deja când Carmen a rămas fără păr. Nu mă întrebaţi de ce, dar Carmen are impresia că e mai puţin atrăgătoare de când e cheală. Cu toate că eu insist că şi fără păr tot frumoasă e. Ba, mai mult, ca să sărbătorim chelirea ei, i-am ras cu mâna mea puţinul păr pubian care îi mai rămăsese după şedinţele de chimioterapie şi, în timp ce îi făceam sex oral, îi spuneam cât de plăcut e să o simt aşa. Până şi Carmen s-a excitat. Cel puţin, în prima seară. Apoi, nemulţumirea provocată de capul ei chel a câştigat teren şi în pat, devenind mai mare decât excitarea. Gata cu sexul! Minunat, nu?

După amputarea sânului, va fi de-a dreptul petrecere în dormitor. Oricât de des îi voi spune că mi se pare în continuare atrăgătoare, de fiecare dată când se va uita în oglindă, va vedea că nu mai e Carmen care-a fost.

Lui Carmen îi e frică să-şi piardă sânul, mie mi-e frică să n-o pierd pe Carmen cea dinainte. O teamă ascunsă, pe care nu îndrăznesc să o împărtăşesc nimănui. Lumea ar crede că sunt mai interesat de sânul lui Carmen decât de viaţa ei. Nici măcar noi doi nu vorbim despre operaţie, care se apropie ameninţător, cu paşi mărunţi, dar siguri. Ştim la ce ne gândim amândoi când mâncăm fructe de mare în restaurantul Port Zélande, când stăm la plajă, când ne jucăm cu Luna, când vorbim despre nimicuri, când ne certăm din nimic, când ne uităm seara în bungalow-ul nostru la show-ul lui David Letterman, ne gândim în orice moment al zilei la sân. Iar

când dormim, visăm despre sân. Ştim asta unul despre celălalt şi ascundem asta unul faţă de celălalt.

În seara de dinaintea Marelui Telefon stăm întinşi în pat.

O sărut pe Carmen şi mă întorc pe-o parte.

— Să sting lumina?

— Da, stinge-o.

— Noapte bună, iubito.

— Noapte bună, comoara mea.

Clic.

Trec câteva minute.

— Stijn?

— Da.

— Dormi?

— Nu.

— Aha.

— Ce e?

— Ce crezi c-o să zică mâine?

— Habar n-am, iubito.

— Şi ce speri?

— Păi sper să aibă curajul să o facă, desigur.

— Dar ţie îţi plac la nebunie sânii, Stijn. Şi în curând vei avea o nevastă cheală şi cu un singur sân.

Mă întorc către ea şi o iau în braţe.

— Sper din toată inima că vor zice da, Carmen.

— Sincer?

— Sincer.

Simt o lacrimă pe umăr.

— Dar tu ce speri să zică mâine?

— Că vor face operaţia.

— Atunci e bine.

— Şi totuşi e groaznic, nu?

— …

— Stijn?

— Da, e oribil, iubito. Dar prefer să te am vie şi cu un singur sân decât să nu te mai am deloc.

A doua zi stăm pe plajă. E deja după-amiază. Mă uit din când în când la Carmen, dar nu îndrăznesc să întreb dacă nu cumva e momentul să sunăm.

— Mă duc până în bungalow să sun, zice ea dintr-odată.

— N-ai vrea să suni de-aici? o întreb, arătând către mobilul meu.

Dă din cap că nu.

— Mai bine nu. Vreau să aud exact ce spune Scheltema, iar aici vântul bate tare.

„Bineînţeles că nu vrea să sune de aici, nătângule“, îmi zic eu. „Să stai pe plajă şi să afli dacă o să-ţi taie sânul sau nu…“

— Vrei să vin cu tine? întreb eu.

— Nu, prefer să mă duc singură. Tu stai cu Luna, te rog.

Îşi pune rochiţa de plajă şi pleacă de lângă noi.

O urmăresc cu privirea până la marginea pădurii, după care dispare din vizorul meu.

Se întoarce abia după trei sferturi de oră. Am stat cu Luna

şi i-am făcut tot felul de jucării cu găletuşa, cu forme de nisip

şi cu apă. E ca şi cum aş fi în sala de aşteptare în timp ce soţia mea naşte.

— Salut, aud brusc în spatele meu.

— Hei, zic eu şi încerc să descopăr din expresia ei ce a zis doctoriţa Scheltema.

— Încă nu ştiu dacă mă operează.

— Încă nu ştiu?

— Nu. Scheltema zice că medicul chirurg ar vrea să se mai uite încă o dată la sân, înainte să se pronunţe dacă se încumetă să opereze.

— Iisuse, oftez eu, şi când are de gând să facă asta?

— Săptămâna viitoare. Am luni programare la el.

Încă patru zile de aşteptare tensionată.

— Hmm. Şi de ce a durat aşa mult? Ai fost plecată trei sferturi

de oră.

— Scheltema era în pauza de prânz.

18 Julia Roberts către Hugh Grant. Cu această ocazie e de semnalat că Julia Roberts nu are sâni, cel puţin nu vizibili cu ochiul liber. (n.a.)
19 O serie de douăzeci de destinaţii selecte din Europa, plasate în cadre naturale deosebite (n.red.)

„O să mergem/ prin tranşee fără lumină/ ca să mergem iar, mai departe.“
Ramses Shaffy, „Wij zullen doorgaan“ (*Wij zullen doorgaan*, 1972)

Douăzeci şi cinci

Pe chirurg îl cheamă Jonkman. Cabinetul lui e lângă al lui Wolters, la secţia Oncologie. Un bărbat arătos, îmi dau seama după reacţia lui Carmen, care, în spatele lui, se linge cu limba pe buze şi-mi face cu ochiul.

— E mişto tipul? îi şoptesc la ureche.

Încuviinţează din cap, entuziasmată.

— Dacă pune mâna pe ţâţele tale, îi dau una-n gură, şoptesc eu.

Carmen râde.

Jonkman e genul de doctor din romanele siropoase cu doctori. Are în jur de patruzeci de ani, faţă de băieţandru, păr lunguţ, uşor cărunt pe la tâmple. Pune-i un costum Paul Smith pe el şi ar putea fi fără probleme un manager de cont la o agenţie publicitară. El se poate pune mai uşor în pielea noastră decât doctoriţa Scheltema sau doctorul Wolters, care sunt mai în vârstă ca noi cu vreo cincisprezece ani. Are, cu siguranţă, o soţie de-o vârstă cu Carmen şi, judecând după fizicul lui, trebuie să fie o bunăciune de femeie. Se creează imediat o legătură între noi.

Dar tot doctor e. De îndată ce deschide dosarul lui Carmen – îl recunosc după coperte – şi trece de la femeia Carmen la pacienta doamna C. van Diepen, începe să vorbească exact ca un europarlamentar. Atent şi prevăzător, ne spune că nu poate opta pentru operaţie decât dacă e pe deplin convins că acest lucru ar creşte considerabil şansele de supravieţuire.

— Sunteţi o femeie tânără şi frumoasă şi, după ablaţiu… Noi îl privim fără să înţelegem. … Ăăăă, după amputaţie, deci după amputaţie, veţi rămâne cu o cicatrice orizontală de aproximativ zece centimetri, pe locul unde aveţi acum sânul.

Mda, nu e o bucurie, într-adevăr.

— Probabil vom putea face la un moment dat un implant mamar, dar, chiar şi aşa, tot nu va arăta ca acum. Face o pauză şi se uită în ochii lui Carmen. E o mutilare înfiorătoare.

„Mutilare înfiorătoare.“ Cuvintele lui mă şochează, dar îmi dau seama că doctorul e în mod intenţionat atât de direct. Vrea să se asigure că ea e pregătită pentru aşa ceva. Îmi place de el. Jonkman e primul care înţelege că, pentru o femeie tânără şi pentru soţul ei, un sân reprezintă mai mult decât o umflătură cu – în cazul lui Carmen – o tumoare în ea.

— Hai să ne uităm puţin la sânul dumneavoastră.

Carmen îşi dă bluza şi sutienul jos şi se aşază pe un pat de consultaţie din cabinetul lui. Jonkman începe să pipăie sânii soţiei mele. Carmen îmi face cu ochiul, eu îi zâmbesc.

— Mda…, zice el după o vreme. Mda. Îmbrăcaţi-vă!

Se spală pe mâini.

— Estimez că tumoarea are acum şase centrimetri pe doi.

— Şi deci…?

Carmen nu îndrăzneşte să-şi termine întrebarea.

— Cred că trebuie să ne asumăm riscul şi să vă amputăm sânul, pentru a vă spori şansele de supravieţuire.

Carmen reacţionează aparent fără emoţii, dar văd că a primit o lovitură puternică. Jonkman continuă imediat:

— Operaţia ar putea avea loc în a treia săptămână din octombrie, zice el uitându-se pe un calendar atârnat pe perete, chiar dacă atunci voi fi în concediu. Vă va opera doctorul Wolters.

Numele lui Wolters în aceeaşi frază în care apare şi cuvântul „operaţie“ e de ajuns să o facă pe Carmen să izbucnească în lacrimi.

— Nu prea cred, zic eu sumbru.

— Cum adică? întreabă Jonkman şocat.

Îmi dau seama după faţa lui că habar n-are la ce mă refer. Escrocii. Wolters şi Scheltema au ţinut totul secret.

— Doctorul Wolters a făcut o greşeală acum câteva luni când i-a pus diagnosticul soţiei mele. Din cauza lui am ajuns în situaţia aceasta. Eu şi soţia mea nu vrem ca el să se mai apropie de corpul ei.

Carmen priveşte în jos, plângând încet. Jonkman îşi recapătă rapid atitudinea de profesionist.

— Bine. Atunci vă operez eu, o săptămână mai târziu, zice el fără să mai pună vreo întrebare.

Carmen dă aprobator din cap şi şopteşte abia auzit:

— Vă rog. Mulţumesc.

— Asistenta mea va stabili cu dumneavoastră data exactă.

Operaţia urmează să aibă loc joi, 31 octombrie.

„La patru zile după vacanţa la Miami“, îmi vine brusc în minte. Pot s-o consider de domeniul trecutului. Cancerul dracului! Într-o singură conversaţie, am pierdut şi-un sân, şi cel mai frumos weekend al anului.

When I’m out in the streets/ I talk the way I wanna talk/ when I’m out in the streets/ I don’t feel sad and blue/ when I’m out in the streets/ I never feel alone/ when I’m out in the streets/ In the crowds I feel at home

Bruce Springsteen, „Out In The Streets“ (*The River*, 1980)

Douăzeci şi şase

Şi în a opta zi Dumnezeu a făcut Miami-ul.

Da, da. Da, am ajuns! Ocean Drive, Miami Beach, Florida.

În taxi pe Ocean Drive, eu, Ramon şi Hakan nu ştim cum să ne sucim gâtul mai repede în toate părţile, cu atâta frumuseţe în jur. E ca o mare cutie cu dulciuri, până şi Frenk e de acord.

Carmen a venit cu ideea.

— Du-te cu băieţii, acum, cât se mai poate. În curând mă operez şi o să am mare nevoie de tine, a zis ea.

Am sărit în sus de bucurie şi a doua zi am cumpărat toţi trandafirii de la chioşcul de peste drum de Stadionul Olimpic. Carmen a fost atât de impresionată, încât m-a întrebat dacă n-aş vrea să plec în fiecare lună câte un weekend de acasă.

Taxiul ne lasă în faţă la The Pelican, un hotel de culoarea mentei. Cel de lângă e roz. Cel de după cel roz e bleu. O chelneriţă blondă, cu sâni enormi lăsaţi la vedere de decolteul generos al tricoului ei alb marca Diesel, urcă legănându-şi şoldurile sus pe terasă. Mă vede că o privesc, râde şi mă salută. Îi răspund.

La recepţie e o portoricancă. Doamne Dumnezeule, aşa ceva nu ai ocazia să vezi nici măcar la hotelul Hans Brinker din Amsterdam!

— Doamne, nu sunt demn de-aşa ceva, se bâlbâie Ramon.

Fata râde cu toată gura, etalându-şi dantura. Ne dă cheile.

Mă simt exact ca în urmă cu douăzeci de ani, când am fost pentru prima dată în Lloret de Mar.

Pentru că eu şi Ramon suntem suspectaţi c-am avea aceleaşi interse nocturne, Frenk hotărăşte să stăm amândoi în cameră. Noi doi primim *Best Whorehouse Room*[20]. Frenk şi Hakan iau Me Tarzan, you Vain Room. Camerele nu sunt mari, dar e vorba despre a fi la modă, nu de a te simţi confortabil, îmi explică Frenk.

Toţi primim sarcina să facem repede un duş şi să fim jos într-o jumătate de oră. Frenk a rezervat o masă la Delano şi se pare că acolo trebuie să ajungi neapărat la timp.

Şi bine înţolit, constat, dacă mă uit la cum arată Frenk şi Hakan. Frenk are un sacou dungat a cărui firmă o menţionează foarte mândru – un designer japonez care mie nu-mi spune nimic. Ne mai informează, în trecere, că l-a cumpărat de pe Madison Avenue, din Manhattan. Hakan zice că i se pare un sacou frumos, dar că hainele de la – numeşte altă firmă, care iar nu-mi spune nimic, dar de la care, întâmplător, are el tricoul şi pantofii – sunt chiar mai frumoase. E de la sine înţeles că eu mă mândresc cu pantofii mei din piele de şarpe. Iar pantalonii mei albi şi tricoul mov or fi ele mai ieftine decât sacoul lui Frenk, dar mie mi se pare că arăt suficient de bine încât să-mi verific valoarea printre femeile din Miami. Ramon poartă un tricou strâmt. Îi vine al dracului de bine. Cum stau cu ochii pe concurenţă, mă bucur să constat că poartă nişte pantaloni de piele care erau la modă când Ajax încă mai juca pe vechiul stadion De Meer.

Delano – pronunţat Dèlano, şi nu Deláááno, cum zic eu – e şi mai scump decât The Pelican. Din cauză că e unul dintre hotelurile lui Ian Schragers, zice Hakan. El pronunţă numele cu atâta veneraţie, că nici nu-mi vine să-ntreb cine mama naibii e Ian Schragers. Clientela de la Delano constă din agenţi imobiliari de pe Ocean Drive, agenţi publicitari şi oameni de

afaceri. Aici nu râde nimeni. Mâncarea, cocktailurile, decorul şi femeile din Delano sunt neînchipuit de scumpe. Dar weekendul ăsta, banii nu sunt importanţi, am decis noi.

În timpul mesei, afară, sub palmierii plajei de la Delano, au loc următoarele discuţii filosofice. Poate Olanda să devină campioană la Europene (eu: da; Ramon şi Hakan: nu; Frenk: nu ştiu); cum merge Merk in Uitvoering (Frenk: minunat!; eu: merge); cine de la BBDvW&R/ Bernilvy şi-a tras-o cu Sharon (eu: eu; Ramon: bineînţeles; Hakan: doar mi-a făcut un oral; Frenk: hai mă, ce dracu'?!); este St. Martin's Lane din Londra mai tare ca Delano (eu: nu ştiu; Ramon: nu ştiu; Frenk: nu; Hakan: da) şi: o dăm diseară pe ecstasy-ul adus de Ramon (eu: da!; Ramon: ce? credeam că nu le ai cu aşa ceva; eu: nu mă tot bate la cap şi dă-mi odată chestia aia; Hakan: eu zic pas în seara asta; Frenk: bineînţeles că nu). Ramon îmi dă o pastilă. Eu sunt puţin cam tensionat. De când mă ştiu, n-am băut mai deloc alcool. Carmen e împotriva a tot ce înseamnă drog şi a tot ce seamănă cu drogul. Iau pastila cu o gură de bere. Frenk mă priveşte clătinând dezaprobator din cap.

Mergem pe Washington Avenue Ocean Drive. Aici găseşti cele mai multe cluburi şi discoteci din Miami Beach, după Frenk, care ştie tot felul de chestii de genul ăsta. Cum de ştie aşa ceva, asta e o mare nedumerire a mea, dar uite că ştie. Se pare că trebuie să mergem la Chaos, unde, după Frenk, atmosfera e încinsă. Hakan protestează. Zice că a auzit de la barmanul de la Delano că Washington Avenue nu mai e în vogă şi că mai bine am merge la Club Tantra, în cu totul alt cartier. Eu şi Ramon ignorăm grijile lui Hakan, căci am constatat cu mare încântare că la intrarea de la Chaos stau la coadă multe femei frumoase. După un cordon de catifea, un tip care ai zice că e frate cu Mr. T[21] păzeşte intrarea stând cu braţele încrucişate. Nu ştiu de la ce mi se trage, dar ţopăi încontinuu şi vreau să intru cât mai repede. Se pare că şi Ramon îşi doreşte acelaşi lucru. Se bagă în faţă şi rosteşte replica lui obişnuită: „Sunt DJ în discoteca RoXy din Amsterdam".

RoXy. Răposata RoXy. Un Marco van Basten al ieşirilor de noapte prin cluburi şi discoteci. Din pricina unor accidentări serioase (plăgi provocate de arsuri), a fost obligată să iasă din joc foarte timpuriu. Din această cauză, a primit, asemenea lui Marco, statutul larger-than-life. Am auzit o grămadă de chestii despre ea, dar n-am văzut-o niciodată. Am ratat discoteca RoXy. Carmen nu s-a dat niciodată în vânt după ea. Nici eu, cu toate că trebuie să recunosc faptul că mi-a stârnit interesul când am văzut că până şi Frenk părea impresionat de gagicile mişto care o frecventau. Ramon se ducea săptămânal acolo, după ce-şi făcea cu mine rondul pe Leidseplein. Eu mergeam apoi în Paradiso ca să dansez cu naşpete pe melodiile celor de la The Cure. Acum e prea târziu. Trebuie să mă mulţumesc cu poveştile lui Ramon şi-ale lui Frenk.

Fără ca măcar să se uite în direcţia noastră, Mr. T face un semn elocvent cu capul, care înseamnă că se şterge undeva cu informaţia asta şi că ar fi bine să ne aşezăm la coadă şi să aşteptăm frumuşel, rugându-ne ca Mr. T să ne lase înăuntru, când ne-o veni rândul.

O jumătate de oră mai târziu, nu ne lasă să intrăm.

— Sunteţi patru cu totul?

— Da.

— Nici gând!

Ramon vrea să sară la bătaie, dar îşi dă la timp seama că n-ar fi cea mai bună idee. Nu mi se pare deloc amuzant. Trebuie să intru. Nu fac prea mare tam-tam, mai ales nu în faţa lui Frenk, dar, dacă mai trebuie să stau cinci minute la o coadă, o să fac precum Tigrişor, din cartea de poveşti a Lunei: o să sar peste cordon.

Imediat lângă Chaos este Liquid. Acolo nu stăteau mai mult de cinci oameni la rând când am trecut cu taxiul, îşi aminteşte Frenk. Acum, e un şir lung cât canalul care încercuieşte stadionul ArenA. La dracu’! Doamne, pastila aia de ecstasy începe să-şi facă rău de tot efectul. Hakan încearcă să ne convingă să luăm un taxi către Tantra. Noi nu răspundem, ci continuăm să mergem pe Washington Avenue. La fiecare club în care încercăm să intrăm, Hakan protestează. Ori că e prea aglomerat, ori că sunt prea puţini

oameni, ori că n-arată bine, că nu e cine ştie ce etc. Din fericire, Frenk ameninţă că el pleacă numaidecât acasă dacă nu intrăm în primul club care ne iese în cale. Este vorba despre Bash. Nu e deloc coadă, şi trucul lui Ramon cu DJ-ul funcţionează la portarul ăsta. Deşi abordarea lui Ramon e altfel decât am fi vrut.

— RoXy?

— Da, frate. În Amsterdam.

— Şi ce fel de muzică bagi tu la RoXy?

— Deep house. În fiecare joi.

— În fiecare joi?

— Da, săptămâna trecută am băgat cinci ore încontinuu.

— Pe bune?

— Mda.

— Oare nu cumva RoXy a ars cu ceva vreme în urmă?

— …

— Ha ha ha, haideţi, intraţi, şarlatanii dracului ce sunteţi.

Până şi Ramon tace mâlc. Plătim fără să comentăm cei douăzeci de dolari de persoană la intrare, preţ care la Miami nu şochează pe nimeni. Lucru ciudat. La fel ca şi faptul că putem intra toţi patru fără probleme.

În toaletă ne aranjăm puţin, verificăm şi răsverificăm cum ne stă părul, batem palma unii cu alţii încurajându-ne şi deschidem plini de încredere şi de ecstasy uşa mare şi neagră ce dă în sala principală. Sunt nouă oameni înăuntru. Cu noi cu tot.

Hakan se îmbufnează imediat, Ramon scanează două fete care stau la bar, eu mă duc de unul singur pe ringul de dans, şi Frenk se întoarce plin de el la tipa de la bilete. Peste o jumătate de oră mai apare lume, ne asigură el la întoarcere.

Într-adevăr, după o jumătate de oră suntem treisprezece. Hakan vrea să plecăm din fundătura asta. Frenk zice că începe să simtă efectele diferenţei de fus orar. Eu şi Ramon n-avem nici pe naiba.

Abia la şapte dimineaţa se aprinde lumina în Bash. Ramon pleacă însoţit de o tipă, eu merg transpirat fleaşcă, cu un zâmbet până la urechi, de pe

Washington Drive pe Ocean Drive. Sunt treaz de aproape treizeci de ore. Am avut o seară minunată, nici măcar n-am înşelat-o pe Carmen şi sunt mai sărac cu aproximativ patru sute de dolari. Ei, ce naiba?! Îmi iau o bere din minibar şi m-arunc pe pat, unde am o tentativă de masturbare. Îmi trec prin faţa ochilor imagini cu mine şi cu Sharon, cu mine şi cu Maud, cu mine şi cu Carmen cea de anul trecut. Pe la jumătatea acţiunii, adorm cu penisul semierect în mână şi cu o cutie de bere pe jumătate goală pe noptiera sofisticată de lângă pat.

20 Camera Cel Mai Bun Bordel (n.red.)
21 Actor şi luptător de wrestling american, cunoscut pentru coafura de războinic Mandinka, bijuteriile masive din aur pe care le poartă şi imaginea de tip dur (n.red.)

You think that I’m strong/ you’re wrong
Robbie Williams, „Strong“ (*The Ego Has Landed*, 1999)

Douăzeci şi şapte

Peste o oră şi jumătate sunt din nou treaz. Complet treaz. Din punctul meu de vedere, ziua poate să înceapă. Ramon încă n-a venit. Iau telefonul şi formez numărul lui Thomas şi-al lui Anne, căci la ei stă Carmen weekendul ăsta.

— Alo? Anne la telefon.

— Bună Anne, Stijn sunt! strig eu plin de entuziasm.

— A, bună Stijn. Ţi-o dau imediat pe Carmen, zice Anne cu ceva mai puţin entuziasm.

Oi fi trezit-o? Nu, n-are cum, e deja după-amiază în Olanda.

— Bună, spune Carmen.

Simt o oarecare distanţare, dar mă fac că nu bag de seamă şi-i spun că hotelul e nebunie curată şi că toată ziua nu se aude altceva decât house, chiar şi la WC. Îi povestesc râzând despre cina de la Delano şi despre ieşirea noastră în cluburi şi-o mint că sunt obosit. De-abia reacţionează. O întreb cum se simte la Thomas şi la Anne. Cu o voce pe care nu i-o recunosc, îmi spune că ei stau bine mersi acasă, că se simt OK şi că au o discuţie foarte interesantă. Pentru o secundă, mă întreb dacă nu cumva am vorbit acum două minute cu o altă Anne.

Nu mai rezist şi-o întreb ce s-a întâmplat şi dacă am zis sau am făcut ceva greşit. O aud cum îl întreabă pe Thomas dacă poate să folosească puţin

telefonul din dormitorul lor. Pentru câteva momente se aşterne liniştea. Apoi aud un clic şi din nou vocea lui Carmen.

— Mă simt oribil, Stijn…, zice ea, trăgându-şi nasul din când în când. Se pare că mă deranjează mai mult decât am crezut… Gândul că tu te plimbi nestingherit printre toate muierile alea în călduri cu ditamai ţâţele, iar eu stau acasă cheală şi cu un sân ars…

Îi spun că nu prea ştiu ce să-i răspund. Şi că nu m-am atins de nici o tipă.

— Zici asta de parcă ar fi o adevărată performanţă, adaugă ea mai vioi.

Aud un oftat. Continuă, pe un ton puţin mai prietenos:

— Las-o baltă… O să-mi treacă. Distracţie plăcută şi salută-l pe Frenk din partea mea.

Încearcă să pară cât mai sinceră cu putinţă. Îi spun că o iubesc şi o rog să-i salute pe Thomas şi pe Anne din partea mea. Iar se face linişte preţ de câteva momente.

— Nu ştiu dacă e cea mai bună idee, Stijn, zice ea şi închide telefonul.

Jos, Hakan şi Frenk sunt deja în costumul de baie şi iau micul dejun pe terasă. Mă alătur şi eu. Mâncăm împreună, apoi mergem la plajă. Acolo ne întâlnim cu Ramon şi trupul lui enervant de bine lucrat. Cu un rânjet enorm lăţit pe faţă ne povesteşte cum i-a arătat el cuceririi de noaptea trecută toate colţurile dormitorului şi cum n-a dormit nici un minut.

Pe plajă, Frenk citeşte Wallpaper, o revistă de care eu n-am auzit niciodată. E cu tot felul de obiecte pe care le recunosc din penthouse-ul lui. Eu, Hakan şi Ramon vorbim despre chestii de viaţă. Să păstreze Ajaxul formula 4-3-3 sau nu, care o fi procentul de femei care înghit după o partidă de sex oral, care e procentul de femei care îşi înşală partenerii, dar procentul bărbaţilor care

îşi înşală partenerele, de ce înşală bărbaţii, de ce înşală femeile. Eu sunt în vervă şi tot proclam teorii stijniene, una după alta. Apoi Ramon aduce în discuţie subiectul cât de des facem sex cu soţiile noastre. Hakan de patru ori pe săptămână. Ramon de şase. (Hakan: „Nu, am spus doar dăţile cu nevastă-ta!“) Când să-mi vină şi mie rândul, le spun că trebuie să urinez numaidecât şi intru iute în mare.

— Stijn, vrei să bem ceva împreună? mă întreabă Frenk după ce ne întoarcem la hotel.

Ramon şi Hakan se duc să-şi facă somnul de frumuseţe. Frenk comandă două margarita la Chelneriţa Noastră Preferată.

— Nu prea îţi stă în fire să te eschivezi când îţi vine rândul.

Mă uit la rotunjimile sânilor chelneriţei, care se apleacă să ne pună pe masă cele două margarita.

— N-am nici un chef să vorbesc despre cancer până şi în Miami.

— Te cred. Ai sunat-o pe Carmen de când suntem aici?

— De dimineaţă, răspund eu şi oftez. Nu era prea veselă.

Şi nici Anne.

— Nu mă miră, răspunde Frenk. Lui Anne i s-a părut o idioţenie să vii cu noi la Miami. Şi Thomas crede la fel. El nu înţelege că pe tine nu te afectează şi că tu eşti foarte OK.

— Ce dracu’?! strig eu. Ba nu sunt deloc OK!

Frenk îşi pune un braţ în jurul gâtului meu.

— Nu e nevoie să-mi explici mie lucrurile astea.

Nu mai rezist, răbufnesc. Îi povestesc lui Frenk cât de groaznic mi se pare că eu şi Carmen nu mai ieşim împreună, că nu mai luăm masa în oraş şi că nu mai facem deloc sex. El mă aprobă.

— Îţi dai seama cum vor sta lucrurile în curând, când o să-i taie sânul, Frenk? continui eu. Chiar dacă se vindecă de cancer, Carmen n-o să mai fie aceeaşi. Şi mă tem că atunci se va termina totul între noi doi…

Îmi ia mâna şi o strânge cu putere. Ne uităm unul la celălalt. Văd că are ochii înlăcrimaţi. Nu vorbim. E cel mai frumos moment din şederea noastră la Miami.

Dăm noroc şi luăm amândoi câte o gură din a doua rundă de margarita, pe care Chelneriţa Noastră Preferată ne-a adus-o sub nas din proprie iniţiativă.

— E o tipă mişto, dar tot Carmen are ţâţe mai mari. Cel puţin deocamdată.

Frenk împroaşcă în jur cu margarita când izbucneşte în râs.

I’ll be home on a Monday/ somewhere around noon/ please don’t be angry
The Little River Band, „Home On A Monday“ (*Diamantina Cocktail*, 1977)

Douăzeci şi opt

În acea seară reuşim să punem mâna pe o masă în Tantra, cu ajutorul băieţilor de la The Pelican. Mâncăm preparate turceşti, foarte la modă în Miami, ne spune un barman din The Pelican. Hakan nu-şi mai încape în piele de mândrie.

După cină se pare că atmosfera se încinge în Tantra. Roger Sanchez e DJ în seara asta, ne informează Hakan înveselit. Frenk reacţionează entuziast. Eu n-am auzit de el în viaţa mea. Mă pricep la DJ precum Clarence Seedorf[22] la penaltiuri. Mâncarea e excelentă în Tantra, trebuie să recunosc. La fel şi Roger Sanchez. De femei, nu mai zic. Iar pastilele încununează totul. Sunt şi mai vesel ca ieri. Le spun băieţilor ce mişto mi se pare totul şi că ar trebui să facem asta în fiecare an, iar la anul am putea să mergem la Barcelona sau la New York. Ba nu, la Tel Aviv, zice Hakan, care e de-acum de-a dreptul surescitat. Ba nu, la Rio, zice Ramon. Da, la Rio, aprob eu. După asta ne spunem că ne iubim şi că nu ne vom părăsi niciodată la nevoie, apoi Ramon ne anunţă că are întâlnire cu tipa de ieri-noapte, aşa că trebuie să plece. Frenk îi aruncă nişte priviri ucigătoare. Eu mă uit la o fată cam plinuţă care poartă o bluză neagră, transparentă. După ce schimbăm câteva zâmbete furişe, mă îndrept către ea în ritm de dans. Are pe ea un sutien negru (cupa C) care se vede prin bluză.

— Bună, cum te cheamă? întreb eu, original cum mă ştiu.

— Linda. Pe tine?

— Stain, zic eu şi nu mai ştiu ce-aş mai putea adăuga.

Habar n-am ce-aş vrea să ştiu despre copila asta.

— De unde sunteţi? întreabă ea.

A, da, genul ăsta de întrebări trebuie să pun.

— Amsterdam.

— Sora mea a fost acolo! Zice că Danemarca e o ţară tare frumoasă.

— Da, este, îi răspund eu jenat de gafa ei, bucuros că nu aud şi băieţii conversaţia asta.

Dar, ca să fiu sincer, nu mă prea sinchisesc – în seara asta nu acord prea multe puncte pentru inteligenţă.

— Dar tu de unde eşti? o întreb eu.

De ce să-mi bat capul?

— Din Carolina de Nord. Dar m-am mutat la Miami în vara asta. Îmi plac vremea de aici şi plaja.

— Mda, răspund eu.

Ce naiba caut eu aici? Dintr-odată, mă ia de gât şi mă sărută cu forţă direct pe gură.

A, da, asta era. Asta caut eu aici. Acum mi-am adus aminte.

O strâng tare în braţe. E cărnoasă. Prietena ei ne face cu ochiul, plină de admiraţie. Gata, am trecut de comisia de selecţie. Nu ştiu însă dacă ea va trece de comisia formată din Hakan şi Frenk, aşa că o împing repede într-un colţ al clubului. Acum observ că are un fund atât de mare, că-ţi trebuie o vacanţă de o săptămână să-l poţi cuprinde de la un capăt la celălalt. Când nu ne mai vede nimeni, încep să o sărut. Mâna mea alunecă pe bluza ei neagră şi transparentă. Se desface puţin din strâmtoarea îmbrăţişării mele şi zice ruşinată că nu e chiar slăbuţă. „Nu zău“, îmi zic în sinea mea, dar îi spun că mie nu-mi plac femeile schiloade şi o ciupesc de fund. Râde timidă. Apoi o iau de mână, îi îndrept interiorul palmei către gura mea şi încep s-o ling îndelung. Când se prinde ce insinuez, începe să chicotească.

— Perversule, zice ea dând din cap.

— Mersi, răspund eu.

E timpul să plecăm.

— Eşti căsătorit? mă întreabă ea în taxi, în drum spre hotelul The Pelican.

— Nu, zic eu şi-mi ţin la spatele ei mâna pe care am verigheta.

Apoi îmi împing limba în gura ei, speriat de moarte că aş putea să ratez ocazia unei partide de sex. Între timp, mă tot foiesc şi mă sucesc, şi pe la spatele ei reuşesc să-mi scot verigheta de pe deget şi s-o pun în buzunarul de la pantaloni.

În lift, îi deschei bluza transparentă şi-i ridic sutienul peste sâni. Linda are sfârcuri mari. Asta îmi place. Şi e foarte excitată. Şi asta îmi place. Gâfâind, îmi desface nasturii de la pantaloni şi se apleacă pe vine. În timp ce îmi cuprinde cu gura mădularul, care între timp e tare ca scaunele din ArenaA, uşa liftului se deschide şi mă trezesc uitându-mă direct în ochii lui Frenk. Privirea lui cade pe capul Lindei, care se mişcă înainte şi-napoi. Linda simte că am încremenit, se uită îngrozită şi se face roşie la faţă ca o sfeclă. Îmi ridic pantalonii cu mişcări stângace şi-mi maschez erecţia.

— Linda, el e Frenk. Frenk, ea e Linda.

— Bună, Linda, zice Frenk, uitându-se direct la sânii ei.

— Bună, Frenk, răspunde Linda, încheindu-se la bluză.

— Gata! Hai c-am vorbit destul, le-o retez eu. Ne vedem mâine, Frenk!

Frenk dă aprobator din cap.

— Pa, Frenk, zice Linda.

— Pa, ăăă…

— Linda.

— Pa, Linda!

Merg către camera mea, ţinând-o pe Linda de braţ. Simt că Frenk se uită după noi. Scot cheia de la Best Whorehouse Room, unde i-o trag Lindei din Tampa, Florida, toată noaptea, să mă ţină minte.

Mă trezesc când în cameră intră Ramon. Mă uit speriat lângă mine. Ce fericire! Linda a plecat deja. Ramon s-ar fi prăpădit de râs dacă m-ar fi găsit cu dolofana de Linda. Se aruncă pe pat, unde cu puţină vreme înainte Linda

lăsase să se scurgă din ea toate lichidele ei şi-ale mele. Ramon e prea obosit să mai simtă udătura şi adoarme imediat. Eu nu mai pot să dorm.

Cobor din pat, îmi iau pantalonii de pe jos şi bag mâna în buzunarul stâng.

Inima îmi sare din piept. Nu mai găsesc verigheta. Caut şi-n dreptul. Nimic. Încep să mă treacă transpiraţiile. Buzunarele din spate. Tot nimic. Mă aşez pe burtă şi mă uit sub pat şi sub calorifer. Ramon se trezeşte şi mă întreabă ce fac. Îi zic că-mi caut lentilele. Adoarme la loc. Îmi mai verific o dată buzunarele. Şi-ncă o dată. Mă uit în sertarele de la noptieră.

În baie. Nicăieri. „La dracu'! Gândeşte, Stijn, gândeşte. Unde aş fi putut s-o pierd?

Tipa aia! Linda. Târfa aia mi-a furat verigheta! O, Doamne! Vai de mine. Carmen…"

Mă întind iar pe burtă şi caut prin toată camera. Apoi mă aşez pe pat. E o catastrofă naţională. E finalul dintre Carmen şi Stijn. Sunt în stare să mă sinucid, dar nu e nevoie de aşa ceva, oricum mă omoară Carmen. Mi-am pierdut verigheta. Nu pot să cred ce mi se întâmplă.

Jos pe terasă îi găsesc iar pe Hakan şi pe Frenk luând micul dejun.

— Ai stat până târziu aseară? întreabă Hakan. Ai dispărut dintr-odată.

„Asta nu-i nimic în comparaţie cu ce mi-a dispărut mie de pe deget", îmi zic în gând.

— Hmm, nu cine ştie ce, zic eu uşurat că Frenk nu i-a povestit, din câte se pare, scena cu liftul.

Frenk mă cercetează din priviri. Fac pe prostul. Ramon vine şi el jos şi povesteşte cu lux de amănunte ce a făcut el cu tipa lui aseară. Băieţii râd. Râd şi eu, dar mai bine aş plânge. Ce e mai grav? Ramon îşi trădează prietenii şi e tare scump la vedere jumătate de weekend, pentru că preferă să şi-o tragă cu vreo curviştină, eu o trădez pe Carmen scoţându-mi verigheta de pe deget de teamă că mi-ar putea compromite partida de sex cu o altă curviştină. Ia ghiciţi (din trei încercări)!

Hakan, Frenk şi Ramon vor să petreacă pe plajă ultimele ore, înainte să plecăm la aeroport. Merg şi eu cu ei, fără prea mare chef. Se întind pe nisip.

Ramon şi Hakan vorbesc despre maşini, Frenk citeşte o revistă pentru bărbaţi.

Eu mă uit la mare şi simt că risc să izbucnesc în plâns din clipă în clipă.

— Mă duc să mă plimb puţin.

Ramon dă aprobator din cap, Hakan vorbeşte în continuare, iar Frenk nu-şi ridică nasul din revista lui. Să nu fi remarcat nici măcar el nimic? Dar poate e mai bine aşa. Nu vreau să vorbesc. Ajuns câteva sute de metri mai încolo, mă uit să văd dacă ei mă pot observa. Mă aşez pe nisipul fierbinte şi mă simt cel mai singur şi mai trist om de pe pământ. Cele trei zile de râs cu băieţii sunt aproape gata, efectul alcoolului şi-al ecstasy-ului s-a dus, o tipă pe care cu câteva ore în urmă am făcut-o să urle de plăcere mi-a furat verigheta, iar mâine când ajung acasă voi fi omorât. Văd cum lacrimile îmi cad printre picioare direct în nisip.

La Schiphol ne despărţim. În taxi mă trec iar sudori de frică. Mai am zece minute şi ajung acasă. Ce-o să-i spun? Că am dat-o jos când am intrat în mare? Sau la vreun detector de metale într-un club? Taxiul coteşte pe lângă universitate. Mai am câteva minute. Din fericire, prindem roşu la semafor. Sau, de fapt, aş putea zice…

Primesc un SMS. FRENK MOB.

Ia verifică în buzunarul stâng de la haină.

Mă uit în grabă. Nimic. Mai primesc un SMS:

În ăla drept, am vrut să zic :)

Caut înnebunit în celălalt buzunar. Simt… Da! VERIGHETA MEA! Verigheta mea dragă, frumoasă, minunată. Un alt SMS:

Am găsit-o în lift în the pelican. Stijn, Stijn… încetează cu chestiile astea. Baftă azi.

22 Fotbalist surinamez. Doar egoul lui reuşeşte să depăşească înălţimea la care ajunge balonul peste poartă, când bate el o lovitură de la 11 metri. (n.a.)

„Fetele/ Nu ne fac viaţa uşoară, domnule/ ne transformă-n nişte fraieri, domnule/ fetele astea“
Raymond van ’t Groenewoud, *Meisjes* (*„Nooit meer drinken“*, 1977)

Douăzeci şi nouă

Nu ştiu dacă intuiţia feminină e aşa dezvoltată precum se tem bărbaţii. Când m-am întors acasă, Carmen nu a întrebat nici măcar în trecere dacă i-am fost fidel. Ba, dimpotrivă, şi-a cerut scuze că a fost morocănoasă la telefon.

O singură dată m-a prins cu mâţa în sac. La faza cu Sharon.

Am fost prost şi-am lăsat numărul ei în memoria telefonului fără să-i salvez şi numele, într-o seară când „am ieşit cu un client de-al meu“. Greşeală de începător. Carmen a sunat la acel număr chiar a doua zi, a auzit că i-a răspuns cineva pe nume Sharon, a închis, s-a uitat în agenda mea cu numere de telefon să vadă dacă lucra vreo Sharon la Bernilvy şi a comparat numerele. Bingo! Seara m-a întrebat aşa, pe nepusă masă, care dintre fetele de la birou o fi Sharon. M-am străduit din răsputeri să nu mă înroşesc şi i-am spus că Sharon era tipa aia blondă de la recepţie.

— Nu se poate! a zis ea ţinând agenda cu numărul lui Sharon drept sub ochii mei. Fufa aia ordinară, îngrozitoare, cu ditamai lăptăria de zici că dă pe-afară?! Şi cu aia ţi-ai găsit tu să te culci?

Sharon a fost recepţioneră la BBDvW&R/ Bernilvy. Blondă, uşor provocatoare şi cu nişte sâni superbi, ca să fiu sincer. Cupa D, pistă neagră[23]. Chiar din prima zi am tânjit după momentul în care îi voi vedea „pe viu“ sânii. Lui Sharon nu i s-a părut c-ar fi vreo problemă – de fapt,

Sharon nu-şi făcea mai niciodată probleme, în legătură cu nimic. Nici în legătură cu Ramon nu şi-a făcut. Nici în legătură cu Hakan, chestie despre care am auzit de curând. Ei, dar cine sunt eu s-o judec pe ea?!

M-am îngălbenit. Nu mai era loc de dat la întors.

— Ăăă… da.

— Cât de des?

— Ăăă… O singură dată.

Un adevăr clintonian, adică, în definitiv, biroul directorului, toaleta de la Pilsvogel şi canapeaua de la ea de acasă nu se pun, că în cazurile astea n-am făcut-o în pat.

Parcă au intrat dintr-odată dracii în Carmen, chestie care, în naivitatea mea, m-a uimit. Doar îi spusesem că eu înşel în mod frecvent. Mă rog, asta fusese la prima noastră întâlnire, după care n-am mai adus niciodată subiectul în discuţie, dar ştia bine cu cine are de-a face, nu? Frenk mi-a argumentat mai demult că acest mod de a gândi nu e tocmai curat. Părere susţinută şi de Maud. Dar nici unul nu i-a suflat o vorbă lui Carmen despre escapadele mele, nici măcar despre cea cu Sharon.

Cu Thomas am ajuns să fiu în ultimii ani ceva mai prevăzător. El nu ştie nici măcar că eu încă mă sărut săptămânal cu alte femei, darămite că îmi înşel soţia. Ştie doar de escapada cu Sharon, dar asta e de pe vremea când până şi el se culca cu diverse tipe. Şi Anne ştie de Sharon. Carmen a stat la ei câteva zile după ce a aflat de aventura mea.

Pilsvogel e un bar ca lumea (o cafenea cu lambriu maro, deghizată în local de agăţat, aici veneau fetele din cartierul De Pijp), are terasă mişto, poţi lua prânzul afară la soare până pe la două şi jumătate, între cinci şi şase mai poţi să stai o oră la soare pe partea cealaltă a terasei, clientela e de calitate, mai puţin vinerea după serviciu, când Pilsvogel e luat cu asalt de băieţii cu cravată.

Şi Ramon e monofob. Diferenţa dintre noi doi este că el nu-şi dă seama că frecvenţa cu care îşi înşală soţia nu mai e hobby, ci dependenţă. El trebuie să aibă mereu ceva la îndemână. Adrese, numere de telefon, adrese

de e-mail. Ca un alcoolic care nu vrea să recunoască în faţa lui însuşi că este dependent, dar are mereu ascunsă prin sertare câte o sticlă de votcă, pentru a depăşi mai uşor ziua. Şi pe care o ţine ascunsă de ochii lumii. Asemenea lui Carmen, soţia lui Ramon nu are habar cât de gravă e situaţia lui.

Monofobul e dependent de adrenalina pe care i-o dă faptul că-şi înşală partenerul. Monofobul a învăţat să-şi reprime sentimente de genul părere de rău sau vină — ambele o frână în calea înşelatului repetat, la oamenii normali. Monofobul se autosugestionează că, de fapt, el (sau ea, dar mai degrabă el) nu îi face nici un rău partenerului de viaţă când şi-o trage cu cine apucă. El încearcă să-i prostească pe prietenii lui – şi pe el însuşi – cu expresii de genul „atâta vreme cât ea nu se prinde“, „dacă mă culc cu altele nu înseamnă că n-o mai iubesc pe ea“ sau „dragostea şi sexul sunt pentru mine două chestiuni total separate“. Undeva înlăuntrul lui, monofobul ştie bine că ăsta este, de fapt, un mod de a supravieţui din punct de vedere moral, singura modalitate de a se considera în continuare un om bun. Pentru că nimeni n-ar reuşi să ducă la infinit un stil de viaţă pe care el însuşi îl consideră josnic. Un monofob nu crede niciodată despre el că e un om rău.

În cazul meu, lucrurile încep să se schimbe. Acţiunea cu verigheta e cea mai josnică din câte am făcut. Monofobia mea, pe care am considerat-o mereu o deviere drăguţă, nevinovată, ţinută sub control, a început să devină o obsesie. Faptul că am mai „marcat“ o dată îmi aduce o satisfacţie mai mare decât femeile sau partida de sex în sine.

În ultimele luni, de când eu şi Carmen ne petrecem aproape fiecare seară acasă, număr zilele care mai rămân până se face vineri. E Vinerea de Ieşit a lui Stijn. Şi dacă s-a făcut vineri şi bem Budweiser la Merk in Uitvoering sau suntem la restaurant şi mâncăm ceva, devin agitat şi ard de nerăbdare să se facă douăsprezece noaptea. Momentul din zi când iau la rând Vak Zuid, Bastille, Paradiso şi Hotel Arena. Abia atunci mă simt bine. Flirtul şi agăţatul devin compulsive şi din ce în ce mai uşor de pus în practică. Nici măcar Frenk, pe care ani în şir l-am ţinut la curent cu şirul aventurilor mele, nu are acum habar cât de grav stau lucrurile. De aceea, în ultima vreme

prefer să ies mai mult cu Ramon. Nu c-ar fi el cel mai bun prieten al meu, dar cel puţin de el nu e cazul să-mi fie ruşine.

23 Cea mai grea dintre pistele de schi, pentru profesionişti (n.tr.)

„Lacrimi pe obraji/ Tristeţe pe chip/ Ochi plini de disperare/ Strălucind în lumină/ Hai vino, nu mai plânge/ îţi şterg lacrimile c-un sărut/ ţi-e bine în braţele mele/ ascultă-mă când îţi spun/ cel puţin ne-avem unul pe celălalt/ atunci ea-mi zise şşşşşşttttttt/ şi îmi şopti printre lacrimi/ deja ai spus totul“

Tröckener Kecks, „In tranen“ (*Met hart en ziel,* 1990)

Treizeci

— Rănile sunt aproape vindecate.

Carmen se studiază în oglinda din dormitor. Îşi ridică un sân cu mâna, trage de el în toate părţile şi îl tot examinează. Stau întins în pat şi mă uit la ea. Arsurile cele mai grave s-au vindecat, pielea de pe sân a început să se refacă. Se mai uită o dată cu mare atenţie, îşi pune sutienul şi, dezbrăcată complet în rest, se suie în pat lângă mine. Mâine se internează în spitalul Lucas. Urmează să i se amputeze sânul.

E ultima noapte pe care o petrec cu soţia mea şi cu cei doi sâni din dotare. Nici unul dintre noi nu ştie dacă vrem sau nu să vorbim despre asta. În orice caz, ne lipseşte amândurora cheful de a face un sex nebun, prin care să sărbătorim, ca la o petrecere de adio, despărţirea de sânul ei. Carmen stă cu capul pe umărul meu. Puţin mai târziu, începe să-şi tragă nasul, rupând astfel tăcerea. Nu mai trece mult şi îi simt lacrimile picurând pe umărul meu, pentru a mia oară de când cancerul a pătruns ca un intrus în viaţa noastră. O strâng şi mai tare în braţe şi rămânem tăcuţi. Nu mai e loc de cuvinte. Aceasta este dragostea în vremea cancerului.[24]

24 Parafrază după *Dragostea în vremea holerei,* de Gabriel García Márquez (1985) (n.a.)

I don’t want to spread any blasphemous rumours/ but I think that God has a sick sense of humour
Depeche Mode, „Blasphemous Rumours“ (*Some Great Reward,* 1984)

Treizeci şi unu

Sub supravegherea atentă a Lunei, decorez sufrageria cu lanţuri de hârtie ornamentală, împreună cu Maud.

— Şi cum a fost ieri? întreabă Maud.

— Ce să fie? O mână de om sub o pătură de-aia albastră. Din când în când se mai trezea, doar ca să vomite. I-am ţinut capul şi i-am tot dus la gură tăviţa.

Maud se agită pe lângă mine.

— A… a văzut deja cum arată?

— Nu. Doctorul ne-a sfătuit să scoatem împreună bandajul. Se pare că asta ajută la procesul de acceptare.

— Doamne… Nu ţi se pare groaznic?

Dau din cap că da.

— Mi-e teamă că mă voi speria de moarte de ceea ce voi vedea şi că ea va observa asta.

Mă uit la Maud cu ochii înlăcrimaţi. Mă ia în braţe şi mă sărută pe frunte. Îmi pun capul pe umărul ei. Ea mă mângâie pe spate.

— Of, of, Stijn…, îmi şopteşte la ureche. Hai, dragule, gata…

După ce stăm o vreme aşa, mă adun şi-o sărut pe gură. Mă priveşte aparent nervoasă, se face că-mi dă o palmă peste faţă şi îşi şterge o lacrimă.

— Mai bine plec, îi zic eu. Îi dai tu Lunei mai încolo încă un borcănaş de mâncare?

Carmen e deja îmbrăcată. Stă în living şi poartă un pulover negru larg, pe gât. Diferenţa dintre umflătura din dreapta şi cea din stânga îmi pare destul de mică, aşa, la prima vedere. Carmen observă că mă uit şi-mi spune că a umplut sutienul acolo unde lipseşte sânul cu o bucată de ciorap, în care a pus perechi de şosete rulate. Până când va avea voie să poarte sutienul cu proteză, ciorapul ăsta umplut o s-o ajute să mascheze cât mai bine diferenţa între cupa D şi cupa zero. A fost ideea ei, şi trebuie să spun că i-a ieşit chiar bine.

Operaţia a fost o reuşită, e de părere doctorul Jonkman. După ce îi vor scoate copcile, Carmen va putea purta sutienul cu proteză. Doctorul Jonkman zice că trebuie să facă asta cât mai repede posibil, pentru că, având în vedere dimensiunea sânilor lui Carmen (sânului, cred că a vrut să spună), există riscul ca vertebrele să se deplaseze şi să se strâmbe din cauza greutăţii. Te pomeneşti că în curând se alege şi cu hernie de pe urma cancerului.

Sutienul are o cupă care se prinde cu bandă adezivă, în care va veni proteza. Proteza în sine e o pungă de silicon de culoarea pielii, în formă de strop de ploaie tăiat în două. În fine, în măsura în care există stropi de ploaie cupa D. În mijlocul stropului e un punct mic, probabil se vrea a fi un sfârc. Punga se simte la pipăit ca un balon cu gel în el. Prima oară când Carmen a adus proteza acasă, ne-am jucat cu ea în dormitor şi am aruncat-o de la unul la altul în hohote de râs, aşa cum faci vara, în zilele toride, cu un balon plin cu apă.

Doctorul Jonkman ne întreabă dacă vrem să scoatem pansamentele împreună, la spital. Eu îi spun că da.

Înainte să-şi scoată sutienul, Carmen mă întreabă dacă mă simt pregătit.

— Da, dă-l jos, îi zic eu încurajator.

Nici nu îndrăznesc să mă uit. În câteva clipe, o să se întâmple.

O să-mi văd soţia cu un singur sân.

Îşi deschide închizătoarea de la sutien, şi bretelele cad de pe umeri. Iau cât mai discret o gură mare de aer.

Gata, iată-l!

E oribil. Lângă sânul ei atât de familiar, mare şi frumos, zăresc acum o suprafaţă plată cu o bucată de pansament lată pe ea. Este exact cum mi-am imaginat că arată o suprafaţă plată, dar mă şochează să o văd pe pieptul soţiei mele. Sânii mari sunt superbi, dar un corp de femeie cu un singur sân mare pare o glumă sadică a Creatorului. Mă uit îndelung, pe de-o parte pentru că nu vreau să-i las lui Carmen impresia că nu am curajul să o privesc, pe de altă parte pentru că astfel nu e nevoie să mă uit în ochii ei. Simt că se aşteaptă să spun ceva.

— Ce pot să zic, Carm…

În nici un caz nu pot spune că n-arată rău, pentru că arată rău.

— E… ăăă… plat, nu? zice ea, uitându-se în oglindă la pansament.

— Da. E plat.

Stau lângă ea în timp ce desface leucoplastul din jurul pansamentului. Încet, încet, pansamentul se desprinde.

Ceea ce văd sub el este degradant de urât pentru o femeie.

E cea mai înfiorătoare mutilare pe care am văzut-o vreodată live. Un fel de fermoar traversează sânul ei de la stânga la dreapta. Are cam zece, doisprezece centimetri lungime. Acolo unde sunt copcile, pielea e întinsă inegal, motiv pentru care din loc în loc a făcut cute, precum prima broderie a unui elev.

— Cutele o să dispară când se vindecă rănile, mă asigură Carmen citindu-mi gândurile.

— …

— E tare urât, nu, Stijn?

N-am încotro, trebuie să fiu sincer. Mă gândesc disperat la cea mai puţin dureroasă şi totuşi sinceră formulare.

— Mda, frumos nu e… nu.

— Nu. Nu e frumos. Nu arată deloc bine, zice şi ea, uitându-se în continuare la fostul ei sân.

Apoi îşi întoarce privirea înspre mine. Îmi dau seama că se simte umilită până în măduva oaselor. Umilită de cancer. Of, Doamne, cât de groaznic poate să fie! Suferă baba la frumuseţe, aşa se zice, nu? Ca să supravieţuieşti, trebuie să fii urât.

Astea-s legile cancerului.

So here it is/ merry X-mas/ everybody's havin' fun
Slade, „Merry X-mas Everybody“ (*The X-mas Party Album*, 1973)

Treizeci şi doi

O oră de uitat împreună cu Luna la *Teletubbies*[25] mi se pare deja prea mult. Fără să-ţi dai seama, începi să vorbeşti ca Tinky Winky[26].

E ziua de Crăciun, ora zece şi jumătate. Mă uit în dormitor. Carmen doarme profund.

— Luna, vrei să facem baie amândoi?

— Daaaaaa!!!

Ne jucăm cu Tigrişor şi cu ursuleţul Winnie, folosind piciorul meu pe post de tobogan, până când se răceşte apa. O şterg pe Luna, mă şterg şi eu şi o îmbrac cu o rochiţă de sărbătoare.

Nu mă dau eu în vânt după Crăciun, dar azi am chef să simt că e sărbătoare. Dacă nu ne mai putem bucura de viaţă în afara casei, atunci să ne bucurăm măcar înăuntru, mi-am propus eu. I-am cumpărat lui Carmen două sticluţe de ulei de baie. Una cu esenţă de melisă („calmează sufletul şi spiritul“), cealaltă cu esenţă de flori de tei („asigură o relaxare totală“). Din partea Lunei va primi noul CD al Madonnei. Împletesc părul blond al Lunei în două codiţe şi le prind cu fundiţele roşii de Crăciun

pe care le-am cumpărat săptămâna aceasta. Lunei îi place la nebunie.

Când mă uit în dormitorul nostru, mă bucur să văd că patul e gol.

— Vino, hai să mergem jos la mami, îi zic eu entuziast Lunei.

— Uraaa! La mami, la mami!

— Ţii bine cadoul pentru mami?

— Da! răspunde ea veselă.

— Şi mai ştii ce trebuie să-i urezi când i-l dai?

— Crăciuniţă fericită?

— Da, merge şi aşa, mă amuz eu şi o sărut emoţionat.

Jos în sufragerie, Carmen stă la masă în halatul ei de casă gri, lung, şi citeşte ziarul. Încă nu şi-a pus peruca, şi văd că n-are nici proteza de sân.

Are în faţă un castron cu cremă de vanilie.

— Deja mănânci? o întreb eu consternat.

— Da, mi-era foame, zice Carmen, fără să bănuiască nimic. S-a întâmplat ceva? întreabă ea după o pauză scurtă, luând o lingură de cremă.

— Da. E ziua de Crăciun…, zic eu deconcertat.

Luna îşi întinde mândră mânuţele şi-i dă lui mami CD-ul împachetat şi un desen făcut de ea. Eu ţin bine în mână cele două sticluţe. Sunt învelite în hârtie aurie, cu o fundiţă roşie.

Carmen e şocată.

— Vai… eu nu am cumpărat nimic pentru voi…

— Nici nu e nevoie, o mint eu.

Luna o ajută să desfacă CD-ul. Mă aşez la masă şi mă uit în jur. E o dezordine de nedescris. Peste tot zac CD-uri, reviste, un ziar şi o agendă de programări de la spitalul Lucas. În partea cealaltă a mesei au rămas de ieri o jumătate de pâine neagră şi două bucăţi de salam. La astea se adaugă o sticlă începută de lapte şi un borcan cu unt de arahide. De necaz, iau o felie de pâine, mă duc la frigider să scot untul, ung felia şi pun pe ea nişte mezeluri. În timp ce Carmen desface cadoul de la mine, observă ce fac.

— Aş fi putut să pregătesc măcar un mic dejun decent de Crăciun, nu? întreabă ea sfios.

Nu pot să mă mai abţin, lacrimile oricum mă vor trăda.

— Da…, mormăi eu dezamăgit, cu gura plină de pâine uscată, ar fi fost frumos, da…

— Of, Doamne, ce tâmpită am fost… Vai, ce groaznic…, se bâlbâie ea. Se simte tot mai jenată de situaţie. Vai, iartă-mă, Stijn…

Mi se face milă de ea, o iau de mână şi-i spun că nu e chiar atât de grav. Ne ţinem strâns în braţe şi ne liniştim unul pe celălalt. Luna ne priveşte fericită.

— Am o idee, zic. Îl sun pe Frenk şi-l întreb dacă are chef să vină azi pe la noi. Apoi mă duc să-l iau de-acasă şi ne oprim pe undeva să fac provizii. Ar trebui să găsesc ceva deschis azi. Apoi vin acasă şi o luăm de la zero.

Frenk mă sărută de trei ori când intru în luxosul lui apartament.

— Crăciun fericit, prietene! îmi zice el vesel.

— Mersi. La fel şi ţie, îi răspund eu sec.

Frenk mă studiază.

— Nu eşti bine, nu-i aşa?

Cu capul plecat, fac semn că nu. Încep să plâng pe umărul lui.

Când suntem în maşină, pun cântecul *Right Here, Right Now* al lui Fat Boy Slim, cu volumul dat tare. Intrăm într-un non-stop de pe Rijnstraat şi cumpărăm tot ce ni se pare mai arătos. De la florăria din colţ cumpăr un buchet de flori. Cu sacoşele pline cu mâncare şi cu sticle de băutură şi cu buchetul de flori într-o mână, intru cântând împreună cu Frenk.

Carmen şi-a pus pantalonii negri cu bluza albă care mi se pare mie că îi stă cel mai bine. S-a machiat şi şi-a pus peruca. Vine iute la mine şi mă îmbrăţişează.

— Crăciun fericit, iubitule, zice ea radiind. Şi diseară o să ai parte de un sex oral cum nu ţi-a mai oferit niciodată nimeni în ziua de Crăciun, şopteşte ea în urma mea.

25 Serial de televiziune pentru copii difuzat de BBC (n.red.)

26 Personaj controversat al serialului *Teletubbies*, acuzat că încurajează în rândul copiilor un comportament homosexual (n.red.)

They say two thousand zero zero/ party over/ oops
Prince, „1999“ (*1999*, 1982)

Treizeci şi trei

Sărbătorim trecerea în noul mileniu în Maarssen. Thomas şi Anne organizează o petrecere de Revelion. N-am absolut nici un chef de aşa ceva. Thomas nu m-a mai sunat de când m-am întors din Miami. Anne nu ştie cum să ceară mai repede cu Carmen când răspund eu la telefon. Din fericire, sunt invitaţi şi Maud, Frenk şi încă nişte prieteni vechi de-ai noştri din Breda.

Când se face douăsprezece noaptea, eu şi Carmen ne emoţionăm. Ne ţinem în braţe minute în şir. Nici nu ştim ce să ne urăm unul altuia. Apoi mă duc la Frenk şi-l strâng şi pe el în braţe minute în şir. Îmi urează un an mai bun decât cel care a trecut. Maud mă sărută şi mă mângâie pe obraz.

— Am fost tare mândră de tine anul ăsta, dragule, îmi şopteşte ea.

Ceva mai târziu, Thomas vine la mine. Mă bate uşor pe umăr, îmi urează la mulţi ani şi mă întreabă cum îmi mai e. Îl privesc atent. Chiar vrea să ştie? Sau nu vrea să ştie? Am o dilemă: să fiu drăguţ cu el şi să-i răspund amabil sau să-i spun că acasă nimic nu merge şi să-i zic verde-n faţă că mă deranjează că, de când m-am întors de la Miami, nu m-a mai sunat deloc? Ne cunoaştem de treizeci de ani. Ar trebui să-i pot spune cum mă simt.

— Nu mi-e întotdeauna bine, Thomas, încep eu.

— De, asta-i viaţa, nu-i aşa? Aţi petrecut frumos de Crăciun?

Mai fac o încercare.

— Nu, n-am petrecut frumos. Crăciunul ne-a cam dat peste cap. E mai plin de semnificaţii decât am crezut şi…

— Da, toate obligaţiile astea fac parte din joc, nu? mă întrerupe el repede. Şi la noi a fost tot aşa: în ziua de Crăciun am fost la părinţii lui Anne, a doua zi la ai mei. Eu le numesc mereu „zilele naţionale ale plictiselii“, ha ha ha.

— Eu la altceva mă referam, îi zic eu.

OK, o să îi explic pe înţelesul lui.

— Auzi, Frenk mi-a spus că nu prea ai fost de acord cu faptul că am plecat la Miami, deşi Carmen are cancer.

Intră în panică. Se uită iritat în jur.

— Ei, nu… În fine, eu… Drace, trebuie să… Mi se ard gogoşile. Dacă nu le scot acum, o s-arate ca Nwanko Kanu[27], şi atunci nu le mai mănâncă nimeni, ha ha ha. Scuză-mă. Mă-ntorc imediat…

Şi dus a fost. Mă uit după el şi strâng aşa de tare paharul de şampanie, încât mă tem că o să-l sparg. „Soţia mea nu are o gripă care durează o săptămână, după care viaţa revine la normal, ci *cancer*, cretinule! C A N C E R. Adică bolnavă grav, cheală, fără un sân, speriată că dă ortu’ popii. Cum dracu’ îţi *închipui* tu că e la noi acasă, dobitocule!?“

Thomas se întoarce cu gogoşile. Iau una, înşfac o sticlă de şampanie de pe masă şi o zbughesc afară. Arunc cu toată forţa gogoaşa în gard. Văd prin geam cum Thomas împarte vesel gogoşi invitaţilor. Mă aşez pe o băncuţă de lemn. Mă uit la ultimele focuri de artificii şi mă gândesc la anul canceros care a trecut.

— Mă mai iubeşti? mă întrebase Carmen în seara de Crăciun, înainte să-mi ofere cadoul ei de Crăciun.

— Normal că te iubesc, scumpa mea, răspunsesem eu zâmbind.

Minţeam.

Adevărul e că nu mai sunt atât de sigur că o mai iubesc.

Da, mă doare când văd că plânge, că e bolnavă, că suferă, că îi e frică. Dar mai e asta iubire? Sau doar compătimire? Şi nu, nu vreau s-o las singură. Dar este asta iubire? Sau simţul datoriei?

Ei, dar nu ne-am putea despărţi nici dacă am vrea. Când nu se simte bine, Carmen nu suportă în preajma ei pe altcineva în afară de mine. Nimeni nu o înţelege mai bine ca mine, susţine ea.

Înăuntru îl aud pe Prince cântând cum că petrecerea s-a terminat. „Bine, hai, mai pune şi tu sare pe rană“, momăi eu în sinea mea. Toată viaţa am trăit după Zicala lui Stijn: dacă nu-mi convine ceva în viaţa mea, atunci schimb acel ceva. Serviciu, relaţii, tot. Acum, la început de nou mileniu, sunt pentru prima dată în viaţa mea cumplit de nefericit. Şi nu pot schimba asta.

An nou fericit, Stijn!

27 Fotbalist nigerian, un adorat al publicului în De Meer (n.a.)

„Mă simt excelent, mă simt excelent/ lumea e nebună, dar eu sunt bine/ deci nu-mi vorbi de foamete, cancer şi violenţă/ pune-ţi o pălărie şi cântă cu mine/ mă simt excelent, mă simt excelent.“
Hans Teeuwen, *Hard en Zielig* (1995)

Treizeci şi patru

— Doamne, Carm, mi se pare extraordinar felul în care faci faţă situaţiei, o aud pe Maud zicându-i lui Carmen, când intru iar în casă. Eşti activă şi energică, îţi vezi de lucru de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic…

Thomas dă aprobator din cap, perfect de acord cu Maud.

— Păi, poţi să stai cu mâinile în sân, dar asta nu te ajută cu nimic, recită Carmen răspunsul pe care vor toţi să-l audă. În momentul ăsta, sunt OK, nu mă deranjează nimic.

Astăzi s-a trezit abia la douăsprezece şi jumătate.

— Eşti aşa optimistă! Mi se pare extraordinar, zice Thomas.

Frenk se uită la mine şi-mi face cu ochiul. Carmen mai pune şi cireaşa pe tort.

— Ce altceva poţi face? Cu cât eşti mai optimist, cu atât o duci mai bine.

În curând, o să zică şi că merge pe cărbuni aprinşi. Deşi cred că lasă asta pe altă dată. Văd că seara asta lungă a epuizat-o.

— Iubito, ne pregătim şi noi de plecare? o întreb eu.

Carmen e bucuroasă că nu trebuie să vină ea cu propunerea asta.

Luna nu se trezeşte când o iau din pătuţ şi o duc în maşină. Frenk mă ajută cu bagajele.

— Fii tare, băiete. Ea are nevoie de tine, îmi şopteşte el.

— De ce dracu’ le spui tuturor că îţi merge minunat? o întreb eu supărat, înainte să ajungem la colţ. Acum cred că toţi vorbesc despre tine plini de admiraţie. Despre cât de optimistă eşti tu, cum nu te plângi niciodată. Treaba ta, faci ce vrei, dar ăia sunt prietenii noştri. Au şi ei dreptul să ştie că trei sferturi din zi nu ţi-e deloc bine, fir-ar al dracului să fie!

Pentru o vreme, rămâne mută. Tocmai voiam să-mi continui argumentaţia, când deodată explodează. Începe să plângă isteric şi să dea cu pumnii în bordul maşinii. Mă bagă în sperieţi cu răbufnirea asta, virez imediat către staţia de benzină pe lângă care tocmai treceam şi parchez într-o zonă liberă. Încerc să o iau în braţe, dar mă îndepărtează lovindu-mă cu pumnii. Mă uit la Luna, care, culmea culmilor, doarme în continuare.

— Nu e adevărat, nu vreau ca oamenii să creadă că îmi merge extraordinar! Nu-mi merge absolut deloc bine! Mă simt ca dracu’. Mă simt oribil!!! Ei nu-şi dau seama? Sunt cheală, mi s-a tăiat un sân şi… şi mi-e groază că nu va mai fi niciodată bine… că mă va durea… că voi muri! Nu vreau deloc să mor, fir-ar al dracului să fie! Doar îşi dau şi ei seama de asta!

Plânge în hohote.

— Hai, iubito, gata, gata, îi zic eu încetişor.

Acum îmi dă voie să o iau în braţe.

— Nu mai ştiu ce să fac, Stijn, suspină ea. Trebuie să mă vait în gura mare? Atunci o să zică toţi: „A, uite-o şi pe miorlăita aia“.

— Carm, doar nu trebuie să-ţi fie jenă că nu eşti mereu în cea mai bună formă. Nu poţi aştepta ajutorul celor din jur atâta timp cât ei nu au habar cum te simţi tu de fapt.

— Hmm… Poate ar trebui să fiu mai sinceră cu cei din jur…

Se uită la mine. Aşa ar fi mai bine, nu?

Dau din cap că da. Se trage mai aproape de mine şi-şi pune capul pe umărul meu.

— Nu îndrăzneam să-ţi spun nici ţie, adaugă ea după o vreme, dar… cred că am să renunţ la Advertising Brokers.

— Mi se pare corect, îi spun eu fără ezitare.

Se îndreaptă în scaun şi mă priveşte uimită.

— Da. Trebuia să faci asta de multă vreme. E firma ta. Când te vei simţi mai bine, o vei putea lua de la capăt.

Se uită îndelung la bordul maşinii, gânditoare.

— Da! zice ea deodată. Şi o să merg mai des la fitness, şi o să o pot ţine pe Luna o zi în plus acasă, şi o să merg la cumpărături, şi o să citesc, şi… pur şi simplu o să-mi acord mie mai mult timp. Mai loveşte o dată cu palma în bordul maşinii. Da! Nu mai lucrez. Să se descurce singuri!

Zâmbesc mulţumit.

Şi uite aşa, în prima zi a noului mileniu, Carmen, în vârstă de treizeci şi cinci de ani, s-a hotărât să renunţe la serviciu.

Partea a II-a

STIJN & CARMEN ŞI STIJN & ROOS

„Era carnaval, dragostea provoca ravagii şi făcea pe peţitoarea în oraş,
ca şi cum inimile oamenilor ar fi fost puse pe jar şi tulburate…“
Sándor Márai, *Lumânările ard până la capăt* (1942)

Unu

Străzile Bredei sunt înţesate de broaşte bete, de ţărani care râd, preoţi care cântă, găini în călduri, elfi înfierbântaţi şi tot felul de tipi costumaţi cum nu vezi în Amsterdam. Eu şi Maud am emigrat de acasă pentru trei zile. Carmen, Frenk şi Ramon n-au venit cu noi. Lui Carmen nu îi place carnavalul (aş minţi dacă aş spune că îmi pare rău de asta), Frenk e prea stilat, iar Ramon vine din Chile. Nu mă interesează dacă Thomas participă şi el anul ăsta sau nu.

Eu şi Maud avem un chef nebun. Pe drum am ascultat *De ergste van Huub Hangop*[28]. Mi-am făcut la comandă un costum de tigru lucios, port o cămaşă cu volănaşe, iar părul mi l-am colorat în argintiu. Maud are un costum de asistentă cu o fustă cum n-am văzut niciodată purtându-se în spitalul Lukas.

Ne lăsăm bagajele la Hotel Van Ham şi plecăm repede către De Bommel.

De Bommel este cel mai tare bar din ţara noastră. Cine iese în oraş în Breda zice că bommeleşte, o halbă se cheamă o Bommălcică, iar barmanul din De Bommel e văzut în oraş ca fiind mai important decât mijlocaşul de la NAC. Şi toată lumea ştie asta. „Lasă-ne dracu’ în pace“, scria pe bileţelul pe care l-am primit într-o seară aglomerată când am avut tupeul să-l deranjez pe barman cu ceva atât de trivial precum… o comandă. Când e carnaval, fiecare (fost) locuitor al Bredei care se

respectă vine aici să vadă şi să fie văzut. Publicul este, în aceste trei zile, mai frumos şi mai în călduri decât în oricare alt club din Amsterdam, şi, în plus, e vorba despre Brabant: oamenii de aici sunt autentici.

Roos a venit şi de data asta. Poartă iar pălărioara aia. O pălărie de soldat, gri-albăstruie. Ca acelea pe care le au sergenţii de jucărie în Stratego. Numai că ea e mai sexy cu pălărioara asta decât soldăţeii. Anul trecut, beat mort, i-am turnat o întreagă poveste despre pălărioara asta. Că de la filmul Imposibila uşurătate a fiinţei n-am mai văzut o pălărie atât de sexy. Dar tot n-am obţinut nimic.

Roos locuieşte tot în Amsterdam, mi-a povestit ea mai demult. Din păcate, n-am văzut-o niciodată în oraş. O întâlnesc doar la carnaval. Aşadar, trei zile pe an sunt îndrăgostit de ea. Şi în fiecare an mă respinge râzând. Nu înţeleg de ce.

Anul ăsta, costumaţia mea este aşa cool, încât nu văd cum aş mai putea da greş. Trebuie să îmi cadă la picioare, ăsta e mottoul meu.

— Bună, Roos.

„Ah, părul ăla blond… “

— Ăăă…

„Ah, ochii aceia albaştri…“

— Ăăă… Stijn, nu-i aşa?

„Ah, genele alea…“

— Da.

„Buzele acelea senzuale.“

— Stijn de la Amsterdam…

„Hai că se uită la costumul meu, treaba merge ca unsă.“

— Cel care era însurat.

Îmi ia mâna şi arată către verighetă. Pardon, cel care este însurat.

A da. Asta era. Are principii. Eu urăsc principiile.

— Şi? mă tachinează ea, iar o să te dai la mine în seara asta?

„Schimbare de plan.“

— Nu, fiindcă ţie nu-ţi plac verighetele. Ştii ceva, te invit să ieşim să bem la un moment dat ceva în Amsterdam. Sunt un tip foarte amuzant, să ştii. Îmi duc demonstrativ braţele la spate.

Şi totul, sută la sută, absolut sigur, pur platonic.

Ea izbucneşte în râs.

„Bingo!“

Scot o carte de vizită din buzunarul costumului de tigru, scriu pe ea: „Bun pentru o băută platonică“ şi i-o dau ei.

Fericit la culme de cât de cool am fost, mă întorc la Maud.

Ea se sărută cu un urs uriaş îmbrăcat într-un tricou NAC.

Când se opreşte din consultatul omuşorului acelui bărbat, văd faţa tipului.

Deci e şi Thomas prezent la carnaval.

28 „Cele mai cumplite cântece ale lui Huub Hangop“ (n.tr.)

Ich bin so geil, Ich bin so toll/ Ich bin der Anton aus Tirol
DJ Ötzi, „Anton aus Tirol“ (*Das Album*, 1999)

Doi

Morbul carnavalului creează o asemenea dependenţă, încât mi-e întotdeauna dinainte teamă de căderea de după, pe care o trăiesc şi acum. Sunt singur în camera de hotel. Patul lui Maud e neatins. De-abia mă pot abţine să nu-i trimit lui Anne un SMS şi s-o anunţ că, dacă are nevoie de bărbată-su, ar fi bine să-l caute pe mobilul lui Maud. Salutări de la Stijn.

Mă ridic şi mă uit pe fereastră. Străzile sunt pline de gunoaiele rămase după petrecerea de ieri. În dreptul unei porţi stă un clovn beat, şi mai văd o girafă trecând la braţ cu vrăjitoarea cu care tocmai şi-a tras-o.

I-am promis lui Carmen, mai mult sau mai puţin, că azi mă întorc acasă. Marţea carnavalului în Breda e un fel de zonă crepusculară: oficial, carnavalul continuă, dar oraşul dă semne că distracţia s-a cam terminat. Azi mai rămân doar cei care chiar nu se mai pot sătura de carnaval şi cei care nu vor sub nici o formă să se întoarcă azi acasă. În mod normal, mă înscriu în prima categorie, însă anul ăsta – în ambele. Nu vreau să mă întorc la viaţa mea de zi cu zi. Vreau să rămân. O sun pe Carmen.

— Bună, iubito!

— Salut!

— Ce faci?

— Destul de bine.

Nu pare neprietenoasă.

— Ce face aia mică?

— E OK. A început să doarmă bine de câteva zile. Cum a fost în Breda?

— Foarte mişto. Anul ăsta a ieşit chiar bine.

— Bravo. Mă bucur că te-ai distrat. La ce oră ajungi acasă?

— Ăăă… mă gândeam să mai stau o zi. Oricum de-abia miercuri trebuie să merg la Merk in Uitvoering. Eşti de acord?

— …

— Carmen?

Convorbirea se întrerupe.

Oftez adânc. Îmi amân plecarea. Dar mâine va fi mai rău decât în ziua de după finala Cupei Mondiale din 1974.

I’m so excited/ I’m about to lose control/ and I think I like it
The Pointer Sisters, „So Excited“ (*So Excited*, 1982)

Trei

Am văzut-o pe Maud abia de dimineaţă, când a venit să-şi ia bagajele.

— Ia zi, am tachinat-o eu, mai e în stare Thomas de acţiune?

A ridicat din umeri.

— M-a implorat să nu-ţi spun că m-am culcat cu el, a replicat ea.

Dispreţul din vocea ei mi-a picat bine. I-am povestit cât de încântată a fost Carmen când i-am spus că vreau să mai stau o zi.

— Ce mama naibii facem noi aici? a comentat Maud, scuturând din cap amuzată.

Apoi a luat trenul şi s-a întors în Amsterdam.

O oră mai târziu, stăteam de unul singur în De Bommel. Mai erau acolo trei bărbaţi şi un cap de girafă. De-abia mai spre seară s-a mai adunat lume cât să se umple barul cam pe jumătate. Din plictiseală, am început să mă sărut pătimaş cu o tipă care avea un nas enorm, cocârjat. Şi nici măcar nu purta costum de vrăjitoare.

Acum e miercuri. Îmi iau micul dejun într-o sală de mese goală, unde femeile de serviciu şi câţiva tâmplari fac ordine după nebunia de la carnaval. În curând voi porni singur spre Amsterdam, iar diseară voi da iar ochii cu Carmen. I-am trimis un SMS cum că o să mai lucrez câteva ore şi că ajung acasă în jur de şase. N-am primit nici un mesaj drept răspuns.

Când ajung în Amsterdam, merg direct la Stadionul Olimpic. La Merk in Uitvoering tocmai se ia prânzul. Mă bag şi eu şi le povestesc chestii de la

carnaval, având grijă să nu scape ceva ce nu merge spus în faţa unui public larg. Apoi mă duc la calculator şi-mi verific e-mailul. Holland Casino, KPN, Center Parcs, multe tâmpenii şi un e-mail de la o adresă care nu-mi pare cunoscută: roseanneverschueren@hotmail.com. Îl deschid şi zâmbesc. Roseanneverschueren este Roos!

De la: roseanneverschueren@hotmail.com
Trimis: miercuri, 8 martie 2000, 11:47
Către: stijn@creativeandstrategicmarketingagencymerkinuitvoering.nl
Subiect: Ai dormit mult?

Salut, Tigrişorule, am găsit cartea ta de vizită…
Eu sunt moartă de oboseală, deja la a patra cafea şi a optzecea ţigară, înconjurată de oameni prea serioşi şi smiorcăiţi. Vreau să mă întorc în sud! Şi, te-ai distrat? Ai găsit cu cine să-ţi faci de cap?
Toate bune, Roos

ps: voiai să bem ceva, la modul platonic, nu? Bine, fie. Poţi vinerea asta?

„SUPER! Punct ochit, punct lovit!“ Ziua mea e deja minunată. Citesc e-mailul de trei ori şi-mi formulez răspunsul cu grijă. Să nu par prea nerăbdător tocmai acum. Să stabilesc o întâlnire cu ea fără prea multă presiune şi fără aşteptări prea mari. Să-i arăt însă că o consider o femeie cu totul specială. Îmi petrec cam trei sferturi de oră compunând e-mailul, dar într-un final cred că am găsit combinaţia ideală între nonşalanţă, entuziasm, distracţie platonică şi tensiune nevinovată. Îl mai citesc o dată, mai adaug o greşeală de tastare ca să pară mai spontan şi îl trimit.

De la: stijn@creativeandstrategicmarketingagencymerkinuitvoering.nl
Trimis: miercuri, 8 martie 2000, 15:26
Către: roseanneverschueren@hotmail.com
Subiect: Re: Ai dormit mult?

Vineri e bine!
Pe curând, Stijn

Apoi mă îndrept cu pas greoi spre casă.

Luna e drăguţă cu mine. Carmen nu. Mai bine să nu deschid acum discuţia despre planul meu de a ieşi vineri în oraş.

I’m driving in my car/ I’m pullin you close/ you just say no/ you say you don’t like it/ but girl I know you’re a liar/ ’cause when we kiss… fire

Bruce Springsteen, „Fire“ (1978, *Live 1975–1985*, 1986)

Patru

— Ne vedem diseară după cină. Un văr de-al meu din Breda e în Amsterdam în după-amiaza asta, o să ies să beau o bere cu el, îi spun cât pot eu de firesc lui Frenk în timpul prânzului. Daţi-mi un SMS ca să aflu unde mergeţi. La ce oră te vezi cu Hakan şi cu Ramon?

— La şapte, în Club Inez, zice Frenk.

Clubul Inez. Mâncarea este aşa de „la modă“, încât fiecare fel de mâncare din meniu are cel puţin un ingredient de care n-ai auzit niciodată. Din fericire, îl avem aproape de fiecare dată pe Frenk cu noi.

Îi trimit un e-mail lui Roos să o întreb dacă are chef să treacă mai întâi pe la Merk in Uitvoering, să vadă cum arată biroul nostru şi apoi să mergem la Vak Zuid – şi îi spun să mă sune dacă crede că ar ajunge mai devreme. Ca să nu mă trezesc că apare la şase jumate în faţa uşii, şi să fiu astfel nevoit să le explic tuturor, roşu ca un rac, cine e tipa asta.

Treaba merge ca unsă. E şapte fără un sfert şi toţi au plecat acasă. Frenk mă anunţă că va pleca şi el imediat. Apoi sună Roos să spună că întârzie o jumătate de oră. Frumos din partea ei, numai că eu sunt la toaletă, şi Frenk e cel care răspunde la telefonul meu.

Frenk dă din cap râzând, în timp ce-şi încheie haina.

— Distracţie plăcută cu vărul tău…, zice el când iese pe uşă.

Încep să nu mai fiu chiar roşu ca un rac. Dau tare volumul la Daft Punk şi-mi iau o bere din frigider. Sunt curios cum arată fără costumul de carnaval. Dar sigur nu am cum să fiu dezamăgit.

Şi nici nu sunt. Sună la uşă, merg şi deschid, şi iat-o pe Zeiţa Blondă din Breda, în faţa uşii de sticlă a biroului nostru. Are o haină lungă neagră şi o căciuliţă tot neagră peste părul ei blond. Râde. Deschid uşa zâmbind.

— Bună ziua, doamnă.

— Bună ziua, domnule.

O sărut cât pot de platonic de trei ori pe obraji. Îi ofer o bere, îi arăt biroul nostru şi-i povestesc seminonşalant despre Merk in Uitvoering. Îi place. Hai că merge bine.

În Vak Zuid este aglomerat. Îmi propun să mă alătur lui Frenk şi celorlalţi în jur de ora nouă, de îndată ce îmi dau seama că n-am şanse să mă culc cu Roos. Şi mă prind destul de repede. Ideea e că Roos poate fi chiar mai disponibilă decât credeam, dar nu pentru mine şi verigheta mea. Îi spun că încep să mă tem că va trebui să mut definitiv numele ei de pe lista mea de *to do* pe cea cu relaţii platonice.

— Tu chiar eşti ca un căţeluş, zice ea amuzată.

— Ca un căţeluş?

— Jucăuş, sari pe toată lumea, vrei să lingi pe toată lumea…

— Ţie îţi cam plac căţeluşii, bag de seamă, îi zic eu privind-o direct în ochi.

Ea începe să se înroşească. Gata, am prins-o.

— Ăăă… da. Dar căţeluşii însuraţi mi se par cam prefăcuţi.

Cred că în curând o să mă alătur şi eu băieţilor. Ce sens are să mai stau? O să-i spun că peste o jumătate de oră trebuie să plec acasă. Da, asta am să-i spun.

Vak Zuid. Mda. Pentru că este situat strategic din punct de vedere geografic, adică peste drum de Merk in Uitvoering, a devenit inevitabil locul unde ne facem noi veacul. Este un bar unde poţi bea o bere după

serviciu vinerea după-amiaza. În fiecare vineri la ora cinci se umple de tipi în cămăşi cu dunguliţe şi gulere albe şi femei în deux-pièces. Prima oară când am mers acolo, mi s-a părut oribil. Asta până când am descoperit că, după cinci beri, femeile în deux-pièces pot fi la fel de senzuale ca tipica blondină manichiuristă cu curea Moschino care frecventează clubul La Bastille. De atunci îmi place localul ăsta.

— Ăăă, Roos…

— Da?

„Părul ei. Ochii aceştia. Dinţii ei de zeiţă.“

— Ai chef să luăm o gustare?

Mergem la De Knijp, pe Van Baerlestraat. Aici vin doar oamenii care se duc la operă sau tocmai vin de acolo, şi nu-mi pot imagina că aş cunoaşte pe cineva care frecventează un asemenea loc. Comandăm două fripturi de vită şi cartofi prăjiţi. Îmi povesteşte despre ultima ei relaţie, cu un tip din Friesland. Speră că lucrurile se vor aranja de la sine.

— Şi acum e rândul tău. Hai, spune-mi despre soţia ta.

„Tu ai vrut-o.“

— Eşti pregătită să auzi o poveste nasoală?

— Sper că nu ceva de genul „soţia mea nu mă înţelege“, nu?

— Nu, zic eu uşor iritat.

Încep să povestesc. Despre cancer. Despre chimioterapie. Despre frică. Despre amputarea sânului. Şi despre relaţia noastră.

În timp ce povestesc, îşi pune o mână pe mâna mea.

Când plecăm de acolo, văd că Ramon mi-a trimis un SMS.

Şi, ţi-o tragi cu una chiar acum, babuin în călduri ce eşti?
Noi mergem în NL. Tu ce ai de gând?

Răspund printr-un SMS că nu mai vin. Cu toate că ştiu că şansele ca Zinedine Zidane să semneze un contract cu Ajax sunt mai mari decât şansele ca eu să mă culc cu Roos în noaptea asta.

— Ai chef să mergem să dansăm? o întreb eu.

Îmi spune că îi place la nebunie să danseze. Şi mie, de când m-am întors de la Miami, deşi habar n-am cum sună muzica house fără ecstasy. N-am fost niciodată în More, dar nu îndrăznesc să intru acolo, e locul în care se refugiază Frenk după ora două noaptea. Îi spun că am chef să merg în Paradiso.

Pe una dintre canapelele de sus din sala mică, ne reluăm discuţia. Îşi pune mâna pe genunchiul meu. Foarte natural, ca şi cum ne-am cunoaşte de ani de zile. Îmi aşez mâna pe mâna ei şi mă străduiesc să nu fac nici un gest care să semene a flirt.

Unii oameni încă nu cred că un semen de-al lor a ajuns pe Lună. Aşa sunt şi eu când vine vorba despre Paradiso. Refuz cu obstinaţie să cred că Stones, şi Prince, şi dragul meu Springsteen merg acolo să cânte aşa, de distracţie, după câte un concert susţinut pe stadionul Kuip din Rotterdam şi-i suspectez pe toţi care afirmă că au luat parte la un astfel de show că sunt plătiţi de Paradiso să răspândească asemenea legende. Sau să mă scoată pe mine din sărite. Eu mă bucur ca nebunul şi când reuşesc să fac rost de bilete la De Dijk.

— Mergem să dansăm? îi propun eu.

Coborâm pe ringul de dans. Mai mult vorbim decât dansăm. În scurt timp, suntem iar la marginea ringului, discutând. Vorbim încontinuu. Despre toate nimicurile. Dar ochii noştri nu mai participă de mult la discuţie. Se doresc. Sunt de nestăvilit. Pierd controlul. În mijlocul unei propoziţii, o lipesc de un perete şi o sărut. Ea nu ripostează, ci se predă. Un nimic atrage după sine alt nimic. Ne sărutăm. Şi ne sărutăm. Şi ne sărutăm. Minute în şir. Apoi mă uit la ea şi ridic din umeri, de parcă nu prea înţeleg ce facem. Ea scutură din cap. Nici ea nu înţelege. Începem să ne sărutăm din nou. Puţin mai târziu, plecăm.

Locuieşte pe Eerste Helmersstraat, în cartierul Oud-West. Parchez maşina pe un loc liber, îi deschid fermoarul de la pantaloni şi-mi strecor

mâna înăuntru. E udă toată. Îmi trage brusc mâna afară. E năucită de dorinţă.

— N-o s-o facem, zice ea.

Îi pun mâna la mine în poală. Penisul stă să-mi sară din pantaloni. Ea râde şi-şi retrage mâna. Suspin adânc. Nici n-am mai putea s-o facem. E patru şi zece. Nu ajung niciodată acasă mai târziu de patru şi un sfert. Carmen ştie că toate cluburile prin care umblu eu se închid la patru.

O mai sărut pe Roos încă o dată înainte ca ea să coboare din maşină. Mă uit după ea, îi trimit un sărut prin geamul maşinii şi mă îndrept spre casă.

Sunt definitiv pierdut.

Red alert red alert/ it’s a catastrophe/ but don’t worry/ don’t panic
Basement Jaxx, „Red Alert“ (*Remedy*, 1999)

Cinci

Sunt în maşină. Ea zice că e acasă. Ne-am trimis multe e-mailuri săptămâna asta. Mi-a scris luni că s-a simţit minunat, dar că poate ar fi fost mai bine dacă am fi plecat mai devreme. Nu regretă nimic, dar mi-a amintit că nu e dispusă să aibă o aventură cu un bărbat însurat. Nu ştie dacă e înţelept să mă mai vadă, a mai scris ea. Eu n-am crezut o iotă, dar nu m-am apucat s-o contrazic prin e-mail. Când o sun, îmi dau seama că am făcut un gest inspirat. Îi face plăcere că am sunat-o. E joi seara. Trăncănim despre chestii nevinovate. Îi povestesc câte ceva despre serviciul meu şi despre Luna, ea îmi vorbeşte despre colegii ei. Între timp, cobor din maşină, ţinând în mână florile cumpărate de la buticul non-stop din Stadionplein.

— Auzi, la ce număr ziceai că locuieşti pe Eerste Helmers?

— Ăăă… la 79. De ce?

Sun la uşă.

— Stai puţin, sună cineva la uşă.

— Bine, aştept.

*

— Da? se aude prin interfon.

— Bună, zic eu la telefon şi la interfon.

Câteva secunde nu se aude nimic.

— Ce?!?

— Deschide odată!

— Tu eşti?

— Nu, Harry Belafonte.

— Doamne…

Apasă pe buton şi deschide uşa.

— Eşti nebun…, zice ea, privind cum urc zâmbitor scările.

Ochii ei trădează faptul că i se pare o surpriză foarte plăcută.

Pun florile pe masă şi o sărut. Poartă un halat de baie şi are părul ud. Sărutând-o, o împing uşor înapoi până când cădem pe canapea. Halatul ei se deschide puţin. Mă vede când o privesc,

îşi trage râzând halatul şi se lipeşte de mine. O mângâi pe păr şi o sărut pe frunte. N-am mai stat aşa cu Carmen de o grămadă de vreme. Îmi place.

Ne sărutăm din nou, din ce în ce mai sălbatic. Mâna mea se strecoară în halatul ei. Nu mă respinge. Îi pipăi sânii. Sunt moi. Mă îndrăgostesc pe loc de ei. O sărut pe ceafă şi o muşc uşor de gât.

Dintr-odată, se ridică.

— Ăăă… vrei cafea? mă întreabă.

— Dacă n-ai ceva mai bun de făcut, da, vreau, râd eu.

Mă uit prin CD-urile ei şi văd că are *Ray Of Light* al Madonnei. Ea toarnă două căni pline şi vine să stea lângă mine, cu halatul încheiat cum se cuvine. Vorbim câte ceva despre muzică şi alte fleacuri. O trag din nou spre mine. Procesul se repetă. Madonna cântă: *Wanted it so badly, running rushing back for more… the face of you… my substitute for love*. O mângâi încet. S-a întins acum pe canapea, cu capul pe pieptul meu. Îi desfac uşor halatul, în timp ce ea-mi şopteşte cu ochii închişi:

— Te rog, nu…

Mai ascultăm două cântece de-ale Madonnei, după care mă sărută din nou. Îmi îndrept iar mâna către sânii ei. *And I feel like I just got home…* Şi mai jos. Ea suspină şi-şi dă capul pe spate. De data asta, nu mă mai respinge când mâna mea alunecă tot mai jos. *Put your hand on my skin… I close my eyes… I need to make a connection… touch me I'm trying… to see inside of your soul… I close your eyes… Do I know you from somewhere…* Mă

aşez în genunchi între picioarele ei. Îi presez cu degetul mijlociu zona genitală. Îmi face semn cu capul să nu continui.

— Nu pot sta departe de tine. Alungă-mă, altfel nu mă pot abţine, oftez eu.

Mă simt excitat ca Patrick Kluivert[29] după o seară prin cluburi.

Ea se uită la mine. Apoi mă ia de gulerul cămăşii şi mă trage către ea. Halatul i-a căzut de pe umeri, şi acum e goală puşcă. Îmi descheie nasturii de la cămaşă, eu îmi deschid grăbit pantalonii şi-i desfac picioarele. Am emoţii. Mai aştept încă puţin, oferindu-i şansa de a mă refuza. Watching the signs as they go…

Nu se opune. Se uită la mine cu o privire tulbure şi dă aprobator din cap, o dată, de-abia vizibil. *I think I'll follow my heart*… Încet, alunec în ea. *It's a very good place to start*. E divin înăuntrul lui Roos.

Mai experimentez asta o dată şi pe patul ei, apoi de încă trei ori în după-amiaza zilei de sâmbătă, când Carmen ştie că sunt ieşit în oraş. Animalul s-a dezlănţuit.

În ce Dumnezeu m-am băgat?

29 Fotbalist (Ajax, Barcelona) al cărui libido era, în anii tinereţii lui, la fel de ridicat precum talentul său la goluri. Ambele s-au redus, între timp, la proporţii moderate. (n.a.)

She says her love for me could never die/ that would change if she ever found out about you and I/ oh, but it's so damn easy making love to you/ so when it gets too much/ I need to feel your touch/ I'm gonna run to you
Brian Adams, „Run To You“ (*Reckless*, 1984)

Şase

Infidelitatea nu înseamnă mare lucru. E ca şi cum te-ai masturba, cu singura diferenţă că, întâmplător, există şi un corp de femeie la mijloc.

O relaţie extraconjugală e altă mâncare de peşte. În cazul acesta, a face sex devine *a face dragoste*. Nu mai e vorba doar despre un corp femeiesc în care vrei să-ţi înfigi penisul. Nu, e vorba dintr-odată despre o femeie. Asta am vrut să previn mereu. Nevoia mea obsesivă de a înşela trupeşte era şi-aşa greu de suportat. Celelalte femei puteau să atingă orice parte a mea, mai puţin inima. Corpul şi spiritul meu or fi fost monofobe, dar inima mea era monogamă. Ea îi aparţinea lui Carmen. Roos ştie că n-am fi avut niciodată o relaţie dacă n-ar fi fost Carmen bolnavă. Dar Carmen *este* bolnavă. În primăvara lui 2000, roseanneverschueren@hotmail.com, nume de alint Zeiţa, strigată Roos, salvată în mobilul meu sub numele de Boris, a devenit prima relaţie extraconjugală pe care am avut-o vreodată, în toată viaţa mea.

Ne completăm perfect. Primesc de la Roos lucrurile de care sunt privat acasă şi îmi regăsesc – fie şi doar part-time – bucuria de a trăi. Mă alintă cu tot ce are mai feminin în ea, e exact femeia de care am nevoie în aceste vremuri canceroase. Roos este regina mea surogat.

Cât despre mine, o înconjor cu toată atenţia de care sunt în stare. Ea primeşte doar ce e mai bun din Stijn, se simte lângă mine mai femeie decât a fost vreodată în toată viaţa ei.

— Îmi spui Zeiţă, şi exact asta mă simt când sunt cu tine, îmi zice încântată când apar la ea cu un trandafir şi cu un tichet-cadou la un magazin de lenjerie intimă. Se bucură de rolul ei, se transpune imediat în el. Mă lasă pe mine să decid ce să facem, unde şi cum. Mă întreabă ce să poarte atunci când ieşim în oraş. Mă întreabă ce culoare să aibă lenjeria pe care şi-o cumpără. Îşi epilează părul pubian în stilul care mă excită pe mine.

Relaţia extraconjugală e ca heroina. În câteva săptămâni,

am devenit dependent de Roos, dependent de sentimentul pe care mi-l dă. Încerc să fiu cât mai mult cu ea. Toate clişeele legate de înşelat sunt acum puse în funcţiune. Câteodată trebuie să plec dimineaţa „devreme la serviciu“. Mă folosesc de Vinerea de Ieşit în Oraş a lui Stijn drept acoperire. Sau de un meci acasă al lui Ajax. Apoi citesc pe teletext cine a bătut şi cum a fost partida şi învăţ asta pe de rost până ajung acasă. Câteodată, ne dăm întâlnire seara târziu, după o cină cu vreun client. O dată, rar de tot de două ori pe săptămână, ne vedem o seară întreagă. Atunci mergem la vreun restaurant sau la vreun bar unde riscul de a da peste cunoscuţi e minim şi stăm toată seara de vorbă. Cel mai adesea despre sex. Despre partidele de sex pe care le-am avut, despre cele pe care le vom avea, despre cele la care fantazăm. Şi, dacă nu vorbim despre sex, atunci *facem* sex.

Ne-o tragem până nu mai putem. La ea acasă, în maşina mea, la birou la Merk in Uitvoering, în parcul Vondel, în Pădurea Amsterdamului, peste tot.

Peste zi nu facem altceva decât să ne trimitem e-mailuri. Zeci de e-mailuri zilnic. Ne scriem despre cum merg lucrurile la mine acasă, despre următoarea întâlnire pe care o s-o avem, despre munca ei, despre munca mea, despre trenul ei care a avut întârziere. Chestiile pe care, într-o relaţie normală, le discuţi la cină. Jumătate din timp mă ocup cu verificarea inboxului, să văd dacă n-am primit un nou e-mail de la ea. Eficienţa mea la Merk in Uitvoering coboară până la nivelul Bryan Roy[30]. În weekend, când nu pot să-mi verific e-mailul, îi trimit SMS-uri. Zece, douăzeci pe zi. Când

mă duc la closet, când se duce Carmen la closet, când dau o fugă până la maşină pentru că „am uitat ceva“, când îi fac baie Lunei, când mă spăl pe dinţi. În fiecare minut când sunt singur.

’Neaţa Zeiţă, m-ai visat cumva? Te sun de îndată ce mă întorc de la creşă.

Hmm… Pot să-ţi acord Premiul Nobel pentru sex oral? Ai fost dumnezeiască. Weekend plăcut, Zeiţă!

Din păcate, nu pot să te sun acum. Carmen e acasă. Mââââine voi fi iar numai şi numai al tău. Ne mai scriem. Pup.

La rândul ei, Roos nu face altceva decât să aştepte. Să aştepte până o sun eu, să aştepte să vadă dacă întâlnirea noastră are într-adevăr loc sau o voi anula în ultimul moment, să aştepte mesajele mele.

Am stabilit nişte reguli stricte: Roos nu are voie să mă sune decât dacă vede că am încheiat mesajul cu semnul întrebării, dar niciodată în mai mult de cinci minute de la SMS-ul meu.

pup. eşti acasă?

Mă îngrozeşte gândul că ar putea ieşi totul la iveală. În mobilul meu, Roos e trecută o lună ca „Boris“, după numele băiatului care îşi face stagiul la noi, iar luna următoare e „Arjan KPN“, după numele unui client de-al meu. Îmi şterg lista cu ultimele apeluri efectuate după fiecare convorbire telefonică. Şterg imediat orice SMS pe care îl primesc de la ea. O dată pe zi, fac ordine şi prin e-mailuri. Nu-i trimit niciodată e-mailuri de la calculatorul nostru de acasă.

Când o rog, vine mereu. În orice moment al zilei, oriunde aş fi. Când mă întorc de la un client din Eindhoven, ea ia trenul până la Utrecht doar ca să petreacă acolo cu mine trei sferturi de oră la o terasă şi să ne întoarcem împreună în Amsterdam.

Anulează întâlniri cu prietenele ei, pentru că nu ştie la ce oră se termină cina mea cu vreun client şi la ce oră o să ne vedem pe fugă. Ar putea fi la zece şi jumătate seara sau la miezul nopţii.

O întâlnire cu Roos se termină de fiecare dată la fel. Fac un duş, mă spăl pe faţă, după care schimb căldura patului lui Roos cu răcoarea nopţii. Singur. În maşină, în drum spre casă, sunt încă fierbinte de excitare, de dorinţă şi de partida de sex cu Roos şi n-am nici un chef să merg acasă. Sunt cele mai groaznice momente ale săptămânii. Cu un nod în gât, caut un loc de parcare pe Amstelveenseweg. Înainte să ies din maşină, îmi ofer răgaz câteva minute să-mi verific încă o dată povestea, dacă nu cumva are scăpări şi să o repet, cu voce tare, mort de frică să nu cumva să existe fisuri în alibiul meu pentru seara respectivă.

Apoi mă dezbrac înainte să urc scările, ca să fac cât mai puţin zgomot, merg sus, mă spăl bine-bine pe dinţi, mă bag uşurel în pat şi rămân aşa cu spatele la Carmen şi cu ochii deschişi, cel puţin o jumătate de oră treaz. Încordat la maximum şi stresat să nu cumva să fi omis vreun detaliu sau să nu cumva să mai miros a Roos. În special dacă vin acasă în timpul săptămânii mai târziu de unu şi un sfert, căci Carmen ştie că barurile închid la unu.

De-abia dimineaţa mă relaxez, când văd că atmosfera în casă e OK, iar alibiul meu pare să fi funcţionat şi de data asta. Atunci mă simt, brusc, în formă. Mă port frumos cu Carmen, mă joc cu Luna, sunt plin de energie şi foarte vesel, oricât de mult am băut şi oricât de târziu m-am culcat.

Şi uite cum doza de plăcere şi frânturile de viaţă fericită şi-au făcut iar efectul.

30 Fost fotbalist de la Ajax, la începutul anilor nouăzeci. În condiţii prielnice de joc, era un mijlocaş de stânga cu mişcări individuale de să te lingi pe degete şi cu un randament de să plângi în hohote. (n.a.)

It’s you and the things you do to me/ now I’m living in ecstasy
Sister Sledge, „Thinking of You“ (*We Are Family*, 1979)

Şapte

Aştept asta de câteva săptămâni şi am pregătit totul în cele mai mici detalii. Luna stă în weekend la soacră-mea, prin dealerul lui Ramon am făcut rost ieftin de câteva pastile şi am aflat unde se duc Frenk, Maud şi Ramon sâmbătă şi deci unde nu trebuie să merg eu cu Roos.

Carmen e plecată la Monaco pentru weekendul anual al personalului de la Advertising Brokers. Fetele au fost în al nouălea cer când au auzit că merge şi Carmen până la urmă. Unde e Carmen e şi distracţie, asta ştie toată lumea. După ce o las la aeroport, mă duc direct la Roos.

Când intru, îmi strigă din bucătărie să mă întind în pat.

Asta nu-mi displace deloc, primesc cu drag astfel de comenzi. Puţin mai târziu, intră în dormitor. Are pe ea doar o cămaşă, fără nimic altceva pe dedesubt, şi duce în mâini o tavă atât de mare, că aproape nu intră pe uşă. Văd cornuri, somon, avocado, brânză topită, suc proaspăt de fructe şi o sticlă de şampanie cu o fundă la gât.

— Asta pentru că săptămâna viitoare e ziua ta, zice ea. Nu pot să-ţi ofer un cadou pe care să-l iei acasă, aşa că o să-ţi dau asta…

Mă priveşte provocator şi începe să-şi descheie încet nasturii de la bluză.

— Ce vrei mai întâi?

Mă emoţionez şi mă excit în acelaşi timp.

— Să mănânc, îi zic eu şi mă afund cu gura între picioarele ei, unde rămân preţ de câteva minute bune.

După o dimineaţă şi o după-amiază de distracţie, sex, mâncare, dormit, vorbit, râs, sex, dormit şi iar sex, mă simt cel mai fericit om de pe pământ.

Când eu şi Roos ne pregăteam să ieşim în oraş, primesc un SMS de la Carmen. Îmi scrie că se simt minunat acolo şi că a cumpărat din Monte Carlo o rochiţă pentru Luna şi o pereche de cizme scumpe şi o geacă de blugi Diesel pentru ea. Zâmbesc, îi spun şi lui Roos de ce mă amuz – ea râde înduioşată – şi-i trimit lui Carmen un mesaj înapoi:

Sunt mândru de tine şi mă bucur că te distrezi, iubirea vieţii mele. Pupici!

Plin de entuziasm, îi arăt lui Roos ce i-am scris lui Carmen. Mare greşeală.

— Hmm, frumos apelativ ai găsit pentru Carmen, zice ea amar: Tot e bine că am aflat unde mi-e locul.

Acum aş putea să-i ţin un adevărat discurs despre principiul timpului, cum Carmen este iubirea vieţii mele *până acum* şi cum nu poţi şti niciodată cu certitudine cum are să decurgă restul vieţii tale, dar o astfel de explicaţie nu mi se pare ideală

în momentul de faţă. Cum naiba am reuşit s-o întristez chiar în weekendul ăsta când sunt numai al ei?

— De fapt, un asemenea SMS nu schimbă cu nimic lucrurile, zice ea cu prefăcută nonşalanţă, când ne aşezăm la cafeneaua Weber de pe Marnixstraat. Ştiu foarte bine că noi doi n-o să avem niciodată ce ai tu cu Carmen.

— Dar ştii cât de importantă eşti pentru mine…

— Eu ştiu. Dar nimeni altcineva nu ştie. Prietenii tăi nu ştiu nici măcar că exist. Nici ca femeie, nici ca persoană. Cum crezi tu că mă simt? Mă priveşte pătrunzător. Nici părinţilor mei nu am curajul să le povestesc. O aventură cu un tip însurat, a cărui soţie este bolnavă de cancer. Nici nu-şi pot închipui. Sora mea nici n-a vrut s-audă când am încercat să-i povestesc câte ceva. Mi-a tăiat pe loc vorba. Iar o prietenă căreia i-am spus a zis că i

se pare de-a dreptul scandalos. Nu poate să accepte că eu sunt în stare de aşa ceva şi că un bărbat ar face aşa ceva, în vreme ce soţia lui e bolnavă.

— Offf…, zic eu şi sorb ultima gură din vinul de Porto.

— Da. Offf. Zici bine. Şi-mi mai şi arăţi astfel de mesaje pe care i le trimiţi lui Carmen. Sunt de mare ajutor, continuă ea, apoi îmi face cu ochiul. Deci diseară să nu îţi treacă prin cap să pleci devreme acasă. Eşti, în sfârşit, numai şi numai al meu.

Pentru că nu trebuie să fiu acasă imediat după ora patru, avem tot timpul din lume. Mergem la Lux, unde ieşeam mai demult cu Carmen. După cum mă aşteptam, nu dăm, din fericire, peste nimeni cunoscut. Tocmai de-aia mă feresc să mergem în La Bastille. N-am nici un chef să dau nas în nas cu Ramon pe-acolo. Ca să am un alibi constant, el ştie de escapadele mele cu alte femei, dar nu ştie că de câteva luni ies cu aceeaşi tipă. Şi aşa vreau să rămână. Din fericire, Roos are mai degrabă chef să danseze decât să asculte André Hazes. Aşa că Paradiso iese din discuţie în seara asta. Riscăm să dăm de Maud. Nici în More nu se poate, că acolo e Frenk. Propun Hotel Arena. Acolo nu merge nimeni de la Merk in Uitvoering, din câte ştiu.

Lux şi/ sau Weber. Cele două cafenele de pe Marnixstraat.

Nu ştiu niciodată dacă sunt în una sau în cealaltă, aşa de mult seamănă. Ajung pentru a nu ştiu câta oară la concluzia că eu nu înţeleg chestia cu *lounge*-ul. Dacă vrei să stai întins pe canapea, stai naibii acasă la tine!

Hotel Arena a fost, până acum câţiva ani, o zonă în care amsterdamerii trendy nu aveau ce căuta. Muzică din anii optzeci, turişti cu rucsacuri în spate şi fete cu poşete de la Purmerend. Mergeam des acolo. Acum e, evident, modernizat, se ascultă muzică house şi preţul berii s-a dublat. Având în vedere că şi gaşca de gagici mişto de aici s-a conformat metamorfozei clubului, am hotărât să închid ochii şi să consider Hotel Arena un loc acceptabil.

— Ce părere ai, acum că avem toată noaptea doar pentru noi doi? o întreb eu pe Roos şi îi trec prin faţa ochilor o pastilă de ecstasy.

— Hmm, o idee bună…

O oră mai târziu, DJ Roog e Dumnezeu, iar eu o consider pe Zeiţa mea mai frumoasă decât toate femeile fotbaliştilor de la Ajax la un loc. Îi demonstrez asta prin faptul că am constant o erecţie şi, în rarele momente în care nu am limba în gura ei, îi şoptesc la ureche cât e de frumoasă, de fină, de feminină, de dulce, de deşteaptă şi de câte ori am să o aduc în extaz în seara aceea. Când mă uit la ceas, zâmbetul meu fericit se lăţeşte şi mai mult. În curând, o să mi se rupă faţa în două. E de-abia trei! Când ai o aventură, înveţi să apreciezi cu adevărat timpul.

Mai ales noaptea. În mod normal, pe la ora asta trebuie să alegi între rămas la băute, dans, trăncănit şi sex, astfel încât să fii la cel târziu patru şi un sfert acasă, dar în seara asta timpul e de partea noastră. Abia spre ora închiderii plecăm în pas grăbit către staţia de taxiuri. Cu toate că mai avem destul timp, nu e deloc timp de pierdut.

Ceva mai târziu ne folosim în toate modurile imaginabile de erecţia mea şi-o ţinem tot aşa câteva ore bune.

E deja lumină când ajung dimineaţă acasă, deloc obosit, ci doar pe deplin satisfăcut. Peste o oră vine mama lui Carmen să o aducă pe Luna. Ah, după o zi întreagă petrecută cu Roos, tata e din nou Tata. De dormit, dorm eu mâine.

Când ajung acasă, o sun pe Carmen. Se bucură când mă aude.

— E absolut *fan-tas-tic* aici, zice ea veselă.

Îmi povesteşte că urmează să ia prânzul în grădinile unui castel cu vedere către golful din Monte Carlo şi că după-amiază vor merge la Cannes. Îi spun că am dansat până la patru în Hotel Arena. Nu îi pomenesc despre pilulă sau despre Roos. Carmen urăşte drogurile şi Carmen urăşte infidelitatea.

Când mă duc seara cu Luna la aeroport să o luăm, îmi dau imediat seama. E terminată. Cât îşi ia rămas-bun de la colegele ei, se ţine încă bine. Se pupă cu toată lumea şi face glume pe seama weekendului. Zâmbetul ei

larg nu-i dispare nici o secundă de pe faţă. Până când colegele nu ne mai pot vedea.

— O, Stijn, sunt frântă de oboseală… E departe maşina?

Îi spun că am parcat pe un loc pentru invalizi, aproape de ieşire. Mă sărută.

Seara se culcă la opt şi jumătate. Nici nu-mi pare rău. Mă bag şi eu devreme în pat. La ora nouă dimineaţa mă trezesc. Carmen doarme până după-amiază.

Colegele ei au putut să se bucure tot weekendul de o Carmen în formă maximă. Roos s-a bucurat de mine. Eu de Roos.

Da, eu şi Carmen ne bucurăm în continuare de viaţă.

Dar, din păcate, nu împreună.

Now everyone dreams of a love lasting and true/ But you and I know what this world can do
Bruce Springsteen, „If I Should I Fall Behind“ (*Lucky Town,* 1992)

Opt

Carmen pare să înghită faptul că eu mi-am găsit refugiul în muncă şi-n ieşirile în oraş. Nu e încântată, dar acceptă, şi a găsit, la rândul ei, soluţia salvatoare. Procedează şi ea exact la fel.

Cu câteva săptămâni înainte să plece la Monaco, s-a dus cu Anne un weekend să se relaxeze în Schiermonnikoog. Cu o săptămână înainte, a mers cu mama ei la Londra la cumpărături.

Şi de Înălţare a vizitat, împreună cu Maud, New Yorkul.

Nu se plictiseşte niciodată. Când Luna e acasă, fac împreună tot felul de chestii interesante. În zilele în care Luna merge la creşă, Carmen iese să bea o cafea cu cei de la Advertising Brokers sau ia prânzul cu Maud. Sau se duce într-o vizită scurtă la mama ei în Purmerend. Şi îşi găseşte refugiul în cumpărături. „Shoppingul e sănătate curată“ pare să fie noul ei motto. Probabil că în birourile managerilor de la DKNY, Diesel, Replay şi Gucci e atârnat portretul lui Carmen.

Pentru cea de-a doua mea aniversare de când a început povestea cu cancerul, Carmen mi-a dat cadou o bicicletă, dar nu şi o partidă de sex. După cadoul ei de Crăciun, n-am mai făcut-o deloc. Am şi uitat cum e să-mi simt sexul în mâna lui Carmen, în gura ei sau chiar în ea. Dar, ca să fiu sincer, nici eu nu depun cine ştie ce efort în sensul ăsta. Nu prea ne mai

interesează pe nici unul. Carmen are cancer şi numai un sân, iar eu o am pe Roos.

Încă mai locuim împreună, dar ca frate şi soră[31]. Ştim că nu am putea unul fără celălalt, având în vedere situaţia noastră, şi încercăm să ne certăm cât mai puţin. Carmen face tot posibilul să nu lase cancerul să ne domine vieţile şi încearcă să fie cât mai activă acasă. Câteodată, nu mai rezistă şi mai scapă câte o vorbă despre cancer, proteza la sân şi ieşirile ei în oraş, şi atunci eu sunt personajul negativ. Dar o înţeleg foarte bine. Sunt mai mult decât fericit că îmi acordă, în ciuda protestelor sporadice şi-a mârâielilor, libertatea de-a lipsi destul de des de acasă. Ştiu că pentru asta lasă mult de la ea.

La rândul meu, încerc să fac totul ca ea să nu observe cu ce îmi umplu eu timpul când nu sunt acasă.

Nu ştiu dacă mă crede când îi spun că am umblat cu Ramon prin baruri până la ora patru, că trebuie să iau iar cina cu vreun client, că sunt nevoit tot mai des să ajung la lucru la opt dimineaţa, că trebuie să merg să cumpăr ceva în toiul nopţii, dar nici nu mă ia la întrebări decât foarte rar.

Ce ştiu eu e că situaţia asta nu poate continua la nesfârşit. Nu mai fac faţă. Merk in Uitvoering, Roos, Carmen, Luna, sentimentul meu de vină: toate şi toţi îmi solicită atenţia. Eu şi Carmen trebuie să avem o discuţie, cu toate că habar nu am ce schimbări am putea aduce situaţiei actuale. Nu pot să o părăsesc acum şi nici nu pot să-i dezvălui faptul că am o relaţie extraconjugală, pentru că ar trebui să renunţ la ea, ceea ce m-ar distruge.

Cu toate astea, trebuie să vorbim. Poate chiar săptămâna viitoare, când o să ne petrecem, împreună cu Luna, o săptămână la Club Med, în sudul Franţei. Să fiu o vreme departe de Roos, departe de Amsterdam, departe de întâlniri pe furiş. Doar noi trei, eu, Carmen şi Luna. Săptămâna viitoare, da, atunci ar trebui să aibă loc discuţia noastră.

Mi-e frică de o săptămână fără Roos, dar totodată de-abia aştept.

Mi-e frică să discut despre asta cu Carmen, dar ştiu că nu mai pot amâna.

Ceva trebuie să se schimbe. Cu sau fără cancer.

Cancerul dracului!

31 *Parafrază după Redding*, de Tröckener Kecks (*Met hart en ziel*, 1990, n.a.)

So need your love/ so fuck you all
Robbie Williams, „Come Undone“ (*Escapology*, 2002)

Nouă

Înainte să plec cu Luna şi cu Carmen pentru terapie relaţională la Club Med, mai am planificată o ieşire. Bine-cunoscuta petrecere periodică de la Merk in Uitvoering, pentru care fiecare dintre noi inventează un motiv de sărbătorit. De data asta, ziua mea de naştere, care a fost acum o săptămână. Ieşim cu toţii în Rotterdam şi rămânem acolo peste noapte într-un hotel.

A apărut o problemă. Din cauza petrecerii, n-o s-o mai văd pe Roos aproape zece zile. Trebuie să găsesc o soluţie. În seara de dinainte de petrecere chiar nu pot să-mi permit să plec de acasă. Nu mă pun prea bine cu Carmen dacă fac asta.

Îmi storc creierii până îmi vine o idee. Anulez rămasul peste noapte în Rotterdam.

Îi trimit un e-mail lui Roos să o anunţ că n-o să ne putem vedea o seară întreagă săptămâna asta, dar că vineri noaptea

o să mă întorc special pentru ea la Amsterdam şi că voi fi doar al ei de la cinci şi jumătate dimineaţa până la nouă fără un sfert. Acceptă bombănind.

Îi promit lui Carmen că voi ajunge acasă cu o jumătate de oră înainte să plecăm la aeroport. Nici ea nu este tocmai încântată de planificarea mea la minut. Îmi întipăresc bine în minte:

Ziua/ ora	Activitatea	Locaţia

Ziua/ ora	Activitatea	Locaţia
Joi 19.00-22.00	soţ/ tată	A’veenseweg (sufragerie)
22.00-08.00	dormit	A’veenseweg (pat)
Vineri 08.30-18.00	serviciu	Merk in Uitv. (Stadionul Ol.)
18.00-04.30	ieşit/ cină cu Merk	Rotterdam (De Engel, Baja)
Sâmbătă 04.45-05.30	condus/ băut RedBull	A4 R’dam-Amsterdam (maşină)
05.30-08.45	sex cu Roos/ mic dejun/ duş	Amsterdam Oud-West (pat)
08.45-09.00	condus/ mâncat mentosane	Overtoom/ A’veenseweg (maşină)
09.00-09.45	luat valiza/ împăcat cu Carmen	A’veenseweg (sufragerie)
10.00-10.50	check in/ băut cafea fără zahăr	Schiphol
11.10	zbor/ linişte	Amsterdam – Nice (avion)

După serviciu, mă duc împreună cu Frenk s-o iau pe Luna de la creşă şi apoi acasă, să-mi fac bagajul pentru Rotterdam. Frenk stă de vorbă cu Carmen în timp ce eu împachetez sus. Răzbat până la mine fragmente din discuţia lor. O aud pe Carmen zicând că nu e împăcată cu gândul că eu voi dormi într-un hotel în Rotterdam. Frenk îi spune să stea liniştită, că o să doarmă el în cameră cu mine.

O sărut pe Luna şi-i spun că tati se va întoarce a doua zi acasă şi că vom pleca în vacanţă toţi trei. Când o sărut pe Carmen, de-abia mă priveşte.

— Ajungi la timp mâine? Ar fi bine să prindem avionul, îmi zice ea muşcător.

Odată urcat în maşină, scot un oftat de uşurare, ca în ultimul minut de la cupa finala UEFA când am jucat cu Torino, în ’92[32], când mingea a trecut pe deasupra lui Stanley Menzo[33] şi s-a lovit de bară, ricoşând înapoi în teren. Frenk îmi strânge mâna cu putere, eu pun la casetofon Fun Loving Criminals şi dau tare, apoi ne avântăm în traficul aglomerat de vineri seară de pe A4. Sunt extrem de relaxat. Am plecat de acasă.

Petrecerea se încheie dezastruos. Iar am luat o pilulă şi sunt superexcitat. Colegii mei se distrează privind cum mă ling cu Natasja în mijlocul clubului Baya.

Maud îmi şopteşte la ureche că ar fi înţelept să mă opresc, ca să nu mă fac de râs chiar de tot. Mi se pare o idee bună.

Natasja (23) e noua noastră stagiară. Are un cercel în buric şi-i stă al naibii de bine.

Clubul Baya Beach. Personalul care lucrează în bar (masculin sau feminin), cu trupuri frumos lucrate, se antrenează peste zi în sala de sport, iar seara serveşte cocktailuri în costumaţie de plajă, aplicând cu stricteţe politica uită-te-dar-nu-pune-mâna. Chiar şi după standardele rotterdameze, locul ăsta face parte mai degrabă din categoria cluburilor deocheate.

E aproape patru şi jumătate, şi Roos mă aşteaptă. Până să-mi ghicească intenţiile, îi bag şi lui Maud repede limba în gură. Frenk mă trage deoparte. Râd de el.

— Hai, vino, mergem la hotel.

— Nu mă duc la nici un hotel. Eu mă întorc în Amsterdam.

— Ai băut şi-ai luat droguri, omule!

— Mai am o întâlnire în seara asta. Îl privesc pe Frenk provocator. Cu o fată.

— Lasă-mă să ghicesc. Ai o aventură cu cineva.

— Da. De patru luni. O cheamă Roos. Mai vrei să ştii şi altceva?

— Nu. Ştiu deja totul. E tipa care te-a sunat atunci, la Merk, dar tu erai la closet, aşa că am răspuns eu. Cea cu care faci schimb de e-mailuri toată ziua.

— Da. Şi care-i problema?

„N-ai decât să mă bălăcăreşti până nu mai poţi, drăguţule.“

Dar Frenk nu o face.

— Sper că Roos îţi oferă chestia de care ai nevoie ca să supravieţuieşti, Stijn.

Câteva minute mai târziu, gonesc cu 180 de kilometri la oră pe A4, în direcţia Amsterdam Oud-West. Pe la mijlocul drumului, primesc un SMS de la Maud.

Dragul meu, şi eu ştiam. E tipa aia de la carnaval. Ai mare grijă să nu afle Carmen. Şi nici Thomas, ori Anne. Succes în concediul cu Carmen. X

32 Ajax–Torino, 0-0, Stadionul Olimpic, 13 mai 1992. În deplasare 2-2 (Jonk, Pettersson). Menzo, Silooy, Blind, F. de Boer, Alflen, Winter, Jonk, Kreek (Vink), Van’t Schip, Pettersson, Roy (Van Loen). (n.a.)

33 Stanley era mai bun în atac decât în apărare, şi ăsta nu e chiar un avantaj pentru un portar. Era un tip atât de simpatic, încât nimeni nu îndrăznea să-i mărturisească aşa ceva. În afară de Louis van Gaal. Toţi din De Meer i-au fost, în taină, recunoscători lui Louis. (n.a.)

God have mercy on the man/ who doubts what he's sure of
Bruce Springsteen, „Briljant Disguise“ (*Tunnel of Love*, 1987)

Zece

Cu un mic zgomot, urmat de un salut vesel, uşa de la intrarea în clădire se descuie. Alerg pe scări până sus şi văd că a lăsat uşa deschisă, în aşteptarea mea. Când intru, o văd întinsă pe pat, cu braţele larg deschise, în semn de bun venit. Sânii ei moi se zăresc de sub pătură. Arunc în grabă hainele de pe mine, fără să-mi dezlipesc o secundă privirea de a ei. Când mă năpustesc peste ea, simt din nou cât de caldă şi de fină este. Trecem la acţiune, fără să pierdem mult timp cu preludiul. Apoi îşi pune capul pe pieptul meu, şi adormim amândoi aproape instantaneu.

Când mă trezesc, simt că cineva a pus ceva pe pat. Deschid ochii, pe jumătate încă adormit, şi văd că-şi dă jos halatul. Apoi se bagă din nou lângă mine în pat şi mă sărută pe frunte. Lângă noi observ o tavă cu croasante. Mă emoţionez.

— Ce e, iubitule? întreabă Roos.

— Când văd tot ce faci tu pentru mine… E aşa bine cu tine, atât de cald.

— Asta şi meriţi, zice ea încet.

Poc. Mi-a atins o coardă sensibilă. Autocompătimirea mă face să plâng la comandă. Izbucnesc în lacrimi, pentru prima dată de când o am pe Roos în preajmă. Se aşază lângă mine, mă ia în braţe şi-mi oferă un ceai. Nu îndrăznesc să-i spun adevăratul motiv pentru care mă simt dintr-odată un ticălos. Faptul că nici ei nu pot să-i fiu fidel. Sau, cel puţin, sincer cu ea. Nu suflu

o vorbă despre stagiara mea sau despre Maud. În schimb, încep să-i zic de Carmen.

— Cred că am să-i mărturisesc lui Carmen săptămâna asta cât de nefericit mă simt. Şi poate şi faptul că am înşelat-o mereu, încă de la începutul relaţiei. Nu mai pot să ţin multă vreme

toate astea numai pentru mine, pur şi simplu nu mai merge aşa. Mă urăsc din ce în ce mai mult.

Roos se uită gânditoare la ceaşca ei de ceai.

— Te sfătuiesc să te gândeşti bine dacă chiar vrei să fii atât de sincer cu ea, zice după o vreme. Carmen ar trebui să fie fericită că i te destăinui aşa, dintr-odată, abia acum, după toţi anii aştia petrecuţi împreună, că eşti copleşit brusc de vină? Şi ea ce să facă? Nu poţi să-i faci una ca asta. Nu acum.

Ridic din umeri.

— Poate am să-i spun chiar şi că am o relaţie cu cineva. Aşa va avea cu adevărat motiv să mă urască.

Se panichează.

— Dar *asta* chiar nu poţi să faci! Asta ar însemna…

— Da, că ar putea fi sfârşitul căsătoriei mele. Şi ce? Poate că exact asta şi vreau. Nu cred că o mai iubesc pe Carmen.

Gata, am zis-o. E pentru prima dată când spun aşa ceva cu voce tare.

Roos mă priveşte drept în ochi.

— Ba o iubeşti pe Carmen, zice ea calm. De asta îmi pot da şi eu seama, din felul în care vorbeşti despre ea, din cât de mândru îmi arăţi mesajele pe care vi le trimiteţi. Încurci dragostea cu fericirea. Acum, nu eşti fericit, dar de iubit o iubeşti. Altfel n-ai face tot ceea ce faci pentru ea.

— Cum ar fi, de exemplu, să am o relaţie cu tine, zic eu cinic.

— Prostii, răspunde ea cu convingere. Asta nu are legătură cu ceea ce simţi tu pentru Carmen. De la mine primeşti afecţiunea pe care Carmen nu poate să ţi-o mai dea. De-aia ţi-ai găsit în mine evadarea. Nu poţi trăi fără această afecţiune.

Văd cum începe să-i tremure buza de jos.

— Şi eu devin tot mai dependentă de această afecţiune… La început mi s-a părut acceptabil rolul ăsta al meu de personaj secundar. Dar sentimentele mele pentru tine încep să fie tot mai intense. Înghite în sec. Cred că ar trebui să ne gândim serios dacă nu cumva ar fi mai bine să ne oprim, acum cât încă nu este chiar atât de târziu…

Se sprijină cu capul pe mine. Simt o lacrimă căzându-mi pe piept.

— Nu vreau să ne oprim, Roos, îi şoptesc eu. Nu pot fără…

Dintr-odată, telefonul meu începe să sune. Mă uit şi simt că inima îmi sare din piept.

— La dracu’! E Carmen!

O împing pe Roos brutal într-o parte.

— La dracu’, la dracu’, la dracu’! strig eu.

Mobilul sună din nou.

— Dar răspunde-i odată!

— Nuuu! Nu ştiu ce să-i spun! Ăă… ăă… stai să mă gândesc…

Ţrrrrrrr.

— De ce nu-i spui că…

— Şşşşt, taci puţin! mârâi eu. Lasă-mă să mă gândesc…

Telefonul sună pentru a patra oară.

— Ignoră-l! O sun eu imediat înapoi. Trebuie mai întâi

să inventez o poveste.

A cincea oară. A şasea oară. Într-un final, ţârâitul se opreşte.

Mă plimb ca turbat, gol puşcă, prin cameră. Încerc să găsesc rapid ceva. Ce urmează? Mă aştept ca din clipă în clipă să aud bipul care să mă anunţe că am un mesaj vocal. În loc de bip, aud telefonul sunând din nou. Aproape că n-am curaj să mă uit cine e.

FRENK MOB. Uffffff, ce uşurare.

— Alo, Frenk?

— Da, zice el agitat. Carmen m-a sunat adineauri. Cred că trebuie s-o suni imediat, altfel ai încurcat-o.

— Ce i-ai spus?

— Că încă mai dormeam şi că nu ştiu la ce oră ai plecat.

— Bine… mersi… De fapt, cât e ceasul acum?

— Opt şi puţin. Auzi, Stijn…

— Da?

— Nu-mi place deloc treaba asta.

— Mda, ştiu… Îmi pare rău.

Roos şi-a pus halatul de baie pe ea. Stau pe marginea patului şi privesc apatic în gol, cu mobilul în mână.

— Sun-o acum! zice Roos tensionată.

Mă ridic şi dau din cap că nu.

— Nu. Plec imediat. Inventez eu ceva pe drum.

Între timp, m-am îmbrăcat pe jumătate.

— Nu mai bine faci mai întâi un duş? mă întreabă Roos prevăzătoare.

*

Înainte să mă sui în maşină, mă mai uit o dată în sus. Roos e pe balcon, în halatul ei de baie. Îmi trimite un sărut. Are o privire speriată.

În maşină, creierul meu lucrează la capacitate maximă. Până să intru pe strada Overtoom, am deja o poveste. O sun pe Carmen.

— Bună, iubire! Am văzut că m-ai sunat, zic eu, cât pot de liniştit.

— Da. Unde ai fost? L-am sunat şi pe Frenk.

— M-am dus să beau o cafea în restaurantul ăla de lângă Schiphol, ştii tu. Riscam să adorm la volan. Şi mi-am uitat mobilul în maşină.

— Hmm.

— A fost mişto aseară! Rotterdamul rămâne totuşi un oraş pe cinste, ce să mai!

— Aha. Ajungi la timp?

— Da, mai am puţin. Trec chiar acum pe lângă Schiphol, îi zic eu, chiar dacă de-abia traversez Overtoomul. Ne vedem curând, iubire!

— Da. Ne vedem curând, mârâie ea şi închide.

„Lasă-mă singur, te rog/ Chiar dacă asta doare/ Singurătatea e mai rea/ Atunci când e în doi“
Klein Orkest, „Laat mij maar alleen“ (*Het leed versierd*, 1982)

Unsprezece

Am fost peste tot împreună. Africa de Sud, Kenya, Mexic, Cuba, California, Nepal, India, Vietnam, Malaysia, oriunde. Chiar şi la scurt timp de la naşterea Lunei, ne-am dus cu Thomas şi cu Anne în Republica Dominicană, să facem scufundări.

De când avem cancer, Carmen a mers fără mine la New York şi la Londra. Şi eu fără ea la Miami. Când suntem împreună, nu mai facem nici un lucru ce ar necesita un oarecare efort.

Situaţia e aceeaşi şi când vine vorba despre destinaţiile vacanţelor noastre. O săptămână petrecută în Center Parcs anul trecut şi un weekend anul ăsta în Texel sau în Terschelling, nici nu mai ştiu exact. Oricum erau mai multe vaci decât oameni, şi plaja era lungă şi goală.

Iar acum suntem la Club Med. Dar măcar e aproape de Cannes. Ştiu însă că n-o să ieşim din parcul ăsta idiot toată săptămâna.

Când ducem bagajele în camera noastră, vedem doi GO[34] care fac aerobic cu un grup de oameni, lângă piscină. Toată lumea pare fericită.

Nu şi Carmen. Are încă starea aia n-am-de-gând-să-fiu- drăguţă-cu-tine. Eu sunt de neclintit în amabilitatea mea.

Să zâmbeşti ca un budist, asta am băgat eu azi la cap. Chiar şi dacă dau cu rahat în tine.

Şi Luna are toane. E terminată de oboseală din pricina călătoriei şi iritantă ca Mido[35]. Din fericire, adoarme imediat ce ajungem în cameră. Eu şi Carmen luăm cu noi interfonul pentru bebeluşi şi mergem să mâncăm. Ne uităm cu mirare la oamenii care se învârt pe-aici. Toţi arată de parcă ar fi la bâlci. Încet, încet, Carmen se dezgheaţă. Să râzi împreună de alţii creează imediat o legătură. Când ne băgăm în pat, primesc un sărut de noapte bună. Prima zi ar fi putut fi mult mai rea.

A doua zi, atmosfera în echipa noastră e ceva mai bună. Stăm întinşi pe şezlonguri la soare, lângă piscină, mâncăm, ne jucăm cu Luna. Sunt şi câteva tipe care fac topless şi care nu sunt deloc neapetisante, deci vizual nu am de ce să mă plâng. Când mă duc în cameră să iau şepcuţa Lunei, îi trimit repede un mesaj lui Roos.

Sunt multe tipe pe-aici, dar n-am nici un dubiu, ai cei mai mişto sâni şi eşti cea mai frumoasă femeie.

Am şi eu un mesaj. Ia uită-te, e de la Thomas. Ne urează vacanţă plăcută. Ce să spun! În fine, drăguţ totuşi din partea lui. O să-l sun după ce ne întoarcem din vacanţă.

Seara, în sala de teatru, asistăm la un jenant spectacol *Titanic* (pronunţat Titaníc, după cum zic GO-ii francezi). Lunei îi place la nebunie, eu şi Carmen bem ca să uităm că ne e ruşine de ruşinea lor. Suntem afectuoşi unul cu celălalt. Caut mereu să am contact fizic cu Carmen, pe la spatele Lunei. După spectacol, o culcăm pe Luna, mai bem ceva şi ne uităm împreună la un film la noi în cameră. O ţin pe Carmen de mână. Când mergem la culcare, o mângâi pe faţă.

— A fost o seară frumoasă, nu?

— Da.

Mă mângâie pe piept.

— Noapte bună, iubire.

— Noapte bună, prieten drag.

A treia zi încep să mă cam plictisesc. Carmen şi Luna dorm în cameră. Eu stau pe un şezlong şi-i trimit SMS-uri lui Hakan, care mă ţine la curent

cu modul în care s-a antrenat ieri echipa de fotbal a Olandei – peste două săptămâni, începe Campionatul European – într-un meci amical împotriva Turciei. Din plictiseală, îi trimit lui Ramon un banc porcos şi misogin, pe care l-am auzit vineri de la unul dintre băieţii de la Merk in Uitvoering. Şi hai, treacă de la mine, îi trimit un mesaj cu bancul ăsta şi lui Thomas. Lui îi place genul ăsta de umor. Apoi îi trimit şi lui Roos un SMS.

Am o poftă nebună să ţi-o trag nebuneşte şi apoi să te iau în braţe şi să te mângâi.

Butonez mobilul: Opţiuni, Trimitere, Caută, OK… şi SMS-ul s-a dus.

Către Thomas.

Într-o fracţiune de secundă, văd ce-am făcut. Dumnezeule mare, nu se poate! Mă înroşesc până în vârful urechilor. Inima îmi sare din piept. Încerc să anulez expedierea mesajului.

Prea târziu. Deja văd în meniu că a fost trimis. Încep să transpir. Aş vrea să dispar de pe suprafaţa pământului în secunda asta.

Sunt pe punctul de a-l suna pe Thomas să-l rog să nu citească mesajul pe care tocmai i l-am trimis, dar primesc la rândul meu un SMS. THOMAS MOB.

Mă bucur că lucrurile merg iar bine între tine şi Carmen. :)

Râd. Credulul Thomas. În clipa următoare, le văd pe Luna şi pe Carmen îndreptându-se către piscină. Vesele după somnul de după-amiază. Râd emoţionat. Ele îmi fac cu mâna. Aşa cum suntem acum, am părea o familie normală, fericită, necanceroasă. Carmen mă sărută şi-mi face cu ochiul. Preţ de câteva secunde, sunt fericit. Aproape că mă sperii. Doamne, Dumnezeule Atotputernic, în numele dragostei[36], trebuie să ne mai acordăm o şansă? Noi suntem clar Stijn & Carmen! Doar n-o să ne lăsăm afectaţi de poftele mele sexuale neînfrânate sau de puţin cancer. Nu-i aşa?

Când Luna a adormit, îi pornim interfonul şi coborâm la barul de lângă piscină. Comand un amaretto şi un armagnac. Carmen ia o gură din amaretto şi mă priveşte în ochi. Simt ce urmează. Acum va avea loc. Marea Discuţie. Aproape că nu am curajul să mă uit la ea.

— Stijn, ce se întâmplă cu tine în ultima vreme? Simt că dispari.

— Păi, nu cred că ies mai des decât ieşeam înainte, nu?

— Ba da, zice ea liniştită, faci orice ca să nu stai pe-acasă.

Şi profiţi la maximum de orice evadare.

— Ce vrei să spui?

— Cine e Natas?

Şoc.

— Natas? A, ăă… Natasja. E noua noastră stagiară, de ce?

— Mi s-a părut cam dubios că nu mi-ai răspuns la telefon sâmbătă dimineaţa… Şi, când îţi împachetai bagajele, am auzit că ai primit un mesaj. Ţi l-am salvat. Uită-te!

Deschid arhiva de SMS-uri cu mâini tremurânde. Dau de un mesaj de la un număr pe care nu-l ştiu. Îl deschid şi mă înroşesc instantaneu.

Stijn, eşti un tip aşa mişto… Ziua de ieri mi-a deschis apetitul pentru şi mai mult. Natas

Carmen vede roşeaţa mea ca pe o confirmare, de parcă mesajul ar mai fi lăsat loc de îndoială. Are lacrimi în ochi.

— E bună la pat? Are ţâţe mişto?

— Carm, chiar nu m-am culcat cu Natasja. Crede-mă!

— Termină! zice ea plângând. Te mai şi înţeleg pe deasupra, fir-ar să fie! Normal că mai bine te culci cu o Monica Lewinsky sexy şi în călduri decât cu o tipă cu un singur sân şi cheală.

Aş vrea să-i răspund, dar îmi face semn că încă nu a terminat.

— Nici măcar nu mi se pare lucrul cel mai groaznic, zice ea cu voce tremurată, dar mă doare să constat că tu nu poţi fi fericit decât dacă nu-ţi sunt eu în preajmă. Sunt conştientă de faptul că nu mai e o plăcere să trăieşti cu mine. Mi-aş dori mult să te mai pot face fericit, dar nu mai

reuşesc, şi asta mă scoate din minţi. Şi devin nesuferită. Şi nu vreau asta. Nu vreau să fiu o persoană antipatică.

— Dar nu eşti o persoană antipatică, ripostez eu.

Nici nu dă atenţie vorbelor mele.

— Nu contează cine-i de vină, tu, eu sau cancerul ăsta idiot, dar cert e că ţie ţi se pare îngrozitoare viaţa alături de mine. Te îndepărtezi. Poţi să te uiţi în ochii mei şi să-mi spui sincer dacă mă mai iubeşti?

— Nu… Nu ştiu, Carm…

Face o pauză scurtă.

— Mă gândeam eu că aşa o să răspunzi. Stijn, ascultă. M-am gândit bine la ce urmează să-ţi spun acum…

Mă fac tot mai mic în faţa curajului ei. Nu m-am aşteptat la asta. E ca şi cum m-ar surprinde faptul că echipa adversă a băgat în teren trei atacanţi, nu doi, aşa cum se obişnuieşte.

Ea mărşăluieşte mai departe.

— Nici măcar nu vreau să ştiu ce faci tu prin baruri până la patru jumate. Nu vreau să ştiu de la cine primeşti mesaje, nu vreau să ştiu unde eşti, de fapt, atunci când nu-mi răspunzi la telefon. Am de mult bănuiala că m-ai înşelat şi că mă înşeli. Dacă tu ai fi fost cel bolnav, poate aş fi făcut şi eu la fel. Poate mi-aş fi găsit de mult un alt tip.

Mă uit înspăimântat la ea. Oare o fi ştiind ceva? Caut pe figura ei semne care să-mi arate ce ştie şi ce nu ştie. Dar nu apuc. Ea goneşte mai departe.

— Dar eu *nu sunt* tu. Eu sunt o femeie cu cancer, care mai

are doar un sân şi poate doar câţiva ani de trăit. Prefer să îmi petrec singură anii ăştia care mi-au mai rămas, decât lângă

un bărbat care nu mai ştie dacă mă mai iubeşte. Mi s-ar părea cumplit, dar aş fi în stare să trec peste asta, sunt convinsă… Face o pauză, mă priveşte, apoi zice cu voce tare: Poate ar trebui să ne despărţim, Stijn.

Gata, l-a zis. Cuvântul care începe cu D. *Divorţ*.

Aud acum din gura ei ceea ce eu am considerat dintotdeauna o opţiune imposibilă. Să divorţăm. Practic, mi-a centrat mingea în faţa porţii goale. Eu doar trebuie să dau cu piciorul în ea.

Îmi trec tot felul de lucruri prin minte. Cât de uşurat mă simt de fiecare dată când închid uşa în spatele meu şi plec la Merk in Uitvoering. Cât de fericit sunt când ies seara în cluburi. Cât de bine mă simt când sunt cu Roos. Cât de tensionat mă simt când ajung acasă, fără să ştiu dinainte în ce dispoziţie o găsesc. Cât de des mi-a venit să plec definitiv de-acasă.

Şi acum e posibil. Dacă accept, voi fi în curând eliberat de toată acea răceală. De lipsa intimităţii. De cancer.

— Nu.

Spun nu. „Spun *NU!?* “

— Nu vreau să divorţăm.

„Ba da, vrei!“

— Ce dracu’ vrei, Stijn? Vrei şi mai multă libertate? Zi odată ce naiba vrei.

„Da! Zi odată ce naiba vrei!“

— Crezi că eu mai ştiu ce vreau? Nu vreau cancer, asta e clar! răspund eu supărat.

— Dacă scapi de mine, scapi şi de cancer, zice ea sec.

— Nu, nu vreau să scap de tine!

Sunt de-a dreptul şocat, căci îmi dau seama că simt cu adevărat ceea ce am spus.

Carmen tace câteva momente, apoi mă ia de mână.

— Ai timp săptămâna asta să te gândeşti ce vrei, Stijn. N-am chef să stau să aştept până o să ştii tu dacă mă mai iubeşti. Sigur că vreau să rămânem împreună, dar ceva trebuie să se schimbe. Altfel o s-o ia fiecare pe drumul lui. Şi tu, şi eu suntem prea buni ca să merităm mizeria asta.

— Iisuse, Carm, zic eu încet, nu pot să cred că s-a ajuns până aici.

Desenez cu degetul mare cercuri în palma ei.

— Hai să nu ne mai gândim la asta acum şi să încercăm să ne distrăm, zice ea şi zâmbeşte. Să vedem dacă ne mai iese.

— Da, răspund eu râzând, hai să mergem într-un club şi să ne îmbătăm ca porcii.

— Bună idee, Batman.

A trecut ceva vreme de când n-am mai ieşit amândoi într-un club. Carmen bea gin tonic, iar eu – Kronenbourg. Ne distrăm de minune, bem şi dansăm. Ne hlizim. Împreună!

Ne întoarcem în apartamentul nostru pe şapte cărări. Pe holişorul tapisat cu mochetă ce duce la apartament, Carmen îşi scoate fusta şi chiloţii şi se aşază pe scări cu picioarele crăcănate. Se uită la mine cu o privire pe care nu am mai văzut-o de multă vreme la ea. Avem cea mai fierbinte partidă de sex din ultimii ani.

34 GO este un angajat de la Club Med. Vine de la Gogoman Ordinar. (n.a.)
35 Fost fotbalist egiptean de la Ajax. Se autoconsidera un supertalent. Era de necontrolat şi i se mai şi pierduse manualul de utilizare. Când citiţi aceste rânduri, el e probabil undeva la o echipă sud-europeană de rangul doi, ca rezervă, dar plătit regeşte. (n.a.)
36 Parafrază după *In liefdesnaam* („În numele dragostei“, de Arjan van der Veen (n.a.)

Have I got a little story for you/ And I’m glad we talked…
Pearl Jam, „Alive“ (*Ten*, 1992)

Doisprezece

Carmen e veselă. Face mereu aluzii la partida de sex de aseară şi nu mai conteneşte să-mi facă cu ochiul. Nu am mai zis o vorbă, nici unul, nici celălalt, despre discuţia noastră de aseară. Nici acum, când Luna doarme în pătuţul ei. Citim pe terasa din faţa apartamentului nostru. Carmen m-a luat de mână şi mă mângâie. Nu pot să-mi închipui că noi doi ne-am despărţi vreodată. *În nici un caz!*

Cu toate astea, mă simt încordat. Mai am ceva pe suflet care trebuie lămurit cât mai curând, cât încă n-am trecut la etapa următoare. De fiecare dată când mă priveşte, vreau să deschid subiectul. Dar nu am niciodată curajul. Şi, dintr-odată, îmi iau inima în dinţi.

— De fapt, aş mai vrea să discut despre ceva cu tine, ceva ce nu am îndrăznit să-ţi mărturisesc până acum…

Acum nu mai pot să dau înapoi.

— Despre… infidelitatea mea.

— Simţeam eu că despre asta este vorba, zice ea zâmbind. Cred că o să ne facă bine să lămurim şi treaba asta. Hai, dă-i drumul!

Iisuse, câtă tărie de caracter. Nu şi în cazul meu. Simt cum mă trec toţi fiorii.

Carmen se îndreaptă uşor în scaun.

— Ei? Hai, spune-mi cum stă treaba!

Râd şi decid să o iau cu uşurelul.

— Tu nu m-ai înşelat niciodată, nu-i aşa?

— Chiar vrei să ştii? întreabă ea.

— Da, zic eu fără să bănuiesc nimic, cu gândul la propria mea confesiune.

— Da.

Îşi dă seama că n-au ajuns încă la mine vorbele ei.

— Da, te-am înşelat, Stijn.

Mă uit la ea ca la circ. Carmen, care, după ce m-a prins cu Sharon, a jurat că mă va părăsi dacă mai fac vreodată aşa ceva, aceeaşi Carmen mi-a răspuns la o întrebare menită să fie doar un fel încălzire, o întrebare pusă doar din politeţe, ca să spargă gheaţa, ca atunci când îl întrebi pe unul care vine la interviu dacă a găsit uşor adresa, ca să-l faci să se simtă mai în largul lui, aceeaşi Carmen îmi spune cu detaşare că s-a mai culcat şi cu alţii în afară de mine.

— Ăăă… eu… habar n-am… ăăă… Dar când? mă bâlbâi eu.

— Acum câţiva ani, de Ziua Reginei. Cu un tip pe care l-am întâlnit la cafeneaua Thijssen. Nu ne-a văzut nimeni. Am ieşit afară şi ne-am sărutat acolo. Atâta tot.

— Slavă Domnului!

— Da, dar cu Pim am făcut-o pe bune.

— Ăăă… ce aţi făcut pe bune?

— Chestia aia, ştii tu.

— Aha. Când?

— Acum câţiva ani. M-a tot întrebat dacă vreau să ies cu el la restaurant. Dar eu l-am tot respins. Şi, când te-ai dus tu în Thailanda, l-am sunat. Şi atunci s-au întâmplat una, alta.

— Acasă la noi?

— Da. Şi în maşina lui şi… o dată la baie.

— Fir-ar să fie!

„Auzi cine vorbeşte.“

— Toate astea într-o singură seară?

— Nu. Ne-am mai văzut de două ori.

— Cât am fost eu plecat în Thailanda pentru patru săptămâni?

— Da.

O spune de parcă ar recunoaşte că n-a apucat să scoată vasele curate din maşina de spălat.

Ar fi trebuit să-mi dau seama. În Miami, am şi insistat pe chestia asta: femeile înşală ca să se răzbune. Voiam atât de tare să plec o lună cu Frenk la Ko Phangan, ca să ne distrăm, cu puţin înainte să începem toată treaba cu Merk in Uitvoering! Lui Carmen nu i-a convenit deloc, fiindcă ştia că nu mă duc eu acolo ca să lustruiesc statuile lui Buddha. Când am văzut-o, patru săptămâni mai târziu la aeroport, mi s-a aruncat în braţe plângând. O oră mai târziu, eram acasă, făcând sex, şi eu m-am comportat de parcă nu mai făcusem asta de săptămâni întregi. Deci şi Carmen a procedat exact la fel, îmi dau eu seama abia acum. Târfa!

— Dar tu? întreabă ea.

— Ce?

— Cât de des?

— Aaaa…

Încă nu-mi revin după imaginea cu perversul ăla de Pim care i-o trage prin maşini şi la baie. Ce josnic! Şi soţia mea s-a coborât la nivelul ăsta. Bleah.

— Alo! Pământul către Stijn! zice Carmen nerăbdătoare.

Ce? A, da. Acum e rândul meu. Cu ce să încep? Hai să-i zic mai întâi de fostele cu care mi-am mai tras-o şi după ce m-am cuplat cu ea. De câteva ori cu Merel. O jumătate de an aproape în fiecare vineri cu Emma, când mă întâlneam cu ea pe Leidseplein. Şi câteodată cu Maud, după petrecerile la care nu mergea şi Carmen. Ăă… astea fac, cu totul… Ăăă, Iisuse, sunt aşa multe că n-am de unde să încep. Ei bine, partidele repetate cu aceeaşi persoană nu se iau în calcul. Asta simplifică puţin lucrurile. *Deci trei*.

Noaptea aia în care m-am dus la prostituate nu se pune nici ea. A fost un caz de forţă majoră. Dar pe-alea două din saună, când am fost cu Ramon în Nord, trebuie să le pun la socoteală, fiindcă nu erau prostituate de profesie. *Cinci*.

Apoi să le luăm pe tipele de la mine de la serviciu. Lies şi Cindy de la BBDvW&R/ Bernilvy, şi de câteva ori Sharon. A, da, şi Dianne. Stai să le număr. *Cinci şi cu patru fac nouă*. De la Merk in Uitvoering a fost doar Maud, după petrecerea de Crăciun. Dar pe ea am calculat-o la foste. Şi cu Natas am fost pe punctul de a o face, dar nu s-a întâmplat. Rămân la nouă.

La naiba, asistenta aia de dinaintea lui Maud, tipa cu tatuaj pe burtă, pe care a trebuit s-o dăm afară după trei luni. Am uitat cum o cheamă. Zece.

Vacanţele. Zăpăcita aia din Haga, atunci când am fost cu Ramon în Gran Canaria, acum câţiva ani. *Unsprezece*. Apoi Thailanda. Pfff. Stai să mă gândesc. Să le împart mai bine pe insule. Ko Samui. Irlandeza cu coşuri pe fund şi nemţoaica aia bătrână şi urâtă. Doamne ce-a mai râs Frenk de mine atunci! Mi-e ruşine şi-acum. Ăă… *treisprezece*. Ko Samet. Suedeza. Nu, aia nu voia decât oral. Avem apoi Ko Phangan. Cu o finlandeză. *Paisprezece*. Mmm, ce bună era ti…

— *Cât de des*, Stijn?

— Stai că încă număr.

Deci paisprezece. Miami, Linda. Cu ea se fac *cincisprezece*. Mai e vreuna? Atunci când am fost cu Ramon în vacanţa de iarnă nu s-a întâmplat nimic. Poate cu Frenk în New York? Nu, nici atunci. Ah, în Turcia, când am fost cu Hakan. Chelneriţa. *Şaisprezece*.

Hmm. Deci am terminat cu vacanţele.

Acum să trecem la ieşirile în oraş, noaptea. Iisuse, deja sunt la şaisprezece. Să vedem. Fata aceea de la recepţia de Crăciun, în Vak Zuid. *Şaptesprezece*. Eefje, sora lui Thomas, la carnavalul de anul trecut. *Optsprezece*. Surinameza aceea din Paradiso şi tipa aia cu piercing în sprâncene, de la De Pilsvogel. *Douăzeci*. Slavă Domnului că nu iau în calcul şi săruturile din La Bastille, Surprise, De Bommel şi Paradiso, că altfel mai durează vreo câteva ore până epuizez subiectul ăsta. Dar, ia stai, mai e tipa aia de după concertul lui Basement Jaxx, cu ea m-am dus acasă, fir-ar al dracului, oare la ce număr am ajuns? A da, douăzeci. Plus încă una fac *douăzeci şi una*. Şi poate c-ar mai fi vreo trei, patru, pe care le-am uitat.

Şi, bineînţeles, Roos. *Hai să facem o cifră rotundă, eu zic că sunt douăzeci şi cinci*. Mă uit la Carmen.

Pune-ţi-vă centurile de siguranţă! Bine aţi venit în Monofobia!

— Ei, deci câte sunt?

— Ăă… un pic mai multe decât degetele de la o mână.

— Mai multe decât degetele de la o mână?

— Două mâini…

„Cinci mâini, dobitocule!“

— Fir-ar al dracului să fie!

— Eşti dezamăgită?

— Am sperat că sunt mai puţine. Of, Stijn, zice ea, dând din cap dezaprobator.

Supărarea ei e în limitele normalului.

— Le cunosc?

Înghit în sec.

— Ăăă… chiar vrei să ştii? Păi… câteva foste. Merel, Emma…

— Vezi?! Dă o palmă peste masă, aproape triumfătoare.

— Ştiam eu. Ştiam eu!… Emma aia cu faţa ei ipocrită. Ştiam eu că încă o mai făceaţi. Şi am ştiut eu şi de Merel. Mă bucur că nu mai dăm ochii cu ea.

„De Maud nu zic nimic, ca să nu complic şi mai mult lucrurile.“

— Şi când s-a întâmplat?

— Cu amândouă, la început, când noi doi încă nu locuiam împreună.

— Vai, vai, vai… Stijn! Păi, măi omule, pe vremea aia noi

doi ne-o trăgeam ca iepurii, toată ziua. De ce mai aveai nevoie şi de alte femei?!

— Nu ştiu. Nu puteam să sta departe de alte femei…

„Nu puteai? Poate vrei să zici că nu poţi, dobitocule!“

— Doamne, Dumnezeule, Stijn, asta e dependenţă curată.

O aprob cu capul plecat.

— Alte femei pe care le ştiu şi eu?

— Ăă… Eefje.

— Eefje?

— Sora lui Thomas.

— Ce?! Eefje? Când!?

— Anul trecut, la carnaval…

— Presupun că Thomas habar n-are, nu?

— Nu, bineînţeles că nu! Doar am fost foarte atent, zic eu repede.

Îl şi văd cum o mai bălăcărea pe soră-sa în Bommel când noi nici nu apucaserăm să ne sărutăm cum trebuie.

— Slavă Domnului! Că altfel, mai bine ai pune ştirea asta pe

prima pagină a *De Telegraaf*, că tot aia ai obţine. Frenk ştie de toate astea, nu?

— De cele mai multe, da, ştie…

— Fir-ar să fie! Asta chiar mă enervează la culme, Stijn.

— Frenk nu suflă o vorbă, poţi fi sigură…

— Dar nu asta e problema! Tu cum te-ai simţi dacă prietenii tăi ar şti că eu am făcut-o cu Pim? Măcar Thomas nu ştie nimic. Dar Maud? Ea ştie? Ia stai puţin… – „ah, nu, te rog nu mă întreba asta…“ – sper că nu te-ai culcat şi cu ea, nu?

„ Ups!“

— Cu Maud? Nu, nici vorbă!

— Foarte bine. Dar ştie că m-ai înşelat?

— Da, ştie…

— La naiba! Deşi… parcă pe Maud ai înşelat-o la greu, nu?

Dau din cap că aşa e.

— Şi bineînţeles că ai făcut-o mereu fără prezervativ, nu?

— Aproape mereu cu prezervativ, o mint eu. Dar tu, cu Pim?

— Fără.

— Fir-ar al dracului!

— Ia ascultă, doar nu mă iei acum tu pe mine la rost, nu?! zice ea supărată.

Dau repede din cap că nu. Ea izbucneşte în râs.

— Mda, ţi-ai cam făcut de cap, zice râzând. Dragul meu armăsar, mă bucur că mi-ai mărturisit toate astea. Cu toate că ştiu sigur că ai uitat să menţionezi vreo câteva.

— Hmm, nu cred că am uitat prea multe.

— Ei, las-o baltă acum. Dar trebuie să-mi promiţi ceva, Stijn.

— Şi anume?

„Vai, simt ce urmează. Nu, te rog, nu…“

— Că de-acum încolo n-o să mă mai înşeli, anii ăştia care mi-au mai rămas de trăit.

„Rahat! Rahatrahatrahat! Adio, Roos.“

— Promit, îi spun eu aparent fără să ezit, afişând cel mai convingător zâmbet de care sunt în stare.

It’s raining but there ain’t a cloud in the sky/ Must have been a tear from your eye
Bruce Springsteen, „Waiting On A Sunny Day“ (*The Rising,* 2002)

Treisprezece

Lui Carmen i-am spus că diseară ies cu Ramon. M-a sărutat şi mi-a urat distracţie plăcută. După ce am avut marea discuţie despre înşelat, a tras o repriză de plâns a doua zi, apoi mi-a spus că încearcă să treacă peste asta. Era mândră de mine că am avut curajul să-i mărturisesc totul. Carmen are din nou încredere în mine.

Eu nu. De aceea mi-am dat întâlnire cu Roos la Vertigo, nu la ea acasă. N-am nici cea mai vagă idee cum se va desfăşura seara aceasta. O să am curajul să-mi iau adio de la maşina mea de sex, de la generatorul meu periodic de poftă de viaţă, de la cea care îmi servea micul dejun în pat, de la regina mea surogat, de la psihologul meu?

F.S.T. e un cuvânt inventat de Ramon. Înseamnă Faţa Strică Totul. Ei, cam aşa este Vertigo în lumea restaurantelor. Locaţia e mişto (se află în castelul din Vondelpark), dar atât. Deşi nu e un *lounge cafe*, este cumplit de plictisitor. Dacă ar fi fost plasat în altă parte, nu venea nici dracu’ la Vertigo.

Simt fluturi în stomac în vreme ce dau roată cu privirea prin Vertigo, să văd dacă Roos a ajuns deja. E ca şi cum aş avea întâlnire pentru prima dată. Iat-o! E la bar. Îmi face cu mâna şi râde, încordată. O întreb ce vrea să bea.

— Să fie un vin alb. Asta e ultima noastră seară împreună, nu? mă întreabă ea cu teamă.

— Sec sau dulce? vine replica mea.

Nu îndrăznesc să mă uit la ea. Însă ea se uită la mine. Simt că mă fixează cu privirea în timp ce eu mă holbez la barmanul care toarnă vinul în pahare. Mi se pare că a terminat prea repede. Îmi iau paharul şi ciocnesc cu Roos.

— Noroc!

— Zi-mi mai repede care e verdictul, insistă Roos.

— Eu şi Carmen vrem să ne mai dăm o şansă.

— Bravo! Mă bucur mult pentru voi. Chiar mă bucur.

— Şi i-am şi mărturisit că am înşelat-o toată viaţa.

— Deci i-ai zis până la urmă. Şi cum a reacţionat?

— Destul de bine. A trebuit să-i promit că de-acum încolo n-o s-o mai înşel.

— Păi, atunci, hai să bem pentru ultima noastră seară împreună, nu? zice ea uşor ironic şi ridică paharul.

— Dar putem să ne vedem în continuare, nu-i aşa? zic şi încerc, cu talentul meu deosebit de a da veşti proaste, să destind puţin atmosfera. Acum avem amândoi ce-am vrut: tu o aventură cu un bărbat însurat cu care n-ai voie să te culci, iar eu – o prietenă de discuţii pe care trebuie s-o ţin totuşi secretă, că altfel o să fiu nevoit să dau explicaţii acasă despre modul cum ne-am cunoscut, adaug eu râzând.

Roos nu râde. Roos nu se arată amuzată. Are o figură sumbră.

— Nu mi se pare deloc amuzant, Stijn, răspunde ea rece. Nu fi naiv! Chiar nu înţelegi că n-avem cum să ne mai vedem? E cât se poate de evident. Nu poţi să stai departe de mine, iar eu nu pot să-ţi opun rezistenţă. În curând, vei ajunge să te simţi în permanenţă vinovat, iar eu mă voi simţi toată viaţa o târfă.

Nu există cale de mijloc. Singura soluţie pentru a-mi ţine promisinea este să nu mă mai văd cu Roos. Mă cunosc foarte bine. De fapt, ar trebui să fiu chiar mulţumit. Îmi pun mâna pe piciorul ei. Mi-o ia şi o aşază înapoi pe piciorul meu.

— Ar fi mai bine să ne ducem fiecare acasă la el, până nu facem vreo prostie.

— Pot să te mai sun sau să-ţi mai scriu din când în când? o întreb eu timid ca un şcolar, în vreme ce stăm afară, lângă bicicleta mea.

— Mai bine nu, şopteşte ea, cu privirea în pământ.

Mă aplec şi o sărut pe gură pentru ultima oară. Apoi mă urc pe bicicletă. Mă mai uit o dată la ea şi-o văd cum stă neclintită lângă bicicleta ei.

Plânge.

It’s the final countdown
Europe, „The Final Countdown“ (*The Final Countdown*, 1986)

Paisprezece

O săptămână mai târziu, aflăm cruntul verdict: Carmen va muri.

— Unde anume vă doare? întreabă doctoriţa Scheltema.

Carmen arată undeva sub coaste, exact unde mi-a arătat şi mie cu câteva zile în urmă. Puţin la dreapta dinspre mijloc, spre stânga celui care priveşte.

— Nu e ficatul acolo? mă întrebase ea.

Habar n-aveam. Ştiu cam pe unde ar veni inima şi plămânii mei, aş putea să arăt unde e stomacul, pentru că îl simt atunci când mănânc prea mult, dar habar n-am unde se află restul organelor. Eu am studii umanistice.

— Hmm, zice Scheltema. Duceţi-vă în camera alăturată şi dezbrăcaţi-vă.

Eu rămân pe loc. Scheltema se uită prin dosarul lui Carmen. Pluteşte o tăcere apăsătoare. Apoi se ridică, fără să se uite la mine.

— Hai să vedem!

Închide uşa în urma ei, ceea ce mă face să cred că vorbea cu ea însăşi când a zis „să vedem“.

Peste câteva minute, revine în încăpere, se spală pe mâini, se aşază şi nu mai zice nimic, doar răsfoieşte mai departe dosarul. Vine şi Carmen înapoi în cameră. Scheltema închide dosarul, îşi pune ochelarii şi se uită la noi.

— Într-adevăr, durerea e localizată la nivelul ficatului, începe ea. Mi-e teamă că e vorba despre o metastază.

Câteodată auzi un cuvânt pentru prima oară, dar ştii imediat ce înseamnă.

— S-a răspândit?

— Mda, aşa e. S-a răspândit.

Eu şi Carmen ne uităm unul la celălalt. Preţ de o secundă, lui Carmen nu i se mişcă nici un muşchi pe faţă. Apoi buza inferioară începe să-i tremure, îşi duce mâna la gură şi iată ţâşnind primele lacrimi. O iau de mâna rămasă liberă şi nu-mi dezlipesc privirea de la ea. Povestea de anul trecut se repetă. Acelaşi cabinet, aceleaşi scaune, aceeaşi doctoriţă mută în faţa noastră. Atunci ne spusese că statisticile citite de Carmen pe internet, conform cărora avea cam patruzeci la sută şanse de supravieţuire, erau cât se poate de optimiste. Acum ne spune că şansa e egală cu zero.

— Nu există nici o îndoială că s-a extins? întreb eu.

— Cel mai bine, faceţi mai întâi o ecografie a ficatului. Apoi vă întoarceţi cu ecografia la mine.

Ne lăsăm trimişi peste tot prin spital, ca nişte oi docile. Luăm loc în sala de aşteptare de la camera unde se fac radiografii. Carmen nu zice nimic. Stă cu capul plecat şi se uită la batista de hârtie pe care o tot împătureşte şi o despătureşte. Iar o împătureşte şi iar o despătureşte. O asistentă scoate capul pe uşa cabinetului. Ţinând un dosar în mână, se uită la numele scris pe el, apoi la Carmen, după care întreabă:

— Doamna Van Diepen?

Carmen aprobă.

— Vrei să vin cu tine? o întreb eu.

— Da, te rog, zice Carmen.

Intrăm în cabinet. Carmen trebuie să se dezbrace şi să se aşeze pe o brancardă. Asistenta o unge cu un gel albastru pe burtă. Eu stau lângă Carmen şi o ţin strâns de mână. Cu cealaltă mână o mângâi pe umăr. Se uită la mine şi începe iar să plângă. Simt că şi mie îmi dau lacrimile. Asistenta ia un aparat pe care îl ştiu de la prima ecografie de sarcină a lui Carmen, când era gravidă în trei luni. Atunci ne uitam amândoi fericiţi la culme la monitor, în vreme ce asistenta ne arăta care sunt organele şi oasele viermişorului aceluia mic care tot apărea şi dispărea. Iar şi iar. Şi nouă ni se părea tare amuzant. L-am numit pe viermişorul ăla Bâldâbâc. Aşa i-a venit lui Carmen să descrie ceea ce vedea pe ecran.

Azi nu prea e vorba despre Bâldâbâc şi nici unul dintre noi n-are chef să privească spre monitor. Feţele celor două asistente (sau medici, ce-or fi, habar n-am) ne spun tot ce e de ştiut. Arată înspre ceva de pe monitor, una dintre ele mormăie nişte chestii ininteligibile, apoi cealaltă trece în dosarul lui Carmen, uitându-se când la monitor, când înapoi în dosar.

— Puteţi să vă îmbrăcaţi la loc.

— Ei, bine? întreb eu.

— O să primiţi rezultatul de la doctoriţa Scheltema, vine răspunsul.

— N-arată bine, zice aceasta imediat ce ne aşezăm. E o metastază de trei pe patru centimetri, în partea superioară a ficatului.

Mă uit la Carmen, care iar şi-a pus mâna la gură, semn că e pe punctul să izbucnească iar în plâns, dar hotărăsc totuşi s-o întreb pe Scheltema.

— Cât… ăăă… cam cât mai are soţia mea de trăit?

— Dacă nu facem ceva rapid, cel mult două luni…

— Şi dacă facem ceva? întreb eu, dispus să lupt.

— Ca să fiu foarte sinceră cu dumneavoastră, ceea ce facem noi acum e tragere de timp. Câteva luni în plus, dacă face o cură de Taxotere. Adică un alt fel de chimioterapie decât data trecută. Sunt permise maximum douăsprezece. Mai mult de atât nu suportă organismul. Şi metastaza va continua imediat ce opriţi tratamentul. Putem să sperăm la o prelungire de cel mult un an.

— O să am dureri mari? întreabă Carmen plângând.

— Nu. Aproape sigur nu. Trebuie să vă imaginaţi ficatul ca pe o uzină care curăţă organismul de substanţe otrăvitoare. Din cauza tumorii, ficatul se va opri din lucru la un moment dat. Şi atunci o să aveţi tot mai puţină energie, o să dormiţi mai mult şi în final veţi intra în comă. Şi apoi veţi muri. Foarte uman, vedeţi bine.

— În fine, ceva pozitiv în toată treaba asta, mormăie Carmen printre lacrimi.

Puţină ironie nu face rău.

— Care sunt efectele secundare ale curei? o întreb eu pe Scheltema.

— La fel ca data trecută. Greaţă, stare de oboseală accentuată, căderea părului, pierderea gustului şi a mirosului. Dar, în plus, la tipul ăsta de cură, muşchii sunt şi ei afectaţi, iar pielea palmelor şi a degetelor devine foarte sensibilă, zice Scheltema.

— Hai să ne-apucăm, zice Carmen.

— A, şi o să vă cadă şi unghiile, adaugă Scheltema.

— Ei, ce mai contează, zic eu.

Presupun că trebuie să mergem până la capăt.

„Atâtea de făcut/ Am atâtea încă de făcut“
Toontje Lager, „Zoveel te doen“ (*Stiekem dansen,* 1983)

Cincisprezece

— Oricât ar suna de nebuneşte, mă simt cumva uşurată, începe Carmen când suntem în maşină, în parcarea spitalului Lucas. Acum, măcar ştim cum stă treaba. O să mor.

— Carm, te rog…

Sunt primele cuvinte pe care le pronunţ de când am ieşit din cabinetul doctoriţei Scheltema.

— Păi ăsta e adevărul, nu? Anul trecut plecam de-aici copleşiţi de nesiguranţă. Acum ştim cu certitudine.

Vorbele ei mă surprind. Sunt uimit să o aud spunând aşa ceva. Gândul îmi zboară iar la anul trecut. Atunci, şocul fusese mult mai mare.

— Vreau să merg în vacanţă, zice ea cu o privire dură. Cât de mult posibil. Vreau să merg în Irlanda. Şi… şi la Barcelona! Da, vreau să merg cu tine la Barcelona.

Aproape că începe să-mi placă.

— O să-l întreb pe Frenk dacă ştie vreun hotel mişto pe-acolo, zâmbesc eu. Mai doriţi şi altceva, doamnă?

— Să petrec un weekend împreună cu toţi prietenii mei la un castel din munţii Ardeni, zice ea visătoare. Dintr-odată, s-a umplut de chef de viaţă. Auzi, poţi să opreşti puţin la un magazin?

— De ce?

— Să iau ţigări. Mă apuc iar de fumat.

Zâmbesc şi opresc maşina la snack-barul marocan de pe Zeilstraat.
— Marlboro normal sau light? o întreb înainte să mă dau jos din maşină.
— Normal. Puţin cancer la plămâni nu mai are ce strica.

„Fac ce fac. De ce, nu se ştie/ Fac ce fac şi poate-i o prostie/ Facem ce facem.“
Astrid Nijgh, „Ik doe wat ik doe“ (*Mensen zijn je beste vrienden*, 1973)

Şaisprezece

Intru în snack-bar râzând. La coadă sunt doi oameni înaintea mea. Mă uit afară prin vitrină şi o văd pe Carmen în maşină. Priveşte în gol, cu chipul lipsit de orice expresie. Total anesteziată. În timp ce mă uit la ea, îmi dispare zâmbetul de pe buze.

La ce să ne mai aşteptăm?

Îmi trec de toate prin minte. Ambulanţe în noapte. O Carmen slăbită. Frica de durere. Un pat de moarte. O moarte. *Moartea*. Mi se strânge stomacul. Dintr-odată, am un atac de panică. Soţia mea va muri! *Carmen chiar va muri de data asta!* Simt că mi se face brusc greaţă, aşa de tare că sunt pe punctul să vomit. Devin neliniştit, încep să transpir.

— Ia ascultă, Achmed, mai durează mult până mă serveşte şi pe mine cineva? Vreau doar ţigări, mârâi eu dintr-odată.

— Uşurel, domnule, n-am decât două mâini! zice supărat tipul care de obicei e foarte prietenos.

Cei doi oameni din faţa mea se întorc şi se uită dispreţuitor la

mine. Dispar rapid în toaleta snack-barului. Acolo scot mobilul din buzunar.

S-a extins, Roos. Pot să te sun mai târziu? Te rog!

„Colecţionez amintiri frumoase.“
Herman Brood, într-un interviu cu Henk Binnendijk (*Fifty-fifty,*
Evangelische Omroep) în 1994

Şaptesprezece

Dragă Luna,

În această carte vreau să scriu despre lucrurile pe care le facem sau le trăim împreună, ca să ştii întotdeauna cât de mult te-am iubit. Sunt bolnavă. Am cancer şi, când tu vei citi aceste rânduri, eu n-am să mai fiu printre voi. Sper ca această carte să reprezinte o amintire frumoasă pentru tine.

Ai numai doi ani, dar câteodată eşti atât de înţeleaptă, asta şi pentru că deja vorbeşti foarte bine. Anul care a trecut a fost foarte dificil pentru noi, dar tu, când ne vedeai, pe mine şi pe tati, plângând, veneai repede şi ne luai în braţe, şi ne ştergeai lacrimile de pe obraz. Atunci ne simţeam numaidecât puţin mai bine. Sau spuneai ceva care ne făcea să râdem, în ciuda lacrimilor, şi atunci reuşeam să alungăm tristeţea. Sunt destul de mulţi oameni care încearcă să ne încurajeze şi să ne înveselească, dar tu te pricepi cel mai bine la aşa ceva.

Când te-am îmbrăţişat în seara asta, înainte să te duci la culcare, ţi-am spus că te iubesc mult de tot. Tu mi-ai răspuns că şi tu mă iubeşti. Eşti aşa dulce! Simt că mă topesc.

Eu şi tati vorbim mult unul cu altul, pentru că ştim că, în curând, eu nu voi mai fi cu voi. E foarte trist, dar, în ciuda acestui lucru, facem o grămadă de lucruri frumoase împreună, noi trei, în scurtul timp care ne-a mai rămas.

Trăiesc momentele acestea atât de intens şi mă simt aşa de împlinită alături de voi doi, încât îmi vine să plâng de fericire.

Te iubesc!

Mama

xxx

„După mine, ca să ştiţi/ Ei înşişi nu-s fericiţi“
Tol Hansse, „Big City“ (*Tol Hansse moet niet zeuren*, 1978)

Optsprezece

Carmen a devenit membra unui grup de discuţie. Ea îl numeşte Moeflon.

Moeflon = genul de oameni care se dau în vânt după vesela Tupperware, genul de oameni care ascultă canalul Tros, genul de oameni care se îmbracă de la Kreymborg, care merg în vacanţe la Center Parcs, care citesc reviste gen *Margriet* etc. Dacă n-ar fi avut cancer la sân, Carmen n-ar fi ajuns niciodată în viaţa ei într-un asemenea grup. Câteodată izbucneşte în râs când îmi povesteşte cum decurge o şedinţă de-asta de-a lor.

— Mi-am petrecut dimineaţa discutând frumuşel cu cinci femei despre cancerul la sân.

Singura normală e Toos. Asemenea lui Carmen, are în jur de treizeci de ani, locuieşte în Amsterdam (celelalte trei vin din Zaandam, Mijdrecht şi un sat de care n-am auzit în viaţa mea) şi nu e urâtă. Mai că aş zice că e o bunăciune, dacă n-aş şti că n-are decât un sân.

Tuturor Doamnelor Moeflon li s-a tăiat între timp un sân.

La una dintre ele cancerul nu s-a extins (încă), uneia doctorii
nu mai au ce să-i facă şi au trimis-o acasă, iar celelalte trei sunt cam în situaţia lui Carmen: mai devreme sau mai târziu, se va termina prost.

— Şi aşa va dispărea grupul Moeflon în curând, pe cale naturală, glumeşte Carmen.

Şi la capitolul relaţii au ce vorbi între ele. Carmen îmi povesteşte că o doamnă Moeflon e în proces de divorţ de când a început tot necazul ăsta cu cancerul. Soţul ei pur şi simplu n-a mai suportat. De asemenea, soţul lui Toos pare incapabil să discute despre cancer, aşa că stă toată seara la calculator, undeva la mansardă. La o a treia membră Moeflon, căsnicia era distrusă deja dinainte de declanşarea cancerului, deci în cazul ei nu s-a schimbat nimic. Asta le-a amuzat teribil pe toate.

Îşi dau întâlnire cu rândul la fiecare dintre ele acasă, o dată la două săptămâni. Se pare că şi bărbaţii discută între ei, îmi spune Carmen. Când aud una ca asta, îmi compun o figură care să-i taie orice elan de a mă întreba dacă nu vreau să particip şi eu la aşa ceva.

Carmen se alege totuşi cu ceva din toată povestea asta. La şedinţele Moeflon se discută despre cum e să fii femeie şi să-ţi lipsească un sân. Ceva ce Anne, Maud, mama ei sau fetele de la Advertising Brokers nu îndrăznesc niciodată să aducă în discuţie.

Săptămâna trecută au ţinut întrunirea Moeflon la noi acasă. Când am ajuns eu cu Luna, erau încă la noi. M-am ruşinat când am făcut cunoştinţă cu ele, pentru că ştiam că au discutat şi despre mine la un moment dat.

— Azi le-am dat soţilor noştri note pentru comportamentul lor, mi-a mărturisit Carmen seara. Cum s-au comportat ei faţă de soţiile lor bolnave de cancer, dacă au mers cu ele mereu la spital, dacă au vorbit cu ele despre boală, dacă au fost drăguţi cu ele în ciuda tuturor nenorocirilor.

— Şi tu ce notă mi-ai dat?

— Un opt.

— Opt? întreb eu uimit.

— Da. Acum, că am auzit toate poveştile celor de la Moeflon, îmi dau seama că, până la urmă, tu nu te-ai comportat chiar

aşa rău.

— Poate ar trebui să le trimitem şi lui Thomas şi lui Anne un raport al şedinţei voastre, răspund eu.

— Nu e nevoie, zice Carmen. Le-am povestit eu deja.

For the ones who have a notion/ a notion deep inside/ that it ain’t no sin to be glad you’re alive
Bruce Springsteen, „Badlands“ (*Darkness On The Edge Of Town,* 1978)

Nouăsprezece

Toată vara am ţinut-o tot într-o distracţie.

Frenk a fost de acord ca eu să trec pe la Merk in Uitvoering doar pentru chestiuni urgente şi pentru prezentări importante. În rest, sunt lângă Carmen, acum cât se mai poate.

Eu şi Carmen facem tot ce ne trece prin cap.

Cumpărăm bilete la negru pentru toate meciurile naţionalei la Campionatul European. La cele patru goluri ale lui Kluivert din sfertul de finală cu Iugoslavia[37], Carmen sare în sus şi strigă cot la cot cu ceilalţi cincizeci de mii de oameni.

Meciul a fost un orgasm care a durat o oră şi jumătate.
Lui Carmen i-a plăcut la nebunie!

— Ar fi frumos să mor când devine Olanda campioană europeană, nu? M-aş opri la momentul suprem…, face ea haz de necaz.

Dar nu se întâmplă aşa. Carmen rezistă mai mult decât echipa de fotbal a Olandei. Însă avantajul cancerului este că relativează totul. Faptul că batem recordul la ratat penalty-uri împotriva Italiei ne face să râdem. Chiar nu moare nimeni dacă pierde echipa naţională. Fotbalul e doar un joc.

Plecăm în fiecare weekend şi ne cazăm la cele mai bune hoteluri. La Barcelona stăm la Hotels Arts. La ultimul etaj, cu vedere spre Barceloneta şi Marea Mediterană. Luăm cel mai mare apartament şi ne jucăm de-a v-aţi ascunselea. Carmen e foarte bună la jocul ăsta. Eu o găsesc doar atunci când nu se mai poate abţine şi izbucneşte în râs, pentru că am trecut de trei ori pe lângă dulapul unde s-a ascuns, fără s-o văd.

Seara mâncăm regeşte. Eu sunt la un pas de orgasm savurând delicioasele *tapas* din Cervezeria Catalunya de pe Avenue de Mallorca.

Tocmai am mâncat nişte tapas divine. Carmen abia s-a atins de mâncare, dar se simte bine. La fel şi eu.

Fir-ar al dracului de cancer! Am încercat să ne întoarcem la hotel pe jos, dar Carmen a fost terminată de oboseală după doar 5 minute.

A trebuit să aşteptăm o oră până a trecut un taxi. Carmen a şi plâns de atâta neputinţă. Vreau să te sun peste câteva ore, Zeiţă…

În Irlanda alegem cele mai luxoase castele ca să luăm cina şi să rămânem peste noapte. Carmen este atât de slăbită, încât coborâm din maşină doar ca să mâncăm într-un restaurant sau să ne cazăm la următorul castel, dar, chiar şi aşa, petrecem o săptămână de vis. Facem multe înregistrări video pentru Luna, având ca laitmotiv umorul infantil al lui Carmen & Stijn. Carmen se face că se ascunde în spatele unei femei grase în lounge-ul de la The Morrison Hotel din Dublin. Stijn îi imită pe cei de la Red Hot Chili Peppers, acoperindu-şi penisul cu o cască de duş de la Castle Ballymore[38]. Carmen imită o focă, punându-şi proteza de sân pe cap. Stijn îl imită pe Ray Charles pe stâncile Cliffs of Moher. Carmen face chestionarul „Ce e mai rău?“ (Să mori într-un incendiu sau să te îneci? Să nu mai poţi sta jos niciodată sau să nu mai poţi sta în picioare niciodată? Să nu mai mănânci niciodată sau să nu mai ai vreodată orgasm? Să nu mai faci pipi niciodată sau să nu mai faci caca niciodată? Cancer sau SIDA?) Carmen şi Stijn fac jocuri de cuvinte Stijno-Carmeniene (Donducem prin Cublin. Ctijn şi Sarmen. Ce urât biroase merea Guiness! Mubirea cea iare!).

Ne distrăm, e o ţară tare ciudată. Oamenii se pun pe băut de la zece dimineaţa. Femeile sunt urâte, Carmen zice că ăsta e cel mai mare avantaj al Irlandei.

Când ne întoarcem în Amsterdam, ne plimbăm de fiecare dată când vremea ne permite cu barca noastră pe canale. Împreună cu părinţi, prieteni şi mult vin rozé. Ne oprim adesea la hotelul Amstel şi bem şampanie pe terasă. Sau mergem cu barca la Ouderkerk şi luăm prânzul într-o manieră decadentă la Klein Paardenburg. La un moment dat, în vreme ce trecem cu barca pe lângă cimitirul Zorgvlied, Carmen îmi spune că acolo ar vrea să fie înmormântată.

*

Şoc. Tocmai am trecut pe lângă Zorgvlied. Carmen m-a întrebat dacă vreau să merg cu ea să alegem un loc frumos unde să fie înmormântată. N-am avut curajul.

Carmen invită o grămadă de prieteni să petreacă un weekend cu noi într-un castel din oraşul Spa, în Ardenii belgieni. Avem douăzeci şi trei de invitaţi, un fel de florilegiu al întregii vieţi a lui Carmen. Uneori, plouă mai tare înăuntru decât afară.

Şi am început să ne căutăm casă. Intenţia era să locuim vreo trei ani pe Amstelveenseweg, iar apoi, cu căruţa de bani câştigaţi la Merk in Uitvoering şi la Advertising Brokers, să ne căutăm o casă mai mare, dar metastaza la ficat ne-a cam stricat planurile. De fapt, *mi* le-a cam stricat. Lui Carmen i s-a părut cam ciudat în primă fază, dar acum e fericită să ştie şi ea unde vom locui eu şi Luna când ea nu va mai fi.

— Şi poate apuc să stau şi eu puţin în casă nouă, dacă îşi face tratamentul ăsta treaba ca la carte, zice ea plină de speranţă.

Eu nu îndrăznesc să mă gândesc la aşa ceva, pentru că, dacă ea încă mai trăieşte când vine vremea să ne mutăm în noua casă, asta înseamnă în egală măsură că *are să moară acolo*. Şi mi-e teamă că, astfel, şi noua casă va fi întinată, în mintea mea, de asocierea cu boala şi cu moartea, exact cum e

acum cea de pe Amstelveenseweg. Mi-aş dori nespuns ca noua casă să fie un simbol al unui nou început pentru Luna şi pentru mine. Dar nu îndrăznesc să îi mărturisesc aşa ceva lui Carmen.

Cu toate astea, vorbim mult despre viaţa noastră după moartea lui Carmen. Ore întregi. Acasă, în bar, în bărcuţa noastră, pe terasă. Discutăm despre orice.

Eu şi tati am vorbit şi despre faptul că în curând vei avea o nouă mamă. Mi se pare o idee bună. Bineînţeles, pentru tati în primul rând, dar şi pentru tine e bine să existe cineva care să aibă grijă de tine, cu care să poţi vorbi, să râzi, să te cerţi şi să faci lucruri frumoase. Şi, chiar dacă eu nu voi mai fi prea mult cu tine, în gând şi-n suflet o să-ţi fiu întotdeauna aproape. Orice s-ar întâmpla, tu o să rămâi comoara mea, chiar dacă nu voi mai fi aici să vorbesc cu tine şi să te iau în braţe… O să te iubesc mereu, aşa cum o să-l iubesc şi pe tati.

Discuţiile noastre ne-au făcut să ne îndrăgostim din nou unul de altul. Ne bucurăm unul de celălalt, de fiecare zi pe care o petrecem împreună. Stijn şi Carmen în calitate de rege, respectiv regină, neîncoronaţi, ai bucuriei. Şi au trăit fericiţi până la adânci tinereţi.

37 6-1. De patru ori Kluivert, de două ori Overmars. 25 iunie 2000. Van der Sar, Stam, Reiziger, F. de Boer, Zenden, Van Bronckhorst, Davids, Cocu, Bergkamp, Kluivert, Overmars. (n.a.)

38 Cei de la Red Hot Chili Peppers aveau, la începutul anilor ’80, obiceiul de a apărea pe scenă şi a cânta goi puşcă, doar cu o şosetă care le acoperea penisul (n.red.)

Give me/ Give me/ Give me the power
Suede, „The Power“ (*Dog Man Star*, 1994)

Douăzeci

În ciuda momentelor fericite, viaţa lui Carmen nu e nici pe departe roz. Efectele secundare ale curei cu Taxotere sunt îngrozitoare. Carmen a ajuns deja la menopauză, cam cu cincisprezece ani mai devreme decât ar fi trebuit. Are bufeuri, nu i-a mai venit ciclul şi a încărunţit. Nu pentru multă vreme însă, căci, după trei cure, e din nou cheală. Gâdilici a fost scoasă din dulap şi repusă în drepturi. De data asta, Carmen şi-a pierdut şi genele şi sprâncenele. A purtat câteva zile gene false, dar n-a obţinut mare lucru, pentru că de la tratamentul ăsta ochii îi lăcrimează încontinuu. Toată ziua şi-i şterge cu batista.

Un alt efect secundar este faptul că degetele îi sunt bandajate la vârfuri, pentru că unghiile fie i-au căzut deja, fie stau să cadă. Vârfurile degetelor o dor „ca atunci când îţi prinzi degetele la uşă“. Carmen a plâns azi-dimineaţă pentru că n-a mai putut să-i schimbe Lunei scutecul. Nu a mai avut forţă în degete să desfacă scaiul. S-a enervat pe ea însăşi, pe Procter & Gamble, pe cancer şi pe mine că i-am zis iritat că trebuia să mă roage pe mine să-i desfac pampersul.

— Dar înţelege naibii odată că voiam să-l desfac eu singură, a ţipat ea la mine.

O altă problemă e tuşitul. Mai ales noaptea. Câteodată, mi-e frică să nu moară din cauza asta. Dar şi mai frică mi-e să nu cumva să fie metastază şi acolo. Căci şi plămânii sunt un cuibuşor preferat de cancerul de sân, când se

extinde, am citit eu undeva. Doctorul ne linişteşte: probabil e lichid pleural – „Lichid pleural, domnule doctor?“ –, şi se pare că este tot un efect secundar al tratamentului.

În rest, Carmen nu poate să facă mai nimic. N-are mai deloc energie. „Efectul de stivă“, aşa i-a zis doctoriţa Scheltema. Corpul începe să protesteze tot mai vehement împotriva chimioterapiei. Să nu-i dai dreptate?

Dar, de departe, cea mai mare problemă este inserarea branulei prin care se scurge porcăria aia în corpul lui Carmen. Înţepătura asta devine simbolul întregii suferinţe provocate de cancer. Se pare că venele lui Carmen sunt situate mai adânc sub piele decât la ceilalţi oameni. De fiecare dată e mai dificil şi mai dureros, şi asistentele o chinuiesc minute în şir până când reuşesc să fixeze branula. Carmen aşteaptă cu groază momentul ăsta, de fiecare dată mai tensionată decât la şedinţa anterioară. Eu o însoţesc întotdeauna şi abia îmi pot stăpâni lacrimile când o văd pe Carmen a mea cum plânge.

Mai are încă două şedinţe şi termină prima cură de şase. Urmează trei săptămâni fără, astfel încât corpul lui Carmen să aibă şansa de-a se reface cât de cât, apoi începe iarăşi circul. De alte şase ori. Pe Carmen o înnebuneşte chiar şi numai gândul.

— Ce bine ar fi dacă ar exista un tratament pe cale orală care să mă scape de toate înţepăturile astea, zice ea în cabinet la Scheltema, unde mergem înaintea fiecărei şedinţe de chimioterapie. Aş face orice ca să obţin aşa ceva.

În timp ce zice asta, simt că e din nou pe punctul de a ceda. Se abţine cu greu să nu izbucnească în plâns.

— Da, zice Scheltema tăios, dar aşa ceva nu există.

Prin urmare, o susţin pe Carmen a mea care plânge în vreme ce ne îndreptăm spre camera unde i se face tratamentul, pentru a cincea cură de Taxotere.

Au mai rămas doar şapte.

Tocmai am plâns la toaletă după ce au înţepat-o pe Carmen de-au nenorocit-o. E nedrept, Roos. O să te sun mai încolo.

„Ceea ce mă uimeşte şi după atâţia ani/ E că n-o să uit vreodată, chiar de-o să fac o sută de ani/ Că tu m-ai amăgit, iar eu te-am minţit“
Wim Sonneveld, „Tearoom tango“ (*Een avond met Wim Sonneveld*, 1966)

Douăzeci şi unu

Se pare că există totuşi un tratament pe cale orală.

Carmen află de asta cu ajutorul lui Toos. În spitalul Antoni van Leeuwenhoek, unde a făcut Carmen radioterapia, se pare că se fac teste să vadă dacă funcţionează chimioterapia administrată oral, zice Toos. Şi asta de luni de zile. Nu pot să cred aşa ceva.

Carmen mă roagă pe mine să sun să întreb.

— Tu-ţi găseşti mai uşor cuvintele.

Doctorul de la spitalul Antoni van Leeuwenhoek care îmi răspunde la telefon ne confirmă ceea ce spusese şi Toos.

Dar ei nu pot face nimic pentru doamna Van Diepen atâta vreme cât dumneaei este pacienta unui alt coleg din spitalul Lucas. Îi spun că înţeleg asta şi că o să iau legătura cu doctoriţa Scheltema.

Pun telefonul jos. Carmen mă priveşte.

— Într-adevăr, există o alternativă.

Carmen izbucneşte în lacrimi. Sunt în stare să plec acum la spitalul ăla nenorocit, să-i iau mâinile lui Scheltema şi să i le înfig în birou cu acele cu care este înţepată Carmen în fiecare săptămână. Unul. Două. Trei. Patru. Cinci. Şase. Şapte. Opt. Nouă. Zece. Oftez adânc. Apoi sun la spitalul Lucas şi cer cu doctoriţa Scheltema. E în concediu.

Doctorul Tasmiel îi ţine locul. Îi explic cu tot calmul de care sunt în stare că, pentru soţia mea, înţepăturile care i se fac săptămânal sunt foarte greu de suportat şi că aduc cu ele şi probleme de natură psihologică, lucruri pe care doctoriţa Scheltema le ştie foarte bine. Închei cu simpla rugăminte să îi dea doamnei Van Diepen acordul formal să treacă de la ei la doctorul care coordonează testele de administrare pe cale orală a tratamentului, în spitalul Antoni van Leeuwenhoek.

Doctorul Tasmiel îmi spune că nu are cum să ne ajute. Îmi explică frumos că nu poate să trimită pur şi simplu pacienţii unei colege la alt doctor şi mă anunţă că Scheltema va reveni la serviciu peste o săptămână şi jumătate.

Fierb de mânie şi-i spun că până acum am crezut, în naivitatea mea, că doctorii pun mai presus de orice calitatea vieţii pacienţilor aflaţi în stare terminală şi că acum calitatea vieţii soţiei mele s-a apropiat semnificativ de zero pentru că, de fiecare dată, cu mult înaintea unei cure, începe să plângă de groază la gândul înţepăturilor care o aşteaptă. Aşa că mă apuc să dezgrop morţii – în cazul de faţă, o tactică perfect justificată, de altfel – şi-i spun că m-am aşteptat totuşi la o atitudine mai umilă din partea medicilor de acolo, având în vedere că soţia mea a ajuns în starea asta din cauza unui coleg de-al lor, doctorul Wolters, care a făcut o mare greşeală cu doi ani în urmă.

Doctorul Tasmiel devine iritat, zice că el nu e la curent cu nimic din toate astea, că oricum am deviat de la subiect şi că, în plus, lui nu i se pare normal să îi vorbesc pe un asemenea ton.

— Aţi zis tot ce-aveaţi de zis? îl întreb.

— Da.

— Foarte bine. Acum o să spun eu ce-am de spus: nu mai vreau să am de-a face cu dumneavoastră!

Îi mai spun să se aştepte azi la un fax furibund din partea mea, cu o copie către doctoriţa Scheltema şi alta către conducerea spitalului Antoni van Leeuwenhoek, fiindcă mie mi se pare mai importantă starea de bine a soţiei mele decât nenorocitul de concediu al doctoriţei Scheltema.

Carmen mă întreabă dacă nu cumva ar trebui s-o lăsăm baltă. Nici nu mă gândesc. Sunt turbat de furie. Ne-au păcălit, ne-au tras pe sfoară, şi-au bătut joc de noi.

Mă duc imediat la calculator. Scriu în faxul meu către ei că toată povestea o să ajungă la ziar dacă soţiei mele nu i se acordă şansa de a beneficia de tratamentul respectiv şi că voi recurge la toate metodele care-mi stau la îndemână pentru a obţine acest lucru. Habar n-am cum aş putea pune asta în practică, dar sună suficient de ameninţător, zic eu.

A doua zi la ora nouă dimineaţa primim un telefon.

— Domnule Van Diepen, Rodenbach la telefon, directorul spitalului Antoni van Leeuwenhoek. Am numărul dumneavoastră de la doctorul Tasmiel, de la spitalul Lucas.

Două ore mai târziu, suntem la el în birou. Rodenbach e o oază de binefacere. Genul de doctor care îşi ascultă pacienţii şi-i şi lasă să vorbească. Ne spune că rezultatele de la testele cu medicamente cu administrare orală sunt încă nesigure şi că, până acum, tratamentul administrat a mers bine la Carmen.

O sfătuieşte să nu încerce totuşi varianta orală şi ne propune o alternativă care să ne scape de tratamentul injectabil. Sistemul port-a-cath[39]. Mie asta îmi sună ca o toaletă chimică, dar se pare că e un aparat util, care se introduce sub pielea sânului, sub anestezie, o operaţie cât se poate de simplă. Apoi se înţeapă cu un ac în cateterul respectiv, nu doare aproape deloc şi funcţionează fără probleme. Nu mai e nevoie să înţepi venele. Carmen îi spune că auzise de vreo şase luni, prin intermediul grupului de discuţie, de existenţa acestui aparat. Discutase despre asta cu Scheltema, dar ea o descurajase, spunându-i că operaţia n-ar fi deloc simplă, că aparatul se înfundă foarte uşor. Nu merită, asta fusese concluzia doctoriţei Scheltema.

— În fine, după părerea noastră nu-i chiar aşa grav…

Rodenbach face eforturi să n-o contrazică pe colega lui, doctoriţa Scheltema, de la spitalul Lucas. Aceeaşi doctoriţă Scheltema pe care o întrebasem mai demult dacă n-ar fi mai bine ca soţia mea să fie tratată la spitalul Antoni van Leeuwenhoek, specializat în cancer. Aceeaşi doctoriţă

Scheltema care s-a simţit lezată în amorul propriu că, de când cu internetul, toate informaţiile despre cancer, toate descoperirile recente, toate noile metode ale tuturor spitalelor din lume pot ajunge în câteva ore la îndemâna oricărui medic. Şi, în plus, ne asigurase că de două ori pe lună discuta cu colegii din spitalul Antoni van Leeuwenhoek despre fiecare pacient bolnav de cancer.

Această Scheltema nu şi-a mai făcut tema de luni de zile, în cel mai bun caz, iar în cel mai rău caz, ne-a minţit cu neruşinare, deşi a văzut-o pe Carmen plângând şi a auzit-o spunând că ar da orice să nu mai fie nevoită să facă injecţiile acelea.

Rodenbach ne zice că el consideră sistemul port-a-cath mai bun decât administrarea orală a tratamentului, dar că decizia trebuie să fie a lui Carmen. Şi se oferă să o ia printre pacienţii lui.

Carmen alege fără ezitare sistemul port-a-cath şi pe doctorul Rodenbach din spitalul Antoni van Leeuwenhoek. Văd că e mulţumită, şi eu mă simt la fel.

Spitalul Antoni van Leeuwenhoek (AvL) e specializat în tratarea cancerului (a nu se confunda cu spitalul Lucas, care e un spital nenorocit). Doctorii şi asistentele de la AvL înţeleg ce le trece prin minte unor oameni care suferă de o boală ameninţătoare sau fatală, cum e cazul lui Carmen.

Reversul medaliei este că toată lumea care trece prin spital ştie că nu te afli acolo fiindcă ţi-a născut nevasta sau că se reface după o operaţie de apendicită, ci pentru că are cancer. Chiar şi eu mă surprind că îi privesc cu milă în ochi pe cei care trec pe culoare la braţ ori stau tăcuţi lângă automatul de cafea din hol. Cu siguranţă tocmai au aflat că mama lor are metastază, că în orice moment de-acum încolo bunicul lor poate muri, că soţul lor a fost trimis acasă de doctori pentru că nu se mai poate face nimic.

De fapt, AvL seamănă cu cartierul De Wallen[40]. Dacă vezi pe cineva acolo, ştii imediat de ce se află în acel loc.

*

Operaţia de implantare a sistemului port-a-cath este, într-adevăr, floare la ureche. Carmen se duce fără teamă la restul şedinţelor de chimioterapie. N-o să mai călcăm niciodată în spitalul Lucas. Scheltema îşi mai face simţită prezenţa cu un mesaj lăsat pe robotul telefonic, în care spune că-i pare rău că lucrurile au luat această turnură şi că ne urează din tot sufletul toate cele bune. O cred pe cuvânt şi îmi văd de ale mele. La fel face şi Carmen.

Viaţa ei nu se va prelungi ca urmare a acestei schimbări, dar va fi, cu siguranţă, ceva mai plăcută.

39 Un tip de cateter intravenos folosit îndeosebi pentru tratamentele de lungă durată, cum ar fi chimioterapia (n.tr.)
40 Cartier din centrul Amsterdamului, devenit punct de atracţie turistică datorită faptului că aici prostituţia este legală (n.tr.)

And when I get that feeling/ I want sexual healing
Marvin Gaye, „Sexual Healing“ (*Midnight Love*, 1982)

Douăzeci şi doi

Ca să-mi fac şi mie viaţa mai uşoară, mi-am reluat vechiul obicei. Sunt din nou dependent de Roos. A doua zi după ce am aflat de metastază, am băut împreună o cafea la Coffee Company in de Pijp, dimineaţa, după ce am dus-o pe Luna la creşă.

> Coffee Company. Poţi să agăţi pe cineva aici, dar e o chestie pentru avansaţi. Cu cât e mai ciudată cafeaua pe care o comanzi, cu atât mai mare ţi-e rangul. Te face să pari un *connaisseur*. Lăsaţi-o baltă cu cappuccino şi cu espresso. Comandaţi un Americano sau un ristretto, chiar dacă aveţi cunoştinţe despre cafea cât o vacă despre alpinism. Dacă faceţi asta, atunci sunteţi de-ai casei, şi fix asta este şi ideea, nu?

Din punct de vedere monofobic, ora şi locaţia sunt sigure, căci cafeneaua e departe de apartamentul lui Roos din Oud-West.

Roos m-a ascultat, iar eu mi-am vărsat toate frustrările şi tristeţea în faţa ei. Apoi ne-am întâlnit în secret toată vara, printre vacanţele şi plimbările cu barca, am evitat cu teamă cafenelele de pe lângă locuinţa ei ca să nu riscăm să aterizăm acasă la ea, iar eu să-mi încalc astfel Promisiunea Făcută lui Carmen.

Am reuşit să stau departe de Roos numai patru luni. De când o ştiu pe Carmen, n-am reuşit să fiu niciodată monogam o perioadă atât de lungă. Sau, mai bine zis, *zerogam,* căci cu Carmen n-am mai făcut nimic de la acea

seară la Club Med. Imediat după aceea, medicamentele i-au tăiat orice chef de sex. Şi aşa a dispărut viaţa mea sexuală, dar nu şi sentimentul meu de vină. Pentru prima dată în viaţa mea, monofobia mea râdea de mine: duceam în continuare o viaţă dublă, aveam în continuare în secret două femei, dar nu mă puteam culca cu nici una. Câteodată, simţeam că-mi explodează sexul de excitaţie atunci când Roos mă îmbrăţişa cam prea intim în vreun bar. Apoi îmi dădeam o mână de ajutor acasă pe closet sau la duş şi mă eliberam, visând la ea.

Într-o seară, după una dintre dramele chimio de la Lucas, totul s-a dus naibii. Am sunat-o pe Roos. Era acasă şi în nici un sfert de oră am ajuns la ea. A încercat să mă liniştească. Liniştitul s-a transformat în îmbrăţişări, iar îmbrăţişările – în sex. A protestat şi de data asta, dar fără prea multă convingere. Am făcut-o pe covor. La mai puţin de un minut de când am penetrat-o, aveam orgasm. Apoi am plâns amândoi.

În săptămânile care au urmat, am devenit mai dependent de ea decât am fost vreodată. Tânjeam la fiecare jumătate de oră să fiu cu ea. Mi se părea tot mai dificil să îmi gestionez eficient timpul. Carmen. Luna.

Vizitele la spital. Vizionarea de case pe care agentul imobiliar le găsea pentru noi. Serviciul meu. Deşi e drept că serviciul meu ajunsese să-mi folosească în ultima vreme drept alibi ca să-i pot face lui Roos vizite-fulger.

Cu toate astea, există o diferenţă faţă de relaţia pe care am avut-o în primăvară. Săptămâna trecută, când stăteam în pat după o bătaie cu perne, Roos mi-a zis dintr-odată:

— Stijn, te iubesc.

În mod ciudat, m-am simţit mai mult flatat decât îngrijorat. La început n-am priceput care era faza. Îmi încălcasem deja promisiunea faţă de Carmen, şi acum povestea nu devenea deloc mai simplă.

Când mi-am dat seama de ce mă făcuse să mă simt atât de bine acel „Stijn, te iubesc“, am rămas de-a dreptul şocat. Declaraţia de dragoste a lui Roos îmi gâdilase egoul. Mă simţeam din nou bărbat, nu doar prieten. Venea ca o compensaţie pentru dragostea platonică de acasă.

Îmi dau seama că asta nu ar trebui să mă facă să mă simt mândru de mine. Dar dragostea în vremea cancerului are propriile reguli de joc, îmi repet eu. Roos e singura persoană care mă face să mă simt bine, singura cu care chiar mă simt bine. Şi, în plus, mă şi iubeşte.

Nimic nu se compară cu asta, nici Frenk, nici La Bastille, nici alcoolul, nici pilulele.

It’s my baby callin’/ says I need you here
Golden Earring, „Radar Love“ (*Moontan*, 1973)

Douăzeci şi trei

La început am crezut că doar ni se pare, dar în câteva săptămâni nu mai aveam cum să ne prefacem că nu vedem aşa ceva. Abdomenul lui Carmen devine tot mai mare, deşi sigur nu e gravidă şi mănâncă chiar mai puţin decât Luna.

Doctorul Rodenbach ne confirmă bănuielile. Taxotere nu mai funcţionează. Ne povesteşte cu răbdare că poate vedea în valorile din sânge că tumora este din nou activă. Ficatul nu mai funcţionează cum trebuie şi produce ceva care seamănă cu transpiraţia. Transpiraţia asta se numeşte lichid ascetic, şi uite-aşa abdomenul lui Carmen intră şi el în horă, căci acel lichid conţine celule canceroase maligne.

Rodenbach ne spune că ar mai fi o variantă, acum că vechiul tratament nu îşi mai face efectul. Un alt tip de chimioterapie numită LV. L-ul vine de la Leucovorin, V-ul — de la medicamentul care se cheamă 5-FU. Are efecte secundare nesemnificative şi se introduce săptămânal prin port-o-cath. Ne uităm unul la altul şi ridicăm din umeri. Hai s-o facem şi pe-asta. Dumnezeu să binecuvânteze această soluţie. Şi totuşi, nu e vorba decât despre o prelungire, ne avertizează Rodenbach. Să sperăm că nu e prea târziu pentru 5-FU, având în vedere faptul că nu poate începe noul tratament decât peste câteva săptămâni. Organismul nu poate face faţă dacă este supus la două tipuri de chimioterapie într-un timp atât de scurt.

În scurt timp, burta lui Carmen seamănă cu a unei gravide în ultima lună. Nu mai are cu ce să se îmbrace. A trecut peste ruşine şi a decis să-şi cumpere săptămâna aceasta o rochie de la magazinul Ruimschoots de pe A.J. Ernststraat. O rochie pentru gravide. O fostă colegă de la BBDvW&R/ Bernilvy cu care ne-am întâlnit întâmplător ne-a zis:

— Vai, ce frumos! Văd că al doilea e deja pe drum!

Carmen a dat din cap cu entuziasm.

— Da! Sperăm să fie băieţel.

Dar nu prea e de râs. Carmen e pe punctul de a exploda. Doctorul Rodenbach spune că ar putea să-i scoată lichidul ascetic, dar preferă să facă asta cât mai rar posibil. Cu cât îl scoţi mai des, cu atât se formează la loc mai repede. Aşa că dacă ar mai rezista câteva zile, până când începe cura de LV…

— Mă descurc până atunci, zice Carmen.

Cu o seară înainte de prima serie de LV, sunt nevoit să plec de acasă. Abia am mai ajuns pe la Merk in Uitvoering în ultima vreme, aşa că i-am propus lui Frenk să discutăm chestiunile urgente o dată pe săptămână, seara. După aceea pot să dau şi eu o fugă la Roos.

— Mai rezişti până mâine cu burta asta? o întreb pe Carmen înainte să plec la Merk in Uitvoering.

— Ăăă… da, mă descurc.

Acum ştiu că soţia mea suferă nu doar de cancer, ci şi de o supradoză de gândire pozitivă, deci n-o cred.

— Eşti sigură?

— Da, stai liniştit.

Nu a trecut o oră de când am ajuns la birou, că-mi şi sună mobilul.

— Nu mai pot, Stijn, se vaită Carmen.

— Vin imediat.

Frenk mă însoţeşte. Alergăm amândoi către maşină. În cinci minute, suntem acasă, şi urc treptele în goană, până la etaj. Văd pe faţa ei că e cât pe ce să leşine de durere.

— Ai sunat la spital? o întreb eu.

— Nu… N-am avut curaj.

Formez într-o fracţiune de secundă numărul de la spital.

— Bună seara, Antoni van Leeuw…

— Sunt Van Diepen. Pot să vorbesc cu medicul de gardă de la secţia doctorului Rodenbach?

Medicul de gardă întrebă dacă soţia mea chiar nu poate aştepta până a doua zi dimineaţă, dar eu îi arunc un „Nu, acum“ răspicat, aşa că suntem aşteptaţi la spital pentru a i se scoate lui Carmen lichidul din burtă.

Frenk rămâne acasă cu Luna.

Trebuie să mergem la etajul patru. E de la sine înţeles că spitalul Antoni van Leeuwenhoek nu ar putea concura ca atmosferă cu veselia din La Bastille şi ca spectacol de lumini cu Hotel Arena, dar seara târziu locul ăsta e mai deprimant ca oricând.

La etaj deja ne aşteaptă doctorul care îi va extrage lui Carmen lichidul din burtă. Are în jur de douăzeci şi opt, poate douăzeci şi nouă de ani.

— Aţi venit pentru puncţie? întreabă el.

Superb, am mai învăţat un cuvânt nou cu această ocazie. Carmen dă din cap că da. Împreună cu doctorul, o ajut pe Carmen să se aşeze pe brancardă. I se face anestezie şi i se introduce într-o parte a abdomenului un furtunaş gros de aproximativ o jumătate de centimetru. Celălalt capăt al furtunaşului este pus într-o găleată. Găleata se umple încet cu lichidul gălbui scos din burta lui Carmen. Un litru, doi litri, trei litri, patru litri, patru litri şi jumătate. Carmen e întinsă pe o parte şi scuturată zdravăn, de parcă ar fi un vas cu aluat de clătite pe care vrei să-l omogenizezi. 4,7 litri.

Carmen e uşurată.

— Mă simt ca şi cum aş fi făcut pipi după o săptămână întreagă!

Acum, că abdomenul e gol, Carmen poate să meargă din nou acceptabil. Ne îndreptăm în tăcere spre ieşire, păşind pe culoarele pustii şi întunecoase ale spitalului. La douăsprezece şi un sfert suntem iar acasă. Frenk stă pe canapea şi se uită la televizor. Eu şi Carmen abia de-am scos două vorbe tot drumul.

— Cine vrea să bea ceva? întreb eu.

— Aş vrea un pahar cu apă, zice Carmen încetişor.

— Eu îmi pun o gură de votcă, îi zic eu lui Frenk. Tu ce-ai vrea?

— Dă-mi o bere.

Mă aşez şi aştept să treacă seara. De o astfel de seară mi-a fost mie mereu frică, din prima zi când am aflat că soţia mea are cancer. Să fii nevoit să fugi înspăimântat noaptea la spital. Seara asta a urcat rapid pe locul 2 în Topul 5 al Traumelor Cancerului, imediat după incontestabila poziţie 1, care a devenit între timp veche şi celebră: raderea părului soţiei mele. Izbucnesc în plâns. Carmen îmi ţine şi ea companie. Frenk nu ştie pe cine să consoleze mai întâi.

— Ar fi trebuit să recunosc azi că nu mai rezist, nu? murmură ea, conştientă de propria vină.

— Da, zic eu supărat.

— Dar mi se pare enervant să mă tot plâng că mă doare burta, că nu mai pot…

— Da, dar să alergi în toiul nopţii, speriat de moarte, la spital e chiar mai enervant.

— Trebuie să fii sinceră, Carmen, o sfătuieşte şi Frenk, înainte să plece. Aşa ar putea şi Stijn să ştie că într-adevăr te simţi bine când spui că te simţi bine…

Carmen îl aprobă dând din cap, cu o expresie vinovată pe chip, îl îmbrăţişează pe Frenk şi îl lasă să plece.

Câteva minute mai târziu, o aud ţipând dintr-odată, de pe closet.

— Ia uite ce am! strigă ea îngrozită.

În partea stângă, lângă şold, are o umflătură cât o bilă de biliard. Până şi eu mă sperii de moarte. Ce să fie, o infecţie? Un caz de oare-ce-naiba-poate-fi-asta-care-creşte-în-trei-ore-de-la-dimensiunea-zero-la-mărimea-unei-bile-de-biliard? Îi las impresia că sunt calm. Îl sunăm pe medicul de gardă de la spital. Habar n-are ce-ar putea fi. Sunăm la Rodenbach.

El ne salvează, prin telefon, de la chinurile în care ne zbatem. Nu e nimic grav. Bila de biliard este efectul puncţiei, care creează orificii în straturile

abdomenului, astfel că lichidul care a mai rămas în burtă se scurge acum, graţie gravitaţiei, către cel mai de jos punct al abdomenului.

— Ce proşti am fost că nu ne-am dat şi singuri seama, zice Carmen sec.

Lichidul se va răspândi din nou în abdomen în momentul când Carmen se va întinde în pat, astfel că a doua zi dimineaţă acele orificii se vor închide de la sine.

Până să se facă dimineaţă, îl sun din nou pe Rodenbach, pentru că tocmai m-a trezit Carmen care geme de durere.

— Domnule doctor, din nou Stijn van Diepen la telefon! strig eu, de-a dreptul panicat. Soţia mea e lângă mine, se zvârcoleşte de durere! Ea zice că pare să aibă contracţii, dar eu nu prea cred.

Nici de data asta Rodenbach nu intră în panică. Îmi zice că durerile vor trece în câteva minute. E un fenomen cunoscut atunci când faci puncţie. Organele din abdomen încearcă să se aşeze la loc, aşa cum au fost.

— Mi se întoarce stomacul pe dos, îi zic eu lui Rodenbach.

— Într-adevăr, exact asta trebuie să vă imaginaţi că se întâmplă, îmi zice el.

O ţin pe Carmen strâns de mână şi o ciupesc tare, exact ca atunci când a născut-o pe Luna. Puţin mai târziu, crampele se liniştesc şi dispar. Se face din nou lumină. Peste o oră se va trezi Luna. Şi o luăm de la capăt de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

Când sunt pe punctul să adorm, mort de somn şi de oboseală, îmi dau brusc seama că am uitat ceva esenţial. Inima îmi sare din piept.

Of, Doamne. Rahat! Of, ce prostie din partea mea. *Rahatrahat-rahat!*

Roos încă mă mai aşteaptă.

„Te dai zmeu când eşti după gard/ Te dai zmeu când eşti după gard“
Cei mai fanatici suporteri ai lui Ajax[41]

Douăzeci şi patru

Abia după ce îi povestesc în detaliu despre vizita nocturnă şi neaşteptată la spital şi după ce îmi cer de şaisprezece ori scuze, începe să-şi revină. Stau la masa ei. Roos e încă îmbrăcată în halat. Am dus-o pe Luna la creşă şi am venit într-un suflet la ea. Floricica mea din Oud-West avea nevoie urgentă de apă.

— E din ce în ce mai greu, Stijn… De fiecare dată, nesiguranţa asta dacă vei anula sau nu întâlnirea noastră în ultimul moment, de fiecare dată teama că se întâmplă ceva grav dacă întârzii zece minute, de fiecare dată groaza ca nu cumva Carmen să fi descoperit ceva…

— Preferi să ne oprim aici? o întreb eu, făcând pe curajosul.

— Nu, suspină ea, bineînţeles că nu vreau să ne oprim aici.

— Nu vreau să te simţi vreodată folosită. Nici acum, dar nici mai târziu, când Carmen ăăă… nu va mai fi. Pentru că ştiu de pe-acum că pentru o vreme priorităţile mele vom fi eu însumi şi Luna.

— Termină! Ştiu şi eu foarte bine asta. Dar nu vreau să aud aşa ceva.

— Ba da. Ba fix asta trebuie să auzi.

Sunt conştient că e foarte răutăcios din partea mea, dar o fac dinadins. Chiar dacă ştiu că este o sinceritate egoistă, menită să-mi diminueze disconfortul provocat de faptul că probabil mă folosesc de Roos doar ca să trec peste perioada aceasta dificilă.

Şi mă dau zmeu când sunt după gard. Ştiu că Roos nu mă va lăsa niciodată baltă.

41 Fragment din repertoriul suporterilor echipei Ajax. Melodie: *When The Saints*. Se cântă atunci când suporterii echipei adverse scandează ceva răutăcios la adresa Ajaxului sau a suporterilor echipei. (n.a.)

I wouldn’t wanna take everything out on you/ though I know I do everytime I fall
All Saints, „Black Coffee“ (*Saints And Sinners,* 2000)

Douăzeci şi cinci

Dacă terapia cu LV nu îşi face mai repede efectul, Carmen nu mai prinde nici măcar Crăciunul. În cazul ăsta, porcăria aia de Taxotere ne-a mai oferit, pe lângă nenorocirile pe care le-a adus cu ea, doar ceva mai puţin de jumătate de an, fir-ar să fie!

Ficatul lui Carmen e deja atât de umflat încât arată ca o gâlmă mare într-o parte a abdomenului. De-abia mai funcţionează, dar secreţii produce la greu. De când i s-a făcut prima puncţie de ascită, Carmen trebuie să meargă să i se scoată lichid săptămânal. Ultima dată şi-a bătut propriul record: 7,1 litri. Nu m-ar mira să existe şi-un record local, olandez şi european la aşa ceva, dar probabil că pe Carmen ar exclude-o din competiţie pe motive de doping.

Faptul că organele încearcă să revină în poziţia lor iniţială după fiecare puncţie transformă toate aceste intervenţii într-o adevărată tortură. Câteodată, stă zile întregi fără să-mi spună, până când nu mai poate să-şi ascundă durerea de mine. Şi atunci o luăm din nou de la capăt.

Odată cu lichidul dispare, de fiecare dată, şi o mare cantitate de proteine din corpul ei. Slăbeşte văzând cu ochii şi de la o săptămână la alta e tot mai lipsită de energie. În zilele când abdomenul e plin cu lichid, nu poate să meargă nici măcar o sută de metri. Weekendul trecut a vrut totuşi să ieşim puţin afară. Atunci am pus-o în scaunul cu rotile pe care l-am primit

săptămâna trecută şi am ieşit să facem o plimbare scurtă. Am minţit-o pe Carmen că nu mă deranjează să împing scaunul cu rotile. Adevărul e că a trebuit să mă lupt cu lacrimile.

Ţi-am povestit că nu mai pot să merg prea bine şi că de aceea a fost nevoie să facem rost de un scaun cu rotile. Atunci mi-ai zis că o să mă iei tu în braţe. Mi s-a părut atât de afectuos şi, în acelaşi timp, atât de trist, că mi-a venit să plâng, şi-mi dau lacrimile chiar şi acum când scriu aceste rânduri. Câteodată, mi se pare tare greu. Ultima dată, ai venit la mine şi m-ai întrebat, din proprie iniţiativă, dacă mai sunt bolnavă. Şi când ai mers cu mine săptămâna asta la spital şi l-ai văzut pe doctor, m-ai întrebat: „O să te facă bine, mamă?“

Carmen vrea să facă de toate, dar nu mai poate face nimic. Duminica trecută, şi-a propus să se ocupe ea de Luna toată dimineaţa, ca să pot şi eu să dorm măcar o dată mai mult. La ora opt şi jumătate, a venit la mine să stau eu cu Luna, fiindcă ea a vomat deja de două ori.

De-abia după-amiaza începe să-şi revină cât de cât. Aşa că eu o îmbrac pe Luna dimineaţa, îi dau micul dejun şi o duc la creşă. În weekenduri, merg cu Luna la o fermă de capre în Amsterdam Bos sau la terenul de joacă din Vondelpark. Câteodată, mi-e aşa milă de Carmen, că nici nu-i spun pe unde am fost cu Luna.

De cele mai multe ori pot să mă dau jos din pat de-abia după prânz. Dimineaţa mi-e foarte rău. Tata se trezeşte în fiecare dimineaţă odată cu tine şi se ocupă singur de tine. Câteodată, îmi vărs nervii pe tata pentru că eu nu mai sunt în stare să fac toate astea. Cel care îţi e mereu cel mai aproape primeşte adesea cel mai urât tratament din partea ta, oricât de nedrept e asta. Dar am sentimentul că eu şi tati suntem acum mai apropiaţi decât am fost vreodată. În ciuda a tot ce se întâmplă, încearcă să se bucure încă de viaţă, şi asta îmi dă şi mie putere, şi uite aşa mai facem şi noi lucruri care ne bucură, pe cât posibil, în puţinele zile în care mă simt cât de cât mai bine.

Dar zilele în care se simte mai bine sunt extrem de puţine. Punctul culminant a fost atunci când Carmen n-a putut fi prezentă la serbarea de Crăciun a Lunei, la grădiniţă. S-a dat cu greu jos din pat, s-a îmbrăcat, dar pur şi simplu n-a reuşit să plece. I-a fost groaznic de rău, a vomat. La grădiniţă, am fost singurul bărbat între douăsprezece mame – nu-i pun la socoteală pe Moş Crăciun (până şi el avea fustă) şi pe cei doi reni.

— Dacă nici măcar aşa ceva nu mai sunt în stare să fac, din punctul meu de vedere se poate încheia aici, zice Carmen plângând, când eu şi Luna ajungem acasă.

Un potop de lacrimi îmi inundă obrajii.[42]

Îmi dau seama că şi Carmen simte că sfârşitul e aproape. Într-un ritm foarte accelerat, şi-a devansat toate planurile, ideile, intenţiile.

Aşa că i-a rugat pe Maud, pe Anne, pe Thomas şi pe Frenk să comande un inel.

— Trebuie să-l vedeţi drept o amintire.

Şi eu am comandat unul care va înlocui în curând verigheta. „Pentru marea mea iubire, Carmen“, asta va avea gravat. Când mergem să ridicăm inelul, bijutierul care l-a făcut ne întreabă dacă ne căsătorim.

— Nu, e pentru altă ocazie specială, zice Carmen cu detaşare.

— Aaa, am înţeles despre ce e vorba, răspunde femeia uitându-se cu subînţeles la burta lui Carmen. Ce idee frumoasă, să sărbătoriţi asta printr-un inel!

Într-un e-mail către prieteni şi cunoştinţe, Carmen îi roagă pe toţi să scrie ceva despre ea, pentru Luna. Urmează o avalanşă de scrisori. Cumpărăm o cutie mare în care strângem scrisorile, împreună cu jurnalele lui Carmen şi pozele ei şi – ideea lui Frenk – două casete video în care prietenii vorbesc despre Carmen. Luna nu va mai avea mamă în curând, dar, dacă va vrea, va şti mai multe despre ea decât orice alt copil a cărui mamă trăieşte.

Într-un pliant al *unei fundaţii*, pe care l-a găsit în sala de aşteptare a spitalului Antoni van Leeuwenhoek, Carmen citeşte despre psihologi pediatri specializaţi în „procesul de doliu la copii“. Ajungem la un psiholog de pe Rapenburgerstraat. Fără Luna, ca să putem vorbi deschis.

Cabinetul psihologului e plin de jucării. Pe pereţi sunt agăţate tablouri făcute de copii. Unul dintre ele înfăţişează o cruce şi o păpuşă cu aripi. „Mama mea“, e scris pe ea de o mână de copil. Sper să nu-l vadă şi Carmen. Doctoriţa ne spune ce îşi amintesc copiii mai târziu despre tot ce s-a întâmplat cu ei până la vârsta de trei ani, ce înţeleg ei din conceptul de moarte şi ce efecte are asupra unui copil faptul că va creşte numai cu un părinte. Când îi pomenim despre scrisorile pe care Carmen le colecţionează pentru Luna, pare încântată de idee. Altfel, Luna nu şi-ar mai aminti absolut nimic despre mama ei. Când aude asta, Carmen nu-şi poate stăpâni lacrimile. Doctoriţa aşteaptă puţin şi ne zice că poţi pregăti un copil în vârstă de trei ani pentru a face faţă cu bine morţii unui părinte.

— Nu vă grăbiţi cu dezvăluirile, ne zice ea, dar nu ascundeţi faptul că mama e bolnavă şi că în curând este posibil să nu mai fie lângă ea.

Ne dă sfaturi utile despre modul în care să-i spunem Lunei şi ne avertizează asupra posibilităţii unui „comportament de respingere“, după cum îl numeşte ea.

— Dacă aud că vor pierde pe cineva drag lor, copiii devin uneori mai puţin afectuoşi sau chiar răutăcioşi cu persoana respectivă. E o reacţie instinctivă de autoprotejare faţă de momentul în care respectiva persoană nu va mai fi.

Mă şochează ceea ce îmi zice, dar nu pentru că aş fi sesizat asta la Luna. Pur şi simplu, îmi recunosc propriul comportament în descrierea doctoriţei. Incertitudinea privind sentimentele mele faţă de Carmen, monofobia mea care începuse să ia forme de-a dreptul maniacale. Copilul Stijn a manifestat un comportament de respingere.

Seara, îi citesc Lunei din *Kikker en het vogeltje*, o carte pe care ne-a dat-o psihologul pediatru. Pasărea stă întinsă pe spate şi cineva crede că doarme, altcineva – că e obosită.

Iepurele îngenunchează lângă pasăre şi o priveşte cu atenţie.

— A murit, zice el atunci.

— A muri, ce înseamnă asta? întreabă broasca.

Iepurele arată către cerul albastru.

— Toată lumea moare, zice el.
— Şi noi? întreabă broasca mirată.
Aşa ceva nu ştia sigur iepurele.
— Poate când o să fim bătrâni, răspunde el.[43]

Îngroapă pasărea şi sunt cu toţii foarte trişti. Apoi se joacă veseli, împreună. În timp ce-i citesc, Luna mă mângâie pe braţ cu mânuţa. Vede că-mi vine foarte greu să citesc şi îi e milă de mine. Şi mie de ea, fiindcă Luna nu ştie că pasărea e mama.

Carmen are modul ei de a-i spune.

Am cumpărat doi peştişori pe care eu i-am numit Elvis şi Beavis. Ţie ţi-a plăcut la nebunie de ei. Săptămâna trecută, Elvis a plutit dintr-odată în acvariu, mort ţeapăn. Nu mi s-a părut un lucru chiar trist, pentru că astfel ai avut şi tu ocazia să vezi cu ochii tăi că animalele şi oamenii mor. M-ai întrebat de ce nu mai trăieşte, şi eu ţi-am spus că poate a fost foarte bolnav şi nu a mai putut să se facă bine, aşa cum se întâmplă uneori şi cu oamenii. Şi ei mor. Ţi-am spus că Elvis s-a dus, probabil, în raiul peştilor. Ţie ţi s-a părut foarte normal. Atunci l-am aruncat pe Elvis la closet şi am tras apa. Când tata a venit seara acasă, i-ai povestit că peştele a murit şi că s-a dus în raiul peştilor. „Şi acesta este în closet“, ai adăugat tu. Între timp, s-a dus şi Beavis după el, şi l-am aruncat împreună în closet şi am tras apa, dar ţie nu ţi-a părut rău, fiindcă ştiai că aşa avea să ajungă din nou lângă prietenul lui, Elvis. Mai apoi, când eu voi muri, voi merge în raiul oamenilor, despre care tu ai zis că se află printre nori. După câte se pare, ai început să înţelegi.

42 Frază din *De kleine blonde dood* („Mica moarte blondă“) de Boudewijn Büch (1985) (n.a.)
43 Fragment din *Kikker en het vogeltje* („Broasca şi pasărea“) de Max Velthuijs (1991) (n.a.)

„O locuinţă, un loc sub soare/ şi totuşi nu mi-aş dori decât să fiu fericit mai des.“
Rene Froger, *Een eigen huis* (1989)

Douăzeci şi şase

Zeiţă, am cumpărat o casă! În Oud-Zuid, pe Joh. Verhulststraat. Carmen nu mai poate de bucurie. Mişto, nu?

Oud-Zuid e o rezervaţie de lux a Amsterdamului. O cutie cu struguri de la magazinul de delicatese costă mai mult decât chiria pe o lună în Bos sau în Lommer. Totul aici e atât de snob, că până şi micuţul restaurant din apropiere are un nume franţuzesc, Le Sud.

Carmen este foarte entuziasmată. Sună şi trimite e-mailuri tuturor, vorbindu-le despre casă. Anne şi Thomas vin să o vadă, şi eu mă simt cam stânjenit. Casa e superbă, dar ridicol de mare. Patru etaje şi o suprafaţă de trei ori mai mare decât a casei în care locuim acum. Şi, în curând, în ea vor locui nu trei, ci două persoane.

În sâmbăta în care semnăm contractul, mergem la câteva magazine de mobilă şi decoraţiuni de pe insula KNSM. Frenk ne-a zis că magazinul Poggenpohl are un showroom acolo şi că ar fi bine să intrăm şi la World of Wonders şi la Pilat & Pilat. După două magazine, Carmen e terminată de oboseală. Burta ei e din nou gata să explodeze. Şi uite aşa avem noi o ditamai casa, timpul şi banii necesari să o punem la punct, dar n-avem energie să umblăm prin magazine.

Mergem imediat la Frenk şi-l rugăm să ne ajute. O face cu plăcere. Se implică la modul cel mai serios în acest proiect. Seară de seară, pipăim

împreună cu el tot felul de soiuri de podea, de lemn sau de plută, răsfoim cataloage de mobilă şi pliante despre iluminatul electric.

Duminică, vine şi mama lui Carmen să vadă casa. Ştiam că avea să se întâmple, dar tot mă simt luat prin surprindere. După ce i-am arătat aproape toată casa, ajungem la etajul trei, unde urmează să fie camera Lunei şi, brusc, mama lui Carmen îşi duce mâna la gură. Umerii încep să i se cutremure. Mă apropii de ea şi-o ţin în braţe în camera unde nepoata ei se va muta

în curând. Evident, Carmen n-o să mai apuce să se joace cu Luna în camera aceasta – aşa cum a făcut-o ea cu fiica ei cu ani în urmă – şi ştim amândoi acest lucru.

Shiny happy people
REM, „Shiny Happy People“ (*Out Of Time*, 1991)

Douăzeci şi şapte

Ca din senin, cura cu LV dă rezultate, şi Carmen se simte brusc mai bine.

Dimineaţa încă îi mai este rău, dar după-amiaza are ceva energie şi iese des din casă. Face cumpărături până nu mai poate. E bine că în curând o să ne mutăm în noua casă. Acolo e spaţiu de depozitare mai mult decât suficient pentru toate hainele cumpărate.

Cu casa cea nouă lucrurile stau bine. Eu rezolv totul cu banca, mutarea în sine, notarul şi vânzarea vechii noastre case. Carmen nu este nevoită să se gândească la nimic, ceea ce e un lucru chiar bun, căci, de când nu mai lucrează, memoria îi cam dă bătăi de cap. Toate treburile astea necesită o grămadă de timp, dar îmi place. Cred că e datorită faptului că are legătură cu viitorul. Viitorul. Mmm. De-abia aştept, în fiecare zi.

Adevărul e însă că i-am lăsat pe fraţii Manus să se ocupe de toate aspectele.

Fraţii Manus sunt doi meşteri pe nume Rick şi Ron. Eu nu fac, de fapt, nimic în casă. Sufăr de dislexie în domeniul reparaţiilor şi subscriu la principiul lui Johan Cruyff conform căruia trebuie să-ţi îmbunătăţeşti punctele forte şi să ţi le camuflezi pe cele slabe. Îmi cultiv fără jenă stângăcia. Rick îmi pune pe diverse obiecte bileţele cu texte de genul: „Uite, Stijn, ăsta e un ciocan“. Îi spun să nu facă pe deştepţii cu mine, ci să tragă tare să termine şi că îi ţin deja de săptămâni bune sub supraveghere cu ajutorul unei camere video instalate în ochii lui Baby

Bunnie, păpuşa Lunei, care, împreună cu Maf, căţelul de pluş, doarme de probă în noua casă. A doua zi o găsesc pe Baby Bunnie cu ochii lipiţi cu o bucată de scotch.

Nu prea ne putem plânge de ritmul în care se desfăşoară lucrul la casă. Fraţii Manus lucrează frenetic şi termină cameră după cameră. Camera Lunei este gata prima, exact aşa cum am planificat. Dacă Fraţii Manus şi cura LV a lui Carmen o ţin tot aşa, se pare că soţia mea va mai apuca să locuiască o vreme în noua casă.

Oamenii din jurul nostru nu mai ştiu ce să creadă. Nu o zice nimeni cu voce tare, dar vedem şi noi că prietenii noştri încep să aibă îndoieli că situaţia a fost atât de gravă pe cât le-am dat noi de înţeles. Maud şi Frenk îmi spun că cineva de la Merk in Uitvoering ar fi zis la masă c-ar fi dispus să pună pariu că soţia mea o să ajungă la şaptezeci de ani. L-am auzit la un moment dat pe Thomas zicându-i lui Frenk că acum Carmen arată întinerită şi suplă. Pe Carmen cei de la Advertising Brokers au întrebat-o la o petrecere când anume se întoarce la serviciu.

Nu *dacă*, ci *când*.

Şi reacţia lor e de înţeles. Cu un an şi jumătate în urmă le spuneam că lui Carmen i s-a depistat o formă de cancer care lasă şanse minime de supravieţuire. Şi am tot susţinut asta un an întreg. Şi apoi le-am spus că nu va mai trăi mult, pentru că s-a ajuns deja la metastază. La începutul lui decembrie, părea la un pas de moarte: Carmen era, pe zi ce trecea, tot mai bolnavă.

Şi acum, câteva luni mai târziu, Carmen pare din nou foarte activă. Pare-se că toate se rezolvă până la urmă. Carmen se simte extraordinar. A început să-i crească părul, arată bine, nici nu bagi de seamă că are proteză la sân, e foarte veselă şi, mă rog, e cam slabă, iar abdomenul i se mai umflă şi acum, ceea ce nu e deloc plăcut, dar totul merge strună, nu?

Prietenii, familia, colegii şi cunoştinţele pot doar să-şi imagineze cum este să trăieşti sub ameninţarea unei asemenea boli. O persoană aflată într-o astfel de situaţie fie se face bine, fie moare, cam aşa stă treaba, nu?

Ei bine, nu.

— Există pacienţi la care cura asta de LV funcţionează ani de zile, ne povesteşte Rodenbach, dar la fel de bine este posibil ca tratamentul să nu mai aibă efect săptămâna viitoare. Nu putem şti.

Şi uite cum s-a schimbat iar linia de finiş a maratonului. Ne mai aşteaptă un număr încă necunoscut de kilometri. Suntem aruncaţi din nou în nesiguranţa pe care am trăit-o în primul an, din momentul în care i s-a depistat cancerul.

Mersi din suflet, doctore.

Despite all my rage/ I am still just a rat in a cage
Smashing Pumpkins, „Bullet With Butterfly Wings“ (*Mellon Collie and the Infinite Sadness*, 1995)

Douăzeci şi opt

Când Carmen a început să se simtă mai bine, bineînţeles că nu putea să-şi petreacă toată ziua la cumpărături, cu toate că depunea mult efort în sensul ăsta. A început să se gândească iar la tot felul de chestii. Ca, de exemplu, la confesiunile pe care i le-am făcut în concediul din iunie. La început, le-a tot alungat din minte. Eram fericiţi împreună şi voiam să ne petrecem puţinul timp pe care îl mai aveam la dispoziţie într-un mod cât mai plăcut şi să ne bucurăm de viaţă. După aceea, organismul ei a început să cedeze, şi toată atenţia şi energia ei s-au îndreptat spre ideea de a supravieţui fizic.

Dar acum, trecutul meu monofob este iar un subiect din agenda ei zilnică. În ultima vreme, mă sună din ce în ce mai des pe parcursul zilei să verifice unde sunt şi ţine cu tot dinadinsul să afle ce am făcut dacă lipsesc fie şi o oră.

Şi, chiar dacă n-a zis nimic încă, ceva îmi spune mie că Vinerea de Ieşit în Oraş a lui Stijn va fi pusă sub semnul întrebării. Cel puţin temporar. Mă apucă nervii înainte chiar ca ea să îndrăznească să deschidă discuţia. Simplul gând e suficient. Ce dracu’, chiar nu mai există nimic sfânt pe lumea asta?

Astăzi e vineri. Planul pentru diseară presupune o întâlnire scurtă cu Ramon, după care să mă duc la Roos. Mi-am pus cămaşa roz şi pantofii mei

din piele de şarpe şi intru în sufragerie. Carmen stă întinsă pe canapea şi se uită la televizor. Din privirea ei îmi dau imediat seama că simţurile nu m-au înşelat. Mă fac însă că nu bag de seamă şi o sărut pe obraji.

— Ne vedem la noapte, iubire, îi zic eu cât pot de mieros.

— De fapt, aş vrea să nu ieşi în seara asta.

— Iubito, dacă e ceva, te asigur că sunt acasă în cel mult un sfert de oră. Îmi iau mobilul cu mine.

— Nu asta am vrut să spun. Pur şi simplu îmi doresc să stai acasă.

— Poftim? În zece minute trebuie să mă întâlnesc cu Ramon. De ce n-ai zis mai devreme?! Abia am aşteptat să vină seara să ies… E singurul meu moment de relaxare dintr-o săptămână întreagă.

— Ar fi trebuit să te gândeşti la asta înainte să ţi-o pui cu toate muierile alea, zice ea rece.

— Carm, asta n-are *ab-so-lut* nici o legătură. Doar am vorbit despre toate astea, în detaliu, la Club Med.

— Da, dar mi-am mai schimbat părerea. Eu de unde să ştiu că nu mă înşeli iar?

Nu ştiu ce m-a apucat, dar îi dau înainte pe un ton foarte indignat:

— Carm! Termină! Merg cu tine la chimioterapie, la radioterapie, mă cert cu doctorii pentru tine, îi scol din somn sunându-i pentru tine, eu… eu… fac de toate pentru tine!

— Ceea ce faci tu pentru mine nu are nici o legătură cu discuţia asta. Şi, oricum, ce faci e perfect normal. La bine şi la rău, mai ţii minte, Stijn van Diepen? îmi zice ea muşcător.

Acum chiar sunt furios. Nu a vrut să spună asta, sigur. E imposibil să fi vrut să spună asta. Aştept puţin, ca să-i dau ocazia să-mi spună că i-a scăpat. În schimb, mă priveşte provocator.

— Bine, îi zic eu cu voce sugrumată.

Iau telefonul, îl arunc pe pat şi continui:

— Atunci sun-o pe Anne sau pe Maud, sau pe mama ta. Să aibă ele grijă de tine de acum încolo, dacă ţi se pare o nimica toată ceea ce am făcut şi fac pentru tine. Mă duc să dorm la hotel.

Mă ridic şi mă îndepărtez călcând apăsat. Azvârle telefonul după mine.

— Aşa, mai dispari o dată! Du-te să i-o mai tragi vreuneia! ţipă ea. Du-te naibii! N-am nevoie de tine!

N-am nevoie de tine. *N-am nevoie de tine*. După un an şi jumătate de spitale, vizite la doctor, crize de plâns, panică şi chin, *n-are nevoie de mine*.

Desfigurat de mânie, deschid uşa către hol. *N-am nevoie de tine*. „Atunci fă ce vrei, lua-te-ar dracu’, cu cancerul tău cu tot, Carmen van Diepen.“ Plec. Îmi pun nervos haina pe mine şi deschid uşa înjurând.

Dar încremenesc locului.

Soţia mea are cancer şi o să moară. Nu pot să plec. *Nu pot să plec nicăieri*. Închid uşa şi-mi dau haina jos. Mă uit la mine în oglindă. *Nu pot să plec nicăieri*. Aud din sufragerie încetişor vocea lui Carmen:

— Stijn…?

Deschid uşa şi intru din nou în sufragerie. Carmen e deja

la uşă.

— Îmi pare rău…, zice ea moale. Îmi pare rău, Stijn…

O privesc disperat, mă duc către ea şi o iau în braţe. Stă agăţată de mine ca o păpuşă moale şi începe să plângă în hohote.

Ramon, nu mai pot ieşi în seara asta. O să-ţi povestesc altă dată.

Zeiţă, sunt probleme acasă. Nu pot veni diseară. Te sun mâine. Scuze.

După o oră de plâns, încurajat şi împăcat, decidem să-l sunăm pe Frenk, să-l întrebăm dacă nu vrea să vină pe la noi. Să ne distragă puţin atenţia. Nu poate.

— Sunt în Bep.

— Aha.

— S-a întâmplat ceva?

Cafeneaua Bep. O cafenea de lux unde până şi alegerea coşurilor de gunoi a fost o treabă bine gândită. Bep se află pe Nieuwezijds Voorburgwal, care de vreo zece ani e locul de desfăşurare al hipioţilor.

Primele în zonă au fost Seymore Likely şi Schuim, urmate de Diep şi de Bep. Toată lumea care avea ceva de-a face cu publicitatea (asistente mişto, fete de la RTV şi secretare) începuse la un moment dat să frecventeze barurile astea, deci nici Ramon, nici eu nu ne mai dădeam duşi de aici. Până când am avut curajul să ne mărturisim că La Bastille ni se părea pur şi simplu mai mişto, şi din acel moment viaţa a revenit la normal. *Ordnung muss sein!*[44]

— Nu, nimic. Las-o baltă! Distrează-te!

— Cu siguranţă!

O sun pe Maud. Deja îmi dau seama, după zgomot. E într-un bar.

— Stijn? strigă ea în mobil. Nu te aud bine. Sunt în De Pilsvogel cu Natas.

Închid şi-i trimit un mesaj că nu era nimic urgent.

— Toată lumea bea şi se distrează în oraş, fir-ar să fie, zic eu mânios.

Carmen aproape că n-are curaj să se uite la mine. Mi-e milă de ea.

— Nu-i nimic, iubito. S-o sun pe Anne, ce zici?

— O, nu! exclamă ea. Dacă îi spunem din ce cauză ne-am certat, o să facă ea pe dracu’ în patru să ne mai certăm o dată cât de curând…

O sun pe mama lui Carmen. Aceasta simte imediat că e ceva în neregulă şi, până să apuc s-o întreb ceva, vine ea cu propunerea să ne facă o vizită. În mai puţin de o jumătate de oră e la noi. Trăncănim vrute şi nevrute, fără a pomeni însă despre disputa de mai devreme. La ora unsprezece, Carmen se duce la culcare, frântă de oboseală. Eu mai deschid o sticlă de vin şi rămân cu mama lui Carmen jos în living.

Când nu se mai aude nimic la etaj, mă întreabă din ce cauză ne-am certat.

— De unde ştii? întreb eu uimit.

— Doar toate mamele simt aşa ceva, zice ea râzând.

Se uită la mine.

— Carmen mi-a povestit cu ceva vreme în urmă totul despre aventurile tale.

— Da? întreb eu şocat.

— Dacă ai fi fost băiatul meu, îţi ardeam eu vreo două.

Rânjesc, ca să am şi eu o reacţie.

— Ştii ceva, băiete, zice soacra mea, stau câteodată noaptea trează-n pat din cauza nenorocitului ăstuia de cancer şi a problemelor pe care vi le provoacă. Mi-aş dori să fi putut trece eu în locul ei prin chimioterapie, amputarea sânului şi toate nenorocirile care i se întâmplă lui Carmen. Nu o condamn că uneori o mai ia razna.

— Nici eu, zic eu şoptit.

— Dar n-are nici un sens să te ţină legat în casă. O să discut eu mâine cu Carmen. Văd şi eu cât de greu îţi e câteodată. Şi mi se pare că te descurci extraordinar.

Mă ia în braţe şi mă strânge.

— Sunt mândră că îmi eşti ginere.

Mă retrag din braţele ei.

— Şi totuşi, uneori nu ţi-ai dori să se termine totul? mă întreabă.

— Ba da. Dacă sunt sincer, da, şoptesc eu.

— Te cred, băiete, zice ea încet. Te înţeleg perfect. Nu trebuie să-ţi fie ruşine.

Mă sărută pe frunte şi-şi şterge o lacrimă.

— Şi-acum aş bea o cafea, răutate ce eşti!

44 În germană, în original, „Fiecare lucru la locul lui!“ (n.tr.)

Fuck you/ I won't do what you tell me
Rage Against The Machine, „Killing In The Name Of" (*Rage Against The Machine*, 1992)

Douăzeci şi nouă

— Care este numele de familie al lui Ramon? strigă Carmen.
— Del Estrecho, strig şi eu înapoi.
— Del Estrecho… Ar trebui să fie pentru două persoane.
Linişte.
— OK. Nu, e în ordine, voiam doar să verific. Mulţumesc.
Închide.
— Acum mă crezi? o întreb eu oftând, fără să-mi iau ochii din ziar.
Ea oftează la rândul ei şi dă aprobator din cap.
— În fine, să zicem.

În seara asta pe la zece jumate ajung la tine, Zeiţă.

— Ce?!? De câtă vreme, omule? strigă Ramon, cu gura plină de friptură.
— De un an şi jumătate, răspund eu calm.
— *Deja de un an şi jumătate?!* strigă el în tot restaurantul Le Garage.
— Da.
— Deci când eram la Miami… avea deja?

Le Garage. Tipi de vârstă mijlocie, îmbrăcaţi la patru ace, vin aici să mănânce în compania unor femei care arată la fel de delicios ca

preparatele culinare de la Le Garage, dar sunt mai puţin proaspete ca acestea şi conţin mai mulţi conservanţi, coloranţi şi odorizanţi.

— Da

— Şi de ce nu mi-ai spus niciodată?

— Pentru că, oriunde mă duc, numai despre Carmen se vorbeşte. Trebuie să povestesc mereu cum se simte. Şi cu tine chiar nu voiam să fac asta. Tu erai pentru mine o enclavă necanceroasă.

— Ce rahat… Se uită în gol. Naşpa! Mi se părea mie că se întâmplă ceva, zice el dintr-odată.

Mă priveşte serios, ceea ce nu-i stă deloc în fire.

— Doar că nu ştiam ce anume. Te-ai schimbat aşa mult în ultimul an, *amigo*. O pilulă din când în când, haine tot mai mişto, geaca aia scumpă de piele, frizura la modă. Abia acum îmi pică fisa. Vrei pur şi simplu să te distanţezi de toată nenorocirea care te aşteaptă acasă.

Rămân cu gura căscată. Ramon, cu care credeam că pot vorbi doar despre fotbal, sex şi curve, a înţeles în două minute ceea ce prieteni ca Thomas pur şi simplu nu vor să priceapă.

— Când n-ai mai putut ieşi cu mine săptămâna trecută, se întâmplase ceva cu Carmen? mă întreabă el îngrijorat.

Mi se pare aproape caraghios să-l văd în ipostaza asta.

— Nu, a fost din cauza aventurilor mele, răspund eu, făcând pe durul. Carmen are în acest moment *toleranţă zero*. Controlează tot ce fac.

— Şi pe bună dreptate, c-un aşa babuin în călduri pe post de bărbat, zice el ştergându-se grosolan la gură cu mâneca. Dacă eşti neglijent şi descoperă că o mai înşeli, acum când e bolnavă, te omor cu mâna mea, nenorocitule. Ţine asta doar pentru tine şi pentru prietenii tăi[45], *amigo*! Aşa, şi acum hai în La Bastille, să vedem dacă sunt pe-acolo puicuţe în călduri.

Îi face semn chelnerului să ne aducă nota de plată.

— Eu nu vin, îi răspund. Am întâlnire cu o fată şi trebuia să fiu la ea de vreo oră.

E de la sine înţeles că nu găsesc nici un loc de parcare pe Eerste Helmersstraat.

La dracu’, e deja unsprezece şi jumătate. De ce naiba am venit cu maşina? De la Le Garage până la Roos sunt trei staţii de tramvai.

Sunt pe drum, Zeiţă! Nu dispera!

După ce am dat câteva ture cu maşina, înjurând, parchez pe un loc pentru invalizi, unde riscul de a mi se ridica maşina la ora asta e sub cincizeci la sută, estimez eu. La douăsprezece fără un sfert sun la ea la uşă.

— Salut, strig eu în interfonul de lângă sonerie.

Interfonul rămâne mut. După ce urc cele trei rânduri de scări până la apartamentul ei, constat că Roos e la fel de supărată precum Louis van Gaal în timpul unei conferinţe de presă.

— Scuze. Întâlnirea cu Ramon s-a cam lungit.

— Scuze?! zbiară ea. E pentru a doua oară săptămâna asta când mă faci să aştept de nebună, fir-ar al dracului să fie. Vinerea trecută toată seara, şi acum o oră şi jumătate. Şi eu trebuie să stau drepţi la comandă, când îi convine domnului. M-am săturat, Stijn!

„Ba nu, eu m-am săturat.“ Mă uit fix în ochii ei.

— Să ştii că reproşuri pot să primesc şi acasă. Nu e nevoie să vin până aici pentru aşa ceva, zic eu rece.

— Aha, deci aşa pui tu problema?

— Da.

— Ei, atunci du-te dracu’! strigă ea.

Şi asta şi fac. Când Carmen mi-a strigat acelaşi lucru, mi-am dat seama că îmi e pur şi simplu imposibil să mă desprind de ea, în timp ce lângă Roos nu mă reţine nimic. Doar n-o fi vina mea că ea mă iubeşte?!

45 Fragment din Hans Teewen, *Dat dan weer wel* („Ei, aşa ceva da“, 2001) (n.a.)

„În seara asta am băut şi-am remarcat:/ femeile nu primesc ce-au meritat“
The Scene, „Blauw“ (*Blauw*, 1990)

Treizeci

Trântesc uşa maşinii şi plec în trombă, ca un dement, de pe Eerste Helmersstraat spre Constantijn Huygen, apoi fac stânga pe Overtoom. Preţ de o secundă, mă întreb dacă nu ar trebui să găsesc rapid o scuză faţă de Roos. Dar nu-mi vine nimic în minte. În schimb, îi trimit un mesaj lui Ramon.

Eşti în La B?

Îi trimit unul şi lui Maud. Am chef s-o văd. Cel puţin, ea nu se comportă ca Roos. Dau muzica la maximum şi cânt odată cu De Dijk în timp ce conduc pe Stadhouderskade: „Dintr-odată am senzaţia că ar mai fi încă posibil… nu, nu e prea târziu, suntem asemenea celorlalţi, nu ne dorim nimic altceva decât să stăm tolăniţi la soare“. Ramon îmi răspunde la SMS: da! Zâmbesc de mi se lăţeşte faţa – „Toate se aranjează, de-abia începem… de-abia acum începem!“

De Dijk are dreptate: şi Maud îmi răspunde la mesaj. E împreună cu Natasja – mmmm… – la Pilsvogel, ar trebui să plece în curând la More, dar o să treacă mai întâi prin La Bastille.

După un tur al canalului Lijnbaansgracht, găsesc un loc de parcare chiar în faţa clubului La Bastille. Trebuie să mă stăpânesc să nu alerg înăuntru.

La bar e un tip care are cămaşa descheiată cu doi nasturi mai mult decât ar trebui, ca să-şi expună cât mai bine muşchii pectorali enervant de bine lucraţi. De braţul lui e agăţată o blondă binecuvântată cu nişte balcoane enorme. Se prezintă cu numele de Debby. După cum spune ea însăşi, Carmen este o fostă blondă cu ţâţe mari, în vreme ce cu Debby situaţia e fix pe dos: ea nu e de felul ei blondă şi nu a avut sâni mari.

Dar asta nu-i în măsură să-i strice cheful lui Ramon.

— Schimbare de plan, *amigo*?

Ridic din umeri.

— Vrei şi tu o votcă?

Ramon izbucneşte în râs, mă strânge în braţe şi încheie seria drăgălăşeniilor cu o palmă zdravănă peste cap. Îmi oferă o pastilă mică, rotundă. Ei, de ce nu, până la urmă? Accept şi o dau pe gât cu o gură de votcă. În acelaşi timp, Maud şi Natas intră în club de-a dreptul exuberante. Se agaţă vesele de gâtul meu.

Pur şi simplu ţipă de plăcere. Doamne, Dumnezeule, şi eu ziceam de mine că am luat mult la bord în seara asta.

— Stijn, dragule, dar de ce eşti aşa stresat? mă întreabă Maud. S-a întâmplat ceva?

— Nu, deloc. Vreţi amândouă votcă cu lime?

— Eu aş vrea un Breezer, chicoteşte Natas şi-şi trece un braţ peste mijlocul meu. Ia-mi unul roşu. Ţi se face limba dulce de la el. Poţi verifica imediat.

Râd ruşinat.

— Nu-i şi Roos cu tine, nu? întreabă Natas în trecere, când îi întind Breezerul.

— De unde ştii tu de Roos? o întreb, cu ochii cât cepele de mirare, şi mă uit furios la Maud.

Ea face repede semn din cap, cum că nu de la ea a aflat Natas.

— Asta-i bună, zice Natasja, ridicând din umeri. Poate ar fi bine să nu-ţi mai laşi e-mailurile la vedere când pleci de la calculator.

Mă înroşesc la faţă ca un rac. Maud izbucneşte în râs. Ei, ce mai contează, în definitiv?! Sunt în La Bastille, tocmai am primit de la Ramon a treia votcă în jumătate de oră, pastila începe să-şi facă efectul, Maud şi-a pus şi ea un braţ în jurul taliei mele, şi uite-aşa plec cu două gagici excitate la More, în vreme ce în La Bastille se aude Geef de nacht maar de schuld[46]. Şi aşa şi este, noaptea e de vină.

E ora trei când intrăm în Club More. Asta după ce am fost controlat chiar şi între picioare – zici că am intrat pe stadionul De Kuip din Rotterdam cu un fular al celor de la Ajax la gât.

Dacă RoXy era un Marco van Basten al vieţii de noapte, atunci More este Ton Blanker[47] al acesteia. Clubul nu şi-a putut respecta niciodată promisiunea. Se zvonea că urma să devină un nou RoXy. Dar, dacă e să mă iau după ce zice Frenk, More nu are nici o şansă să se ridice la nivelul lui RoXy.

Îmi dau seama că şansele de-a pleca acasă peste o oră sunt minime. Nu mai există cale de întoarcere. Pastila de la Ramon şi limba Natasjei sunt, pur şi simplu, irezistibile. După încă un sărut, arunc o privire vinovată înspre Maud. Ea nu reacţionează cum mă aşteptam. Îmi dau seama după pupile că şi ea a luat o pastiluţă de-a lui Ramon. Mă strânge tare şi începe să mă sărute. Ne devorăm toţi trei unul pe altul pe ringul de dans de la More. Natasja îi şopteşte ceva la ureche lui Maud. Aceasta o priveşte şi dă aprobator din cap.

— Ai chef de ceva senzaţii tari, Stijn? strigă Natas provocator, acoperind muzica house asurzitoare.

Ar fi trebuit să ştiu. Dacă ajungi întotdeauna acasă înainte de patru şi jumătate şi într-o zi se face ora cinci şi jumătate şi tu n-ai apărut şi nici n-ai sunat, atunci e clar că are să se întâmple ceva.

Ţârrr… ţârrr… ţârrr.

Le fac semn Natasjei şi lui Maud să tacă puţin.

— Pe unde umbli, nenorocitule? întreabă Carmen plângând.

— Ăăă… vin acum…

— E deja şase fără un sfert, fir-ar al dracului să fie, Stijn, strigă ea furioasă.

Inima îmi sare din piept. Maud tremură pe pat. Natas îşi aprinde indiferentă o ţigară.

— Succes, îmi şopteşte Maud când trag uşa după mine.

Natas îmi face cu ochiul.

Alerg la maşină, care e parcată trei străzi mai încolo, pe Ceintuurbaan. Mă uit repede să văd dacă nu cumva e vreun poliţist prin zonă şi trec peste linia de tramvai către Hobbemakade. Scot din casetofon CD-ul cu De Dijk pe care l-am ascultat mai devreme şi pun Bruce. Butonez şi sar peste fiecare melodie până aud sunetul penetrant al armonicii de la *The Promised Land*. Semaforul de pe Roelof Hartstraat se face galben când mai am cam cincizeci de metri. Apăs pe acceleraţie şi traversez intersecţia pe roşu, în mare viteză. Adrenalina îmi clocoteşte în corp. Zic cu voce tare versurile disperate ale lui Springsteen. „Uneori mă simt atât de slab“– frânez uşor la curba strânsă de la benzinăria Shell – „… Nu vreau decât să explodez…“ – şi apăs iar cu forţă pe acceleraţie când am luat deja curba – „… Să explodez şi să spulber tot oraşul ăsta…“ – ceea ce face ca maşina să tragă spre stânga. Smucesc de volan şi încerc să evit refugiul – „… Să iau un cuţit…“ –, dar atunci Chevy începe să se zgâlţâie – „… Şi să tai durerea asta din inima mea…“– şi să se răstoarne, şi aud o bubuitură surdă şi un zgomot de ceva spart, şi zgomot de ţăndări de geam, şi maşina se târăşte zeci de metri pe şosea, răsturnată pe-o parte.

Apoi totul devine nemişcat. Tăcerea e asurzitoare.

Nici un Hazes. Nici un Dijk. Nici o casă. Nici un Springsteen. Sunt culcat pe-o parte, agăţat în centura de siguranţă. Preţ de câteva secunde, sunt anesteziat. Şi, dintr-odată, îmi năvălesc în minte tot felul de chestii. Trăiesc. Mă doare? Nu. Pot să mă mişc? Pot. Sticlă. Peste tot sticlă. Ah, la dracu’! Carmen! Pericol de incendiu? Să ies de-aici! În mijlocul străzii. Să

plec! E posibil să explodeze? Să ies de-aici! Să urc. Repede. Poliţia. Sunt beat. La dracu'. Ah, la dracu' la dracu' la dracu' la dracu' la dracu'.

Împing la o parte portiera din dreapta şi mă caţăr afară din maşină. Sunt aproape uimit la vederea maşinii răsturnate. Ca şi cum ar fi cel mai normal lucru de pe pământ, o las pe Chevy a mea răsturnată aici, în văzul lumii, la ora şase fără nouă minute dimineaţa. Arată de parcă a capitulat.

Mă îndrept către trotuar. Apoi mă sprijin de parapetul podului. Încep să înţeleg uşor, uşor ce înseamnă toate astea.

S-a întâmplat o catastrofă. Maşina mea. Permisul meu de conducere. Ar fi o minune dacă ar mai găsi şi sânge în alcoolul meu.[48]

Şi risc să ajung la închisoare! Aş fi putut fi mort acum. Luna… Ah, şi Roos crede că acum sunt bine mersi acasă. Şi, Doamne, ce-o să zică despre toate astea Carmen…

O sun. Nu răspunde. Las un mesaj cum că am avut un accident cu maşina, că, din fericire, nu am păţit nimic, dar că va mai dura ceva timp până să pot ajunge acasă.

Deja se apropie o maşină de poliţie cu sirena pornită. Îmi bag repede o bomboană mentolată în gură.

La poliţie trebuie să-mi predau telefonul, portofelul şi cheile, să-mi dau jos cureaua şi să-mi desfac şireturile. Mi se cere să aştept puţin în una dintre camere. Se închide o uşă în urma mea.

Acea cameră e, de fapt, o celulă. Uşa e solidă, de oţel, cu o ferestruică cu gratii. Mă aşez pe o băncuţă care este prinsă în perete cu nişte şuruburi.

Acasă, soţia mea, care va muri în curând, m-a aşteptat toată noaptea şi încă mai aşteaptă să ajung. În Oud-West e o femeie care mi-a fost mereu alături în ultimele luni şi care probabil a plâns din cauza mea toată noaptea. Iar eu sunt aici.

Durează o veşnicie până mi se permite să ies din celula asta.

Se pare însă că n-au trecut decât douăzeci de minute. După ce depun o declaraţie, mi se dă voie să chem un taxi care să mă ducă acasă. E şapte fără un sfert.

Carmen e în sufragerie, pe patul adus acolo special pentru ea. Stă acolo cu capul ei chel şi cu halatul de casă gri şi îmi aruncă o privire ucigătoare.

— Unde erai când te-am sunat?

— Cu o fată.

Pac.

Pentru prima dată în viaţa mea, o femeie îmi dă o palmă

peste faţă.

Nu pot să nu-i dau dreptate.

— Şi, ca şi cum n-ar fi de-ajuns, te mai urci şi la volan, chiar dacă eşti beat mort. În curând, Luna n-o să rămână numai fără mamă, ci şi fără tată! exclamă ea.

46 „Dă vina pe noapte“, melodia lui Robert Leroy (1996) (n.tr.)

47 La sfârşitul anilor şaptezeci, a fost numit cel mai mare talent al echipei Ajax de la Johan Cruyff încoace. Şi cu acest titlu a şi rămas. (n.a.)

48 Parafrază, cu ceva licenţă poetică, din *Leo*, de Ria Valk (1982) (n.a.)

„I’m like fucking King Midas/ Everything I touch turns to shit.“
The Sopranos (1999)[49]

Treizeci şi unu

Carmen nu mai e lângă mine în pat când mă trezesc. Mă uit la mobil şi văd un mesaj de la Ramon. Din fericire, Carmen nu l-a citit. Mă întreabă dacă m-am distrat ca lumea cu fetele. Mai încape vorbă?! Şi ce distracţie! Chiar şi-acum mă mai distrez. Mă ridic, fac un duş şi mă duc jos. Ea îi dă de mâncare Lunei şi are ochii roşii.

— E timpul să discuţi cu un psiholog. Aşa nu mai merge, ai luat-o razna.

Eu nu spun nimic. Carmen se duce la etaj, eu, ca un zombi, îi dau Lunei ultimele guri de terci.

Ceva mai târziu, Carmen coboară din nou. Are în mână o geantă mare.

— Eu am plecat.

— Unde te duci? o întreb eu încet.

— La Thomas şi la Anne.

— Şi când te întorci?

— Nu ştiu încă, zice ea plângând. Nu ştiu încă, Stijn.

O iau pe Luna în braţe şi merg cu ea până la uşa de la intrare. Carmen o sărută pe Luna, îmi spune „Te mai sun eu“, se urcă în Beetle-ul ei şi pleacă fără să se mai uite înapoi.

Luna îmi dă un sărut pe gură şi mă ia în braţe. Îi spun că am fost rău şi am făcut prostii.

— Tati a băut multe beri, apoi s-a urcat în maşină şi a condus, şi s-a răsturnat cu maşina.

— Cu Chevy?

— Da…

— Mami e foarte supărată pe tine, nu?

— Da…

Ne ţinem strâns în braţe. Eu cânt încet cântecelul nostru.

Tati şi Luna, împreună mereu/ Prieteni la bine, prieteni la greu/ Tati şi Luna, împreună mereu/ Prieteni la bine, prieteni la rău.[50]

Îl sun pe Frenk şi-i spun că ajung mai târziu la birou. Iau bicicleta şi o duc pe Luna la creşă. De acolo, mă duc tot cu bicicleta la service-ul unde Chevy a mea o să stea câteva luni bune, la reparat. Ai şanse mai mari să îţi răspundă cineva de la Departamentul de Relaţii cu Clienţi al Ajaxului decât să comanzi o piesă pentru Chevrolet şi să-ţi vină în mai puţin de o lună. Oricum nu-mi voi putea ridica permisul de conducere decât după ce mă voi prezenta la tribunal pentru prima înfăţişare, aşa că nu prea contează.

Rămân şocat când văd maşina. În dreptul scaunului şoferului arată de parcă ar fi fost tăvălită pe gazonul stadionlui ArenA.

— Mare mirare că aţi scăpat viu, zice mecanicul clătinând din cap.

Reprezentantul firmei de asigurări e lângă el şi mă anunţă că firma refuză să plătească suma estimativă de douăzeci şi cinci de mii de guldeni, având în vedere faptul că e vorba despre alcool la mijloc. Îmi spune că o să facă tot ce poate ca firma de leasing a maşinii să mă accepte în continuare client. Şi mai adaugă că i se pare că am făcut o mare tâmpenie. Răspund că sunt de acord cu el. Mecanicul râde şi el pe sub mustăţi.

Natas a sunat la serviciu să spună că e bolnavă. Maud a venit. O întreb dacă vrea să iasă cu mine până afară. Îi povestesc despre accident şi despre Carmen. Se face albă la faţă. Apoi se duce la toaletă şi rămâne acolo minute în şir.

Îi povestesc lui Frenk despre accident.

— Carmen a sărit în sus de bucurie, nu?

— A plecat de acasă azi-dimineaţă.

— Dumnezeule, Stijn…

Mă sună Ramon. A aflat de la Maud ce s-a întâmplat. Mă face cu ou şi cu oţet.

— Dacă ştiam că eşti cu maşina, îţi aruncam eu cu mâna mea cheile în canal, tâmpitule. Amigo, ce naiba se întâmplă cu tine?

Puţin mai târziu, primesc un e-mail de la Maud.

From: maud@creativeandstrategicmarketingagencymerkinuitvoering.nl
To: stijn@creativeandstrategicmarketingagencymerkinuitvoering.nl
Sent: Joi, 22martie 2001, 14:31
Subiect: Ieri

N-ar fi trebuit niciodată să facem ceea ce am făcut ieri. Abia azi-dimineaţă mi-am dat seama că am exagerat cu pastilele şi cu băutura. Nu mai îndrăznesc să dau ochii cu Carmen. Sunt supărată pe Natas, pe tine şi pe mine. Şi sunt îngrijorată din cauza ta. Te împingi în prăpastie cu mâna ta, Stijn.

Nu te judec, dar eu cred că ar trebui să te duci la un psiholog. Nu poţi ieşi singur din toată treaba asta.

Maud

P.S.: Poţi să mă iei şi pe mine cu tine. Aşa am primi şi reducere de grup :)

La ce nu e bună o partidă de sex în trei?![51] Şterg e-mailul, oftând. Încă una care mă scoate din sărite cu psihologul ei.

Dar mai terminaţi odată! Ce dracu’ să-i spun unui psiholog?

Că aveam alcoolemia 3,5 când am avut un accident de maşină pentru că am condus ca un dement, după ce soţia mea mă sunase în timp ce eu eram în pat cu o stagiară şi cu o fostă iubită – care, trebuie să specific, domnule doctor, este şi o bună prietenă a soţiei mele – şi că toate astea s-au întâmplat pentru că puţin mai devreme în seara respectivă mă certasem cu tipa cu care am o relaţie extraconjugală – cu care, în ciuda faptului că i-am promis soţiei că n-o voi mai înşela toată viaţa (are cancer şi va muri în curând, domnule doctor), mă culc în continuare. Să-l întreb dacă m-ar putea ajuta să rezolv

aceste probleme? Să mă confesez şi lui Carmen, domnule doctor, dacă tot m-am apucat de treaba asta?

49 Tony Soprano către psihiatrul său, în episodul 12 („Isabella“) din serialul *Clanul Soprano* (n.a.)
50 Textier: Stijn, muzica: imnul clubului PSV, autorul: necunoscut – şi aşa şi trebuie să rămână (n.a.)
51 Fragment din *Turks Fruit* de Jan Wolkers (1973)

You’re no good/ you’re no good/ you’re no good/ baby you’re no good/ I’m gonna say it again/ you’re no good/ you’re no good/ you’re no good/ baby you’re no good
Linda Ronstadt, You’re No Good (*You’re No Good*, 1974)

Treizeci şi doi

De-abia după două zile, patru ore şi optsprezece minute primesc un telefon de la Carmen.

Îmi spune că va veni acasă în acea după-amiază. Nu e foarte comunicativă, dar cel puţin m-a sunat. Mă las pus la colţ fără să ripostez. Cine face prostii trebuie să suporte consecinţele. Pe lângă asta, mi-e în continuare ruşine de ce am făcut, aşa că atitudinea duşmănoasă a lui Carmen mi se pare bine-venită. Am renunţat de bunăvoie, pentru o perioadă, la amorul propriu.

Şi, după o jumătate de sticlă de votcă băută aseară, mi se pare chiar suportabilă doza asta de otravă telefonică.

Sticla de votcă e de la Frenk. M-am trezit cu el la uşă. La Merk in Uitvoering n-am mai zis nimic despre accident. Aseară i-am povestit tot (am cenzurat numele şi activităţile întreprinse cu Natas şi cu Maud). M-a strâns în braţe, şi asta a declanşat totul. După două zile în care am încasat din plin umilinţe acasă, la poliţie, la service-ul auto şi la serviciu, am izbucnit în plâns în braţele lui Frenk. La sfârşitul serii, mă simţeam ceva mai bine.

Azi-dimineaţă lucrurile nu mai stăteau la fel de bine. M-am trezit cu Luna plângând, eram mahmur şi mă simţeam cumplit de deprimat. Cu mari

eforturi am reuşit să cobor din pat, să-i dau Lunei să mănânce, să o îmbrac şi să o duc la creşă. Apoi am sunat-o pe Maud să-i spun că nu pot ajunge azi la serviciu şi m-am băgat iar în pat. Mă joc de-a v-aţi ascunselea în stilul Lunei — dacă îşi pune mânuţele la ochi, speră că n-o mai vede nimeni.

N-am mai reuşit să adorm, şi acum, la o oră de când m-a sunat Carmen, mă simt chiar mai rău. Mă gândesc cu groază la această după-amiază. Mă simt ca un băieţel de care râde toată clasa şi care se trezeşte lunea dimineaţa cu gândul că totul o s-o ia de la capăt în momentul în care va pune piciorul în curtea şcolii. Poate ar fi trebuit să mă autopedepsesc şi să fi scris două zile la rând propoziţia:

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.
Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Nu trebuie să mă culc cu alte femei şi nici să conduc cu o alcoolemie de 3,5.

Mă uit la ceasul deşteptător şi văd că este douăsprezece şi jumătate. Peste câteva ore, o să apară şi Carmen. Pe măsură ce se apropie acel moment, mă simt tot mai tensionat. Vreau să repar totul, să fiu aproape de Carmen a mea, dar cred că am dat-o rău în bară. Carmen nu mai înţelege nimic din comportamentul meu. Nimeni nu mai înţelege nimic din comportamentul meu. Maud e supărată pe mine. Cu siguranţă şi Frenk, acum, că m-am dat bolnav şi n-am apărut la muncă. Ramon m-a făcut tâmpit. Iar Thomas şi Anne, după ce au consolat-o pe Carmen două zile, nu cred să fie prea dispuşi să se arate binevoitori faţă de mine. Până şi Roos e supărată, şi ea nici măcar nu a aflat tot. A, şi să nu uit, şi eu cred despre mine că sunt un bou. Mă simt vinovat, mahmur, patetic, mânios, speriat, depresiv, egoist,

slab, rău, trădat, necioplit, ipocrit, subestimat, tensionat, terminat, imoral, asocial, neînţeles, laş, mincinos şi nefericit.

Pe scurt, nu mă simt bine.

Oftez din rărunchi şi mă foiesc în pat. Mă duc la closet. Mă întorc înapoi în pat. Mă dau jos din pat. Mă uit pe fereastră.

Mă urc din nou în pat. Mă întind pe spate. Mă întind pe burtă. Mă dau jos din pat. Beau un pahar de lapte în bucătărie. Şi mă întorc din nou în pat. Unu fără douăsprezece. Mă aşez în pat pe partea stângă. Plâng. Mă întorc pe partea dreaptă. Pe stânga. Pe dreapta. Pe spate. O sun pe Roos.

Roos e supărată.

— De ce dracu’ n-ai dat un semn până acum? Am plâns două zile şi două nopţi şi-am aşteptat să mă suni sau să-mi trimiţi un mesaj!

Îi povestesc că am ieşit în oraş după ce am plecat de la ea, cu maşina, şi că am avut un accident, şi că băusem mult prea mult.

Roos e şocată.

— Ce!?… Mare nenorocit mai eşti! Şi… ăăă… ce-ai păţit?

— Nimic…

— Slavă Domnului! exclamă ea uşurată.

E prima persoană care îmi spune ceva drăguţ pe ziua de azi.

Dramatismul accidentului e diminuat dacă nu pui la socoteală partea cu Maud/ Natasja şi plecarea de acasă a lui Carmen, mi se pare mie.

— Carmen lipseşte de acasă de două zile, Roos.

— Ce!?

— Era groaznic de mânioasă din cauza accidentului şi a faptului că am băut… Şi pentru că ar fi trebuit să ajung acasă mult mai devreme…

— Eşti incredibil de neserios, Stijn… Poţi fi foarte afectuos, dar felul în care ai ajuns să te comporţi cu oamenii nu mai e normal, să ştii… De ce nu te duci la un psiholog?

— Şi tu începi cu de-astea!? Nu! Nu mă duc la nici un psiholog!

Roos tace o clipă.

— Oare ţi-am povestit despre Nora? mă întreabă ea.

— Nu. Cine e?

— Nora e o femeie care dă sfaturi spirituale.

— Bravo Norei!

— Poate că fix de asta ai tu nevoie acum.

— Nu cred în Dumnezeu.

— Am zis eu ceva de credinţă?

— Nu, dar ce-mi trebuie mie sfaturi despre spirit? Ar trebui s-o întreb ce marcă de votcă să aleg?

— Poţi să faci mişto de mine cât vrei, dar eu tot o să-ţi povestesc.

— Sigur, dă-i drumul.

Pe Roos nu o descurajează cinismul meu.

— O să ţi se pară o aiureală şi probabil că, într-adevăr, nu e de tine aşa ceva, dar Nora e o femeie cu har. Nu e vreo vindecătoare sau ceva de genul ăsta, nu e un guru, nu e o persoană gen martorii lui Iehova, ci e mai degrabă… na, cum să zic, cineva cu talent spiritual care se foloseşte de acest talent pentru a ajuta oamenii. Dă răspunsuri la întrebările vieţii.

— Şi cum de ştie ea aceste răspunsuri, mă rog?

— Păăi… le primeşte la rândul ei.

— De la cine?

— Din lumea spirituală.

— Măi să fie!

Intenţia mea e să fac pe indiferentul, dar ceva din vorbele lui Roos mă interesează. Habar n-am de ce.

— Dacă vrei, pot să-ţi trimit un mesaj cu numărul ei.

— Fă cum vrei, zic eu cu nonşalanţă.

— Baftă azi…

nora. 06-42518346. Hai, sun-o…

Mă holbez la numărul de telefon de pe ecranul mobilului, ridic din umeri şi-l salvez în agenda telefonului, pentru orice siguranţă, sub numele de cod „SOS“. N-am nici un chef să mă apuc să-i explic lui Carmen acasă cine anume este Nora, cum de am numărul ei şi că nu m-am culcat cu această Nora.

„Dac-ai fi fost în locul meu/ ce-ai fi făcut tu oare/ Hai, pune-te în locul meu“
De Dijk, „Ga in mijn schoenen staan“ (*Muzikanten dansen niet*, 2002)

Treizeci şi trei

Aud uşa de la intrare. Ea păşeşte înăuntru, îşi pune geanta jos, îşi dă jos geaca şi se aşază la masa din bucătărie.

— Vrei o cafea?

Face semn din cap că nu.

— Eu aş vrea una, dacă nu te deranjează.

Simt cum mă urmăreşte peste tot cu privirea în timp ce îmi pun de cafea.

— M-a sunat Frenk în dimineaţa asta, zice ea. Mi-a zis că eşti terminat, că ai sunat azi să spui că nu te duci, că eşti bolnav.

— Ăăă… da…

— Ascultă, Stijn, mă simt trădată. Iar Anne şi Thomas au spus că am tot dreptul să mă simt aşa.

— Ei na, chiar nu m-am aşteptat la asta, mormăi eu în barbă.

— Ar fi frumos din partea ta să mai arăţi din când în când puţină încredere în prietenii tăi. Anne ţi-a luat apărarea. M-a convins că, dacă eram eu în locul tău, e posibil să mă fi comportat şi eu exact la fel, ca să-mi alung frustrările. Poate că ne-aş fi băgat pe amândoi în faliment, cheltuind la greu în magazinele de lux. Şi s-a mai întâmplat ceva.

— Ce anume?

— Toos l-a părăsit pe soţul ei. Tipul ăla care nu o însoţea niciodată la chimioterapie, pentru că nu suporta aşa ceva. Şi cu care ea nu mai schimba

o vorbă. Asta m-a făcut să mă gândesc mai bine. Noi doi am trecut prin atâtea împreună, pot să mai trec şi asta cu vederea. S-a întâmplat, asta e, trebuie să mergem mai departe.

Eu încuviinţez din cap, de acord cu ea, vesel ca un copil care tocmai o aude pe mama lui spunându-i că l-a iertat şi că sunt din nou prieteni.

— Vino încoace, nenorocitule, zice ea zâmbind şi mă mângâie pe păr. A iubi înseamnă şi a ierta.[52]

52 Fragment din „Wat is dan liefde“ de André Hazes (*’n Vriend*, 1980) (n.a.)

„Să-mi dea bani cu lopata/ Şi să mă şi oblige/ Din Mokum eu să plec/ Nimic nu mă convinge/ Aici încă poţi râde/ Şi e bine aşa/ Şi n-aş dori să fiu/ Niciunde altundeva.“
Danny de Munk, *Mijn stad* („Danny de Munk“, 1984)

Treizeci şi patru

Exact de aşa ceva mi-a fost teamă.

Am întrebat-o pe Carmen de trei ori săptămâna asta dacă nu ar prefera să stea la Anne în ziua când ne mutăm. Astfel aş reuşi să car împreună cu băieţii de la firma de mutări toate bagajele şi mobilele de pe Amstelveenseweg, aş aranja dormitorul şi sufrageria, iar seara Carmen ar putea să intre într-o casă cât de cât aranjată. Nici n-a vrut să audă.

Băieţii trebuie să sosească peste un sfert de oră, şi lui Carmen îi e rău de moare. Nu că m-aş fi aşteptat la altceva, până pe la douăsprezece corpul lui Carmen este prezent doar de formă prin casă. Atâta vreme cât doarme sau stă liniştită, totul e în ordine, însă, dacă face şi cea mai mică mişcare, organismul ei protestează într-o manieră extraordinar de consecventă împotriva acestei pierderi de energie şi dă afară tot ce a mâncat de curând. În ultima oră a stat deasupra closetului de trei ori, vomitând.

Eu îi aştept pe băieţii de la firma de mutare până vin, le spun că e gata cafeaua şi că prăjiturile cu mere din punga de pe masă sunt pentru ei, apoi că pe soţia mea şi găleata ei pentru vomat o să le transport eu, personal, în noua casă. O ajut pe Carmen să se îmbrace, o susţin până la maşină, alerg ca un nebun înapoi la etaj, înşfac o pernă, o pătură şi o găleată din dormitor, le arunc pe toate în Opelul Astra al firmei de mutări şi conduc cât se poate de

atent spre Johannes Verhulststraat, încercând să evit curbele strânse şi mişcările bruşte. Ajunşi acolo, alerg mai întâi sus în dormitor cu perna şi cu pătura, îi ridic în slăvi pe Dumnezeu şi pe cei de la magazinul de unde ne-am luat patul cu apă fiindcă l-au livrat la timp, mă grăbesc iar jos către maşină şi o aduc pe Carmen, într-un ritm ceva mai domol, sus în dormitor. O ajut să se dezbrace şi o bag în patul moale. Iat-o: o grămăjoară de nici măcar cincizeci de kilograme, palidă ca un mort, zăcând întinsă şi zâmbitoare pe un pat cu apă imens, dintr-un dormitor extrem de mare, care nu are însă în el nimic altceva decât o găleată pentru vomat.

— În vreme ce tu te ocupi de mutare, eu o să bag un somn pe cinste în noua noastră casă, zice ea chicotind.

Izbucnesc şi eu în râs. Ah, ce dor o să-mi fie de umorul ei!

„Ce urâtă eşti de aproape“
Huub Hangop, „Wat ben je lelijk van dichtbij“ (*De allerergste van Huub Hangop,* 1993)

Treizeci şi cinci

Tânăra *au pair* a sosit. Pe comandă, din Cehia, cu autobuzul.

Eu şi Carmen am găsit-o prin intermediul site-ului World Wide Au Pair, cu câteva luni în urmă. La acea vreme, nu ne imaginam că fata o să mai apuce s-o cunoască pe Carmen, dar, graţie curei cu LV, acest lucru a devenit posibil. Carmen susţine că se bucură să o întâlnească.

În plus, Carmen e de-a dreptul încântată de faptul că, în realitate, fata e mai urâtă decât în poze. Dumnezeule, ce monstru am adus în casă!

Treaba nu merge deloc ca unsă. Cât îmi ia să-i explic acestei tinere ce anume trebuie să cumpere, cum se zice în olandeză, să-i scriu pe o hârtie numele produselor şi să-i mai explic încă o dată, m-aş fi dus singur la supermarket de trei ori.

Această tânără *au pair* arată ca o combinaţie între solista vreunei formaţii de rock gotic şi un roboţel de pluş Furby-cu-piercing- în-buza-de-jos. Dar Luna e înnebunită după jucăriile Furby, deci ea e mulţumită. La fel şi Carmen. Le trimite amuzată e-mailuri tuturor prietenelor ei pentru a le mărturisi că e absolut sigură că n-o să mă dau niciodată la această *au pair*. Iar Rick Manus, care a ajuns pe ultima sută de metri cu chestiile de prin casă ce necesitau reparaţii, ne cere printr-un SMS bani în plus din cauza riscului crescut de a cădea de pe scară ca urmare a vreunei întâlniri neaşteptate cu această *au pair*.

Şi când a înţeles în sfârşit ce înseamnă „trei sute de grame de tocătură“, refuză să cumpere aşa ceva. Nu suportă să treacă pe la raionul de carne de la supermarketul Albert Heijn. Fata e vegetariană şi nu cumpără nimic care să rezulte în urma sacrificării sau chinuirii vreunui animal.

Nici să meargă pe bicicletă nu vrea. La început, am crezut că e vreo chestie religioasă ori de factură filosofică, dar, când am pus-o la un moment dat să încerce, am înţeles pe loc. Pericol public. Aşa că tot eu o duc pe Luna la creşă.

În concluzie, pe lângă bariera lingvistică, o altă problemă o constituie îndărătnicia ei nativă, urâţenia şi diferenţa de opinie legată de practicile culinare. Nu ne-a luat mult să ne dăm seama că nu e aşa o bucurie să o avem în preajmă. Fiecare întrebare sau rugăminte de-a noastră este întâmpinată cu un oftat catastrofal, de parcă tocmai am rugat-o să-şi înghită piercingul. Fetişcana asta e la fel de nemulţumită cum era Kurt Cobain.

(În principiu, pot s-o înţeleg – vreau să spun, nu prea îţi vine să ţopăi de bucurie când ştii că, la şcoală, nu te bagă nimeni în seamă, în vreme ce toate prietenele tale se pupă de mama focului cu băieţi mişto.)

Măcar face treabă – fie şi cu oftaturi. Calcă, face curat, şterge praful, dă cu aspiratorul, şi am desemnat-o şi responsabilă cu maşina de spălat vase, cu cea de spălat rufe, cu uscarea rufelor şi cu ducerea gunoiului, că altfel reveneam la ce-am zis la început, şi anume, să pierd cam tot atâta timp ca şi până să vină ea la noi – şi m-am mai ales şi cu o belea pe cap.

Dar, trebuie să fiu sincer, graţie prezenţei ei la noi în casă, am şi eu un program mai flexibil. În weekenduri preia ea schimbul de dimineaţă în locul meu, iar seara, când Carmen doarme adânc cu două somnifere la bord, ea e cea care are grijă de Luna. Şi atunci pot să ies şi eu din casă pentru a da o fugă la magazin, pentru a rezolva o problemă urgentă la Merk in Uitvoering sau pentru a mă culca cu Roos.

Always look on the bright side of life
Monthy Python, *Life of Brian* (1979)

Treizeci şi şase

Un alt avantaj al prezenţei mai degrabă deprimante a tinerei *au pair* este că, pe zi ce trece, mă face să devin tot mai mândru de Carmen. O face să pară atât de deosebită prin comparaţie cu ea.

Carmen nu mai poate să adauge zile vieţii ei, deci pune viaţă în toate zilele. Puştoaica asta habar nu are ce e aia viaţă. Nu are niciodată chef de nimic. Niciodată.

Carmen e în continuare exuberantă în toate zilele în care se simte măcar puţintel mai bine. Aşa s-a întâmplat săptămâna asta, aşa că arde de nerăbdare să mergem la masă la Anne şi la Thomas, diseară. Eu nu-s la fel de nerăbdător. De aceea nici nu mă deranjează că tocmai azi Carmen se simte groaznic de rău. Şi, cu toate acestea, vrea să mergem. În situaţii de genul ăsta, mi-aş fi dorit să fi avut o soţie care să vrea să stea acasă dacă nu se simte minunat. Dar am impresia că ea o să vrea să facă o grămadă de chestii chiar şi când va fi moartă şi îngropată.

N-am mai vorbit cu Thomas de la accidentul de maşină.

Când cobor din Opel, aproape că nu îndrăznesc să mă uit la el. Carmen intră în sufragerie înaintea mea. Thomas mă trage de mână.

— Să nu sufli o vorbă despre carnaval, da? îmi şopteşte el neliniştit.

Mă uit ca prostul la el.

— Păi, chestia aia dintre mine şi… Maud.

Îi pronunţă numele de parcă ar vorbi despre un gândac, dar privirea lui arată clar că îi trec din nou prin faţa ochilor imaginile acelei nopţi. Un zâmbet i se lăţeşte pe mutră. Fac un gest ca şi cum mi-aş fereca gura cu o cheie şi aş înghiţi cheia. Thomas îmi face complice cu ochiul. Şi uite aşa poţi să tragi concluzia că înşelatul are avantaje serios subestimate. De exemplu, te face să devii mai tolerant.

Anne şi Thomas şi-au dat toată silinţa să ne facă să ne simţim bine. Pe Carmen, dar şi pe mine. Şi nu o fac prin cuvinte sau prin atingeri, cum îi stă în fire lui Frenk, ci o fac în felul lor. Se abţin să comenteze despre accident şi despre faptul că am venit cu Opelul. Thomas a cumpărat special pentru mine o sticlă de votcă şi una de limonadă. Şi-au petrecut toată ziua în bucătărie pentru a face pregătiri, în special Anne. Vrea să ne răsfeţe, a zis ea. Carmen le ascunde faptul că a vomat toată ziua şi mănâncă şi ea cu noi.

După aperitiv, se duce la toaletă. Dă tot aperitivul afară.

După felul principal, se duce la toaletă. Dă tot felul principal afară.

După desert, se duce la toaletă şi dă desertul afară.

— Mulţumesc pentru seara aceasta, le zic eu.

Anne mă sărută de trei ori şi îmi face cu ochiul. Thomas mă bate tare pe umăr.

Carmen e albă ca varul, dar ochii îi strălucesc.

— Vă mulţumesc, dragilor. Mi-a plăcut mult seara aceasta.

Thomas o ia dintr-odată în braţe şi pentru câteva clipe cred că n-o să-i mai dea niciodată drumul.

Când trecem iar pe lângă ei cu maşina, la plecare, văd că Thomas o ţine pe Anne strâns şi cu mâna rămasă liberă îşi şterge o lacrimă de pe obraz.

Two birthdays and a funeral[53]

Treizeci şi şapte

Prima membră a grupului Moeflon care a murit a fost Toos.

Carmen a fost terminată când a auzit. Toos a aflat cu trei săptămâni în urmă că nu mai are nici un sens să continue chimioterapia. Şi acum e moartă.

Fostul ei soţ nu a mai văzut-o de la divorţul lor. Mai are ocazia să o vadă o dată, în sicriu.

— Cel puţin nu mai au cum să se certe, glumeşte Carmen.

Carmen vrea să meargă la înmormântare, mă anunţă. Când aud în ce zi are loc, o iau razna. Marţea aceasta. Fix de ziua mea şi a Lunei. Cea de-a treia aniversare la rând de când viaţa noastră stă sub semnul cancerului. Şi ultima, asta e sigur. Şi exact atunci vrea Carmen la o *înmormântare*? E ca şi cum te-ai uita la o prezentare a propriei tale înmormântări.

— Nu crezi că… ăăă… ar putea fi prea dificil pentru tine?

— Păi, nu vă serbăm ziua duminică? Marţi oricum nu vine nimeni. Şi lipsesc doar câteva ore.

Mă abţin, dar Carmen vede că nu îmi convine.

— Simt că nu ar fi frumos să nu mă duc la înmormântarea lui Toos.

— Dar e frumos să nu stai cu Luna şi cu mine?

Duminică, toată casa e plină de oameni. Prieteni de-ai mei, familia, prietene de-ale Lunei de la grădiniţă. Mama lui Carmen se sperie când intră în casă. Nu şi-a mai văzut fiica de trei săptămâni. Cu burta aşa mare, Carmen arată ca o femeie gravidă şi grav subnutrită. Stăm în bucătărie şi

trăncănim. Luna vine mândră spre noi, să ne arate noua ei rochiţă de prinţesă şi aripioarele de îngeraş. Carmen se aşază pe vine ca s-o privească de aproape.

— Ce frumoase sunt, îi zice ea plină de entuziasm, dar îşi pierde puţin echilibrul şi cade cu Luna cu tot.

Luna se sperie şi începe să plângă.

— Fii şi tu mai atentă, strig eu şocat, doar ştii că nu mai ai nici un pic de forţă în picioare, ce naiba, Carm!?

Carmen se simte umilită de reacţia mea şi de faptul că a căzut şi se pune pe plâns. Începutul petrecerii nu este chiar strălucit.

— Ce faceţi marţi, de ziua voastră, aveţi în plan ceva drăguţ? ne întreabă Anne, în timp ce ia o gură de tort portocaliu.

— Carmen are planificat ceva tare drăguţ. Se duce la înmormântarea lui Toos, femeia aceea din grupul ei de discuţii.

— Înmormântarea e marţi?

— Da.

Anne se încruntă.

Seara, după petrecere, Carmen mă anunţă că nu se mai duce marţi la înmormântare.

— Anne mi-a sugerat să fac un buchet frumos de flori în memoria lui Toos. Îmi place ideea. Cred că şi Toos ar înţelege.

— Eu ştiu sigur că Toos înţelege, îi răspund uşurat.

53 Interpretare liberă a titlului filmului *Patru nunţi şi-o înmormântare* (1994) (n.a.)

„Mulţi ani trăiască, mulţi ani trăiască/ La mulţi ani!/ Cine să trăiască, cine să trăiască?/ La mulţi ani!/ Luna şi Stijn să trăiască/ La mulţi ani!“

Treizeci şi opt

Carmen ne cântă „La mulţi ani!“, perfect conştientă de faptul că nu va mai prinde o altă aniversare a noastră. Prin tot ce face îmi arată că încearcă din răsputeri să se revanşeze pentru planul ei iniţial de a se duce la înmormântarea lui Toos. Mie şi Lunei, micul dejun ne este servit la pat. Carmen ni l-a pregătit şi a rugat-o pe *au pair* să ni-l aducă sus. Luna mănâncă strălucind de fericire un croasant cu unt de arahide şi o prăjitură cu cocos, eu, un croasant cu brânză brie, în vreme ce Carmen înghite în mare silă şase linguri de cereale.

Astăzi nu e o zi prea uşoară. Mă emoţionez din orice. Când Frenk îmi transmite printr-un SMS că se bucură să mă aibă prieten şi că asta nu o să se schimbe nici de-aici încolo. Când Anne îmi trimite un mesaj şi-mi spune că se bucură că ne serbăm zilele de naştere în familie, în ciuda a tot ce s-a întâmplat. Şi când Carmen îmi dă nişte poze, în format mare, cu ea goală, fotografii făcute de mine la început, când de-abia ne cunoscuserăm.

După micul dejun, văd că e obosită şi îi e rău.

— Ce-ar fi să te întinzi o oră, să te odihneşti? îi propun eu.

— Nu ţi se pare plictisitor? mă întreabă ea şovăielnică.

Dau din cap că nu.

— Du-te să te culci. S-ar putea să ies mai târziu o jumătate de oră în oraş. Am primit duminică de la Maud un tichet-cadou de la un magazin de

discuri.

Mă joc vreo oră cu Luna, soarele meu, şi o rog pe *au pair* să facă nişte clătite cu ea. Neîndemânarea ei a luat, între timp, proporţii mitice, aşa că îi repet de zeci de ori să fie atentă ca nu cumva Luna să cadă de pe scaunul înalt de lângă blatul de bucătărie.

— Ai încredere în mine, zice ea.

Brrr. Între timp, am ajuns să o cunosc destul de bine pe fata asta şi mi se pare înfricoşător să aud aşa ceva din gura ei. Dar nu pot să-mi petrec fiecare clipă încercând să mă asigur că nepriceputa asta n-o să-mi rănească fata.

Mai dau o fugă până sus. Carmen şi-a tras găleata lângă pat.

Mă uit în găleată şi văd că n-a pus-o acolo degeaba. Cerealele pe care a încercat să le mănânce de dimineaţă nu au rezistat mult.

Mă duc glonţ până la magazinul de CD-uri de pe Van Baerlestraat. În mai puţin de un sfert de oră, am reuşit să schimb tichetul-cadou pe un CD Coldplay şi aşa mi-am cumpărat practic alibiul.

Apoi mă duc cu bicicleta la Roos. S-a înfăşurat în dantelă roşie, ca să semene cu un cadou de aniversare.

What was that?/ that was your life, mate/ oh… that was quick… can I get another one?
Fawlty Towers (1976)[54]

Treizeci şi nouă

Mă plictisesc de moarte în sala de aşteptare a doctorului Rodenbach. Am terminat de citit toată revista despre fotbal pe care am găsit-o pe măsuţa de la intrare. Încep să răsfoiesc dosarul lui Carmen. Asistenta care i-a golit abdomenul ni l-a dat, cu rugămintea să-l predăm doctorului Rodenbach când intrăm la el. Lui Carmen i s-a scos lichid din burtă de şaisprezece ori din noiembrie până acum, citesc eu în dosar. Adun cifrele.

— Ştii câţi litri de lichid din ăla ţi s-au scos din burtă până acum?

— Habar n-am.

— Şaptezeci şi unu şi încă puţin.

— Ha ha ha… e mai mult decât cântăream până să înceapă puncţiile!

Carmen are acum doar 47 de kilograme. O văd pur şi simplu slăbind de la o zi la alta. Acum o jumătate de an, cântărea aproape şaptezeci de kilograme. Pentru că nu mai are deloc grăsime pe ea, de vreo câteva săptămâni îi este încontinuu frig. La noi în sufragerie termostatul e toată ziua dat la 24 de grade, iar patul cu apă e cu patru grade mai cald decât temperatura recomandată. Şi mare noroc avem cu patul ăsta! Orice altă saltea ar fi prea tare. Între oasele ei şi saltea mai e doar pielea, nici un pic de grăsime.

Amândoi avem presentimentul că discuţia cu doctorul Rodenbach nu o să fie prea îmbucurătoare. Puncţiile, care la începutul curei cu LV scăzuseră

la două pe lună, au ajuns acum la o frecvenţă de una la câteva zile. Şi sunt din ce în ce mai neplăcute. Ai zice că toate organele ei sunt complet uzate, şi după fiecare puncţie durerea se amplifică. Ultima, pe care tocmai a făcut-o, a fost cumplită. În ciuda injecţiei cu morfină, Carmen tot a vomat de durere. Cred că o să rămân traumatizat de imaginea soţiei mele aplecată peste găleată, în timp ce un furtunaş îi iese din burtă şi coboară până la un recipient care se umple încet cu litri de lichid gălbui şi tulbure.

— Luaţi loc, zice Rodenbach prietenos.

L-am văzut în total cam de şase ori de când ne-am transferat la spitalul Antoni van Leeuwenhoek. Avem o relaţie bazată pe respect reciproc. El ştie că noi nu ne plângem şi nu ne isterizăm, cum fac alţi pacienţi de-ai lui, iar noi avem încredere că nu ne ia de fraieri şi nu ne vinde gogoşi, lucru pe care doctorii de până acum l-au tot făcut.

Luăm loc pe scaunele aflate lângă biroul lui. Mă aşez automat pe scaunul din stânga, iar Carmen – pe cel din dreapta. Deja a devenit rutină. Aşa cum în La Bastille stau mereu în partea din spate, spre toaletă, aşa cum la concertele din Paradiso mă aşez pe scările din fundul sălii, aproape de bar, şi aşa cum în

De Bommel stau în faţă, în partea dreaptă. Fiecare om trebuie să aibă măcar câteva elemente sigure în viaţă.

Rodenbach e pe punctul de a ne pune în faţa unui lucru sigur.

— Markerii tumorali au, din nou, valori ridicate. Cura cu LV nu mai dă rezultate.

— Şi… ce… ăăă… înseamnă asta? mă bâlbâi eu.

Ştiu ce urmează să spună.

— Mi-e teamă că acum chiar va trebui să renunţăm la luptă.

Deci asta a fost. Exerciţiul s-a încheiat.

Carmen e trimisă acasă. Toos a murit la trei săptămâni din momentul când a încetat tratamentul.

Carmen mă fixează cu privirea şi-şi duce o mână la gură.

Eu îi ţin cealaltă mână strâns şi mă uit la ea.

— Mergem? o întreb eu ezitant.

Aprobă din cap.

Stabilim cu Rodenbach să ne revedem peste trei săptămâni. Cam optimist un asemenea termen, din moment ce între timp Carmen ar putea să dispară dintre noi, şi astfel rolul lui Rodenbach s-ar încheia. Singurul lucru pe care îl mai poate face pentru Carmen e să-şi pună parafa pe reţetele pentru medicamente gen morfină, kytril, codeină, prednison şi temazepam. Chestii pentru durere.

Pornesc motorul maşinii şi pornesc CD-playerul. De Dijk se înşală amarnic.

Nu se mai poate termina cu bine.

54 John Cleese filosofează liber în *Fawlty Towers* (n.a.)

Partea a III-a

CARMEN

I’d tell my friends but they’d never believe me/ they’d think I have lost it completely
Radiohead, „Subterrenean Homesick Alien“ (*OK Computer*, 1997)

Unu

Am sunat-o pe Nora. A doua zi după ce doctorul Rodenbach ne-a dat vestea.

Doar Roos ştie de treaba asta. Acasă, am ţinut totul ascuns. Lui Carmen i s-ar părea o tâmpenie să refuz să mă duc la psiholog pentru a-mi rezolva problemele, aşa cum mi-a sugerat ea de-atâtea ori, dar să apelez la o persoană ca Nora.

Nici eu nu ştiu prea bine de ce am sunat-o. Cred că accidentul de maşină a fost picătura care a umplut paharul şi m-a convins să fac asta. Faptul că am scăpat fără vreo zgârietură în timp ce maşina s-a boţit în ultimul hal e cel puţin la fel de miraculos ca golul pe care l-a dat Marco în timpul meciului cu Rusia, în ’88.

Nici măcar Frenk şi Maud nu ştiu că mă duc azi la Nora. Am rugat-o pe Natas să treacă în agenda de serviciu că mi-am luat liber după-amiază. M-a privit întrebător, mi-a făcut cu ochiul

şi a schiţat un gest cum că m-aş duce să mi-o trag. Nu am reacţionat.

Consilierul spiritual îşi are biroul într-o casă de pe la începutul anilor şaizeci, în cartierul Buitenveldert. Cu inima bătându-mi nebuneşte în piept, sun la uşă.

Nora e o femeie care nu iese în evidenţă, slăbuţă şi cu părul negru. Mă conduce la etaj, în camera ei de consultaţii, şi mă întreabă dacă vreau un

ceai. Cu mare plăcere. Deschide uşa. Mă uit în tihnă la tot ansamblul. Pietre pictate, aşezate într-un stil foarte feng shui. Beţişoare aromate care miros a ceva ce îmi aduce aminte de o vacanţă de-a mea în India. Muzica face, cu siguranţă, parte din Top Ten în Himalaya. Pliante pentru workshopul „Explicarea viselor“, pe care Nora îl va susţine săptămâna viitoare.

Priveliştea blocului de vizavi, cu apartamentele cu terasă ce se văd din biroul Norei, contrastează cu acest ansamblu ciudat. Poţi să spui orice despre terasele apartamentelor, dar măcar nu sunt aşa năucitoare. Priveliştea mă mai linişteşte puţin. Mă face să mă gândesc la Breda-Noord.

Nora râde amabil când se întoarce cu tava. Pare un ceai normal.

— Ai simţit nevoia să vii aici, îmi zice ea.

Am, dintr-odată, senzaţia de déjà-vu. Discuţiile purtate cu psihoterapeuta mea, de acum doi ani. În ce naiba m-am băgat?

— Hai să o luăm cu începutul, îmi propune ea, văzându-mi privirea neîncrezătoare.

Îmi povesteşte că, pe baza numelui meu şi a zilei mele de naştere, pe care i le-am transmis când am sunat-o, a primit dintr-o altă lume un mesaj pentru mine. Şi că acest mesaj e cuprins într-o scrisoare pe care urmează să mi-o citească. Nu îi spun că, de fapt, eu nu cred o iotă din balivernele astea. Nora ia o scrisoare şi începe să citească.

Bărbatul pentru care ai primit acest mesaj are o energie foarte puternică, dar trebuie să şi-o controleze cu mare atenţie în această perioadă. El trebuie să aleagă acum. Dorinţa de-a avea totul duce la haos, după cum a remarcat chiar şi el.

Revelaţia aceasta este benefică. Trebuie s-o accepţi şi s-o laşi să iasă la iveală. E bine.

O să se aştepte multe de la el în perioada care urmează. De-acum nu mai poate schimba direcţia lucrurilor. Trebuie să fie prezent şi să-şi asume responsabilităţi. Nu mai poate să le evite.

Lucrurile se vor întâmpla aşa cum e dat să se întâmple. Poate să le facă faţă, chiar dacă el crede că nu e aşa.

Spune-i să aibă încredere în intuiţia lui. Să se orienteze după energia inimii. Aceasta îl va ajuta, îi va da putere.

Va reuşi să ducă lucrurile cu bine la capăt. Spune-i să fie încrezător. Există mult ajutor pentru el din această sferă.

În dragoste…

Mda. Bazaconii şi cai verzi pe pereţi.

Nora pune liniştită scrisoarea deoparte şi aşteaptă câteva clipe.

— Recunoşti ceva din toate astea?

— Păi ce să zic… Aici ar putea fi vorba despre oricine…

— Ţi se pare? mă întreabă ea zâmbind. Şi haosul despre care se pomeneşte în scrisoare?

„OK, asta ar putea însemna ceva.“

— Eee, astea sunt tertipuri de horoscop. Câţi dintre noi nu se confruntă cu situaţii care pot fi considerate haotice? Ai umblat vreodată prin magazine în perioada reducerilor?

Izbucneşte în râs.

— Cred că în scrisoarea aceasta este vorba despre un alt fel de haos.

Hotărăsc să îi dau o şansă.

— Am avut recent ceva probleme cu maşina, să zicem că ar putea fi considerată o situaţie destul de haotică.

— Un accident?

Încuviinţez din cap.

Dă şi ea din cap, aprobator.

— Ştii că noi, oamenii, suntem protejaţi de nişte forţe despre care nu ştim nimic?

„O, nu mă lua iar cu de-astea.“

— Acel accident a fost semnul că ai cam rămas fără această protecţie.[55]

„Hmm. Nu prea îmi convine ce aud. Adică, na, chiar dacă nu crezi în Dumnezeu, în soartă sau în mai ştiu eu cine se ocupă cu chestii de-astea, tot nu-ţi face plăcere să auzi că nu mai eşti protejat.“

— Dar ai venit la mine pentru că cineva e grav bolnav, nu?

Şoc.

— Ăăă… Da. Soţia mea…

— Cum o cheamă pe soţia ta?

— Carmen.

— Carmen e pregătită să moară.

Mă trec fiori pe şira spinării… Una e să-mi spună doctorul Rodenbach că soţia mea nu mai are mult de trăit, şi alta e să aud asta de la o femeie necunoscută, dintr-o casă din anii şaizeci, din cartierul Buitenveldert…

— Nu trebuie să-ţi fie frică. Nici ei nu îi este. E bine aşa.

Înghit în sec. Chiar dacă încă nu cred tot ce spune, Nora a reuşit să-mi atragă atenţia.

— Am sentimentul că mai trebuie să discut o grămadă de chestii cu ea, mă trezesc eu vorbind.

— Tocmai, ai această şansă…

„Nora asta doar n-o fi *pe bune* în legătură cu… cealaltă lume.“

— Încearcă să stai cât mai mult posibil acasă, lângă ea, în perioada imediat următoare.

„Mda, clar, iar o luăm de la capăt. Atâta lucru mă ducea şi

pe mine mintea. Ştii ceva, ia s-o şochez eu puţin. Ezotericii ăştia nu fac prea bine faţă la aşa ceva.“

— Am o relaţie extraconjugală de mai bine de un an.

„1-0 pentru Stijn! Ce provocator a sunat! Aşa, acum să văd ce mai ai de zis, Mamă Omida.“

Nora e calmul întruchipat. Îmi face semn să continui. Nu ştiu ce să mai adaug. Sau poate că da. În străfundul inimii mele, ştiu foarte bine de ce am venit aici. Hai să îmi încerc norocul!

O întreb şi gata.

— Carmen nu ştie nimic de asta. Ce să fac, să-i spun, acum cât se mai poate?

Nora aşteaptă câteva momente.

— Ştie. Ştie de foartă multă vreme.

„Ceeee?“

— Dacă te întreabă de asta, trebuie să îi spui adevărul.

Brr.

— Dar n-o să te întrebe.

„Nici că mă supăr.“

— Ştia deja ce fel de om eşti. Chiar mai bine decât tine.

De curând, a reuşit să se împace cu ideea.

Îmi place de Nora asta.

— Cum o cheamă pe tipa cu care ai relaţia extraconjugală?

— Roos.

— Nu e deloc întâmplător faptul că ai cunoscut-o pe Roos în timp ce Carmen era bolnavă, îmi zice ea cu o voce calmă.

Era necesar.

„Ei, vezi?! Da, Nora vede lucrurile cum trebuie. Hai să-i acord puţină încredere. Dacă o ţii una şi bună cu cinismul, n-ajungi prea departe.“

— Dar Carmen e, de fapt, fericită cu mine? Nu am fost niciodată fidel şi îmi cam place… ăăă… viaţa.

— Fără capacitatea ta de-a nu lua viaţa foarte în serios nu ar fi fost în stare să-şi îndure boala, zice ea dintr-odată tăios.

Nu trebuie să te simţi vinovat. E foarte fericită cu tine. Şi nici nu trebuie să te ruşinezi pentru slăbiciunile tale…

„Oare să-i dau şi lui Thomas numărul ei?“

— Carmen şi-a cam încheiat socotelile cu viaţa, tu încă nu…

„Păi asta sper şi eu, că nu.“

— Te-a iertat din toată inima.

„Pare foarte sigură pe ea.“

— Dar acum trebuie să o susţii. Lasă totul deoparte şi ai grijă de ea cu toată dragostea pe care o simţi în tine.

„Eu pe post de Florence Nightingale[56]? Nu mă văd în stare.“

— Lasă pe altcineva să se ocupe de îngrijirea casei! Crezi că se poate?

— Ăăă… avem o tânără *au pair* în casă. Are grijă de fetiţa noastră şi de treburile casei. Dacă o rog foarte insistent.

— Foarte bine. Nu te sfii să laşi pe seama ei orice sarcină care nu are legătură cu Carmen. Cum o cheamă pe fetiţa voastră?

— Luna. De-abia a împlinit trei ani. E născută în aceeaşi zi cu mine, îi spun eu, roşind de mândrie.

— Asta explică multe. Tu şi fiica ta aveţi o legătură mult mai strânsă decât crezi tu.

„Acum iar îmi torni gogoşi, dragă Nora.“

— Când soţia ta nu va mai fi, n-o s-o mai vrei prin preajmă pe tânăra *au pair*.

„Oare o fi cunoscând-o?“

— O să vrei să te ocupi singur de fetiţa ta.

„Nici gând! Cine o să stea cu ea când eu voi fi la serviciu, iar creşa va fi închisă? Sau – şi mai rău – dacă voi vrea să ies în cluburi?“

— O să te schimbi foarte mult.

„Asta ce-o mai vrea să însemne?“

— O să devii o altă persoană.

„Ei, gata, ajunge!“

— … şi te va ajuta mult soţia ta. Chiar şi când nu va mai fi.

„Carmen pe post de stafie amabilă, nu? Hai să ne distrăm cu Baubau.“

Nora îmi vede privirea speriată şi râde.

— Pe cuvântul meu, zice ea, tu şi Carmen vă ştiţi de mai multă vreme decât crezi tu. Te iubeşte. Cu tot sufletul ei.

Nu mă pot abţine să nu mă emoţionez şi simt un nod în gât.

— Voi sunteţi suflete-pereche. Pentru eternitate.

Linişte. Clipesc repede.

— Carmen ştie că eşti aici?

— Nu. E prea cerebrală pentru tipul ăsta de chestii… vagi.

— Povesteşte-i! O să-i facă bine.

— Eu ştiu? zic eu ezitant. Poate i se pare o tâmpenie şi se supără. Se pare că ne-am cam înstrăinat unul de altul în ultima vreme şi, mai nou, o scoate din sărite tot ce fac eu.

Nora clatină din cap cu putere.

— Îţi mai spun o dată: Carmen te iubeşte din tot sufletul.

N-ar vrea să fie îngrijită de nimeni altcineva…

Pac!

— Dacă aş fi în locul tău, m-aş duce rapid acasă. O să înceapă mai repede decât crezi…

PAC!

— Asigură-te că eşti acasă când se întâmplă…

PAC!

— O să-ţi fie recunoscătoare. Şi tu ţie. Acum ai ocazia să-ţi răsplăteşti soţia pentru tot ce ai primit de-a lungul vieţii de la ea…

Când sunt iar în maşină, nu reuşesc să-mi alung din minte ultima frază: „Acum ai ocazia să-ţi răsplăteşti soţia pentru tot ce ai primit de-a lungul vieţii de la ea…“

Întorc oglinda retrovizoare şi mă privesc în ea. Uimit, descopăr că zâmbesc. Şi mă simt al naibii de fericit. „Acum ai ocazia să-ţi răsplăteşti soţia pentru tot ce ai primit de-a lungul vieţii de la ea…“ Simt o energie care l-ar face gelos până şi pe Edgar Davids[57].

Graţie Norei şi companiei ei de sufleori, *oricine ar fi ăştia*.

55 Fragment din *The Bridge across Forever* („Un pod peste eternitate“) de Richard Bach (1984) (n.a.)

56 Florence Nightingale (1820–1910) a fost o pionieră în meseria de asistentă medicală (n.tr.)

57 Un cocktail molotov printre fotbalişti (n.a.)

I was unrecognizable to myself/ I saw my reflection in the mirror/ didn’t know my own face/ I can feel myself fading away/ and my clothes don’t fit me no more
Bruce Springsteen, „The Streets Of Philadelphia“ (*Music From The Motion Picture Philadelphia,* 1993)

Doi

Îmi deschid din nou mobilul şi văd că am un mesaj vocal.

E de la Carmen. Să o sun? Îmi dau imediat seama din vocea ei că nu se simte bine.

— Stijn, vomit încontinuu, îmi zice ea plângând. Mi-e aşa frică…

— Vin acum.

Patru minute şi cincizeci şi una de secunde mai târziu, alerg pe scările casei noastre până sus în dormitor. Carmen e încovoiată deasupra găleţii, într-o încercare de a voma din nou.

Mă aşez lângă ea şi o mângâi pe părul cărunt vopsit în roşu.

— Cât mă bucur că eşti aici! zice ea. Vocea ei sună spart din cauza găleţii, căci e cu capul pe jumătate băgat în ea. M-am simţit rău toată dimineaţa şi mi-a fost greaţă. Dar nu mai am ce să vomit.

Se îneacă dintr-odată şi din gură i se prelinge un firicel de vomă. Văd că e doar fiere. Nici un strop de mâncare. Nu prea poţi să vomiţi mâncare dacă n-ai mâncat nimic.

Doctorul Bakker, medicul nostru de familie, care a sosit cam la o oră după toate astea, i-a prescris un preparat lichid, două doze de primperan şi o

doză de kytril, ca să îi taie greaţa. Când Carmen adoarme, dau o fugă la farmacie să-i cumpăr toate astea.

Pe drum, o sun pe Roos. E încântată că întâlnirea cu Nora a fost un succes. Îi spun că nu se întrezăresc vremuri bune în ceea ce o priveşte pe Carmen şi că probabil nu ne mai putem vedea o perioadă. Anulez întâlnirea noastră de vineri. Roos se arată înţelegătoare. Îmi urează multă putere şi-mi spune că de-acum încolo o să ţină o lumânare aprinsă, pentru Carmen. Pentru femeia pe care n-a întâlnit-o niciodată, dar despre care ştie atâtea lucruri, încât are impresia că o cunoaşte de o grămadă de ani.

Seara, vine pe la noi mama lui Carmen.

Mergem toţi patru pe terasa de la King Arthur.

> Terasa de la King Arthur se află în mijlocul complexului rezidenţial, în piaţeta unde se intersectează străzile Cornelis Schuyt şi Johannes Verhulst. Clientela masculină e mai mult decât iritantă (avocaţi de la birourile de pe De Lairessestraat şi englezoi la costum care sunt cazaţi la Hilton şi se bucură c-au scăpat şi ei puţin de lânga fusta nevestei) şi nici pentru agăţat femei (nişte fosile de cartier) nu merită să vii aici. Dar soarele zăboveşte în piaţeta asta cu aproximativ o oră mai mult decât la terasele din cartierele de Pijp şi Oud-West. Cartierul nostru e aşa de specific mic-burghez, că până şi numărul de ore cu soare pare să fie bine stabilit.

Mama lui Carmen are pe ea o bluză din mătase subţire, eu şi Luna suntem în tricou. Soarele ăsta dinainte de apus e minunat. E chiar cald afară.

Carmen, aflată în scaunul cu rotile, poartă o geacă groasă şi ochelari de soare.

— E puţin cam frig, nu? întreabă ea cu precauţie, când ni se aduc băuturile.

— Da, şi mie mi se pare, o mint eu.

— Da, nu e atât de cald cum pare, e de acord şi mama lui Carmen.

Cinci minute mai târziu, suntem acasă.

Când eşti numai piele şi os, soarele la asfinţit nu te mai poate încălzi.

You’re packing a suitcase for a place none of us has been/ a place that has to be believed to be seen
U2, „Walk On“ (*All That You Can’t Leave Behind*, 2000)

Trei

— Sper să se termine cât mai repede, zice mama lui Carmen şi începe să plângă, cu mâinile la ochi.

Îi pun o mână pe umăr şi o trag spre mine.

O mamă care îşi va pierde fiica. Fiica pe care a văzut-o zăcând neputincioasă în pat după şedinţele de chimioterapie. Fiica ei care i-a arătat plângând cum sânul său a lăsat locul unei cicatrice ca un fermoar. Fiica a cărei suferinţă speră să se curme curând. Ar trebui să se inventeze o lege prin care să se interzică mamelor să-şi vadă copiii suferind.

Îmi ia mâna şi-mi dă un sărut.

— Ne ajutăm unul pe altul şi-o să trecem şi peste asta, nu?

Dau din cap că da. Frenk priveşte întreaga scenă fără să scoată un cuvânt. Lucrurile nu stau prea bine, deci Frenk e la noi. O lege greu de zdruncinat. Şi Anne e aici. Îmi dau seama că îmbrăţişarea ei călduroasă îmi face totuşi mult bine, exact ca în urmă cu doi ani, când a venit la noi împreună cu Thomas.

— Urc puţin până la Carmen, zic eu şi mă duc la etaj.

Carmen a tras un pui de somn, dar acum e trează. Mă vede intrând şi-mi zâmbeşte.

— Salut, comoara mea, îmi şopteşte ea.

— Ce mai faci? o întreb, în timp ce mă aşez pe pat lângă ea.

O ţin strâns de mână. Doamne, ce slabă e mâna ei!

— Nu mai am nici un chef să trăiesc, Stijn… Dacă o ţin tot aşa, sper să se termine totul cât mai repede.

Se uită la mâna mea, care o mângâie pe a ei. Văd că ar vrea să-mi zică ceva, dar îşi înghite vorba.

— Ce e? o întreb.

Ştiu ce vrea să spună, dar tac din gură. Vreau s-o las pe ea să înceapă.

— Aş vrea să ştiu cum s-ar proceda dacă… aş vrea să renunţ

la viaţă. Şi ce crezi tu despre asta.

— Te referi la eutanasie?

— Da, zice ea uşurată şi fericită că zic lucrurilor pe nume.

— Să-l sun pe medicul de familie şi să-l întreb cum se face asta în realitate?

Dă din cap că da. O iau în braţe. E mai fragilă decât un copil de-abia născut.

— O să-l sun. Mai pot face ceva pentru tine?

— Mi-ar plăcea mult dacă mâine ar veni câţiva oameni…

— Spune! Pe cine ai vrea să chemi?

— Thomas şi Anne. Maud. Frenk.

— Anne e deja aici. La fel şi Frenk.

— Ce drăguţ! Roagă-i să vină sus.

— Bine. Vrei să mănânci ceva până una, alta?

— Ar cam trebui, nu?

— De azi înainte, nu mai trebuie să faci nimic.

„Lasă-mă să-mi văd de drum“
Ramses Shaffy, „Laat me“ (*Dag en nacht,* 1978)

Patru

De când Luna a înţeles ce înseamnă a dezmierda, în fiecare dimineaţă ne strângem toţi trei drăgăstos în braţe.

Îl rog pe Frenk, care a dormit aici azi-noapte, la fel ca mama lui Carmen, să ne facă o poză în dimineaţa aceasta, în timp ce ne îmbrăţişăm. Le ţin în braţe pe micuţa mea rază de soare (trei ani), strălucitoare şi plesnind de sănătate, şi pe soţia mea (treizeci şi şase de ani), sinistru de slabă, dar încă strălucitoare la rândul ei. Carmen poartă o pijama de mătase mov, Luna – una albă cu ursuleţi. Amândouă râd cu gura până la urechi. Văd că Frenk de-abia poate să ţină aparatul foto nemişcat.

Luăm micul dejun cu Frenk şi cu mama lui Carmen, pe patul lui Carmen. La prânz vine şi Maud. De cum intră pe uşă, o ia pe Carmen strâns în braţe şi începe să plângă în hohote. Anne şi Thomas apar şi ei. Chiar şi tânăra *au pair* s-a cuibărit, din proprie iniţiativă, lângă patul lui Carmen. Carmen se bucură de atâţia musafiri. Nu mănâncă nimic. Dacă mă uit atent la ea, a mai slăbit puţin. Cred că a ajuns pe la patruzeci şi două de kilograme.

În curând, va sosi şi doctorul Bakker. L-am sunat ieri şi mi-a explicat cum stă treaba cu eutanasia. Carmen trebuie să scrie o scrisoare în care să menţioneze în ce condiţii cere ea eutanasierea. Trebuie s-o semneze. Mai întâi va purta o discuţie cu el, apoi cu un alt medic. Apoi, amândoi medicii trebuie să ajungă la concluzia că este vorba despre „o situaţie fără scăpare care implică o suferinţă inumană“. Şi că nu e la mijloc nici o presiune din

partea familiei. Din acel moment, Carmen poate decide singură când vrea să moară.

Cel puţin, dacă totul merge cum trebuie. Medicul de familie sună şi spune că a rămas înţepenit de spate. Întreabă dacă nu mai poate amâna discuţia cu Carmen. Îi spun că este imposibil.

Pufăind şi gemând, intră în dormitor, aflat la etajul doi al casei noastre. Îi povesteşte lui Carmen despre spatele lui.

Ea îl întreabă îngrijorată dacă îl doare tare şi dacă nu ar prefera să stea de vorbă a doua zi.

— Dacă iau calmante, e suportabil, zice el. Dar tu? Ai dureri mari?

— Din ce în ce mai mari, da… De ieri a început şi spatele, zice ea, spre uimirea mea.

Despre asta nu mi-a spus.

El cercetează zona unde simte Carmen că o doare.

— Bănuiesc că e vorba despre vreo altă metastază.

— Mai mult ca sigur, răspunde Carmen sec.

— O să-ţi dau o reţetă pentru morfină. Mi-a spus Stijn că vrei să aranjezi totul pentru cazul în care devine mult prea greu de suportat…

Carmen dă aprobator din cap. Medicul de familie ne spune că ar putea ruga un coleg să vină după-amiază pentru a rezolva aspectele juridice ale eutanasierii.

— Vă rog, zice Carmen.

Al doilea doctor vine spre seară. E un tip foarte formal. Îl întreb dacă trebuie să plec din cameră. Habar nu am cum funcţionează aşa ceva. Poate o fi ca-n show-urile alea TV în care soţul nu are voie să audă ce răspunsuri dă soţia lui, şi de aceea trebuia să aştepte în altă parte, cu nişte căşti pe urechi.

E în regulă, pot să rămân. Carmen povesteşte cât de mult îşi doreşte să poată decide singură când îşi va curma suferinţa. E ca şi cum ar fi la interviu pentru un job. Ca şi cum ar trebui să se vândă. Doctorul semnează formularul fără prea multe întrebări. Carmen îi mulţumeşte. E fericită, observ eu. De parcă tocmai ar fi luat în primire cheile de la o maşină nouă.

— Văd că eşti chiar veselă, comentez eu uimit.

— Da. Acum am din nou de ales. Pot să decid eu singură ce se va întâmpla cu viaţa mea.

What you don’t know you can feel it somehow
U2, „Beautiful Day“ (*All That You Can’t Leave Behind*, 2000)

Cinci

În afară de mama lui Carmen şi de Frenk, şi Maud a decis, în contextul situaţiei spirituale şi organizatorice date, să se mute temporar la noi, câtă vreme Carmen mai e în viaţă. Frenk şi Maud vor dormi împreună în acelaşi pat, în camera de oaspeţi. Când Frenk iese la un moment dat din cameră, Carmen chicoteşte şi o îndeamnă pe Maud să îi ofere lui Frenk o noapte plină de acţiune.

— Trebuie să te urci pur şi simplu pe el la noapte, în timp ce el doarme, şi să începi să strigi: „Şi acum trage-mi-o, leneşule ce eşti“.

Râd de se prăpădesc. Carmen e din nou într-o pasă foarte bună.

— Mâncăm iar diseară cu toţii aici? întreabă ea plină de speranţă.

— Nu ţi se face greaţă de la mirosul de mâncare gătită?

— Ba da, dar poate aşa reuşesc să dau afară ceva din răul ăsta.

Găteşte tânăra *au pair* a noastră. Carmen nu mănâncă nimic, iar ceilalţi abia se ating de porţiile lor. Mâncarea miroase ca găleata pentru vomat a lui Carmen. Orez cu ceva verde şi ceva galben. Chestia galbenă pare să fie porumb, însă aia verde poate fi orice. Carmen ne studiază în vreme ce mâncăm, ne vede aruncând câte o privire fugară spre farfuriile celorlalţi şi nu se poate abţine din râs. Şi uite aşa *au pair* a noastră se trezeşte în rolul de bufon involuntar pentru Carmen, pe patul de moarte.

După cină, rămân lângă Carmen. Ceilalţi coboară în living.

— Stijn, eu… îmi vine să fac treaba mare.

— Vrei să plec?

Cei de la asistenţa medicală la domiciliu au adus azi un fel de scaun cu ploscă. Seamănă cu un scaun de camping şi are ataşat un colac de toaletă. Sub colac e prinsă o găleată.

— Ăăă… stai puţin… Nu ştiu dacă mă pot ridica singură…

Încetişor, Carmen încearcă să se dea jos din pat. Când mai are puţin şi stă în picioare, cade la loc. Şi începe să plângă.

— Nu mai am nici un pic de forţă în picioare, se vaită ea.

— Haide, îi zic eu.

Aşez scaunul cu ploscă mai aproape de pat şi o ridic de subraţ. Îşi dă singură pijamaua şi chiloţii jos. O las să se aşeze pe scaun.

— În sfârşit, bătrânica s-a aşezat, zice ea.

Când e gata, se tot codeşte să se ridice.

— Vrei să te şterg eu la fund? o întreb.

Încuviinţează din cap, dar nu îndrăzneşte să se uite la mine.

— Mi-e teamă că altfel o să cad…

— Sprijină-te de mine. Cel puţin, aşa pot să-ţi pun iar mâna pe fund fără ca tu să ripostezi, îi zic eu făcându-i cu ochiul.

Carmen râde printre lacrimi. Stă cu faţa către mine, cu mâinile încolăcite în jurul gâtului meu.

— Dragul meu prieten…, şopteşte ea.

Cu un braţ o ţin strâns de subsuori, iar cu mâna cealaltă o şterg la fund. Apoi îmi îndoi uşor genunchii. Carmen îşi agaţă braţele de gâtul meu. De-abia se mai ţine pe picioare. Cu mâna liberă, îi trag pantalonii de pijama şi îi leg să nu-i cadă.

— Există lucruri pe care ai prefera să nu le fac în momentul când tu n-ai să mai fii? o întreb eu când e din nou în pat, epuizată de atâta efort.

— Nu.

— Ţi-ar plăcea să stau o vreme fără să mă culc cu altcineva?

— Nu, repetă ea, fă orice ai chef să faci. Deşi… sper să n-o mai faci niciodată cu Sharon. În definitiv, ea e simbolul faptului că m-ai înşelat. A fost prima cu care m-ai înşelat, nu?

— Nu, cred că a fost vreo altă fostă iubită de-a mea. Cred că Merel. Sau Emma. Dar Sharon e prima despre care ai aflat tu.

Râdem amândoi.

— Îţi rămân o grămadă de femei cu care să te combini. Fii atent, o să te vâneze. Eşti liber, ai propria firmă, o casă frumoasă şi o fiică minunată. Eşti o partidă bună. Deja i-am avertizat pe Anne, pe Frenk şi pe mama să nu se mire dacă te vei însura mai devreme decât îşi imaginează ei. Aşa eşti tu.

— Da? zic eu, şocat.

— Dar nu-i nimic. Sper că vei fi fericit curând. Cu o altă femeie. Hai să te ajut: trebuie să fie o femeie care să ştie să-ţi facă faţă şi care nu se lasă dominată.

— Mai ai şi alte recomandări?

— Trebuie să fie bună la pat.

Izbucnesc în râs.

— Dar trebuie să faci ceva cu înşelatul ăsta, Stijn.

— Să fiu monogam…

— Nu, aşa ceva nu reuşeşte aproape nimeni o viaţă întreagă. Cu siguranţă, nu tu. Dar nu mai ai voie să faci nici o femeie să se simtă ca o idioată. Să ştie toată lumea că tu te culci cu jumătate dintre femeile din Amsterdam şi din Breda, şi ea e singura care n-a aflat. Ai grijă măcar să nu afle *nimeni*.

— Ca tine cu Pim…

— Da. Păstrează chestiile astea pentru tine. Nu cred că există cineva care să se poată distanţa emoţional de ideea că infidelitatea nu are nici o legătură cu dragostea. Eu, una, aş fi vrut să pot face asta…

Îmi plec uşor privirea, conştient de vina pe care o port. Ezit puţin, dar decid totuşi s-o întreb ceea ce mă tot preocupă. O iau pe ocolite.

— Ar mai fi ceva ce vrei să ştii? Ceva ce n-ai avut niciodată curajul să mă întrebi?

Îmi zâmbeşte din nou.

— Nu. Nu trebuie să te simţi vinovat deloc. Ştiu tot ce vreau să ştiu.

— Eşti sigură?

— Da. E mai bine aşa.

Mă simt mic în comparaţie cu femeia de lângă mine. Îi zâmbesc şi mă duc la toaletă, golesc găleţile şi le spăl.

Când mă întorc, Carmen se uită cum prind plosca la loc.

— Ai făcut atât de multe pentru mine de când m-am îmbolnăvit, zice ea emoţionată, şi acum mai tre' să şi strângi după mine…

Mă gândesc la ce mi-a spus Nora: „Acum ai ocazia să-ţi răsplăteşti soţia pentru tot ce ai primit de-a lungul vieţii de la ea…"

Ezit câteva secunde.

— Am fost ieri la cineva despre care nu am îndrăznit să-ţi pomenesc nimic…

— Da? Ia povesteşte, zice ea plină de curiozitate.

Îi povestesc ruşinat despre Nora şi ce efect a avut asupra mea întâlnirea cu ea.

Carmen ascultă cu atenţie când îi citesc cu voce tare scrisoarea pe care am primit-o de la Nora. Văd că se emoţionează.

— Mă bucur că te-ai dus la ea şi mă bucur enorm că asta te-a ajutat. Mi se pare o scrisoare frumoasă…

— Da? Dar chiar crezi în astfel de lucruri? o întreb eu mirat.

— Nu ştiu în ce anume cred, dar cu siguranţă această Nora nu a bătut câmpii. Simt tot mai mult că nu e deloc întâmplător faptul că voi muri curând. E ca şi cum aş fi gata pentru aşa ceva.

— Crezi că vom rămâne împreună, în alt fel, şi după ce nu vei mai fi printre noi?

— Da, zice ea foarte hotărâtă. O să rămân alături de tine şi

de Luna.

— Da, şi eu cred la fel, îi zic eu, dar auzi adesea că oamenii cred în Dumnezeu şi în viaţa de apoi tocmai pentru că au ajuns la capătul vieţii. Ca un fel de autoprotecţie…

— Nu, zice ea hotărâtă, e mai mult de atât. E ceva mai puternic. Pur şi simplu simt că voi rămâne cumva aici. E ca atunci când iubeşti pe cineva. E ceva ce ştii, pur şi simplu. Aşa am ştiut şi anul trecut, la Club Med, că nu e

adevărat că nu mă mai iubeşti, deşi tu asta credeai. E ca şi cum te-am iubit toată viaţa, chiar şi înainte să te fi întâlnit…

Între timp, m-am aşezat lângă ea pe pat.

— În ciuda comportamentului meu egoist?

— Tu ai mereu grijă să-ţi fie ţie bine, zice ea râzând, şi din cauza asta nu mi-a fost mereu uşor, e adevărat. Mai ţii minte

că acum doi ani m-ai târât după tine de Ziua Reginei până în Vondelpark?

— Am făcut-o în principal pentru mine, recunosc eu.

— Nu contează. Era oricum ceva simbolic. M-am gândit adesea la acel moment, de fiecare dată când mă simţeam la pământ şi nu-mi mai vedeam rostul.

— Dar, dacă ai fi ştiut dinainte despre problema mea cu femeile, o întreb eu, te-ai mai fi căsătorit cu mine?

Mă priveşte şi afişează zâmbetul acela pe care i-l ştiu atât de bine, cu un colţ al buzei superioare puţin ridicat.

— Da. Categoric.

Ne ţinem strâns în braţe, îndrăgostiţi, fără să mai scoatem

un cuvânt. Stăm aşa întinşi minute în şir. Văd că a închis ochii. Puţin mai târziu, adoarme.

Mă duc jos, unde Maud, Frenk şi mama lui Carmen beau nişte rozé. Zâmbesc cu gura până la urechi.

— Ce fericit pari, observă Maud.

— Da, zic eu. A fost minunat.

Bună, Zeiţă… Sunt obosit, emoţionat, dar mă simt mai util ca oricând. Stijn a făcut pe asistenta Florence Nightingale în seara asta. I-am povestit lui Carmen despre Nora. A fost fericită. La fel şi eu.

„Noi doi aici, împreună/ acesta ar putea fi acel moment suprem“
Tröckener Kecks, „Nu of nooit“ (*Eén op één miljoen,* 1987)

Şase

Dimineaţa, Luna e întinsă lângă mine în pat. Carmen doarme în partea cealaltă. Îi şoptesc Lunei că ar fi mai bine să mergem în camera de oaspeţi, la Frenk şi la Maud. Sare, încântată la culme.

— Şşşşşşt! îi şoptesc eu. Mama trebuie să mai doarmă!

— A, da, zice ea încet, cu mânuţa la gură.

Intru în camera lui Frenk şi-a lui Maud. Frenk încă doarme. Îmbrăcată într-un tricou lung, Maud stă întinsă în pat şi citeşte. Nu par să fi avut o noapte sălbatică împreună. Păcat. I-ar fi plăcut lui Carmen. Maud îi face cu ochiul Lunei, care se aruncă pe ea plină de entuziasm.

Mă duc şi mă bag iar în pat lângă Carmen. Doarme în continuare. O privesc ca un îndrăgostit, îi iau o mână şi i-o ţin strâns în a mea, fără să fac vreun zgomot. Respiră greoi. Rar, cu pauze neregulate. Mi se pare mie sau pauzele acestea sunt din ce în ce mai rare? Dacă ar muri acum, în somn, ar fi chiar frumos. Pare mulţumită. Dintr-odată, îmi dau seama că, de fapt, nu ştiu prea multe despre moarte. Cum se întâmplă asta? Când decide corpul să oprească bătăile inimii, să înceteze să mai respire? Se produce treptat? Îţi poţi da seama din timp? Se mai întâmplă ceva anume fix înainte? Şi trebuie să suni imediat la doctor sau pur şi simplu aştepţi să se întâmple? Habar n-am ce înseamnă să mori sau, mai bine zis, *să laşi pe cineva să moară*.

Nu trebuie decât să îmi urmez instinctul, iar instinctul îmi spune că acum Carmen e atât de împăcată, încât, din punctul meu de vedere, ar fi în regulă

dacă ar decide să moară chiar în clipa asta.

Zece minute întregi durează acea respiraţie înceată. Şi apoi, Carmen începe să respire normal. Aşa cum a făcut toată viaţa ei.

E bine şi aşa.

O să facem tot posibilul ca ziua asta să fie una frumoasă.

I have become comfortably numb
Pink Floyd, „Comfortably Numb“ (*The Wall*, 1979)

Şapte

Când se trezeşte, o întreb dacă vrea să mănânce ceva.

— Da. O jumătate de pastilă de morfină.

— Iar ai dureri?

Dă din cap că da.

— Groaznice. Spatele.

— Atunci îţi dau una întreagă.

— Avem voie să facem aşa ceva?

— De ce nu? Ţi-e frică să nu cumva să mori din cauza asta?

Izbucneşte în râs.

— Dacă s-ar putea…

Dintr-odată se schimbă la faţă.

— N-ar fi momentul să-i spunem Lunei că peste puţină vreme chiar n-o să mai fiu?

— Deja am pregătit-o puţin azi după-amiază.

— Şi ce a zis?

— Că… – înghit în sec – ce bine că în curând nu o să mai ai dureri şi să vomiţi toată ziua.

Plângem amândoi cu gândul la îngeraşul nostru.

— Te simţi mai bine, o întreb eu după ceva vreme.

Dă din cap că da.

— Vrei să-ţi citesc e-mailurile pe care le-ai primit?

Dă din nou aprobator din cap. Exact ca o starletă adevărată, le răspunde tuturor fanilor la e-mailuri. Exact ca o secretară adevărată, eu scriu la calculator răspunsurile pe care mi le dictează Carmen. În toate e-mailurile spune cât e de fericită acum.

— Ai scris câteva rânduri tare frumoase pentru Luna în jurnalul tău, îi spun eu. Aş vrea să le citesc tuturor în cadrul slujbei de adio de la biserică.

— Da? La ce parte te referi?

Iau jurnalul lui Carmen dedicat Lunei, îl deschid la pagina unde am pus drept semn o hârtiuţă şi încep să citesc:

Sper din toată inima să las ceva în urmă celor din jur şi că ei îţi vor povesti despre mine. Cred cu convingere, şi asta nu doar acum, că sunt bolnavă, că, dacă vrei ceva cu adevărat în viaţă, atunci trebuie să faci acel lucru. Trebuie să te bucuri de fiecare zi, pentru că nu ştii niciodată ce se va întâmpla mai târziu. Îmi dau seama că sună a clişeu, dar chiar nu ştiu cum altfel aş putea spune asta.

Când am fost au pair la Londra, luam des masa în restaurante şi ieşeam în cluburi. Îmi aduc foarte bine aminte că, la un moment dat, nu aveam decât o singură pereche de pantofi, şi ăia cu găuri în tălpi. N-aveam bani să-i duc la reparat. Dacă aveam de ales între a-mi pune tălpi noi la pantofi şi a petrece o seară cu prietenii în oraş, atunci alegeam categoric ultima variantă. Îmi spuneam: „Mă simt mai fericită dacă fac ceva mişto cu alţii decât dacă stau singură acasă şi am pantofi cu tălpi noi“.

Apoi am cutreierat prin lumea întreagă. Îi aud pe unii că şi-ar fi dorit şi ei aşa ceva, dar că n-au reuşit. Luna, există mereu sute de motive să nu faci ceva, dar exact acel unic motiv pentru care merită s-o faci ar trebui să fie de-ajuns. E foarte trist dacă ajungi să regreţi că n-ai făcut ceva anume, fiindcă, în definitiv, nu putem învăţa decât din ceea ce îndrăznim să facem.

— Mda, e ceva de capul textului ăstuia, dacă mă întrebi pe mine, zice ea şi roşeşte.

Apoi trec la restul lucrurilor din cutie, amintiri despre Carmen, pentru Luna. Mai citesc cu voce tare câteva scrisori pe care diverşi prieteni, familia şi colegi de-ai lui Carmen le-au scris pentru Luna.

Ramon scrie că el a văzut-o pe Carmen doar o dată sau de două ori, la nişte petreceri organizate de agenţia la care lucra pe vremea aia împreună cu tati, deci nu poate să scrie prea multe despre caracterul lui mami, dar că îşi aminteşte cum era Carmen. „Mi-aduc aminte foarte bine cât de mândru era tati de ea când mi-a prezentat-o. Şi cât de gelos am fost pe el. Luna, hai să nu mă mai ascund după deget: mama ta era o gagică bună rău. O să-i spun lui tati să-ţi dea să citeşti asta doar când vei fi suficient de mare, dar mama ta avea nişte ţâ… ăăă… sâni după care orice bărbat întorcea capul. Aşa. Acum ştii şi tu. Ramon, *amigo* cu tata.“

Carmen râde tare.

— Ce drăguţ din partea lui să scrie asta…

Trec la e-mailurile pe care le-a primit ieri şi azi. În timp ce eu le citesc cu voce tare, Carmen aţipeşte din când în când. Din când în când, se trezeşte brusc.

— Stijn, ai mărit tu cumva fotografia noastră de nuntă?

— Poftim?

— Poza de nuntă. Foarte mare. Deasupra şemineului.

— Ah, nu…

— De-aia mi-era şi teamă, zice ea şi zâmbeşte. Mare minune, morfina asta!

Linişte.

— Ce-ai zis, Stijn?

— Nimic, iubito… chiar n-am zis nimic.

Oftează.

— Sunt obosită… o să mă culc puţin. Mâncăm iar cu toţii aici diseară?

Carmen are halucinaţii din cauza morfinei. Dar încă se bucură de viaţă. Sunt mândru şi fericit pentru ea.

„Şi-apoi vom bea şapte zile-ntruna/ Şi iar vom bea, ce sete nebună/ E destul pentru toată lumea/ Deci bem şi bem împreună/ Desfaceţi butoiul/ Să bem împreună, ce sete nebună/ Şi-apoi vom mânca şapte zile-ntruna/ Şi-apoi vom mânca...“
Bots, „Zeven dagen lang“ (*Voor God en Vaderland,* 1976)

Opt

Patronii magazinelor de pe Cornelis Schuytstraat îşi freacă mâinile de bucurie la finala vieţii lui Carmen. E ca şi cum ar livra mâncare pentru o armată. Van Nugteren, zarzavagiul cel sofisticat, ne aduce cutiuţe de roşii uscate la soare, struguri şi salate proaspete. Nan, supermarketul cu delicatese, abia face faţă cererii noastre zilnice de lapte, pastă de ardei, friptură de vită şi carne cu sos tartar (cumpărate cu mari proteste de către *au pair*), brânză ţărănească, salată de ouă şi pâinici proaspete pentru micul dejun şi prânzul casei Stijn & Carmen & Luna & Maud & Frenk & mama lui Carmen & co. Farmacia de pe Cornelis Schuytstraat ne suspectează că am vrea să deschidem noi înşine o farmacie ambulantă. În fiecare zi apare cineva care are o reţetă pentru doamna Carmen van Diepen. Aşa că vând la greu prednison, kytril, paracetamol cu codeină, temazepam, primperan, siropuri cu vitamine, morfină şi dropsuri cu aromă de lămâie, ca să facă gustul de vomă din gura lui Carmen ceva mai suportabil. Când îi sun să ne mai livreze două lăzi de rozé, cei de la magazinul Pasteuning mă întreabă râzând dacă o ţinem tot într-o petrecere. În fiecare seară se consumă cel puţin patru sticle. Şi nici nu pun la socoteală după-amiezile. De fiecare dată când cobor la parter, găsesc iar alţi oameni care stau în grădină, în bucătărie

şi în sufragerie. Şi toţi rămân la masă. Un astfel de cadru în care să îţi găseşti sfârşitul este inimaginabil de plăcut, dar te costă o avere. De-abia acum înţeleg de unde vine expresia „scump de mori“.

— Banii nu aduc fericirea, dar poţi să te distrezi al dracu’ de bine cu ei, zice Carmen. Îi place să ştie că vine atâta lume. Toţi vor să mai stea cu Carmen cât de mult se mai poate. Nimeni nu vrea să piardă nimic. Zici că eşti la un festival sau ceva de genul ăsta. Nebunie curată. Aproape că ajungi să-ţi doreşti ca astfel de momente să se repete în fiecare an.

Acest „pat de moarte“ durează deja de o săptămână, dar Carmen se simte foarte bine. Mai bine decât la începutul săptămânii. Cu morfină, ziua trece aproape fără nici o durere.

— Şi mai ai şi ocazia să vezi tot felul de chestii, din cauza halucinaţiilor, subliniază ea.

Nici măcar vomatul n-o mai afectează foarte tare. A devenit la fel de firesc precum suflatul nasului.

— Să amân câteva zile comanda pentru siropul ăla de la farmacie? întreabă medicul de familie.

— Da. Hai să zicem că intrăm în prelungiri, îi răspund eu.

— Sau o şansă pentru moartea subită, completează Carmen.

Bakker se uită la noi cam ciudat, dar ajunge şi el la concluzia că eutanasia în oaza asta de distracţie[58] e cam pripită.

Carmen mă întreabă dacă vreau să fac o programare a vizitelor pentru zilele următoare. Pe lângă vizitele regulate ale părinţilor şi ale prietenelor ei cele mai bune, acum vrea să le vadă şi pe colegele ei de la Advertising Brokers, pe câteva prietene din şcoala primară şi pe tipele din grupul Moeflon. Sun pe toată lumea, aşa că vizitele curg una după alta. În vreme ce fetele de la Advertising Brokers sunt sus la ea, aud din când în când hohote de râs. După o oră şi jumătate, mă duc sus să anunţ că sesiunea de întâlniri şi felicitări se încheie. Vedeta trebuie să se odihnească. Peste o oră, vin femeile din grupul Moeflon (în fine, cele care mai trăiesc), şi după-amiază trebuie să apară şi maestrul de ceremonii de la firma de pompe funebre.

58 Fragment din Henk Elsink, *Harm met de harp* (1961) (n.a.)

I never say die and I never take myself too seriously
Fun Lovin’ Criminals, „The Fun Lovin’ Criminal“ (*Come Find Yourself*, 1996)

Nouă

Maestrul de ceremonii de la firma de pompe funebre a luat loc lângă patul lui Carmen. Ea a vrut neapărat să pună la punct „petrecerea ei de adio“, aşa că am căutat pe cineva în *Pagini Aurii* şi l-am rugat să vină.

Îi arătăm subiectul şi textul de pe invitaţie.

— Ia te uită, zice omul uimit, voi deja aţi pregătit subiectul pentru telegramele de doliu.

— Invitaţiile, îl corectează Carmen.

— Ăăă… da, corect. Invitaţiile.

Îi spunem că vrem ca trupul soţiei mele să fie ţinut acasă înainte de înmormântare. Şi că vrem o slujbă la biserica Obrechtkerk, aflată pe strada noastră, după colţ. Pentru ca, atâta timp cât vom locui aici, eu şi Luna să ne putem aminti de mama din jumătate în jumătate de oră, cu ajutorul „clopotelor lui mami, de la biserică“. Îi explicăm clar că vrem să organizăm ceremonia de înmormântare noi, cu părinţii şi cu prietenii noştri. Îi arătăm CD-ul lui Carmen, care e gata de luni de zile, şi îi spunem ce cântece vrem să se audă în biserică. El ne spune că o să verifice dacă există instalaţie audio. Îi răspund că nu e nevoie, că rezolvăm noi şi asta.

Îi spunem că soţia mea vrea să fie înmormântată în cimitirul Zorgvlied şi că după funeralii am vrea să mergem să bem ceva în De Mirandapaviljoen.

— Şi să mâncaţi, zice Carmen. Brioşe, bomboane englezeşti, napolitane olandeze, covrigei cu somon şi brânză topită şi îngheţată Häagen Dazs. Macademia Nut Brittle.

— Nu e nevoie să notaţi nimic, îi spun când văd că se apucă de scris. Doi prieteni de-ai noştri se ocupă de mâncare.

Omului îi place maniera noastră de abordare a problemei.

— V-aş putea fi probabil de folos cu vreo sugestie legată de alegerea unui sicriu sau v-aţi ocupat deja şi de acest aspect? ne întreabă el amuzat.

— Arătaţi-ne totuşi ce oferte aveţi, zice Carmen.

Alegem un sicriu sobru din lemn deschis la culoare, cu căptuşeală albă.

— Rochia mea albastră marca Replay se asortează cel mai bine cu sicriul acesta, zice Carmen. Se uită la mine. Asta dacă nu te deranjează să fiu îmbrăcată aşa.

Îi spun că îmi place cum îi stă cu ea. Nu reuşesc să pronunţ cuvântul „frumoasă“.

— Şi maşina cu care se va merge la biserică? întreabă maestrul de ceremonii.

— Albă. Să nu fie ceva strident.

— Bine.

— Păi… ăăă… nu pot să zic pe curând, nu? încheie Carmen.

Bărbatul râde, uşor stânjenit, apoi pleacă.

— Ar fi fost mişto să-mi ureze baftă, zice Carmen după ce el a ieşit pe uşă.

*

Seara, mâncăm cu toţii lângă patul lui Carmen. Mi s-a cam luat de aceeaşi mâncare cu chestii verzi prin ea pe care tânăra *au pair* ne-o serveşte de o săptămână încoace. Am avertizat pe toată lumea că sunt în stare să fac moarte de om pentru nişte friptură cu cartofi prăjiţi sau pentru o porţie zdravănă de mâncare chinezească. Se pare că nu eram singurul care visa la aşa ceva. Aşa că în seara asta i-am dat liber fetei *au pair*.

Maud şi Frenk fac aprovizionarea cu preparate chinezeşti de la un restaurant din apropiere. Au trecut zile bune de când n-am mai mâncat ceva care să nu fie verde sau galben, aşa că în dormitor se consumă acum cu mare bucurie *babi pangang* şi *koe loe yuk*. Sărbătorita petrecerii, aşa cum se autointitulează Carmen, se tratează şi ea cu nişte iaurt.

În câteva minute, i se face greaţă. Încearcă din răsputeri să vomite, dar nu reuşeşte. Îşi bagă un deget pe gât, se chinuie să vomite, dar nu iese nimic.

— Fir-ar al dracului să fie, de ce nu iese naibii odată? bombăne ea.

Şi, brusc, începe să verse tot, inclusiv cele câteva guri de cereale pe care le-a mâncat azi-dimineaţă. Exact ca în benzile desenate. În timp ce vomită, o sărut pe Carmen pe cap. Îi dau şerveţele să se şteargă. Toată lumea tace. După o ultimă explozie de vomă, se aude vocea ei din găleată.

— Doamne, ce linişte e aici! A murit cineva sau care-i faza?

Liniştea se mai prelungeşte câteva secunde. Apoi toată lumea izbucneşte în râs.

Though nothing/ will keep us together/ we could steal time/ just for one day/ I/ I will be king/ and you/ you will be queen/ we can be heroes/ just for one day
David Bowie, „Heroes“ (*Heroes*, 1977)

Zece

— O să vreau să am peste rochie geaca aia a mea nouă de la Diesel, zice Carmen când se trezeşte dimineaţa. Nu ştiu însă ce pantofi să aleg. Probabil tenişii mei marca Puma.

Habar nu am la care se referă. În ultimele luni, a tot venit acasă cu diverşi pantofi, cizme şi haine noi.

— Dar tu? Nu-ţi iei şi tu ceva nou?

— Ba da. Dar încă nu m-am hotărât. Am văzut cu ceva vreme în urmă un costum culoarea nisipului pe care l-aş putea lua după aceea şi la serviciu. Sau unul crem, strălucitor, de la Joop. Dar pe ăla nu-l pot purta apoi decât la petreceri.

— Ăla să fie, zice Carmen entuziasmată. Aş prefera să mă asociezi mai târziu cu petreceri, nu cu serviciul.

Râd emoţionat şi o iau în braţe. Miroase urât. Carmen n-a mai făcut baie de o săptămână.

— O să te răsfăţ. Îţi fac baie.

— Stijn, nu, te rog, n-o să reuşim în vecii vecilor…

— Ai încredere în mine, îi zic şi mă îndrept spre baie.

Las apa să curgă în cadă şi pun în ea câţiva stropi din uleiul ei de baie preferat. Iau cele mai moi prosoape pe care le găsesc în dulap şi pun la

îndemână un burete de baie. Ca să-i protejez fesele groaznic de slabe, pun pe fundul căzii trei prosoape îndoite. Apoi mă întorc înapoi în dormitor.

— Acum ridică puţin fundul.

Îi dau pijamaua jos şi mă îngrozesc. A mai slăbit câteva kilograme în ultimele zile. Nu mai are deloc fund, şi V-ul care se vedea acolo unde se despart fesele şi care îmi plăcea mie atât de mult, a dispărut şi el.

O ajut să se aşeze. Îi dau jos bluza de la pijama şi mă îngrozesc din nou. Pot să număr coastele una câte una. Singurul sân care i-a mai rămas atârnă flasc. Începe să tremure de frig. Îi pun repede un halat de baie pe umeri. Apoi o aşez în scanul cu rotile şi o duc la baie. Aşez scaunul cu rotile paralel cu cada.

Îi este frică.

— Uşurel, uşurel. Nu te speria, n-o să-ţi dau drumul, nu te scap.

Îmi dau blugii şi şosetele jos, îmi vâr un picior în cadă şi pe celălalt mi-l proptesc lângă. Când sunt într-o poziţie stabilă, o ridic şi-i spun că nu trebuie decât să pună un picior în cadă şi că nu e nevoie să se sprijine pe el. Apoi şi celălalt picior. Îmi îndoi genunchii şi o sfătuiesc şi pe ea să facă la fel. Câteva secunde mai târziu, e întinsă în cada cu apă caldă. Are ochii plini de lacrimi de plăcere. Înmoi buretele în apa caldă, îl frec bine cu săpun şi încep să o spăl.

— Ooo… minunat…, zice ea, cu ochii închişi.

Teribil de obosită, dar pe deplin satisfăcută. Plimb buretele pe tot corpul ei. De la degetele picioarelor urc înspre coapse. Apoi peste zona inghinală, către burtă. O spăl pe singurul sân rămas, stafidit, şi, suspinând adânc, trec mai departe. Şi atunci ating pentru prima dată locul unde cândva a fost sânul drept. Trec cu buretele peste el ca şi cum ar fi un loc oarecare. Carmen deschide ochii şi-mi zice încet:

— Vino încoace…

Mă aplec peste ea. Mă sărută pe gură.

— Te iubesc, îmi şopteşte ea.

Când termin cu spălatul, o şterg în ordinea inversă spălării. În dormitor, îi pun o pijama curată. Adoarme în două minute.

De pe closet scriu un SMS.

Nu mai pot, Roos! Aş vrea să te aud. Ce mai faci?

Mă sună imediat. Îi spun ce am făcut şi izbucnesc în plâns. Roos mă linişteşte şi-mi spune că, mai târziu, aceste săptămâni o să-mi pară un cadou de care să-mi amintesc toată viaţa. Şi că Frenk a sunat-o azi după-amiază şi i-a făcut un raport detaliat despre cum merg lucrurile aici. Roos îmi spune că e tare mândră de mine.

După ce închid telefonul, mă duc în dormitor şi o sărut uşurel pe cap pe Carmen a mea. Adorm şi eu în curând, cu un zâmbet fericit întipărit pe chip.

Baby, is there no chance/ I can take you for a last dance
The Troggs, „With A Girl Like You“ (*With A Girl Like You*, 1968)

Unsprezece

— Stijn?

— Da, răspund eu somnoros.

Observ că lumina este aprinsă. Mă uit la ceas. E unu şi un sfert noaptea. Toată lumea din casă doarme.

— Mi-e foame…

— De ce ţi-ar fi poftă?

— De… *poffertjes*[59]…

— Vin imediat.

Câteva minute mai târziu, stăm pe pat în toiul nopţii, mâncând *poffertjes*.

— Cred că totuşi aş vrea tenişii de la Gucci în loc de cei de la Puma.

— Ce?

— În sicriu. La rochia albastră.

Durează ceva până pricep ce vrea să spună. Apoi izbucnesc în râs. Nu pot să mă abţin. Carmen izbucneşte şi ea în râs şi nu se mai poate opri.

— Stop, stop, fac pe mine…, zice ea râzând cu sughiţuri.

Muşchii sfincterului nu prea mai funcţionează.

— Vrei să pun nişte muzică? o întreb eu când mă opresc din râs. CD-ul tău? Crezi că poţi suporta?

Dă din cap că da. Cântăm şi noi cu voce tare, în vreme ce mănâncă. A şasea melodie de pe CD este cea pe care am ales-o pentru dansul mirilor la nunta noastră.

— Vrei să dansăm? o întreb.

— Nebunule!

O ridic. Picioarele ei de-abia ating pământul. Atârnă în braţele mele, o învârt încet ca pe un copil pe care îl legeni. Dansăm mai încet decât la nuntă, dar dansăm. Eu sunt în chiloţi, Carmen – în pijamaua ei de mătase. Îi cânt încet la ureche textul melodiei.

I want to spend my life with a girl like you… And do all the things that you want me to… I tell by the way you dress that you're so real fine… And by the way you talk that you're just my kind… Till that time has come and we might live as one… Can I dance with you…[60]

La finalul melodiei, încep să o sărut pătimaş. E mai intim decât o partidă de sex.

O jumătate de oră mai târziu, mă trezesc. Dă afară prăjiturile.

— Sunt bine, sunt bine, zice ea din găleată. Au fost chiar delicioase. Ia un şerveţel şi se şterge la gură. Aşa, acum mă culc la loc. Noapte bună.

59 Prăjituri olandeze tradiţionale, asemănătoare cu clătitele, dar mai dulci şi mai mici (n.red.)
60 The Troggs, *With a Girl Like You* (1968) (n.a.)

Waiting for that day
George Michael, „Waiting For That Day“ (*Listen Without Prejudice*, 1990)

Doisprezece

A opta şi a noua zi din starea muribundă a lui Carmen trec şi ele. Uneori o mai apucă plânsul. Când durerea din spate e prea greu de suportat. Când îi vine să tuşească şi observă că din cauza tusei pierde şi urină. Când are pierderi de memorie din cauza morfinei, de care are nevoie tot mai des ca să o scape de dureri. O mare parte din zi e ameţită, ca un turist italian într-un coffee shop.

Un alt motiv pentru care izbucneşte în plâns este Luna. Pe care nu a apucat să o iubească şi de existenţa căreia nu s-a putut bucura decât trei ani.

— Măcar dacă era un copil nesuferit, zice ea printre lacrimi când stă, cu Luna rezemată de ea, în pat, uitându-se la un episod din *Sesame Street*.

Seara, în pat, când toată lumea e jos şi bea vin, plângem împreună. Dacă ne aducem aminte de diverse chestii din vacanţele noastre pe unde am fost, de prietenii noştri, de momente frumoase petrecute împreună. Dar cel mai adesea râdem.

În fiecare dimineaţă, Carmen mă întreabă entuziasmată care este programul zilei. Cine va veni în vizită. Între timp, a văzut cam pe toată lumea pe care îşi dorea s-o vadă. I-am numărat, treizeci şi şase de oameni au trecut să o vadă pe parcursul celor nouă zile. Unii au venit o singură dată, alţii nu se mai dădeau duşi.

Din când în când, cineva coboară de la ea din cameră cu ochii în lacrimi.

— Mi-a zis că îi pare tare rău pentru noi, că suntem atât de trişti, suspină Anne, după ce a stat o oră cu Carmen.

Mă duc sus la Carmen, să văd dacă şi ea e la fel de emoţionată. Când intru în cameră, o găsesc pe marginea patului, fumând o ţigară. Îşi bâţâie picioarele ei slabe, şi mâna în care ţine ţigara îi tremură aşa de tare, că abia o poate duce la gură. Are un zâmbet lăţit pe toată faţa. De parcă totul ar fi perfect. Din punct de vedere mental, e mai puternică decât noi toţi în aceste ultime zile din viaţa ei.

Zilele trec una după alta, urmând acelaşi tipar. Luăm prânzul şi cina cu toţii sus, Carmen vomită într-o veselie, fata *au pair* face curat bombănind şi oftând, Maud, Frenk şi mama lui Carmen primesc musafirii şi se joacă cu Luna, iar eu o pun şi o ridic de câteva ori pe zi pe Carmen de pe ploscă şi arunc găleţile cu fecale şi cu vomă.

A început să se vadă cu ochiul liber că ficatul ei a încetat să mai lucreze: scaunul ei e gri la culoare, iar urina – maro-închis. Ochii lui Carmen sunt galbeni ca un post-it. Şi înfundaţi în orbite. Azi am fost şi am ridicat pozele pe care le-am făcut cu Carmen şi cu toţi cei care au trecut pe la noi săptămâna asta. Cred că n-o să vrea nimeni pozele astea. În aproape toate, în special în cele din ultimele două zile, Carmen arată groaznic. Pare să cântărească mai puţin de patruzeci de kilograme. Cred că, de fapt, aşa şi este.

După ce tocmai am golit pentru a nu ştiu câta oară găleata cu vomă în closet, o aud că mă strigă.

— Stijn! Hai încoa’, repede… îmi vine să fac pipi rău de tot, nu mă pot ţine…

Tampoanele pe care i le-am cumpărat ieri reţin urina pe care o scapă când tuşeşte sau când râde, dar nu fac faţă la ditamai jetul. Alerg până la ea.

— Stai întinsă. Îţi pun plosca repede sub tine.

— Nu, nu mă mai pot ţine, strigă ea speriată. Ah… fac pe mine, Stijn…

Iau repede nişte prosoape din dulap, îi dau jos pantalonii de pijama, îi pun sub fund prosopul împăturit în două şi cu altul o apăs în zona inghinală. Umple totul de urină. Iată-mă ajuns şi în situaţia asta. Cu un prosop pe

sexul ei. Sexul ei, după care mă dădeam în vânt. Sexul ei, pe care l-am sărutat de sute de ori.

În care mi-am vârât penisul, degetele, limba şi alte chestii care ne-au mai dat prin minte amândurora. Sexul ei, în care mi-am dat drumul de nenumărate ori în prima noapte după ce am scos-o în oraş. Sexul ei, pe care şi l-a desfăcut cu ambele mâini, ca să mă excite şi mai tare decât eram deja. Sexul ei, pe care mă implora să îl penetrez iar şi iar. Acesta e sexul pe care îl şterg acum cu un prosop mare, pentru că iubita mea soţie nu a mai putut să se ţină şi a făcut pe ea. Carmen plânge de ruşine.

— Nu-i nimic, iubito, îi şoptesc eu.

O ţin strâns în braţe şi o sărut peste tot. Minunea mea mică, fantastică.

După ce o spăl cu grijă, mă aşez lângă ea şi o mângâi pe faţă.

E tristă.

— Cât poţi să mai rezişti în ritmul ăsta, Stijn? Mi-e teamă că va trebui să zac aşa săptămâni bune şi că va fi din ce în ce mai rău, suspină ea. Nu ştiu dacă mai vreau să continui…

Simt cum mă străbate brusc o undă de şoc. Mă gândesc puţin cum să formulez.

— Iubito, ne-am consultat până acum în toate privinţele, dar aceasta este o decizie care trebuie să fie numai şi numai a ta. Sunt fericit că pot să am grijă de tine şi vreau să fac asta multe săptămâni de acum încolo. Dar, dacă tu nu mai vrei, te înţeleg. Indiferent de decizia pe care o iei, eu sunt împăcat cu ea.

Încuviinţează din cap.

— Slavă Domnului! Am văzut pe toată lumea pe care mi-am dorit s-o mai văd o dată şi am făcut tot ce am vrut să fac. Am zis tot ce am avut de zis. Vreau să mă opresc. Mâine.

— Eşti sigură?

— Da.

— Atunci, mă duc să-l sun pe doctor.

I’ve lived a life that’s full/ I travelled each and every highway
Frank Sinatra, „My Way“ (*My Way*, 1969)

Treisprezece

Medicul de familie urcă încet treptele înaintea mea. Îşi ţine spatele ţeapăn şi se freacă sugestiv. Refuz să-l întreb ceva. Tolerez smiorcăielile fetei *au pair* pentru că asta îmi permite să mă plâng de ea lui Frenk, lui Maud şi mamei lui Carmen – şi-mi place să fac asta –, dar un doctor n-are voie să se plângă. Şi, cu siguranţă, nu atunci când soţia mea e îndopată cu morfină şi urmează să moară a doua zi.

— Cum vă mai simţiţi cu spatele? îl întreabă Carmen când îl vede intrând în dormitor.

Până să apuce el să răspundă, îi arunc o privire duşmănoasă.

— A, păi sunt mai bine. Dar tu nu prea faci bine, nu-i aşa? o întreabă el în grabă pe Carmen.

— Nu. Azi mă doare mai rău ca ieri şi am pierderi de memorie din când în când. Nu mai vreau să continui. Mâine vreau să pun punct, zice ea hotărâtă.

Bakker o examinează cu mare atenţie.

— Bine. O să-ţi povestesc atunci ce urmează să se întâmple. Mâine aduc un sirop cu mine. Trebuie să-l bei. Apoi, vei adormi în cel mult jumătate de minut. N-o să simţi nimic.

— Sună bine, zice Carmen.

Doctorul râde.

— Vrei să mai fie cineva de faţă când se întâmplă?

— Numai Stijn, zice Carmen fără nici o ezitare.

Strălucesc de mândrie, de parcă tocmai m-a invitat să o însoţesc în loja VIP pentru a urmări împreună finala Champions League.

— Atunci, încheie doctorul, o să mai sun mâine o dată, să verific dacă rămâne aşa cum am stabilit, şi apoi să ne revedem mâine-seară.

Devin tot mai nervos gândindu-mă la momentul în care voi auzi soneria, mâine după-amiază. Ca şi cum la uşă ar fi călăul soţiei mele.

Îi anunţ pe cei prezenţi care este decizia lui Carmen şi că urmează să fie eutanasiată mâine. Toată lumea e uşurată. De data aceasta, este sigur. Frenk, Maud şi mama lui Carmen se vor ocupa de aranjarea camerei unde îi va fi depus trupul. Anne o ia pe Luna în oraş la cumpărături, ca să caute clame de păr cu floarea-soarelui. Eu ies cu laptopul în grădină, ca să scriu cel mai frumos speech, având la bază scrisoarea lui Carmen pentru Luna.

Spre seară, mă duc în dormitor.

— Mi-am terminat discursul…

— Pot să-l aud şi eu? întreabă ea cu ochii sclipind.

— Da.

Încep să citesc. Ea mă ascultă, cu ochii închişi.

— „… Ai vrut să laşi ceva celor din jur, i-ai scris tu Lunei.

Şi anume, să se bucure de fiecare zi. De înmormântarea ta.

De restul vieţii. De dragoste, de prietenie, de haine frumoase, de lucrurile mărunte… A şti să te bucuri este o artă a vieţii. Iar tu ai fost o adevărată Maestră în Arta Vieţii.“ Apoi citesc textul pe care tu i l-ai scris Lunei.

Mă uit la Carmen. Îşi şterge lacrimile.

— Eşti eroul meu…, îmi şopteşte ea.

Carmen a decis să îşi ia adio mâine-seară. O să fiu lângă ea. Poţi să ţii seara de marţi liberă pentru mine? O să am nevoie de tine.

When you're chewing on life's gristle/ don't grumble, give a whistle/ life's a laugh and death's a joke, it's true
Monty Python, „Always Look At The Bright Side Of Life" (*Life Of Brian*,1979)

Paisprezece

În noptea asta nu pot să dorm. Din cauza a ceva ce nu am curajul să spun nimănui. Nu sunt convins că voi face faţă cu brio primei experienţe directe cu moartea. Am mai văzut în toată viaţa mea doar câţiva oameni morţi. Doi care erau deja în sicriu şi unul pe stradă, dar ăla era, din fericire, sub o maşină şi nu am reuşit să-l văd. Deci ăsta nu se pune, de fapt.

Cei din sicrie au fost o mătuşă de-a mea – de care doar m-am speriat puţin, pentru că nici vie nu o văzusem prea des – şi bunica mea, pe care nu puteam s-o suport. Şi, cu toate astea, tot nu m-a înveselit priveliştea celor două cadavre, chiar dacă nu am avut cine ştie ce legături cu persoanele respective. Nu, clar nu sunt un fan al morţii. Şi să văd pe cineva murind nu mi se pare chiar o distracţie.

Teama asta a mea mi se pare de-a dreptul stânjenitoare. Lui Carmen nu îi e frică, şi ea *va experimenta* moartea pe propria piele. Eu doar o *să privesc*. Dar nu este totuşi o moarte oarecare. O să văd pentru prima dată pe cineva murind, şi acel cineva nu a putut fi altcineva decât soţia mea. Vreau să zic, până şi la fotbal te antrenezi la începutul sezonului într-o partidă amicală cu vreo echipă de provincie, nu? De ce nu pot, oare, să mă obişnuiesc cu imaginea morţii începând cu moartea unei persoane pentru care nu simt

nimic? Pur şi simplu, un trecător oarecare sau un tip din tribunele echipei Ajax care face atac de cord?

De ce trebuie să fie Carmen cea pe care o voi vedea mâine murind?

Şi încă ceva: trebuie să-l sun mâine pe maestrul de ceremonii de la firma de pompe funebre să-i spun că acceptăm propunerea lui de a ne oferi şi servicii de îmbălsămare după moartea planificată a lui Carmen – preferabil *imediat* după? Şi să fie aşa, pe la şapte seara? Cu o marjă de vreo oră sau cam aşa ceva, dacă se poate! E greu de pus în practică? Trebuie să rezervi aşa ceva? Sau poate, când îl sun, îl aud că-mi zice că bineînţeles că trebuia să-l anunţ din timp, că acum are deja şase morţi înaintea noastră şi că ne vine rândul cel mai devreme spre sfârşitul săptămânii.

Şi după aceea? Trebuie să mă întind şi să dorm frumuşel în patul nostru, la două ore după ce Carmen a murit în el şi a fost aranjată acolo? Am voie să spun că toată treaba asta mi se pare cam lugubră?

Uite, despre chestii de genul *ăsta* nu pomeneşte nimeni pe site-ul ăla despre eutanasie.

And I know it aches/ and your heart it breaks/ and you can only take so much/ walk on, walk on
U2, „Walk On“ (*All That You Can’t Leave Behind*, 2000)

Cincisprezece

Carmen mă trezeşte. E şase şi jumătate dimineaţa. Plânge.

O iau în braţe şi o lipesc strâns de mine.

— E ultima mea zi…

— Ai vrea să mai amâni?

— Nu… Şi totuşi, e aşa ciudat…Vrei să mai faci ceva pentru mine?

— Ce anume?

— Vrei să nu mai laşi pe nimeni să mă viziteze azi neanunţat? Mie îmi vine greu să fac asta… Şi nu vreau să risipesc timpul pe care îl mai am de petrecut cu tine şi cu Luna…

Carmen a stabilit ieri cât timp va sta cu fiecare, cine să vină împreună şi cine separat. Ca un star rock care îşi aranjează interviurile.

— Şi vrei, te rog, să-l suni pe doctor? Anunţă-l că rămâne valabil pentru diseară.

Salut. Ne aşteaptă o zi grea. Toată lumea e tristă, dar şi uşurată că a sosit şi ziua asta. Să te gândeşti mult la mine şi să aprinzi o lumânare în plus pentru Carmen.

Primii care urcă la Carmen sunt Thomas şi Anne. Stau la ea aproximativ o oră. Când coboară, Anne se ţine tare. Thomas mă ia deoparte să vorbim puţin. Stăm în bucătărie. Are ochii roşii.

— Deja mi-e dor de ea.

Mă cuprinde cu un braţ, îmi ia capul în mâinile lui mari şi mă sărută pe frunte. Pentru prima dată de când îl ştiu, Ursul din Maarssen mă sărută.

— Stijn, eu… ăăă… trebuie să recunosc că eu nu ţi-am fost… un prieten prea bun anul ăsta. Eu nu sunt un… vorbăreţ când vine vorba de astfel de lucruri. Şi… ăăă… poate că m-am… înşelat câteodată în privinţa ta… Carmen mi-a povestit despre tipa aia, Toos, cea din grupul Moeflon. Mi-a zis că era despărţită de soţul ei. Şi despre şedinţele de chimioterapie, la care eraţi singurii care mergeau mereu împreună. Şi cum ai fost tot timpul alături de ea. Şi cât de fericită ai făcut-o săptămânile astea… Sunt… sunt mândru de tine, omule.

Mă strânge aşa de tare, că mi-e teamă că în curând o să umblu şi eu ca medicul nostru de familie, dar mi se pare prea frumos momentul ca să-l stric cu comentarii de genul ăsta. Plângem. Amândoi. Şi apoi izbucnim în râs.

— Ajunge acum, poponar pervers…, zic eu râzând.

— Da. Tembelule!

— Nenorocitule!

— Boule!

Ţinându-ne pe după umeri, intrăm în grădină. Maud se uită la noi de parcă l-a văzut pe Louis van Gaal[61] cântând în duet cu Johan Cruyff[62].

Frenk pare binedispus când coboară de la etaj.

— A fost foarte plăcut. Am râs până n-am mai putut.

Maud vine înapoi plângând.

— A fost superb. Mi s-a părut împăcată.

Cei mai mulţi nu coboară de bunăvoie, aşa că sunt nevoit să-i rog cu blândeţe să încheie vizita. Carmen stă ca o regină şi se bucură de toată atenţia şi dragostea cu care e înconjurată, de discuţiile frumoase. Deja avem o întârziere de o oră şi jumătate. Nu mai suport să fac pe agentul de poliţie şi să dau oamenii afară dacă ei nu se simt încă pregătiţi de plecare. Dar nici nu-mi place gândul că eu sunt ultimul pe listă în viaţa lui Carmen şi că fix eu n-o să mai am suficient timp să stau cu ea.

— Vrei să-l sun pe doctor să-i spun să mai întârzie puţin?

o întreb eu.

— Da. Îmi place aşa. Doar nu ne grăbeşte nimic, nu?

Îl sun pe doctor şi-l întreb dacă se poate să vină la şapte şi jumătate în loc de cinci şi jumătate.

— Prea se simte bine cu musafirii.

Mama lui Carmen urcă ultima la ea, înaintea mea şi-a Lunei. Într-un sfert de oră e înapoi. Sunt pregătit s-o liniştesc, dar nu e deloc întristată. Pare fericită.

— Noi deja ne spuseserăm tot ce-aveam de zis, mă lămureşte ea. Mi-a spus doar „Pe vineri, la înmormântarea mea“.

61 Aloysius Paulus Maria, antrenor olandez de fotbal (n.red.)
62 Hendrik Johannes Cruijf, fost fotbalist şi antrenor de fotbal olndez (n.red.)

Never forget who you are/ little star/ never forget where you come from/ from love
Madonna, „Little Star“ (*Ray of Light*, 1998)

Şaisprezece

Astăzi Luna a stat la creşă doar jumătate de zi. Nu am vrut s-o las să vadă toată ziua oameni care plâng. În drum spre creşă, i-am explicat că doctorii nu pot s-o mai facă bine pe mami. Luna a reacţionat foarte firesc, zicând un simplu „Aha“. I-am spus că azi o va vedea pe mami pentru ultima dată. Şi că după aceea mami va muri.

— Exact ca păsărica? m-a întrebat ea.

— Da, exact ca păsărica, am răspuns eu şi mi-am înghiţit lacrimile.

— Şi ca Elvis şi Beavis?

— Da, exact ca Elvis şi Beavis, am întărit eu, amuzat.

— Dar mami nu se duce în closet. Nu în raiul peştilor.

— Nu. Mami se duce în raiul oamenilor. Şi acolo va deveni cel mai drăguţ îngeraş din câţi există.

Tocmai am luat-o de la creşă. Educatoarele, pe care le-am ţinut la curent cu desfăşurarea ostilităţilor pe frontul de acasă, mi-au spus că Luna le-a povestit foarte mândră celorlalţi copii că mama ei va muri diseară şi se va transforma într-un îngeraş. Luna a devenit azi, într-o clipă, cea mai populară fetiţă de la creşă.

Simt un gol în stomac când intru cu Luna în dormitor. Carmen începe să plângă când ne vede.

— Vrei să-i explici tu? mă întreabă cu voce tremurândă.

Dau din cap că da.

— Luna, vino să stai la tati în braţe, o îndemn eu.

Ne aşezăm lângă patul lui Carmen. Luna e foarte liniştită.

O studiază extrem de atent pe mama ei. Nu-şi întoarce privirea nici o secundă, se uită tot timpul la Carmen.

Încep.

— Ţi-am povestit că mami e foarte bolnavă şi că azi va muri, nu?

Luna dă aprobator din cap.

— În curând o să vină un doctor care o să aducă un sirop. Mami o să bea acel sirop, şi apoi va dormi. Dar nu e un somn adevărat, căci nu se va mai trezi niciodată. După aceea n-o s-o mai doară nimic, n-o să mai fie bolnavă.

— N-o să mai vomite?

— Nu. Atunci… – trebuie să fac o pauză, căci văd cum lacrimile alunecă pe chipul lui Carmen – n-o să mai vomite.

Între timp, Carmen a luat în mâna ei mânuţa Lunei şi începe să o mângâie.

— Şi după aceea va muri. Foarte liniştită.

— Şi mami o să stea într-un sicriu?

— Da. Mami o să stea într-un sicriu.

— Exact ca Albă ca Zăpada?

— Da. Dar o să fie şi mai frumoasă…, zic eu, cu obrajii scăldaţi
în lacrimi.

Luna se uită la mine şi mă sărută pe obraz.

— Şi o să punem sicriul acela jos în sufragerie, cu un capac de sticlă deasupra, continui eu. Mami o să poarte cea mai frumoasă rochie.

— Ce rochie, întreabă Luna curioasă.

— Pe aia albastră, o lămureşte Carmen.

— Stai puţin s-o aduc, zic eu.

Iau rochia de la Replay, care e pregătită de câteva zile şi stă agăţată de şifonier, în spatele patului ei.

— E frumoasă, nu? o întreb eu.

Luna încuviinţează din cap.

— Şi apoi o să ne mai putem uita câteva zile la mami, atât cât dorim, dar ea n-o să ne mai răspundă.

Luna dă din nou din cap în semn că a înţeles. Din câte văd, i se pare destul de logic.

— După ce mami stă câteva zile în sufragerie, o să mergem la biserică, împreună cu mulţi prieteni de-ai lui mami, şi-o să cântăm cântece şi o să spunem poveşti frumoase despre ea. Şi apoi o s-o îngropăm pe mami. Exact ca pe păsărica din povestea ta, mai ştii?

Văd că e puţin cam dezamăgită.

— Dar n-ai zis că mami se duce în rai?

Carmen râde.

— Da. Dar e foarte greu să-ţi explic. Nici măcar oamenii mari nu înţeleg prea bine cum stă treaba, îi zic. Cred că mami o să rămână îngropată aici, dar în cer o să primească alt corp.

— Un corp de îngeraş! strigă Luna entuziasmată.

— Da…, aprob eu, muşcându-mi buzele.

— Îmi pare rău că mami moare.

— Şi mie, iubito, şopteşte Carmen. Şi mie.

— Şi n-o să te mai pot vedea?

— Nu. Când o să fii bătrână şi vei muri, şi te vei preschimba şi tu în îngeraş, atunci o să ne vedem din nou, cred eu, zice Carmen.

— Aha…

— De aceea mami şi tati au pus în valiza aia tot felul de lucruşoare şi de obiecte de-ale ei. Când o să fii puţin mai mare, o să le poţi citi şi o să te poţi uita la ele.

— Şi tati o să-ţi spună o mulţime de lucruri despre mine.

Şi mai încolo poate o să ai şi o nouă mămică, spune Carmen.

Linişte.

— Ce zici? o întreb pe Carmen, căci nu ştiu cum altcumva s-o întreb dacă e gata să-şi ia adio de la fetiţa ei.

— Da, hai să încheiem, aprobă Carmen plângând.

Îşi întinde braţele. O dau pe Luna jos de pe genunchii mei. Acum stă lângă patul lui Carmen.

— Te iubesc, draga mea, zice Carmen.

— Te iubesc, răspunde Luna pierdută.

Şi apoi începe s-o sărute pe Carmen. Pe toată faţa. Peste tot. Aşa cum n-a făcut-o niciodată. Luna o sărută pe Carmen pe obraz, pe ochi, pe frunte, pe celălalt obraz, pe gură… Luna îi şterge o lacrimă lui Carmen. Simt că mi se sfâşie inima. Aş da orice ca să pot schimba lucrurile, aş… aş…

Nu pot să fac nimic.

Tot ce pot face este să mă aşez în genunchi lângă Carmen şi Luna şi să ne îmbrăţişăm toţi trei pentru ultima dată.

Apoi mă eliberez din strânsoare şi mă îndrept cu Luna spre uşă. Carmen dă aprobator din cap.

— Adio, iubiţica lui mami, mai zice încă o dată, extrem de tristă.

Luna nu zice nimic. Îi face cu mâna lui Carmen. Îi trimite prin aer un sărut. Carmen îşi ţine o mână la gură şi plânge fără încetare.

Eu şi Luna ieşim din dormitor. Carmen n-o s-o mai vadă niciodată pe Luna.

Doamne, fă să existe un rai în care ele să se întâlnească din nou, te rog.

Te rog.

Te rog.

Te rog, Doamne.

„Du-te acum/ eu voi mai sta/ dar aş vrea să-ţi mulţumesc/ pentru tot ce ai făcut/ despărţirea vine întotdeauna prea devreme“
Tröckener Kecks, „Een dag zo mooi“ (*Andere plaats andere tijd*, 1992)

Şaptesprezece

Ne-am spus tot ce ne mai puteam spune. Şi, cu toate astea, mai avem o oră şi jumătate de petrecut împreună până vine doctorul. Ca atunci când eşti în vacanţă şi stai să aştepţi un ceas autobuzul care te va duce la aeroport. Vreau să-mi iau adio în stilul Carmen. Iau camera video, îi dau drumul şi filmez textul pe care Maud şi Frenk l-au pictat azi-dimineaţă pe peretele din sufragerie. Îmi dau jos de pe mine blugii şi un tricou şi-mi pun cămaşa albastră pe care am pregătit-o în dimineaţa asta. E aceeaşi culoare cu rochia lui Carmen. După aceea, scot costumul crem din punga de la Oger şi mi-l pun pe mine.

Mă duc în dormitor şi mă aşez în faţa patului cu braţele desfăcute.

— Uite! Shoppingul e sănătate curată, zic eu.

Ochii îi sclipesc.

— L-ai cumpărat!

— Pentru tine. Ei, cum e, îţi place?

— Ce frumos…

E emoţionată. Plânge şi râde în acelaşi timp. Îmi face semn să mă întorc.

— E superb, îţi stă minunat. O să te gândeşti mereu la mine când o să-l porţi?

— Mereu. La toate petrecerile la care mă voi duce.

— Atunci sunt sigură că te vei gândi des la mine, zice ea şi râde.

Mă aşez lângă ea şi o strâng în braţe cât pot de drăgăstos.

Nu spunem nimic minute întregi.

— Sunt curioasă cum e dincolo, pe lumea cealaltă, zice ea dintr-odată.

O spune de parcă se pregăteşte să meargă la cinema să vadă un film despre care a tot auzit vorbindu-se.

— Mă bucur că se termină. Şi, chiar dacă îmi va fi dor de Luna şi de tine, mă bucur că nu sunt în locul tău. Singură cu Luna, fără tine… N-aş fi în stare. N-aş vrea să fac schimb cu tine…

— Dar nici eu cu tine…

— Păi, atunci toată lumea e mulţumită, nu? spune ea amuzată.

Vorbim despre noi, aşa cum am făcut-o adesea în aceste ultime săptămâni. De ce ne-am îndrăgostit unul de celălalt, ce ne place la celălalt, ce am învăţat unul de la altul, prin ce am trecut împreună. Suntem fericiţi că am format un cuplu. La dracu’ cu certurile, cu problemele, cu cancerul, cu accidentul de maşină, cu Pim, cu Sharon şi la dracu’ cu toate femeile cu care m-am culcat, în afară de Roos. Şi de Maud.

— Vrei să ne dăm jos verighetele? o întreb eu prevăzător.

— Da…

Ne ţinem mâna strâns unul celuilalt şi refacem ritualul de la nuntă. Numai că de data asta în sens invers. Pun verighetele într-o cutiuţă de argint şi o aşez în valiza cu amintiri pentru Luna.

Carmen se uită la celălalt inel pe care îl port pe deget.

— Pot să ţi-l mai pun o dată pe deget? mă întreabă ea timid.

Îmi dau jos inelul pe care l-am primit acum o jumătate de an de la ea şi i-l dau lui Carmen. Încearcă să citească textul gravat pe interiorul inelului. Nu reuşeşte.

— „Pentru marea mea iubire, Carmen“, citesc eu cu voce tare.

— A, da…, zice ea, uitându-se mulţumită la inel.

Încearcă să mi-l strecoare la loc pe deget, dar nu mai are forţă. Încercăm împreună.

— O să-l păstrezi pe deget?

— Întotdeauna.

— Bine, zice ea încet.

Tăcere.

— Mai am ceva cu care să te înveselesc, o anunţ eu.

Iau camera video. În ultimele zile am filmat toată casa. Casa pe care am cumpărat-o împreună şi din care Carmen n-a văzut în ultimele unsprezece zile decât dormitorul, cu excepţia a cincisprezece minute cât a făcut baie. Pe film se aude vocea mea, comentând.

Bună, Carmen. A trecut deja ceva vreme, aşa că, în cazul în care nu-ţi mai aduci aminte, iată, aceasta e grădina noastră. Uite aici noua noastră umbrelă de soare, sub care stau şi beau ca porcii de la zece şi jumătate azi-dimineaţă Frenk, Maud şi mama ta, în timp ce cea mai bună prietenă şi, respectiv, fiica lor se află pe patul de moarte. *Râsete*.

Aţi putea fi amabili să toastaţi pentru Carmen, măcar aşa, din politeţe? *Ridică paharele şi dau noroc, râzând*. Vezi bine că Maud de-abia mai poate ridica paharul de pe masă,

iar mama ta de-abia mai poate vorbi de la atâta băutură.

Ei se îneacă de râs…

Carmen râde…

… Acum ajungem în holul de la intrare, unde vedem lustra pe care ai cumpărat-o tu acum câteva săptămâni, dar pe care Rick tot amâna s-o instaleze, de lene, şi pe care acum a agăţat-o în grabă. Vedem – *urc pe scară* – că fotografiile superbe pe care le-am cumpărat din Irlanda sunt, în sfârşit, puse pe perete… Ştiu că tu eşti de părere că arată oribil, dar mie mi se pare că arată minunat, aşa că m-am gândit să profit de faptul că oricum nu te poţi da jos din pat…

Carmen râde în hohote…

… Şi iată-ne în sufragerie. Aici îi vedem pe Anne şi pe Thomas mâncând o crochetă, pardon, rectific, Thomas mănâncă două, din câte văd, probabil în completarea mâncării vegetale pentru şoareci pe care drăguţa de *au pair* ne-a servit-o mai devreme. *Bună, Carmen, mormăie ei cu gura plină în faţa camerei de filmat*. Se poate vedea cu ochiul liber că rafinamentul cartierului nostru se duce naibii de când prietenii noştri vin atât de des la noi. Mâncatul cu gura închisă nu pare să mai fie o practică la modă în Maarssen. Apoi, avem aici nudul cu tine, pe care mi l-ai făcut cadou de ziua mea şi care pare să-i sucească minţile până şi lui Frenk…

Carmen râde şi clatină din cap.

… Şi apoi, în încheiere… – *camera de filmat se mută în alt colţ al sufrageriei, se vede un spaţiu lăsat gol înadins, aranjat cu vaze pe margine, din care jumătate sunt încă goale* – aici vezi locul de onoare unde — *vocea care acompaniază filmarea se poticneşte puţin şi devine mai blândă* — va fi depus trupul tău…

Carmen înghite în sec şi mă ia de mână. O întreb dacă vrea să opresc filmarea, dar ea dă din cap că nu.

… Vedem aici o poză cu tine, cu mine şi cu Luna pe care am făcut-o cu puţin înainte să îţi pierzi părul pentru a doua oară şi pe care am reuşit, în sfârşit, să o scot. Ieri am agăţat-o aici în sufragerie…

Carmen dă din cap mulţumită şi zice încet:

— Frumos loc!

… Şi, în cele din urmă, dar nu mai puţin important – *camera de filmat trece de la acel perete, peste masa de lângă fereastră, unde vazele sunt deja pregătite să fie umplute cu flori, la celălalt perete* – un text pe care Frenk şi Maud l-au pictat azi pe perete, la rugămintea mea, şi care îmi va aduce mereu aminte de tine atâta vreme cât eu şi Luna vom locui în această

casă… *Camera măreşte imaginea şi arată două cuvinte scrise pe toată lungimea peretelui, cu litere mari din vopsea argintie; vocea tace în timp ce aparatul video rămâne fixat secunde întregi pe aceste două cuvinte*.

— „Carpe Diem…“, şopteşte Carmen, uitându-se fără să se mişte la ecranul camerei de filmat.

Dă aprobator din cap şi mă priveşte tandru.

— Superb! Chiar şi casa e gata.

Se aude soneria.

No alarms/ no surprises/ silence
Radiohead, „No Surprises“ (*OK Computer,* 1997)

Optsprezece

Doctorul urcă la etaj cu o geantă în mână. E binedispus şi dă vesel mâna cu amândoi.

— Aşa…, zice el şi se aşază pe un scaun, lângă patul nostru.

— Cum vă mai simţiţi cu spatele? E ceva mai bine? îl întreabă Carmen.

Începe să ne spună cu prea multe detalii unde anume îl doare, cât îl ţine durerea şi cât de cumplit e totul. Carmen ascultă politicoasă. De data asta, eu îl las să îşi termine văicăreala. Măcar mai detensionează puţin atmosfera.

— Dar nu despre mine e vorba, zice el, schimbând subiectul, domniţă dragă… Doamne… Atât de tânără şi să faci o asemenea formă de cancer… Rar auzi aşa ceva. Ce necaz pe capul tău, mare ghinion ai avut…

— Mda. Poate aveţi dreptate…, zice Carmen cu privirea fixată asupra mea.

Noi nu mai credem în ghinion. Ghinionul nu există. Coincidenţele nu există. Să crezi în hazard e o insultă la adresa vieţii. S-a întâmplat ce s-a întâmplat. O să descoperim noi cândva

care a fost motivul. Carmen îl va afla, probabil, peste vreo oră. Mai că mă apucă invidia.

— Pot să încep pregătirile? ne întreabă doctorul Bakker.

Dăm din cap că da. Scoate o sticlă din geantă.

— Stijn, îmi aduci, te rog, un pahar mare?

Cobor repede scările, deschid dulapul şi mă uit la pahare. Ăăăă… mda, ce fel de pahar se foloseşte oare pentru astfel de situaţii? Aleg la întâmplare un pahar înalt pentru sucuri şi îmi propun să scap imediat de el, după ce îl foloseşte Carmen. Cine ştie, mai bea careva din el în seara asta, şi-o să am de organizat două înmormântări, nu una. Bakker toarnă cu mare grijă sticluţa în pahar. E pe jumătate plin.

— Arată ca apa, zice Carmen.

— La gust seamănă cu anasonul. Trebuie să bei încetişor, dar fără pauze.

Carmen încuviinţează din cap.

— Şi apoi, în aproximativ zece secunde, o să te cuprindă moleşeala. Tocmai de-aia trebuie să vă luaţi adio înainte să bei paharul. Fiindcă uneori totul decurge extrem de rapid.

— Bine.

— Eşti gata, Carmen? o întreabă doctorul solemn.

— Absolut, îi răspunde Carmen zâmbind.

— Atunci ar fi momentul să vă luaţi adio.

Mă întind pe o parte lângă Carmen şi o privesc fix în ochi. Suntem amândoi tensionaţi şi râdem crispat. Vorbim în şoaptă.

— Mă bucur că ţi-am fost soţie, îmi şopteşte ea. Mă simt fericită.

— Oamenii care n-au fost aici cu noi în casă n-o să creadă asta niciodată…

— Dar acesta este adevărul. Îţi mulţumesc pentru tot, Stijn. Te iubesc. Pe veci.

Înghit.

— Şi eu o să te iubesc mereu, Carm…

Doctorul stă cu braţele încrucişate şi priveşte pe fereastră.

— Bucură-te de viaţă, îmi zice ea încet şi mă mângâie pe obraz.

— Aşa o să fac. Şi o să am grijă de fiica noastră.

— La revedere, marea mea iubire…

— La revedere, iubito…

Ne sărutăm, apoi Carmen îl anunţă pe doctor că e gata.

— Stijn, mă ajuţi, te rog, să o sprijin de perete şi să-i pun câteva perne la spate? Asta o s-o ajute să bea mai uşor.

O ridicăm pe Carmen. Nu tre’ să ai cine ştie ce forţă ca să faci asta.

Doctorul îi întinde paharul.

Carmen mă mai priveşte o dată. Zâmbeşte. O iau de mână.

— Asta a fost, zice Carmen.

Duce paharul la gură şi începe să bea.

În timp ce doctorul o priveşte concentrat şi o îndeamnă să bea încetişor, până la capăt… până la capăt… până la capăt…, eu mă simt pentru a nu ştiu câta oară în ultimii doi ani incredibil de mândru de curajul soţiei mele.

Paharul e gol.

— Nici măcar nu e rău la gust, glumeşte Carmen. Seamănă cu ouzo…

— Da, nu-i aşa? zice doctorul Bakker, luându-i între timp pernele de la spate.

Carmen se întinde din nou. Se mai uită o dată la mine. Împăcată, calmă, plină de dragoste.

— Mmm… ce bine mă simt, zice ea după câteva secunde, de parcă ar intra într-o cadă cu apă caldă.

Are ochii închişi.

Bakker se uită la mine şi-mi face cu ochiul. Ah, e bine intenţionat.

O mângâi fără încetare pe Carmen pe mână. Bakker îi verifică pulsul la cealaltă mână. Se uită la ceasul de la propria mână.

— Uite, s-a dus, zice el încet, cu privirea fixată asupra lui Carmen.

Mă uit la Carmen. Carmen a mea. Nu mai mişcă.

— Ba nu, încă mai sunt aici, zice ea dintr-odată şi deschide pentru o secundă ochii.

Nu mă sperii, ci zâmbesc.

Apoi Carmen nu mai zice nimic. Respiră mai rar. Şi pulsul scade, mă anunţă doctorul.

— De-acum gata, într-un minut e dusă, zice el.

Trece un minut. Carmen se mai aude horcăind din când în când.

— Nu-ţi face griji, zice doctorul. Ea nu mai simte nimic.

Şi se scurg două minute. Carmen încă mai respiră, slab, dar respiră.

— Hai, fată dragă, gata, renunţă, zice doctorul.

Mai trece încă un minut.

— Dar ce puternică poate să fie! Doamne, Dumnezeule!

Sunt din nou mândru de Carmen, deşi nu prea ştiu dacă poţi fi mândru că organismul soţiei tale nu vrea să renunţe la viaţă, în timp ce stăpâna lui, şi anume Carmen, a cedat deja.

Mai trece o vreme. Carmen respiră tot mai rar. Pare să tuşească.

— Pare mai înfricoşător decât este de fapt, mă linişteşte doctorul.

Nu mi se pare înfricoşător, ci doar teribil de greu pentru mama ei, aflată jos în grădină, care cu siguranţă se întreabă acum ce se întâmplă, de ce durează atât. Oare s-o fi răzgândit Carmen?

Cinci minute mai târziu – timp în care doctorul mi-a vorbit despre aspectele juridice ale eutanasiei active şi ale celei pasive, despre asistarea în cazul suicidului şi alte baliverne, iar eu îl ascult doar pe jumătate şi nu o pierd o secundă din ochi pe Carmen – îmi propune să îi facă totuşi o injecţie în câteva minute.

— N-o să simtă nimic?

— Nu, absolut nimic.

— Şi apoi organismul ei o să cedeze?

— Da. Atunci o să moară imediat.

— Bine. Atunci faceţi-i injecţia.

Bakker scotoceşte prin geantă. Scoate o seringă, o umple cu acelaşi lichid incolor şi o aşază pe noptiera de lângă pat. Apoi începe să caute o venă potrivită. Dar n-o găseşte. Dintr-odată, îmi vin în minte dificultăţile similare întâmpinate în timpul şedinţelor de chimioterapie, când trebuia să i se facă tratamentul în venă. Se pare că venele lui Carmen nu sunt prea uşor de găsit. Bakker leagă braţul lui Carmen cu un garou şi începe să caute. Şi caută, şi caută. Nimic.

— Vrei să te dai deoparte? îmi cere el şi se rostogoleşte pe cealaltă a patului, lângă Carmen, cu seringa într-o mână şi sprijinindu-şi toată greutatea corpului pe cealaltă mână.

Mi se pare o acrobaţie extrem de periculoasă, şi nu ştiu dacă să îl privesc cu groază sau să mă pun pe râs. Dacă îşi pierde cumva echilibrul, o să se înfigă fix în seringa lui cu ser pentru eutanasie. Şi uite aşa o să mă trezesc eu în aceeaşi încăpere cu un medic fără suflare şi cu Carmen a mea aproape moartă.

Fă bine şi explică asta poliţiei!

Bakker nu găseşte vene nici în celălalt braţ al lui Carmen. Mai încearcă de câteva ori, dar în zadar. Acul nu ajunge la nici o venă. Mie mi se pare, într-un fel, amuzant. Carmen a fost atât de plină de viaţă, încât aceasta refuză cu încăpăţânare să o părăsească.

— Ei, atunci îi fac în burtă, zice Bakker.

Au trecut deja douăzeci şi cinci de minute de când Carmen a băut paharul.

— Am reuşit! mă anunţă Bakker cu entuziasm.

Peste cinci secunde, Carmen nu mai respiră deloc.

O mângâi pe mână, o sărut pe frunte şi simt o lacrimă alunecându-mi pe obraz.

— Adio, scumpa mea…, îi şoptesc eu.

Doctorul nu mă mai aude. Deja i-a telefonat unui alt medic, să vină să verifice dacă eutanasia s-a făcut cum trebuie, din punct de vedere tehnic şi juridic.

Mă duc în grădină şi anunţ că, gata, Carmen a trecut în nefiinţă. Toţi par resemnaţi.

Uşuraţi, deşi nu îndrăznesc s-o recunoască.

Frenk şi Maud dau imperceptibil din cap.

Thomas se uită în gol. Anne îl ţine strâns de mână.

Luna e veselă şi o strânge, printre chicote, pe mama lui Carmen de nas.

Mama ei, fiica ei, prietena lor, soţia mea a murit.

„Dragostea, oare ce e dragostea?“
André Hazes, „Wat is dan liefde?“ (*’n Vriend*, 1980)

„Câteodată, e mai bine să pierzi ceva frumos/ decât să nu-l fi avut niciodată“
Rowwen Heze, „Heiligen Anthonius“ (*Water, lucht en liefde*, 1997)

Epilog

Ne uităm cu toţii la Artista Cunoscută drept Carmen.[63]

Ce-ar mai fi de zis? Cadavrul nu mai seamănă cu cea care a fost Carmen. Carmen a dispărut – Dumnezeu ştie unde — şi şi-a lăsat corpul în urma ei, din neglijenţă. Orice ai face sau ai zice – când apar tipii de la pompe funebre, pregătiţi, cu mănuşile deja pe mâini, noi ieşim din cameră repejor – tot despre un cadavru e vorba. Un trup ţeapăn.

Dar e bine totuşi că e moartă, căci, dacă i-ar fi văzut pe oamenii ăştia care îi… ăăă… prepară corpul, ar fi făcut infarct. Când i-am văzut adineauri intrând în casă, urmându-şi şeful fără să facă vreun zgomot, cu mâinile împreunate în dreptul burţii, plini de pioşenie, m-au trecut toţi fiorii. Au dat mâna cu mine şi cu mama lui Carmen şi ne-au şoptit condoleanţe cu o compasiune profesională. Unul dintre ei zici că-i coborât din cartea de benzi desenate *Lucky Luke*: obraji supţi, capul ras şi postura şi privirea de vultur. Cocoşat, aşteptând cu nerăbdare să se apuce de treabă. Colegul lui seamănă cu grăsanul din *Familia Adams*. E chel din naştere, umflat, şi îl suspectez că de-abia se abţinea să-şi lingă degetele la gândul că în curând o să se poată apuca de corpul lui Carmen. În fine, măcar ăştia şi-au transformat hobby-ul în meserie.

În timp ce maestrul de ceremonii îmi explică, în sufragerie, lângă peretele cu Carpe Diem, cum va funcţiona instalaţia de răcire a sicriului în

care va fi depus cadavrul lui Carmen, îl văd pe Vultur coborând scările. Cu coada ochiului, observ că duce o brancardă împreună cu colegul lui, Grăsanul. Nu vreau să văd aşa ceva. Ies repede în grădină.

În sfârşit, ni se dă voie, mie şi mamei lui Carmen, să mergem să o vedem. Tragem adânc aer în piept şi intrăm în sufragerie. În câteva secunde, o să văd corpul soţiei mele într-un sicriu.

Nu e prea rău. Îi vin bine rochia Replay de un albastru intens şi geaca marca Diesel. Mâine, Anne va veni să o machieze, aşa cum a promis. Plecăm de la premisa că şi cadavrul lui Carmen ţine să arate bine, exact cum ţinea şi Carmen însăşi.

Anne şi Thomas îşi iau rămas-bun de la noi şi pleacă. Mama lui Carmen se duce la culcare. Eu, Frenk şi Maud mai deschidem o sticlă de vin. Discutăm despre ceea ce avem de făcut în zilele următoare. Înmormântarea are loc vineri.

— Aţi sunat pe toată lumea? îi întreb eu.

— Da, familia, prietenii, colegii – toată lumea.

— Bine, zic eu, uitându-mă la paharul de rozé.

— Roos ştie? întreabă Frenk.

— Încă nu, zic eu şi clatin din cap. O să-i trimit un mesaj.

Frenk aprobă în tăcere.

— Voiam să vă întreb ceva, le zic eu lui Maud şi lui Frenk, uitându-mă, pe rând, în ochii fiecăruia. Dar vreau un răspuns sincer.

Amândoi încuviinţează din cap.

— Mă gândesc s-o rog pe Roos să vină la înmormântare.

Nici unul dintre ei nu zice nimic preţ de câteva secunde.

— Fă-o! mă îndeamnă Frenk.

Maud aşteaptă puţin, apoi dă şi ea aprobator din cap.

— Da, cred că e în regulă.

La ora unsprezece şi jumătate, mă duc la culcare. Mă sperii puţin când intru în dormitor. Privirea mea se îndreaptă automat spre partea de pat unde Carmen a zăcut unsprezece zile la rând. Mă dezbrac şi mă bag în pat. Mama

lui Carmen a schimbat aşternuturile şi a aruncat lenjeria folosită. Cu toate astea, nu mă întind până în mijlocul patului, ci rămân pe partea mea.

Apoi iau mobilul.

Carmen a murit împăcată, în seara asta la ora opt şi un sfert. Am fost de faţă. Mă simt acceptabil în momentul ăsta. Te sun mâine. Mi-ar plăcea să vii vineri la înmormântare.

Apoi iau telecomanda de la televizor. Caut pe teletext cum se anunţă vremea mâine. Douăzeci şi unu de grade, soare. Mmmm. Mâine-dimineaţă mă duc singur la terasa Het Blauwe Theehuis şi beau un cappuccino cât citesc ziarul.

Când pun telecomanda înapoi pe noptieră, văd într-un colţ al camerei o pereche de tenişi cu trei dungi: verde, roşie, verde. Scutur din cap râzând. Sunt tenişii Gucci pe care Carmen s-a hotărât să-i aibă în picioare în sicriu. Mâine trebuie să-l sun pe maestrul de ceremonii să-i spun s-o încalţe cu ei. De fapt, ce tâmpenie! Mă dau jos din pat, îmi pun un halat pe mine şi iau tenişii. Atent să n-o trezesc pe Luna, cobor scările. Cu tenişii în mână, deschid cam ezitant uşa sufrageriei, unde instalaţia de răcire de sub sicriul lui Carmen scoate un zumzet.

63 Derivat de la TAFKAP, *The Artist Formerly Known As Prince* (n.a.)

You’re so vain/ I’ll bet you think this book is about you/ don’t you/ don’t you/ you’re so vain
Carly Simon, „You’re So Vain“ (*No Secrets*, 1972)

Justificare

E foarte probabil ca unii doctori, chirurgi, fizioterapeuţi, psihoterapeuţi şi alte soiuri de vindecători să se recunoască în anumite personaje, întâmplări sau povestiri. Nu o vor face cu plăcere, desigur. În locul lor, aş încerca să mă liniştesc spunându-mi că romanul este, prin definiţie, ficţiune.

Celelalte personaje sunt fructul interpretării mele şi al combinării unor persoane reale. Era nevoie de această combinaţie, aşa mi-a spus redactorul când a citit prima versiune a manuscrisului meu.

Intraţi pe www.kluun.nl/hetboek/themakingof: aproximativ patru sute de pagini pline de personaje total inutile sau prost create (a semănat pe alocuri, din cauza numeroaselor nume pe care cititorul trebuie să le reţină, cu saga romancierului Louis Couperus, dar, din fericire, mult mai simpatică şi, din păcate, mult mai prost scrisă), de descrieri dezlânate ale nenumăratelor vizite la spital, de scene de sex descrise în stil adolescentin şi mai ales de o mulţime de incomprehensibile filosofări de debutant despre sensul vieţii.

Spitalele, restaurantele şi cafenelele, şi în general toate locaţiile descrise există în realitate. Vedeţi şi kluun.nl/stijnsworld.

Mulţumiri

Brendei, lui Don, Kurt şi Naat, pentru lectura nemilos de critică a manuscrisului iniţial.

Lui Bart H, Bart V, Engin, Eric H, Eric L, Geert, Hugo, Jan, Marco, Mars, Sieb, Sikko şi Yonneke, pentru eforturile voastre în ceea ce priveşte manuscrisul, muzica, site-ul, subiectul şi prezentarea.

Lui Janneke şi lui Joost, pentru încredere.

Lui André, Bono, Brett, Bruce, F-Side, Hans, Huub H, Huub vd L, Jan, Johan, Michael, Rick, Milan, Ramses, Ronald, Sándor, Thom şi alor eroi pe care i-am citat sau parafrazat, pentru inspiraţie.

Lui Juut, pentru consimţământ şi pentru forţa ta.

Lui Naat, pentru tot ce faci pentru mine şi pentru tot ce-mi permiţi să fac.

Evei, pentru momentele în care a venit să-mi dea câte un pupic în timp ce scriam.

Nu vă găsiţi numele pe această pagină? Aruncaţi o privire pe www.kluun.nl/hetboek/kluunbedankt.

P.S.

Dacă doriţi să faceţi o donaţie pentru Combaterea Cancerului Olanda, intraţi pe http://www.kankerbestrijding.nl/specials/doneren.